Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Juel-Hansen, Erna.
Titel | Title:	Terese Kærulf : To Afsnit af en ung Kvindes Liv.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : P. G. Philipsens Forlag, 1894
Fysiske størrelse | Physical extent:	414 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

TERESE KÆRULF.

57,-153,-8°

ERNA JUEL-HANSEN

TERESE KÆRULF

TO AFSNIT AF EN UNG KVINDES LIV

KØBENHAVN

P. G. PHILIPSENS FORLAG

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

1894

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

MINE VENNER

SOPHUS OG IDA SCHANDORPH

I TAKNEMMELIG HENGIVENHED

TILEGNET.

FORORD.

I den mindeværdige Vinter 1870—71 opholdt jeg mig i Berlin og har i politisk interesserede Krese kunnet følge Stemninger og Tilstande under hele Krigen, ved Paris' Kapitulation og de bevægede Dage, da Berlin blev fra Preussens til Rigets Hovedstad. For de i denne Bogs første Del skildrede Interiørers og sociale Anskuelsers Overensstemmelse med Virkeligheden kan jeg desuden paa Grundlag af Breve og skriftlige Optegnelser fra den Tid gaa i Borgen. Hvad de om Bogens Hovedperson grupperede Mænd udtaler og mener om Krigen og dens Følger vil sagtens forekomme Læserne saa fremmed og næsten uforeneligt med den gængse Opfattelse af Stemningen i Tyskland paa den Tid, at jeg har ment det ikke at være overflødigt paa Forhaand at neddysse mulige Tvivl med den Forsikring, at saaledes taltes og tænktes der virkelig i visse Berlinerkrese dengang.

11. Marts 1894.

Forf.

I.

Ud fra et Hus i Køpnickerstrasze kom nogle unge Piger med Kollegiehefter og Tegnemapper under Armen. Det var Elever fra øverste Klasse i Berlins Tegneskole, hvor de havde haft Aftenkursus i Perspektivlære.

Udenfor Porten blev de staaende, ivrig snakkende: de havde faaet altfor meget for, det var umuligt at lære alt det — og saa kunde man ikke følge med, saa hurtigt han dikterede. En slog et Hefte op og viste under Gaslygten, hvilken Skrift det var blevet — og saa manglede hun det halve.

»Gräszlich — scheuszlich — zu arg.«

Et Vindstød drev pludselig den løse Sne fra de mandshøje Dynger langs Fortovene lige i Ansigtet paa dem, saa de fik Adjektiverne forkert i Halsen og maatte gøre omkring med Ryggen mod Gaden.

»Pfui — schauderhaftes Wetter!« Saa lo de og rystede Sneen fra Kaaber og Hatte, trak Slørene

tættere for Ansigtet, puttede Hænderne dybere i Mufferne. Man maatte hjem, det var silde, han holdt dem altfor længe. Men endnu pludrede de videre om Ferien, der begyndte i Morgen, om Julefornøjelserne, der stod for Døren. Ach, Ballerne var ingen Ting nu, alle var i Krigen. Den havde en Broder, den en Fætter, den en »Schatz« med i Felten. Ach Gott, ach Gott — den Krig! Men nu stod Tropperne jo ved Paris, og der spiste de, Gott sei Dank, allerede Rotter, saa maatte det vel snart have Ende. Ved en Idéassociation begyndte en at fortælle om en Æske dejlig Lübeckermarcipan, hun havde faaet sendt, og saa var de nær komne op at nappes om, hvad der var bedst: Lübecker- eller anden Marcipan. Lübeck fik Overtaget, og saa sagde de Farvel: Adieu Fräulein Tietz — Adieu Fräulein Schulze, Fräulein Meyer — Adieu, Adieu!

I det samme kom endnu en ung Dame gennem Porten og hilste kort i Forbigaaende: »Adieu, Fräuleins!«

De gengældte Hilsenen, et Par af dem stak fnisende Hovederne sammen, og en raabte næsvist med sødladen Spot i Stemmen: Adieu, liebes Fräulein Dänemark — auf Wiedersehen!

Saa for hun og et Par andre op over Snedyngen og forsvandt i Mørket paa den anden Side, mens den unge Dame, rolig og uden tilsyneladende

at ænse Tilraabet, drejede af til venstre og fortsatte sin Vej alene.

Det var en dansk Pige, Terese Kærulf, der denne Vinter under Krigen mellem Frankrig og Tyskland opholdt sig i Berlin for at fuldende sin Uddannelse ved Tegneskolen.

Hun var tre og tyve Aar, saa godt ud, brunet, med svært, purret Haar over en ganske klog Pande, Trækkene friske og kække. Munden, rød og fuld med en lidt kort afskaaren Overlæbe, saa man saa de stærke, hvide Tænder, havde et sødt Smil, der kom let. Øjnene var varme — de missede lidt. Vinterkaaben sluttede engt om den lille ranke Skikkelses fulde Bryst og runde Taille. Hun traadte let og sikkert paa ret smaa Fødder.

Hun var træt af den anstrængte Passen paa i Timen og den forcerede Skriven. Skønt det fremmede Sprog ikke længere lagde hende Hindringer i Vejen, naar hun talte, voldte det hende endnu nogen Vanskelighed at nedskrive Lærerens flydende og ordrige Foredrag. Det løb om i hendes Hjærne, hvad hun ikke havde faaet med, og hun samlede og ordnede i Tankerne Hovedindholdet.

Trods den bidende Kulde følte hun endnu Heden af Gasblusset i Klasseværelset lige over sit Hoved. Det sugede lig en Svamp Blodet til Hjærnen. Hun lettede uvilkaarlig paa Baretten, hvis

Pelskant klemte om Panden, og løsnede Baschliken, mens hun rask gik fremad i den frosne Sne, der skreg og gled ud under hendes Fødder, som var det Salt, hun traadte i.

Hun var ærgerlig tilmode. Al denne Teori plagede hende, især disse geometriske Formler og Beviser. Løse Opgaven tegnet paa Papiret var som Fod i Hose, men forme Beviset i Ord — brrrrrrr! Dumt ogsaa, at Pigebørn hjemme ikke fik lidt af den Hjærnegymnastik. Hun var kommen ganske raa til det, derfor kneb det.

Og saa denne udraabte Director, hun lige kom fra! »Famos, göttlich, geistreich« — og Gud véd, hvad mere. Ja, han var saamænd meget flink, men Forstaaelsen druknede i al hans vidtløftige Veltalenhed, og bad man ham en Gang om en ganske nøgtern Forklaring paa et eller andet vanskeligt Problem, fik man ikke én, men syv og tyve — og var lige nær.

For Resten var han morsom at snakke med, skønt Preusser lige ud i Fingerspidserne, Franzosenfresser og Erobrer til det yderste. Naa, intet Under, at disse Tyskere var stolte af deres Armé, deres Konge, deres Bismarck. Hvor dumt, at hun lod sig drille af hans Udfald mod Frankrig og af hans Foragt for det franske Folk. Det morede ham, at hun blev hidsig, sagde ham imod — og hun kunde ikke lade

være. Hver Gang de her pralede af en ny Sejr, følte hun det som en Ydmygelse, der ramte hende personlig — og hvorfor egentlig? Hvad kom det hende ved? Ja — de franske Sympatier laa nu en Gang i Blodet. Til Gengæld nærede han en overvættes Beundring for »das schöne Dänemark«. Jo Tak! De smaa biderhvasse Øjne, der gjorde de underligste Volter over og under Brillerne, lyste ordentlig af Griskhed, naar han udbredte sig om Københavns udmærkede Beliggenhed som Flaadestation, Folkets Intelligens, de danske Soldaters Tapperhed og Udholdenhed, »bei Dibbel, Fräulein.« Jo—o, sørgelig Ihukommelse. Hans tykke, røde Læber og hvide Tænder skinnede ganske diabolisk, som var de parate til at tage det hele i en Mundfuld. Maaske var det for bekvemt at kunne sluge denne Bid, at hans sorte Helskæg var raget af i en Rundkreds omkring Munden, som var det gjort efter en Passer.

Pigebørnene sagde rigtignok noget andet: »zum bequemen Küssen« havde hun hørt dem hviske, og hun havde adskillige af dem mistænkt for nok at have Lyst til den Bekvemmelighed.

Han var Pebersvend og — noget kælen af sig, havde hun mærket. Aa, disse pjankede, uopdragne Pigebørn med deres Skinsyge — at de ikke kunde unde hende den Smule Velvilje og Opmærk-

somhed, Lærerne og da især Director viste hende, den fremmede, ensomme, fordi hun havde flere Kundskaber end de, mere Dannelse og — naa, vel ogsaa var den mest talentfulde paa Afdelingen og maaske — da kom Smilet — ganske pæn at se paa. »Auf Wiedersehen, liebes Fräulein Dänemark!« Jo, hun havde godt kendt Stemmen, der skulde efterlignes.

Det var Director, der kaldte hende saadan, fordi han ikke kunde huske hendes fremmedklingende Efternavn. Lærerne brugte Tilnavnet som en Slags spøgefuld Høflighed, Eleverne vrængede det efter i alle mulige Tonearter.

Naa, meinetwegen!

Herregud, hvor den Vej var lang! I Aften fik det slet ingen Ende.

Gaden strakte sig ret fremad i et uendeligt Perspektiv. Hun gik som i Bunden af en dyb Grøft. Paa den ene Side Husrækken, højt taarnende sig op i den mørke, snetykke Luft, og paa den anden Side den smudsige Snevold, der voxede højere Dag for Dag under det idelige Snefald og dannede en fortløbende Barrikade langs Fortovene, Gade op og Gade ned.

Den paa Grund af Krigen mandsfattige By havde ingen Arbejdsstyrke stor nok til at skaffe disse vældige Snemasser af Vejen. Hvert Hus

fejede nødtørftigt for sin Dør, og Dyngerne fik Lov at voxe.

Lygtepælene holdt med Møje Hovederne i Vejret. Under hver enkelt Lygte sivede fra de daarligt pudsede Glas en mat Lysstrøm ned over begge Sider af Volden. Mellemrummene gabede i sort Mørke.

Mørkt og øde var der i denne fra Byens Centrum fjærntliggende Del. Næsten uden anden Lyd end de bredsporede Hjuls Knirken i den dybe Sne asede fire Heste nu og da en tungt belæsset Vogn gennem Gaden. De faa Fodgængere gled forbi hverandre som paa Uld, og fra den sorte Himmel begyndte atter den fintdelte Sne at drysse ned som Sand i den stille Frostluft.

Hun gik bestandig lige fremad, trods Mørket og Ensomheden uden Ængstelse. Den Fordel havde Krigen, at Damer kunde færdes alene paa Gaderne med nogenlunde Tryghed om Aftenen. Naar de Herrer Militære af Over- og Underklasserne var hjemme derimod — hm!

Intet havde heller mødt hende paa alle hendes Vandringer de lange, lange Veje den hele Vinter. Ikke en Gang et ubehageligt Æventyr havde hun oplevet — det, saa lidt som noget andet — intet.

Ensomt, trykkende ensomt følte hun det i denne store By, hvor hun forekom sig selv som

den eneste fremmede, uden bekendte, Venner eller Tilhold noget Steds, og det skulde vare — aa, fire, em Maaneder endnu!

Herregud, hvor fattig ogsaa hele denne Udenlandsfærd var bleven. Da hun hjemme tog Beslutningen om at rejse ud som det første Skridt ad Vejen til Selvstændighed, hvor havde det da ikke klinget, dette: Til Udlandet! Men da var Rejsens Maal Paris. Den Vej spærrede Krigen. For hende, Hjemmefødningen, der næppe endnu havde stukket Næsen udenfor Københavns Volde, var det som at se ind i noget nyt, stort, oplevelsesrigt. Og Gud, hvor hun trængte til at opleve noget, lige meget hvad, blot noget.

Hu! denne stive kedsommelige By, hun gik i, hvor Gade krydsede Gade med fortvivlet Regelmæssighed: »gerade aus, quer um die Ecke rechts, gerade aus quer um die Ecke links«, saadan lød det altid, naar hun i Begyndelsen spurgte om Vej. Endeløs var denne By, hvor hun følte sig som lukket inde af Mursten, aldrig udenfor Mursten, bestandig omgiven af Mursten. Gaa, saa langt man vilde, aldrig slap Husrækken. Naaede man en Kanal, førte en Bro over Floden, bestandig tog nye Husrækker fat. Selv omkring Thiergarten spændte Pragtbygningerne deres Stenarme. En Murstenskolos uden Sjæl i de stive, store Træk, forekom den

hende, denne Sejrens By, hvor Sejrsbudskaberne dryssede ned som med Sneen og skreges ud af Løbedrengenes skingrende Raab: »Depeche, Depeche, neuer Sieg, neuer Sieg!« — næppe ænset mere af den sejrsblaserte Befolkning. Mens Jærnbanetogene med Fanger og Saarede, Saarede og Fanger, ustandselig rullede gennem Gaderne, og Husene pyntede sig med sort-hvide Faner — aa, det var trist, trist!

Mon det var Hjemveen, der atter knugede hende om Hjærtet? Den Børnesygdom, hun havde stridt med lige siden — hun lo næsten spottende af sig selv — siden Dampskibet, der bragte hende over, kom udenfor Trekroner. Ærgerlig satte hun Foden haardt i, gled ud og var lige ved at falde: Kællingeri, Sentimentalitet! Hun havde jo intet Hjem at længes efter, ingen Ting, ikke det mindste — mere! En heftig, brændende Smerte for igennem hende ved Erindringen om, hvad hun havde mistet. Det flimrede for Øjnene af Taarer, der vilde frem. Hun følte et Øjebliks Fristelse til at give efter overfor Smerten, der som en ond Klo greb om hendes Hjærterødder, hælde Hovedet mod Muren og hulke ud al sin Sorg og det bitre Savn af det, der var borte — det lune Hjem hos den gamle Mormoder, Mosteren, der fra hendes spædeste Aar havde været hende, den moderløse, Moder, Søster, Veninde. Slag i Slag var de døde, Hjemmet opløst.

Hvad gik der dog af hende i Aften? Der var jo ingen Grund mere end ellers til — alt det var aargammelt. Hun havde jo ellers Evne til »at ryste af sig«. Mørkt bag og lyst for og saa lige paa, var hendes Valgsprog eller plejede at være det. Maaske var det Ferien, der virkede allerede. Den havde hun længe gruet for med dens lange, ørkesløse Dage, med Tid til at tænke og huske.

Hidtil var Arbejdsiveren over hende som en hidsig Feber, alle Aandsevner anspændte til det yderste for at vinde med. Nu hørte Spændingen op som ved et pludseligt Klip, og hun følte sig slap, viljeløs, givet alle Minder, alle Længsler og Savn i Vold.

Men hun vilde ikke give efter — nej, vist ikke! Det var ikke værre nu, end det havde været og vilde blive ved at være. Hun havde Brug for sine Kræfter til andet end at spilde dem i Taarer.

Hun fik snart Tag i sig selv, tvang Tankerne til at sysle med andre og lysere Emner — og mærkede saa med ét, at hun var sulten, skrupsulten! Aha! Det var nok egentlig Grunden til, at hun følte sig saa modløs og forknyt i Aften. Og saa fablede man om Sjælens Uafhængighed af Legemets Krav, jo vist. Kød og Aand hørte nok

pænt sammen som Stof og Kraft og lod sig ikke skille ad.

Nej, nu huskede hun, at hun ikke havde faaet Tid til at indtage sit sædvanlige Extramaaltid i Caféen, naar hun skulde paa den lange Tur. Ti Pensionatsmiddagen, den halve Tallerken Suppevand og det lille Stykke kogte eller stegte Kød, saa sejgt, at man maatte skære det til Hakkemad, før det lod sig bearbejde med Tænderne, kunde umuligt række til for hende. Hvordan disse udenlandske unge Pigers Maver var indrettede, begreb hun ikke. De fordøjede glat væk som Appendix til Middagen hver en Desserttallerken topfuld af Lageagurker og Pilkartofler — ingen af dem klagede over Sult. Mens hun — alle hendes Lommepenge gik til Extramaaltider.

Gud ved, om de levnede lidt »Abschnitt« til hende i Aften? Saadan et Stykke Skinkebrød, et rigtig stort Stykke, aa, hvor det skulde smage. Aftensbordet var det mindst knebne af Pensionatskosten.

Saa, der var endelig Frankfurterbahnhof og Omnibussen, der skulde køre hende omtrent en Times Vej til Potsdammerthor. Derfra havde hun ikke langt hjem. Men desværre ikke den rigtige Omnibus. Den var lige kørt, den næste gik først om tyve Minutter, fik hun at vide af Konduktøren

Saa hellere køre kun en Del af Vejen og komme af Sted strax.

Saa indholdsløst havde Opholdet i Verdensbyen været, at disse Omnibusture, hun foretog et Par Gange om Ugen, forekom hende som en Slags Adspredelse.

Hun kom dog ved dem i Berøring med Mennesker, og i alt Fald den Del af de indfødte, som kørte i Omnibus, lignede ikke deres By. De var godlidende, gemytlige, aabenmundede. Mere end en Gang havde hun faaet ret pudsige Indblik i preussisk Tankesæt og Levevilkaar gennem saadan en Omnibuspassiar med en snaksom Berliner eller Berlinerinde. Det var dog altid et Kig ind i en fremmed Verden, som ellers var lukket.

Med nogen Skuffelse fandt hun i Aften Omnibussen tom. Passiaren kom bedst i Gang under Ventetiden, mens Vognen holdt stille. Men der sad alligevel en helt oppe i det inderste Hjørne, en preussisk Soldat i fuld Oppakning. Sammensunken, ludende forover støttede han sig mod Geværet mellem Knæene, som havde han ondt ved at holde sig oprejst. Under den korte Kasketskygge saa hun det nederste af et plumpt Ansigt med smudsiggult, filtret Haar og Skæg.

— Var han saaret? spurgte hun Konduktøren fra sin Plads ved Vogndøren.

— Nej, syg.

— Hvordan kom han da her, alene —?

Konduktøren trak paa Skuldrene: Formodentlig en Efternøler — kommen nu med Toget syd fra, armer Kerl!

Hun hørte Kuskens Raab til Hestene, Vognen satte sig i Gang med et Ryk, og de kørte.

Rask gik det, selv nu i det tunge Sneføre, med de fire stærke, bredhovede Heste for. Det var noget andet end de københavnske Omnibushestes dovne Luntetrav. Ak ja, dette rare Kongens København, hun kom fra. Aldrig fandt hun, mens hun var der, sin Fødeby videre yndig — snæver, lille, købstadagtig. Men hvor nemt man smuttede udenfor, blot Gaden igennem, hvor hun boede, saa laa Volden der, og der oppe fra kunde Øjet strejfe frit ud over Haver, Marker, helt ud i Landet. Eller Langelinje — Sundets graalige Flade, hvor Vandet nu Vinterdage slog med kold og ligesom haardere Klang mod de glatte, grønlige Stene. Og pludselig huskede hun Udsigten fra et af Glughullerne i Frelsers Kirketaarn, hvorfra Byen bliver som en lille Klat af røde Tage mellem grønne Marker og blinkende Vand, og Luften smager salt og frisk — ak ja, Vandet, det var nok mest Savnet af det, der gjorde hende hjemsyg.

Bump, Bump! Vognen skumplede, saa Ruderne klirrede, og hun nær var hoppet ned af Sædet. Og saa sad de fast. Konduktøren bandede, Kusken raabte. Ned maatte de begge to og hjælpe Hjulet over Snedyngen under mere Banden og Raaben. Der kunde snart ikke køres i de mindre befærdede Gader, hvor hverken Kost eller Sneplov nogensinde gjorde ryddeligt. Saa — nu gik det igen!

Hun skottede til Soldaten. Han havde stønnet, da Vognen stødte, og sad nu lænet mod Vinduet med Hovedet langt bagover Tornystret mod den isdækkede Rude. Han saa fæl ud, syg og udaset, Stakkel!

Underkæven hang slapt ned, saa Munden gabede med tørre, sprukne Læber over smaa, sorte Tandstumper, Øjnene var lukkede, Ansigtshuden dækket som med en Skorpe af Smuds og blaa Pletter af indslaaet Krudt. Nu og da skuttede han sin tunge Skikkelse, som om han frøs.

Hu, koldt var det ogsaa! Hun svøbte Kaaben tættere om Knæene, stak Fødderne dybt ned i Halmen paa Vognens Bund. Ned ad Ryggen gled det som Is fra den kolde Rude — blot ikke hans Nakke frøs fast i Iskrystallerne paa Vinduet derhenne? Hun havde Lyst til at stikke ham sin Muffe under Hovedet, men betænkte sig — dette filtrede Haar saa ud til at kunne gemme allehaande.

En kvalmende Lugt af Smuds, vaade Klæder og et sygt Menneskes daarlige Aande drog forbi hende af og til. Hun turde tilsidst ikke trække Vejret og holdt Muffen for Munden.

Hun var glad, da Vognen endelig standsede, og hun skulde ud.

Det var i en af Smaagaderne omkring Döhnhofsplatz, hvor Omnibussen drejede ind i en ny Rute.

Hun kunde næsten ikke føle Fødderne, der var som haarde Træklodser at træde paa, og hun maatte stampe Liv i dem, før hun kunde bruge dem »als Bewegungsmittel«, tænkte hun og lo ad den højtidelige tyske Omskrivning.

Men lidt efter at hun var kommen i Gang, hørte hun det sjokke bag ved sig med lange, ujævne Trin. Hun var inde mellem nogle Gader, der i en Zigzaglinje førte til en af Byens Hovedaarer, Leipzigerstrasze. Saa stor Byen end var og saa fuld af Mennesker, var Færdslen kun stærk i de store Gader, i Sidegaderne dødt som i en Provinsby.

Sjok, sjok — og saa pustede det tungt og besværligt, lige i Hælene paa hende. Hun hastede, men Skridtene fulgte. Mon det Følgeskab galdt hende? Det var ikke rigtig hyggeligt i den stille Gade. Ogsaa her laa Snevolden langs det smalle

Fortov, som egentlig kun var en Sti — og ikke et Menneske at øjne.

Der var endelig en Tværgade, og Vejen fri. Men en Vogn drejede om Hjørnet i det samme og spærrede Overgangen. Hun maatte standse.

Det for i hende med pludselig Angst, da hun følte nogen ved Siden af sig og hørte sig tiltalt. Men Lettelsen fulgte strax — det var ingen andre end Soldaten fra Omnibussen. Med en Stemme saa tyk og rusten, at den ordentlig rev i Halsen, spurgte han om noget. Hun forstod ham ikke strax. Hans Dialekt lød for hendes uvante Øren som noget besynderligt Kaudervælsk.

Omsider fangede hun et Ord »Anhalterbahnhof«. Det var vel der, han vilde hen. Hun søgte at forklare ham Vejen, men det var ham for vidtløftigt, lod det til. Naa, saa maatte hun have ham paa Slæbetov. Hun skulde lige der forbi.

Saa gik de midt ad Gaden, hun og Soldaten. Hun forsøgte at snakke med ham, spurgte, hvor han skulde hen, hvad han fejlede, men fik kun mutte Svar, hun daarlig forstod. Af og til gabede han meget højt, midt i en Sætning med landlig Ugenerthed. Der var ved ham noget vist hjemligt »Jenseagtigt«, som kom hendes Begreber om preussisk militær Stramhed en Del paatværs.

Saa lod hun ham skøtte sig selv og havde, fortabt i sine egne Tanker, tilsidst næsten ganske glemt ham, da han med et skræmmede hende op ved med sin rustne Stemme at spørge, om der var langt endnu til den Bahnhof.

— Aa, et Kvarters Vej, vel — om han var træt?

— Na — das nich' — aber — han saa' sig ligesom søgende om, idet han standsede —, og saa med pludselig Resoluthed rakte hende sit Gevær:

— Halten Sie mal das, Fräulein! sagde han, krængede Tornystret og en som en mægtig Pølse sammensvøbt Bylt, han havde over Skuldrene, af sig, kastede begge Dele i Sneen for Fødderne af hende, gjorde omkring og traskede af.

Uvilkaarlig havde hun grebet om Geværet. Hvad i al Verden gik der dog af Mennesket? Hun saa akkurat Ryggen af ham forsvinde paa den anden Side Snedyngen. Han skulde da ikke ville desertere? — aa Snak, han var jo paa Vejen hjem. Hun var lige ved at løbe fra Gevær og det hele. Men saa gik det op for hende, hvad der var paafærde — aa, den Bondeknold!

Hun blev ikke engang flov. Det pudsige i Situationen slog hende i samme Nu, hun følte Blodet i Kinderne, og hun brast i Latter, lo, saa Taarerne

trillede hende ned ad Kinderne. Jo, han var ved Gud landlig!

Hun fik næppe Tid til at kvæle Latteren, før han kom igjen og begyndte at trække i Oppakningen. Hun hjalp ham skikkelig Tornysteret paa, og de travede af igjen.

Nu havde han faaet Munden paa Gang, og de naaede Anhalterbahnhof i den gemytligste Forstaaelse. Der skiltes de med et djærvt Haandtryk — saadan en Næve, han havde!

Hun var bleven helt lystig tilmode. Mismodet var som blæst bort. Hun havde jo formelig oplevet noget i Aften. Et Æventyr, rigtignok af en aparte Slags — og saa lo hun igen. Nej, denne »drollige Geschichte« maatte hun fortælle Pigebørnene i Pensionatet — de plejede at kunne more sig over saa lidt.

II.

Mens hun tog Tøjet af i Entréen, hørte hun Støjen af de mange Diskantstemmers Snakken og Leen i Spisestuen og ind imellem Pensionatsforstanderindens skrigende:

»Na — Kinderchen, nicht so laut!«

Aa, de var allerede begyndt! og idet hun hængte Hatten paa Knagen og glattede Haaret, nynnede hun Leporelles Strofer: levned' han blot *lidt* tilbage!

Hun gik ind, gjorde Undskyldning for sit sildige Komme og satte sig med et dybtfølt:

»Aa — jeg er saa sulten!«

»Immer hungrig!« snærrede Forstanderinden, Frl. Crain, idet hun gav den opvartende Kuldreng, der ved Maaltiderne døbtes om og klædtes paa som »Page«, et Vink om at bringe Terese Te.

Omkring det lange smalle Bord sad en sexten sytten Pigebørn i forskellige Aldere. Der var Godsejerdøtre fra Provinserne, Grossererdøtre fra Byerne,

ja, endog en londonsk Købmandsdatter. Pensionatet var delvis Opdragelsesanstalt og begyndte at faa Ry for at være fashionabelt, takket være Frøknens Prospekter, der i Tusendvis sendtes ud over Riget, og hvori »Pagen, den gode Gud, elegante Diners, Finhed og Fornemhed, Dyd og gode Sæder, en fransk Guvernante og Referencer fra Hovedstadens højeste Kredse, alt til billigste Pris«, figurerede i en lokkende Blanding.

For den øverste Bordende tronede Frøknen selv, en fed, korthalset, pluskævet Dame med en lidt anløben Teint, smaa plirende Øjne og en forbløffende Tungefærdighed. Hun havde de yngste, sine »lieben Kinder« til begge Sider af sig under sin specielle Varetægt.

De andre var næsten færdige, da Terese begyndte sit Maaltid, men benyttede sig nu af Lejligheden til at faa Kopperne fyldte en Gang til, mens de lystig pludrede videre.

Terese havde sin Plads mellem de ældre, Halvpensionærerne, ved den nederste Bordende omkring Mslle. Perret, den franske Schwejzerinde, som ledede Undervisningen i Skolen.

Det var unge Damer, der gik paa Lærerindekursus for at tage Examen. Tilhøjre havde hun sin Sovekammerat, Albertine, et tvært, magert, forlæst Pigebarn med lyse, blakkede Øjne, ganske

dumme af Nattevaagen. Hun læste som en besat, havde en Bog i Skødet med ind ved Bordet og slugte Maden i en Fart for at læse over, mens de andre spiste.

Tilvenstre Alida og Marta, »Kærestefolkene«, som Smaapigerne hviskende kaldte dem. De var forbundne ved et fast og sværmerisk Venskab; uadskillelige gjorde de alt in dublo. Helst drak de af samme Kop og spiste af en Tallerken, men da det blev forbudt, byttede de efter de første Mundfulde eller sneg sig til at spise af hinandens Mad.

Alida havde strænge, regelmæssige Træk, kloge Øjne med en egen hed Glans, pince-nez, afklippet Haar, ganske glat og sort laa det som en Kyse om det blege Ansigt. Kantet og lang af Figur lignede hun en ung Mand i Lømmelaarene.

Marta var en blidøjet, smægtende lille Skabning med Tendenser til Krampe. Hun var lidt flygtig af sig, koketterede af og til en Smule, helst med en nyankommen. Men Alida var skinsyg som en Tyrk og taalte ikke det fjærneste Indgreb paa sine Enemærker. Det endte altid med et frygteligt Skænderi paa deres Værelse, og med at Marta fik Krampe.

Srrrrrrrrr — Snakken gik i de højeste Diskanttoner. Indtil oppe om Terese de nærmest siddende begyndte at fnise, og Albertine stak Fingrene

i Ørerne, mens den smukke Hamborgerfrøken lige-overfor — et tretten Aars overmodent Pigebarn, — hældede sig helt forover og slugte med sine gnistrende sorte Øjne det, Frl. Terese fortalte.

De smaa Piger omkring Frøknen mærkede, at noget var paafærde og rakte Hals med runde, nysgerrige Øjne og Mundene paa Forhaand trukne op til at »le med«. Latteren oppe blandt de store tog til — selv Mademoiselle lod til at more sig.

Forgæves havde Fräulein Crain flere Gange raabt sit »Na, Kinderchen!« Nu slog hun iltert med Knivbladets Ryg mod Tallerknen og paabød Tavshed, idet hun gav den yngste af Smaapigerne Tegn til at læse fra Bords, foldede Hænderne med en stor Gestus og puttede Hagen langt ned i Barmens Puder, mens Pigebarnet med tillært Salvelse opremsede »Takken for Mad.«

Saa skødes Stolene støjende tilbage, Frøknen forsvandt i sit eget Kabinet, og under højrøstet Snakken troppede Smaapigerne ind i Skolestuen til en halv Times Frispas inden Sengetid, under Opsyn af Mademoiselle, der satte sig til at læse — i Aften mod Sædvane temmelig uforstyrret.

Det var Hamborgerindens Skyld. Hun trak strax sin bedste Veninde hen i en Krog og betroede hende under megen Fnisen Tereses Historie, tilsat med lidt Kryderi af egen Opfindelse.

Umaadelig nysgerrige stimlede de andre sammen om dem og vilde høre med — og nu hviskedes der fra Øre til Øre. Munterheden voxede med Historien, der efterhaanden fik et ret pikant Indhold. Kun den engelske Miss holdt sig udenfor. Hun sad artig ved Skolebordet, fordybet i en engelsk Bog og tilsyneladende slagen med Døvhed.

Men da et Par af Smaapigerne gav hinanden den sidste Version af Historien bag hendes Ryg, blussede hendes Kinder af Undseelsens dybe Rødme, Munden kneb sig sammen med en stram Mine — og et Øjeblik efter var hun gleden ud af Stuen.

Alida og Marta havde inviteret Terese paa Æblemost inde i det, de kaldte deres Værelse, men som ikke var andet end et forhenværende Fadebnr, saa lille, at Sengene stod ovenpaa hinanden som Køjerne i en Kahyt. De skrev og læste ved Vaskebordet og brugte Vinduskarmen som Servante.

De to var de eneste af Flokken, Terese gav sig lidt af med. Alida var Sachser, Marta Hannoveraner, ingen af dem særlig preussisksindede. De beundrede Terese, der var noget ældre og adskilligt videre i Udvikling end de, og følte sig smigret ved, at hun, der ellers holdt sig saa afsondret, nu og da gav sig i Snak med dem.

De var ret forstandige, især Alida, og Terese vilde gærne sluttet sig mere til dem, om ikke

deres Kælenskab og evindelige Hængen over hinanden var hende saa modbydelig. Selv nu sad Marta paa Alidas Skød, og Samtalen blev idelig afbrudt af deres Kærtegn.

Ingen af dem havde nogensinde set Havet, Terese var just i Færd med at give en Beskrivelse af det og valgte Nordsjællands Kyst, hvor Kattegat og Øresund mødes, til Udgangspunkt, da Døren gik op, og Frøknen, meget rød og med et ildespaaende Udtryk i Ansigtet, viste sig og i en bidsk Tone kaldte paa Terese.

»Ach, die ärmste, nun kriegt sie was!« hørte hun Alida hviske, da hun temmelig forundret fulgte den vrede Dame ind i hendes Kabinet.

Jo, hun fik rigtignok. Miss Saunders havde sladret og bragt den sidste Version af Tereses Historie for Frøknens kyske Øren. Det var en »Godbid« for Damen, der aldrig lod nogen Lejlighed til at bruge sine Talegaver gaa tabt. Op ad Vægge og ned ad Stolper. Først forsøgte hun sig i det rørende og vævede sig ind i et Virvar af Citater og Skriftsteder. Terese lod hende snakke.

I Begyndelsen morede hun sig blot over det lille dumme, bigotte Fruentimmers Vaas og havde mest Lyst til at le. Hendes stakkels Smule Æventyr med Soldaten syntes hende ikke alle de Tirader værd. Men da Frøknen mærkede, Højtideligheden

ikke gjorde tilstrækkeligt Indtryk, fik Talestrømmen pludselig en ny og ilter Vending. Hun blev mere og mere nærgaaende i sine Udtryk, snakkede om »weibliche Scham, Verletzung der mädchenhaften Keuschheit, unfeines Benehmen, Rohheit der Seele o. s. v.«, hvæsede og spyede tilsidst som en arrig Kat og rykkede i Hidsigheden Terese nærmere og nærmere ind paa Livet, og det blev kendeligt, at hun styrkede sine Livsaander i Hjørneskabet, hvor Terese tilfældig havde opdaget, at et artigt Flaskefoder af gammel Portvin havde Plads.

Forgæves søgte Terese at faa indført en Indvending eller en Fremstilling af den enkle og højst uskyldige Spas, det hele drejede sig om — umuligt at komme til Orde. Saa blev det hende omsider for galt at skulle staa Skoleret for det halvfulde Fruentimmer. Hun havde ikke ret langt til Heftigheden, og med et brød hun løs, skar alle Frøknens Tirader igennem med et temmelig bidsk Svar, og da hun havde faaet Munden paa Gang, tog det ene Ord det andet. Damen fik paa sin Tallerken baade den smalle Kost, Lageagurkerne og Pilkartoflerne, Portvinen i Skabet og nogle mystiske Besøg, Frøknen tog imod for lukkede Døre paa et fremrykket Tidspunkt af Aftenen — kort sagt, Heftigheden løb af med hende, og hun sagde adskilligt mere, end hun vilde og

burde — indtil Fräulein Crain pludselig afbrød Diskussionen ved at falde baglænds i en Stol, briste i Krampegraad og raabe paa Draaber, Vand og sort Utaknemmelighed. Saa for Terese ud af Stuen, og der blev et frygteligt Spektakel.

Fra Soveværelserne kom Børnene styrtende, mer eller mindre afklædte og blev peremptorisk vist ud af Mslle, der omsider ved Pigernes Hjælp fik den sparkende og skrigende Frøken i Seng.

Stille listede Terese sig til Ro inde i den kolde Stue, hvor Albertine, uforstyrret af alt, sad og læste med Kaabe paa, uldent Tørklæde om Hovedet og Fødderne i Fodposen.

Nu, Hidsigheden havde lagt sig, var hun skamfuld og ærgerlig paa sig selv. Lad saa være, at Frøknen var halvfuld, latterlig og dum, det var simpelt, uopdragent, som hun havde baaret sig ad. Og hun vidste godt, hvoraf det kom. Det var sin Fader, hun slægtede paa, naar sligt kom over hende, det utøjlede Haandværkerblod, der slog igennem trods de finere Instinkter, hun havde arvet efter Moderen, og Opdragelsen hos Mosteren og Mormoderen. Sit sunde kraftige Legeme, sin Smule Forstand og sit Talent, skyldte hun vel nærmest sin Fader, men — aa, dette men! Det skulde kues, aves — ja, det skulde.

Naa, en god Ting vilde der vel komme ud af det hele. Her kunde hun ikke blive. Længe havde hun ønsket at komme bort, og nu vilde hun gøre Alvor af det — vidste hun blot hvorhen?

III.

Dagen efter flyttede hun. Foreløbig hen i et lille Hôtel, Alida gav Besked om, i en af Tværgaderne til Friedrichsstrasze. Frøknen, der holdt Sengen, var saa vred, at hun ikke vilde se hende og ingen Undskyldninger tage imod.

Saa købte hun sig fri ved at ofre en Maaneds Pensionspenge og var glad til.

Hun syntes, det var som en hel ny Udenlandsfærd, der nu skulde begynde, da hun med ringlende Bjælder kørte af Sted til Hôtellet i Droscheslæden med alt sit Habengut oppe hos Kusken, der saa ud som en stor Pakke Klæder, hvoraf intet levende var at øjne uden de røde Ørenlapper, der stak frem mellem Halstørklædet og Kabussen.

En hel Nydelse var det at vaagne næste Morgen og finde sig alene uden morgengnavne Sovekammerater, der allerede i Sengen skændtes om Pladsen ved Vaskefadet.

Hvor her var stille. Ingen skrækslagen Faren op af Søvne ved Stupigens Kimen med Vækkerklokken og skingrende: aufstehen, aufstehen! der gjorde hver Dags Opvaagnen til en pinlig Angst for, at der var Ild i Huset eller noget andet ondt paafærde.

Hun strakte sig velbehagelig i den magelige Seng, der forekom hende et kongeligt Leje med sine elastiske Fjedre og friske Lagner efter den haarde Pensionatssengs bulkede Madrasser og sex Ugers Linnedskifte.

Det var en saakaldt Dublet, hun havde faaet anvist. Et større Værelse til Dagligstue ved Siden af et mindre Rum til at sove i. Der inde i den anden Stue hørte hun allerede i Halvsøvne Pigen lægge i Kakkelovnen og gøre i Stand, og hun laa og gottede sig ved Tanken om at komme ind i den nette, varme Stue, naar det var rigtig lyst.

Hvad var Klokken? Hun strøg en Tændstik og saa efter. Halv otte — uf, nu sad de i Pensionatet i den skumle Spisestue, en rigtig »Berlinerstube« smal og dyb med kun et Vindu skævt i Hjørnet, med en søvnig Lampe foran Frøknens Plads paa det lange Bord uden Dug, hvor Klædekurven med de tørre Rundstykker skubbedes rundt fra Nabo til Nabo, og de greb hver sine to med

griske Fingre for at finde de største, mens Frøknen hældte den forkogte Blandingsdrik, hun kaldte Kaffe, i Kopperne efter »Opbyggelsen«. Jo, en dejlig Opbyggelse! Først en Collekt, saa en alenlang Bøn for hver Dag i Ugen, saa et Fadervor, altsammen remset op af den fedtede Huspostil i et rivende Tempo. Imens benyttede Pigebørnene Bordet rundt Lejligheden til under andægtig sænkede Laag at faa en Extralur, der pludselig afbrødes ved det Bump, Postillen frembragte, naar Frøknen efter endt Læsning med et behændigt Kast sendte Bogen over Hovedet ned i Sovesofaen lige bag sig. Denne Sovesofa, der med sin indegemte Stank af megen Brug — det var Pagens Natteleje, hviskedes der — skyedes som Siddeplads, selv af Smaapigernes lidet kræsne Magelighed. Hu ha! Nu, det var forbi, begreb hun ikke, hun havde holdt det hele »Leben« ud det meste af et halvt Aar. Hun skuttede sig velbehagelig, vendte sig om paa den anden Side og svøbte den lækre Dundyne om sig. Intet at haste efter i Dag, ingen Formiddagsskole, intet Eftermiddagskursus, hun havde fri, det var Ferie — og med en ligefrem skolepigeagtig Glædesfornemmelse lagde hun sig endnu en Gang til at sove.

Da hun stod op, var det, som laa noget fornøjeligt og ventede paa hende. Alle triste Tanker var borte. Stilheden efter den evindelige Uro og

Uhygge i Pensionatet lagde sig velgørende om hende, og nu, hun virkelig var ene, følte hun sig ikke ensom.

Hun søgte frem sin bedste Dragt, der urørt endnu laa i Kufferten, og da hun stod færdig til at gaa ud i sort Silkekjole, pelsfodret Jakke og den lille fixe Kapothat, blev hun ganske rød i Kinderne ved at opdage det Behag, hvormed hun saa paa sig selv i det store Skabspejl. Det var længe siden, noget lignende var hændet hende. Hun havde i de mange Maaneders uafbrudte Slid ligesom lagt til Side sine kvindelige Instinkter, glemt, hun var ung, køn — ja, næsten glemt, hun var Kvinde. Helt mekanisk blot sørget for at være ren, ordentlig og varmt klædt paa. Den samme Kjole, den samme Kaabe og Hovedet svøbt ind i Baschlik og Slør.

Men i Dag var det anderledes, og hun sagde sig selv, mens hun rettede paa Hagesløjfen, trak Jakken ned om Taillen og strøg Handskerne glatte, at den Skikkelse der i Spejlet slet ikke vilde gøre nogen daarlig Figur blandt Menneskestrømmen »Unter den Linden« eller i Thiergartens Alléer, hvor Sneen sagtens knitrede i Solglansen, og Kanerne med Beaumondens Damer og Herrer allerede bjældeklingrende for frem og tilbage.

Den Tanke satte hende i godt Humør, og med et lystigt Nik til sig selv i Spejlet besluttede hun

i Dag at se Livet og, om muligt, Byen fra den lyse Side.

Hun vilde slaa sig løs, og da hun ikke havde nogen at slaa sig løs med, gøre det ene, lege »Ungkarl« for en Gangs Skyld. Slentre Formiddagen hen med at spadsere, besøge Musæet, Akvariet, spise til Middag i en Restavration, den eleganteste, hun kunde finde, spise godt — det var ogsaa længe siden. Og hendes Tænder løb i Vand ved at forestille sig den store, lyse Sal, det for hende alene sirligt dækkede Bord med lækre Retter og god Vin i slebne Glas — og saa bag efter Kaffe, her i hendes egen Stue og, for laaset Dør, en lille Cigar.

Men Aftnen? aa, om Aftnen var der Teatret. Det galdt blot at vælge hvilket. I de mange mindre fandt hun ikke Rede, intet Steds havde hun været. I Schauspielhaus spillede de ikke, saa var der kun den store Opera, og der, just intet fristende. En Ballet i 5 — fem Akter. Det var drøjt, men enfin, à la Ungkarl var vel det netop Stedet. Balletten stod under allerhøjeste Protektion, havde hun ladet sig sige. Den gamle Konge var sin Fromhed til Trods en stor Lux. Danserinderne var udvalgte, Musiken paa alles Læber og Kapellet fortrinligt. Altsaa Operahuset.

Saa var Programmet færdigt og holdt mod Sædvane alt, hvad hun ventede.

Det var som en ny By, der dukkede op i Vintersolens Skin, da hun kom udenfor i Trængslen af glade Mennesker, der fyldte Gaderne og jog af Sted i Omnibusser, Kjelkedroscher, Slæder og Kaner. Den Dag ingen ny Sejer og derfor ingen sorte Faner til at minde om Krig og Død, saaredes Jammer, fangnes Tungsind. Nej, overalt en lystig Lyd af Bjælders Ringlen og saa en Duft, sær og krydret, som af fjærne Skove med Naaletræer. — Ja, rigtig, der laa jo som voxet op af Sneen en hel ny Gade i Gaden. Det var Julemarkedet i Breitestrasze. Bod ved Bod gransmykket, hvor Folk trængtes, Børn lo, Trommer og Trompeter skrattede.

Og alle havde Pakker. I Hænderne, i Vognene, paa Bybudenes Skuldre: Pakker. Saa huskede hun med et, at Julen stod for Døren — det var lille Juleaften. Det føltes som et Stik i Hjertet, som gled noget graat for Solen, dette, at det var Jul i Morgen, og at hun var ene i fremmed Land. Men hun jog det fra sig.

Naar alt kom til alt, var Højtiden i religiøs Forstand jo ikke Højtid længere for hende, og det, der var tilbage af pietetsfuld Tradition, af kær Vane — nu vel, det skete hundredfold bedre Fyldest, naar hun var rigtig ene, end ude blandt fremmede.

Selv hjemme vilde Juleaften være gaaet som her — i ensomste Ensomhed blandt Minderne om de døde.

Nej, Juletankerne skulde netop gøre Dagen lys. Ti de huskede hende paa, hvad hun hidtil havde glemt. Og hun var nu rigtig med i Trængslen, der valgte og vragede i de overfyldte Butiker. Hun købte lidt hist, lidt her, til ogsaa hun havde en lille Stabel Pakker at lægge i Droschen, da hun vendte hjem.

Der var noget til hver, til Marta og Alida, til Pigerne i Pensionatet, hun havde forladt, og fremfor alt til den gamle Professor derhjemme, hendes ældste og eneste Ven. Og hun fik Juletravlt med at skrive Navnesedler, pakke ind og bringe paa Posthuset.

Da det var besørget, hvor smagte saa ikke Middagen i Dressel's Restavration »Unter den Linden«. Hun drak sin egen Skaal i bleggylden Hochheimer til Fisken og ved Desserten Held og Lykke for Fremtidsplanerne i ægte Madeira.

Den lille Smule Hede i Hovedet gik over ved Kaffen og Cigaren. Veltilpas sad hun omsider i Operahusets Fremmedloge og lod Ballettens elektrisk belyste farverige Billeder glide forbi sig som Syner fra en pragtfuld Feverden.

De dansende var virkelig alle skønne, og alle var de Kvinder. Af den danske Uting: dansende

Mandfolk ikke andet Spor end en enkelt velvoxen, muskuløs Fyr, nærmest at betragte som Postament for de indviklede Grupperinger, og som oftest skjult under brusende Florskørter eller viftende Slør.

Lidt trættende faldt al denne langvarige Herlighed. Men det gjorde ikke noget, at man lukkede Øjnene og lod Musiken ene om Herredømmet. Den var en Mesters Tonedigtning, saa livfuld, at Scenens Billedpragt kun blev til en bleg Afglans af Musikkens Glød. Lokkende og gøglende tog den hendes Sanser fangen og rev Sindet med ind i meningsløse Drømme, hun intet havde at bestille med. Hun var ganske glad, da Tæppet faldt, den sidste Tone døde hen, og hun kom løs af Troldommen. Hun mærkede, at man ikke helt ustraffet »legede Ungkarl«. Det bankede i Tindingerne, og Hjærtet slog endnu ikke ganske med sin vante Ro, da hun kom hjem.

III.

Juleaften gik stille og vemodig. Hun var ude om Formiddagen paa en rask Tur gennem Thiergartens Alléer, den Dag næsten mennesketomme — Folk havde andet Steds Ærinde.

Men hun vilde ikke se Lysene tændes indenfor i Husene og skyndte sig hjem, spiste til Middag paa Hôtellet og lukkede sig inde Resten af Dagen. Det blev en trist og tung Aften — og Juledag ikke bedre.

Hun vilde, til at begynde med, lade, som om det var Hverdag, tog sine Tegneapparater og Perspektivlæren frem og satte sig til at arbejde, men kom ingen Vej. Hænderne sank i Skødet, Tankerne tog Flugt alle andre vide Vegne end ved de matematiske Problemer. Hun, der ellers aldrig kunde være ledig, var som besat af Dovenskab — og saa en besynderlig Uro, en Rastløshed, der drev hende fra det ene til det andet. Hun tog en Bog, men

samlede ikke, hvad hun læste, et Haandarbejde og fandt det kedsommeligt.

Hun gik ud, drev om uden Maal og Med, kom tilfældig ned ved en af Kanalerne og saa der noget, som i Øjeblikket satte lidt Fart i hende. Det var Skøjteløbere. Hun stod lidt og saa paa dem og lagde Mærke til, at der var unge Damer iblandt, som uden Ledsagere gled af Sted og syntes at more sig. Hvad om hun forsøgte? Det brændte i hende af Lyst til at jage henad den glatte Flade — og jage fra Tiden, der hang dræbende tung over hende i Dag, og fra Kedsomheden.

Der var en Mand, som lejede Skøjter ud. Mens hun ledte om et Par, der passede hende, og fik dem spændt paa, faldt hun i Snak med Manden og fandt en Slags Fornøjelse deri — og saa slog det hende pludselig, at det var de første Ord, hun talte den Dag, ja ikke alene den Dag, men hun boede i Hotellet paa tredje Døgn og havde bogstavelig ikke vexlet ti sammenhængende Ord med noget Menneske. Det var en løjerlig Fornemmelse af Tomhed, af Savn, som først nu blev hende bevidst. Hun forlængede den ligegyldige Samtale saa meget, hun kunde, blot af Lyst til at tale og faa Svar.

Saa gled hun ud blandt Skøjteløberne paa Banen. Hun var en god Løber, men dog lidt

usikker i Begyndelsen. Øvelsen kom snart, og den raske Bevægelse gjorde hende godt. Men hun mærkede, at Tomheden og Kedsomheden ogsaa her var hende i Hælene. Der pludredes saa lystigt mellem alle disse Grupper af to og tre og fire, der for af Sted mellem hverandre omkring hende. Selv de faa ensomme traf bekendte. Der blev vexlet et Par Ord, inden de skiltes, eller de slog sig sammen og gled videre i Flok. Gid — gid en eller anden vilde tale til hende! Hun syntes aldrig, hun havde ønsket noget saa hedt som dette.

En Gang løb en ung, frisk Pige imod hende og havde nær revet hende omkuld. Hun var paa Flugt fra sin Kavaler i en kaad Tagfat. Terese blev paa Benene og et ilfærdigt: ach, bitte tausendmal! var alt, hvad det førte til, og saa, at Herren tog Hatten af for hende, da han stormede forbi.

Havde hun dog blot haft Aandsnærværelse til at lade sig falde, tænkte Terese, mens hun saa efter dem, saa havde de været nødte til at standse og hjælpe hende op, og hvem ved, det kunde ført til en Smule Bekendtskab, i alt Fald paa Isen.

Saa spændte hun Skøjterne af og gik hjem. Gad ikke gaa ud at spise, gad ikke spise ene, fik noget Mad bragt op paa sit Værelse, men det smagte ikke — gad ingen Ting alene. I Hôtellet

var der dødstille, de faa rejsende var alle tagne hjem til Julen. Et Par ældre Herrer paa Kost hørte hun ikke noget til. En Gang følte hun sig endog fristet til at gaa hen i Pensionatet og ad Køkkentrappen faa fat i Alida og Marta — men gad heller ikke det og huskede desuden, at de alle var rejste. »Hjem til Julen« var Omkvædet paa alle Samtaler i de sidste fjorten Dage.

Aa, hvor hun havde haft Ret i at grue for Ferien, denne græsselige Ferie med alle dens Helligdage. Ja, for det var netop Knuden, dette med Helligdagene. Der laa i Luften, i Sindet, en Fornemmelse, som man trods al Ræsonneren ikke kunde blive kvit, at de skulde være anderledes end andre Dage. At dette kunde sidde saa fast i Blodet, at det formaaede at tage ikke alene Arbejdslysten men ogsaa Arbejdsevnen fra et ellers af Natur og Vane ganske flittigt Menneske, ærgrede hende. For hun var vis paa, at i Overmorgen, naar Butikkerne var aabne, Fabrikskorstenene røg, og Arbejdets stønnende Aandedrag paany hørtes over Jorden, vilde ogsaa hun tage fat igen, hvor hun slap, og slet ikke ønske noget andet.

Eller kom det alt sammen kun af, at hun var ene og kedede sig i sit eget Selskab? Det var dog saa usselt ikke at kunne nøjes med sig selv. Saadan en Falliterklæring! Og det for hende, der ingen

anden Udsigt havde for hele Livet, og som inderst inde ikke havde helt ringe Tanker om eget Værd. Jo vist, den, hun hurtigst blev ked af, var nok netop en vis Terese Kærulf. Det undrede hende egentlig — aldrig havde hun troet sig selv i Besiddelse af saa faa Ressourcer. Hun var saa aandelig slunken som en Bjørn, der kryber ud af sin Hi, og saa glubsk som den efter ny Føde. Det knugede hende om Hjærtet af Trang til at meddele og faa meddelt. Og ikke blot det. Som gennem en aabnet Sluse brusede det frem med Ønsker og Længsler. Det boblede og gærede i hendes Sind af Ungdom og Livslyst, af ubrugte Kræfter — hidtil holdt hen med aandeligt Arbejde, kun halvt mættet i Virksomhed. Hun havde en tærende Følelse af Savn, en Fornemmelse, som snæredes hun af Baand, hun ikke kunde sprænge.

I det sidste Aar, efter at hun var bleven ene, hændte det nu og da, at saadanne Stemninger kom over hende, pinte hende Dage ad Gangen og førte med sig et Tungsind, der var hendes sunde og sorgløse Natur fremmed. Det hang sammen med rent fysiske Aarsager, vidste hun godt, men var maaske netop derfor vanskeligere at bekæmpe. Aldrig, saa længe Mosteren levede, havde hun følt sig eller været ene. Tanker, Indfald, Stemninger, Følelser, alt var fælles Ejendom mellem de to, og trods

Forskellen i Alder og stundom i Meninger og Tankesæt gjorde fuld gjensidig Forstaaelse og Sympati deres Samliv saa rigt, at hun intet savnede.

Ikke i lange Tider følte hun Savnet saa bittert og dybt som nu. Det var, som blev Sorgen ny igen, og hun brast i heftig og vedholdende Graad, mens Vinterdagens Mørke sneg sig ud af Stuens Kroge og lagde sig om hendes Sind som et skummelt Flor af triste Tanker.

Hun græd, til hun var træt og ikke kunde mere. Lidt lettede det dog at give Taarerne frit Løb, skønt hun altid fortrød og bagefter skammede sig over denne »Fruentimmervane«.

Men en Ting var vist. Det gik ikke længere saadan at mure sig inde, mærkede hun nok. I Morgen den Dag vilde hun besøge de Par Familjer, til hvilke hun havde Anbefalingsbreve, løbe om som Diogenes og slet ikke være kræsen med, hvem hun traf. Det var dumt, hun ikke gjorde det før, men i Begyndelsen optog, ja næsten overvældede Arbejdet hende helt. Senere var det Ulyst og en vis Sky for fremmede. Det var meningsløst, men kom vel af det stille Liv i Hjemmet hos de to gamle, hvor andre Gæster end den nærmeste Familje var ukendte.

Men med Kniven saaledes paa Struben, som hun nu havde den, maatte man vel kunne faa Bugt med det.

Hun blev ganske ivrig ved Tanken, fik tændt Lys og ledte frem af sine Gemmer de to, tre Breve, hun havde med. De var aabne. Til Tidsfordriv og halvt af Nysgerrighed læste hun dem. Herregud, hvor de godt Folk havde gjort sig Ulejlighed med at rose hende paa et bombastisk dansk-tysk, der paa det lystigste spillede Boldt med Superlativerne. Ingen af dem kendte hende egentlig. De Skrivelser blev strax kasserede. Saa var der Professorens, den kære, gamle Bulderbasse. Han havde kendt hende, fra hun blev født, selv hjulpet hende ind i Verden og vidste vel bedre Besked med hendes Kapaciteter. Det Brev var paa dansk til en Fru v. Schilden, dansk-født og Enke efter en Godsejer i Posen. »Tag vel imod hende, kære Veninde,« skrev han, »hun er en god Pige og en flink en oven i Købet. De vil have Glæde af hende som hun af Dem. Hils Deres Søn, og bed ham være hende en venlig Fører blandt Mærkværdighederne i Deres By.«

Det Skudsmaal kunde man vel nogenlunde staa ved. Ja, der vilde hun gaa hen i Morgen. At hun ikke tænkte paa det tidligere! Saa havde hun i alt Fald sluppet for at opdage, hvor dum og kedelig og indholdsløs, hun selv var. Det fik man da som oftest ud af at være sammen med andre, at man fandt sig selv bedre Selskab.

Og saa begyndte hun at samle sammen i sin Hukommelse, hvad Professoren fortalte hende om denne Moder og Søn. Hun var en fjærntbeslægtet af ham, Datter af en af de gode, gamle Familjer i København. Som sytten-attenaarig Pige blev hun gift med den ældste Søn af en Godsejer i Posen, ogsaa en af Slægten. Nærmest et Familjearrangement, saadan som man i de Dage arrangerede Partierne. Og saa talte Professoren sig ganske varm, om hvad for en prægtig Pige, hun var, hvor frisk og kvik, saadant et godt Hoved og med Hjærtet rigtig paa det rette Sted, altfor god til den tyske Junker, de fik prakket hende paa, saa Terese fik en Fornemmelse af, der laa en halv glemt og ikke helt udslukt Jalousi endnu ulmende i Professorens gamle Hjærte.

Ægteskabet var nok heller ikke faldet rigtig heldigt ud. Hr. v. Schilden var, som sagt, baade Godsejer, halv-adelig og Officer, men en haard Hund og en temmelig vild Krabat, der gjorde den danske Pige, han rykkede bort fra Hjemland, Slægt og Venner, Livet surt med sit onde Sind og sin Militærdespoti.

I Felttoget 66 blev han skudt stokdøv, tog sin Afsked, maatte sælge Godset, der kom i Forfald ved hans Ødselhed, og flyttede til Berlin med Resterne af Formuen. Knarvorn, mistænksom og despotisk var

han en Svøbe for sin Husstand, saa længe han levede — for ingen værre end Konen, der aldrig var ham tilpas, og som til det sidste bar Byrden taalmodig og uden at kny. Ingen af Børnene holdt det ud i Hjemmet. Døtrene giftede sig med den første, den bedste, blot de slap ud af Klemmen hjemme. Sønnen — der var kun en — havde Moderen skaffet ud af Huset, før han endnu var Student. For et Par Aar siden tog Vor Herre endelig den gamle. Hvad han burde gjort for længe siden, mente Professoren. Og nu, troede han nok, Livet egentlig rigtig begyndte for Fru v. Schilden. Sønnen var hendes et og alt, hendes Stolthed og Glæde. Han var en brav Fyr, men et uroligt Hoved, havde Anlæg som Videnskabsmand, var Kemiker, Fysiolog og saa en glimrende Carrière imøde ved Universitetet, men den forspildte han ved »demagogische Umtriebe«. Og det var det flinke ved Fyren, at han strax tog fat paa en anden Bov. Han var ansat som Kemiker ved en stor Fabrik, et Kattuntrykkeri, tjente godt og var uafhængig, kunde skrive og sige, hvad han havde Lyst. Han var Forfatter af adskillige dels socialpolitiske, dels naturvidenskabelige Skrifter, der vakte Opmærksomhed. Om end ikke rig, var han et godt Parti, og Moderen ønskede intet hellere, end at han skulde gifte sig

— og saa havde Professoren knebet Terese i Kinderne og set polisk ud, den gamle Giftekniv, han var.

Mere end en Gang havde Fru v. Schilden i den Anledning beklaget sig, blev han ved, og spøgende bedt ham søge hende en Svigerdatter ud blandt sine unge danske Veninder, siden det lod til, ingen af de tyske Damer fandt Naade for Hr. Heinrichs Øjne. Nu kunde Terese jo se at gøre sine Hoser grønne, foreslog han tilsidst.

Og Terese lo og lovede at gøre sit bedste. Hun vidste, det var den hurtigste Façon at faa Munden stoppet paa sin gamle Ven.

Men det var en af Grundene, hvorfor hun skyede at søge Fru v. Schilden op. Hun var slet ikke sikker paa, der ikke var Alvor bag Spøgen, og at Professoren havde givet sin gamle Veninde den forønskede Anvisning paa hende selv — og saadan at blive sendt med Paaskrift »Svigerdatter til behageligt Eftersyn« var ikke absolut lokkende.

Naa, det fik nu være. Hun mødte ganske skudfri og sikker for sit Vedkommende, hun havde ikke Spor af Lyst til at gifte sig, mindst af alt med en Tysker. Men for Resten kunde det jo have sin Interesse at lære dette Exemplar af Racen at kende. Junker, Student, vordende Universitetsprofessor og saa —

Socialpolitiker, Frihedsmand og Arbejder, og det i Preussen i disse Tider! Der maatte bestemt være noget aparte ved den Mand. Hun søgte i sin Fantasi at danne sig et Billede af ham — og kom pludselig til at tænke paa Heltene i et Par Spielhagenske Romaner, hun nylig havde læst. Noget som en »Münzer« i »Die von Hohensteins«, eller »Leo« i »Reih und Glied«, de to gjorde stærkt Indtryk paa hende. Hun havde haft en Slags Bogforelskelse i dem, og halvt om halvt var hendes »Ideal« støbt i omtrent den Form.

Men saadanne Mænd traf man jo kun i Bøger, ikke i Livet.

IV.

Dagen efter stod hun udenfor Stueetagen i et elegant Hus i Königgrätzerstrasze — ikke saa ganske lidt beklemt og næsten ønskende, at hun ingen maatte træffe hjemme. Men »die Frau lässt bitten«, sagde Pigen, der tog imod hendes Kort og Brevet og nu viste hende ind i en overmaade stor Dagligstue, rigt og tungt møbleret. Vældige Lænestole, en Sofa som en Noæh Ark og Bordet et Skibsdæk af blanksort Mahogni. Et mægtigt Flygel optog hele det ene Hjørne.

Der var varmt og en stærk Duft af Hyazinter, hvoraf et udsøgt Flor blomstrede i Vinduskarmene. Et grønligt, stormønstret Tæppe som en hel Eng dækkede Gulvet, Fløjlsportièrer af samme Farve Dørene. Men i Vinduerne efter borgerlig Berlinerskik kun hvide Gardiner, tunge af Kniplinger, Kvaster og Klokkefrynser, kunstig drapperede over forgyldte Pile og Englehoveder. I Vægfelterne

enkelte Malerier og Kobberstik sorte eller gule af Ælde. I Vinduesfordybningen tilhøjre stod et Sybord og en Lænestol af almindelige Dimensioner.

Hun brugte formelig Tid til at naa fra det ene til det andet. Men da Øjet først havde vænnet sig til den gode Plads, der var overalt, fik Stuen en storladen, herregaardsagtig Hygge.

Saa gik Døren op i Baggrunden af Værelset, og al Beklemthed forsvandt ved Synet af den Skikkelse, som viste sig. Det var en rank, gammel Dame med hvidt Haar i to store Bukler udenfor den gammeldags Konekappes Bobinetsstrimmel. Den sluttede tæt ind under Hagen om det fyldige, let rynkede, slet ikke kønne Ansigt med Klumpnæse og et lidt smerteligt Træk om den store, faste Mund, der talte om mangen bitter Time. Men de smaa, graa Øjne, dybt inde under endnu mørke Bryn var klare og lysende milde, og i Folderne ved Øjenkrogene spillede et polisk Lune, der gjorde Ansigtet tiltrækkende og mærkelig ungt.

Terese syntes strax, det var, som stod hun overfor en gammel Bekendt, da Fru v. Schilden tog hende i begge Hænder og paa godt, bredt dansk, uden Spor af Accent, sagde:

»Goddag, kære Frøken. Velkommen! De har rigtignok ladet vente længe paa Dem. Kom nu og

faa Deres Skænd. Igaar gav jeg dygtig ondt af mig over Dem i mit Julebrev til vor fælles Ven, Professoren derhjemme. Han lovede os Dem for længe siden. Hvorfor i al Verden er De ikke kommen før? Men, stop lidt — her er for varmt til Vintertøj. Først Kaaben og Hatten af, mein Fräulein, og saa vender De Posen.«

Hun var, trods Alderen og de hvide Haar, saa snar i Vendingen, saa hurtig paa Hænderne, at Terese, inden hun vidste et Ord af det, fandt sig, affört sit Overtøj, i en af de store Lænestole, den gamle Dame uden synderligt Besvær rullede rundt, saa hun kom til at sidde i fuldt Dagslys foran Fruen, der selv tog Plads i Vindusfordybningen ved Sybordet.

»Naa — nu frem med Synderegistret!«

Terese begyndte at sige noget om knap Tid og meget at bestille, men blev strax afbrudt:

»Passiar, min Engel — man faar Tid, naar man har Lyst. Nej, jeg kender mine Pappenhejmere. De har ikke gidet krybe ud af Deres Musehul, vel? Hør, sig mig, De er da ikke altfor — ja, hvad er det nu, det hedder — jo, pæredansk — Tyskerhader, saadan von vorne herein? Uf, alt det nationale Vrøvl,« hun rynkede paa Næsen med en komisk Grimace, »det maa De lægge af. Ja — ja — det skal vi nok faa pillet ud af Dem;

Her i Huset er vi Kosmopoliter, skal jeg sige Dem. For Resten vidste De jo, jeg var dansk, om jeg end havde begaaet den Dødssynd at gifte mig med en Tysker — for fyrretyve Aar siden, Notabene. Naa, det var andre Tider den Gang,« hun sukkede og trak Øjenbrynene sammen, »men nu, Julen kom, blev det Dem for trangt i Hullet alligevel, ikke sandt? Jo, jo, jeg kan se det paa Dem. Og saa vilde De se Dem Huset her an — takker skyldigst. Naa, men siden De nu er krøben til Korset, skal De faa Syndsforladelse strax og være hjærtelig velkommen.«

Det blev sagt med saadan frisk og djærv Elskværdighed, og de smaa klare Øjne blinkede hende saa varmt i Møde, at Terese strax var vunden.

Hun lo og maatte indrømme, at saadan omtrent forholdt det sig med hendes Udebliven.

Og saa var Isen brudt med det samme. Fru v. Schilden vilde have Besked om al Ting, og Terese fortalte med godt Humør og en god Portion Selvironi om sine Pensionatsgenvordigheder, om de ensomme Dage i Hôtellet, om Mismodet, der efterhaanden listede sig over hende og igaar endte i den sorteste Fortvivlelse og den ydmygende Opdagelse af, hvor kedsommelig og indholdsløs hun selv var.

»Ja, det skader jo aldrig at komme til Selverkendelse,« sagde Fru v. Schilden skælmsk, »og De har ærlig fortjent det altsammen — men det synes mig ellers, De har været en ganske tapper lille Høne! Hm! hm! muttersseelenallein — og det i Julen. Det er virkelig haardt for et ungt Blod. De bor altsaa i Hôtel l'Europe — et meget net Sted, men lidt dyrt, eller er De maaske Velhaver?«

— Nej, det var hun langt fra, men for en otte Dages Tid holdt hendes Pung det vel ud, saa vilde hun søge sig et andet Pensionat, sagde Terese; maaske Fru v. Schilden vilde være hende behjælpelig?

— Ja, det lod sig nok ordne, svarede den gamle Frue. Først og fremmest skulde hun nu more sig, bruge sin Ferie, se lidt af Berlin — var det virkelig hendes Alvor, at hun slet intet havde set, ikke været i noget Teater, ikke bestilt andet end at slide i det, siden hun kom?

Terese blev lidt rød. Sin Ungkarledag havde hun ikke omtalt. Nu maatte hun ud med sin Bedrifter lille Juleaften.

Fru v. Schilden fixerede hende skarpt bag Brillerne og rystede paa Hovedet:

»Naa, det maa jeg sige — De er en modig Pige. Spadsere om i Berlin en hel Dag alene, spise paa en Restavration og gaa i Operaen, ganske paa

egen Haand og med det Ansigt! De kan takke Deres gode Skæbne, der ikke er hændet Dem noget værre end, at De har staaet paa Post for en Soldat — eller maaske —«

Terese lo. »Nej — jeg fik saamænd Lov at gaa min dunkle Vej uantastet og alene. Jeg har altid Baedecker i Haanden, det er en udmærket *sauvegarde.*«

»Hm! Ja, det Experiment skal De dog ikke forsøge oftere. Men det faar De heller ikke Lejlighed til. For nu lægger jeg Beslag paa Dem, og mig slipper man ikke saa let fra. Med Deres Ungkarleleben er det forbi, det siger jeg Dem. Hôtellet kan være godt nok, men for en ung Pige og ganske alene næppe rigtig passende. Ja, nu synes De, jeg er et gammelt Vrøvl — jo, jeg kan se Uafhængighed og Selvstændighed og alt saadant noget nymodens gnistre i Deres kønne Øjne — men det hjælper Dem aldrig en Smule. De har noget at gøre godt igen, og det skal De først faa Lov til,« hun rejste sig paa sin hastige Maade, ringede og gav den indtrædende Pige Besked om at hente en Drosche. »Vi spiser Klokken tre,« vedblev hun, »præcis — skriv Dem det bag Øret for Fremtiden — men De har god Tid til forinden at naa hjem til Hôtellet og pakke Deres Sager sammen. Tag det nødvendigste med Dem, saa lader vi Resten

hente i Morgen — og saa bliver De hos mig, til De finder noget bedre. Saadan en løs Fugl, om Forladelse, maa man nappe, mens man har den. Naa — sputen Sie sich!«

Alle Tereses Indvendinger hjalp ikke. Droschen kom, og hun maatte af Sted, halvvejs glad og taknemmelig, ja — men ogsaa en Smule trykket ved fra en vildfremmed at skulle tage imod al denne Gæstfrihed, der kom hende saa hovedkulds og i Øjeblikket syntes hende næsten paatvungen.

Men ethvert Tryk forsvandt, da hun kom igen. Det var umuligt at føle sig som fremmed, ja blot som Gæst, her, hvor man blev tagen imod, som hørte man allerede til Huset.

Og hvilken Dag, det blev!

De var alene, hun og Fru v. Schilden. Heinrich, fortalte den gamle Frue, var til Middag hos sin Fabrikherre. Han vilde rigtignok ikke gaa fra sin Moder en Helligdag, men hun tvang ham til det. Saadant et enligt Mandfolk havde godt af at komme ud og lufte sig lidt, især hvor der var Damer til Stede. Dem skortede det paa i deres egen Kreds. Terese vilde blive omtrent ene Høne i Kurven. Ellers kom han altid hjem til Middag, og naar han ikke blev for silde færdig i Fabriken, ogsaa om Aftenen. Den laa i Køpnickerstrasze — ja, den kendte hun jo, ein gutes Endchen! Efter

sin Mands Død vilde hun flytte Sønnen nærmere, men det vilde han ikke høre Tale om. Hun havde boet paa samme Sted i mere end tyve Aar — og der skulde hun blive. Han trængte til Motion, forsikrede han — og gad han ikke gaa, havde han Hest og Vogn til Disposition.

Hun selv gik aldrig nogen Steder. Mens hendes Mand levede, afskar hans Døvhed dem fra al Omgang med andre end hans nærmeste Slægt — nu var hun for gammel til at stifte Bekendtskaber. Slægtninge havde hun ingen af i Tyskland, og Mandens Familje — naa, den havde hun aldrig kunnet med, og den Fornemmelse var gensidig. Men hun behøvede heller ingen. Hun havde sin Søn, og i de sidste Par Aar drog han Venner nok til Huset. De kom hver Søndag til Middag, saa mange der havde Lyst, og det var flinke Folk — de Søndage satte Liv i Huset! Nu skulde hun blot se i Morgen.

»Jeg kan bedst med Mandfolk,« føjede hun til, »ja — nu ler De vel af mig, gamle Hejre. Men de tyske Fruentimmer har aldrig gefallet mig. Enten er de lærde og snakker sort, eller ogsaa saa følsomme og himmelvendte, at man faar Vand i Munden blot ved at se paa dem. Og saa mangler der dem noget, jeg ved ikke — de er ligesom ikke rigtig Fruentimmer. Jeg kan godt forstaa, Heinrich

ikke — naa, det er nu lige meget. Ikke engang mine Døtre har jeg rigtig kunnet finde mig i, vi var saa forskellige, at jeg sommetider næsten ikke troede, de var mine egne — de slægtede mine Svigerinder paa, og det er stramme Damer, maa De vide. Men Heinrich er mit eget Kød og Blod — vi to forstaar hinanden — ja, vent nu blot —«.

De talte sammen hele Dagen og blev fortrolige som gode Venner.

Terese formelig forelskede sig i den gamle Dame, fik den største Lyst til at falde hende om Halsen og rent ud erklære hende sin Kærlighed. Saa munter og livfuld hun var og med saadant lyst Blik paa Tilværelsen, og saa dog, trods Munterheden og det glade Livssyn, inderst inde helt alvorlig. Med mange mørke Erfaringer bag sig og stor Menneskekundskab var hun dog mild i sin Dom og saa mærkelig fri i Anskuelser og Tænkemaade.

Det var ikke blot aandelig Føde, Terese hungrede efter, ogsaa hendes Hjærte led under den Tomhed, Mosterens Død efterlod. Hun var for ung og varmblodig til at kunne leve af Minderne alene — hun trængte til noget levende at elske.

Alt det spænstige og livlige i hendes Natur vaagnede under Indflydelse af denne nye Hengivenhed og sprudlede frem som fra et frisk Kildevæld.

Hun følte, hun blev sig selv igen, saadan som hun var i Hjemmet hos de to gamle, hvor hun altid hed Solskin.

Og Fru v. Schilden gik det omtrent ligedan. Der var noget beslægtet i deres Natur, som hurtig drog dem sammen.

Den Ømhed og Livsfrisked, der strømmede hende i Møde fra den unge Piges Væsen, betog hende ganske. Det var jo som Sommeren selv, hun havde faaet til Huse nu Vinterdage. Hun syntes ordentlig, hun var sin fraværende Søn utro, da hun henad Aften mærkede, hun egentlig ikke havde savnet ham videre.

Det sagde hun til Terese, da hun ved Sengetid fulgte hende ind i det nydelige Værelse, hun lod gøre i Stand til hende lige ved Siden af sit eget Sovekammer.

»Aa, ved De hvad,« svarede Terese og lo skælmsk, »saadan helt glemt ham har De saamænd ikke. Jeg kan ham paa mine Fingre. I det sidste Par Timer har De ikke talt om andet.«

Fru v. Schilden saa lidt forbavset og næsten en Smule fortrædelig ud.

»Aa, det var dog fatalt, har jeg virkelig været saadan en Sladderhank? Det var slet ikke min Hensigt. Jeg vilde netop, De selv skulde opdage ham

— men bild Dem blot ikke ind, De ved noget egentligt om ham endnu. Min Heinrich bliver man ikke klog paa saa hurtig. Han er — —«

»Stop, stop, stop!« Terese holdt hende overgivent Haanden for Munden, »jeg ved mere end nok — ellers er jeg i Stand til paa Forhaand at blive ligesaa forelsket i ham, som jeg er i Dem, og det vil jeg ikke risikere —«

Fru v. Schilden lo. »Ja, hvorfor ikke —!«

»Uf nej,« afbrød Terese hende hastig og rystede energisk paa Hovedet, »enten blev det ulykkelig Kærlighed eller ogsaa Giftermaal — og begge Dele har jeg forsvoret —«

»Bah — nu snakker min Gaas — men lad os ikke komme ind paa det Kapitel, saa bliver vi ikke færdige paa denne Side Midnat. I Morgen er der atter en Dag,« hun drog Terese til sig og saa hende ind i Øjnene med et eget lunt Blink, »og nu skal De give mig et Kys —. Tak, det kom fra Hjærtet. God Nat, Thereschen,« hun ruskede hende spøgende i de runde Skuldre, »sikken et lille, fast Pigebarn. Sultekuren i Pensionatet har dog ikke taget paa Dem. Det er egentlig skammeligt af Dem, De har snydt mig for fire Maaneder — men De kan tro, De skal faa Lov at betale det. Naa, sov nu godt —« hun saa sig prøvende

om i den hyggelige Stue, glattede lidt paa Hovedpuden i den snehvide Himmelseng, »mangler her noget, saa sig blot til, og — glem saa ikke at huske, hvad De drømmer i Nat —« og med et muntert Nik var hun borte.

V.

Terese havde klædt sig om til Middag i sit eget Værelse. Hele Dagen gruede hun for det Øjeblik, der nu var nær, da hun skulde ind blandt alle de fremmede Mennesker, hun aldrig havde set. Den utaalelige Undselighed, hun havde at slaas med, klemte hende i Halsen, gjorde hende rød i Hovedet — og endnu rødere, fordi hun tænkte paa det og vidste, det ikke klædte hende, og at hun vilde bære sig kejtet ad, og saa var Hænderne kolde og vilde føles klamme — saa skrækkelig flovt!

I Spisestuen var Bordet dækket. Dets hvide Oval blinkede i Halvmørket af Sølv og Glas. Pigen stod paa en Stol og var i Færd med at tænde Gaskronen. Terese talte i Hast Kouverterne, idet hun gik forbi. Der var ti — uha, saa mange!

Hun var ligeved Døren til Dagligstuen, men kunde ikke bekvemme sig til at gaa ind. Hvad hun

dog var for en tosset en, som med sine tre og tyve Aar endnu ikke kunde ryste Generthedeen af sig. Hun fortalte sig selv, at det var dumt, fejgt, elendigt. Men det var nu en Gang — hun ønskede sig hundrede Mile borte.

Og der var Pigen, som naturligvis undrede sig over, hvad hun ventede efter. Hun fik Lommetørklædet frem og tørrede omhyggelig sin ene Pegefinger, som havde hun pludselig opdaget en Plet paa den.

Hun hørte dem tale der inde, højt lød Stemmerne. Der var en især, dyb og sonor, den klang igennem de andre med et Par Repliker, der havde Vægt.

Aa, gid hun var derinde — eller gid Fru v. Schilden vilde komme ud og hente hende — Pattebarn, hun var. Saa, nu stod Pigen ned af Stolen og rettede paa et og andet ved Bordet. Nu skulde der sagtens spises — hun maatte dreje den Laas.

Hun gjorde det — og slap ind, saa forsigtig som en Tyv ved Nattetid. Gudskelov — Stuen var næsten mørk, hun skimtede utydelig nogle Skikkelser i Lænestolene om Bordet. Fru v. Schilden var ikke paa sin sædvanlige Plads ved Vinduet, men sad i Sofaen nærmest Døren. Hun kunde skælne hendes hvide Kappe — og nu hørte hun ogsaa hendes Stemme. Hun gled hen til hende.

»Aha, der har vi hende jo! Maa jeg præsentere: min Landsmandinde, Frøken Kærulf —«

Der blev ganske stille. Fem sex Skikkelser rejste sig. Hun saa nogle bukkende Hoveder, hørte utydelig en Række Navne, Blodet susede hende for Ørerne, hun hilste kejtet til højre og venstre, og var sjæleglad Stuen var mørk, at ingen saa det, »ja — de er allesammen gode Venner, fortræffelige rare Mennesker,« vedblev Fru v. Schilden, »som det nok er værd at gøre Bekendtskab med, men jeg har dog — De undskylder, mine Herrer — gemt det bedste til sidst. Se her, Thereschen, det er min Søn — ja, hvor er det, jeg har ham? Han plejer ellers at være til at se, men i det Mørke — ah, der har han gemt sig —«

Lige bag ved sig — han maatte have siddet i det dybe Hjørne op til Flygelet — hørte Terese en Stemme, den, hun lagde Mærke til udenfor Døren, sige:

»Freut mich sehr!« Hun vendte sig, saa noget stort og tykt foran sig, skimtede en Haand blive rakt ud, lagde sin i den og følte den ligesom blive borte inden i et fast Tryk. Hun forsøgte at hitte en Frase, noget pænt at svare, men fandt intet, vidste, hun stod og smilte dumt, og tænkte, at han vist syntes, hendes Haand var fugtig — han slap den saa hurtig.

»Bittet zu Tisch!« Det var Stupigen, der aabnede Fløjdørene til Spisestuen, hvorfra en bred Lysflod blændende skyllede ind, just der, hvor Terese stod. Ilsomt rykkede hun til Side.

»Kom, Lorck,« sagde Fru v. Schilden og rejste sig, »du maa tage til Takke med den gamle i Aften. Heinrich, giv Terese Armen. Herefter skal hun faa Lov at gaa paa Omgang som Borddame, saa bliver der ingen Misundelse —«

Herrerne mumlede takkende og lo. Fru v. Schilden førte an med sin Neveu, Arkitekt Lorch, en lille rødblond Fyr med spillende blaa Øjne, det saa Terese, da han kom hen i Lysningen fra Døren og sendte et nysgærrigt Blik ind i Mørket, hvor hun stod. Saa fulgte de andre, Par om Par, tilsidst hun og Heinrich. Han bød hende Armen, og hun maatte gøre sig høj for at naa ham.

O, ve — saa han saadan ud! Allerede hans svære Korpus skuffede hende. Hun havde Aversion for Folk med tykke Maver. Men Ansigtet, der hørte til Maven — du lieber Himmel, hvor det var forskelligt fra, hvad hun havde tænkt sig. Stort, rødt og grimt, og saadan dagligdags Grimhed, ikke det mindste interessant — med tykke Kinder, en Klods af en Næse, der gik til Vejrs, og et blondt Vildtyskerskæg, der aldeles skjulte Mund

og Hage. Saa langt som til Pande og Øjne naaede hun slet ikke. Og saa var han gammel, henimod fyrre, det var hun vis paa Naa, hun kunde jo endelig have sagt sig selv, at Fru v. Schilden ikke kunde have en ung Søn — men fyrre, det var meget. Hun maatte bøje Hovedet for at skjule et Smil, da hun huskede, at hun saa smaat havde været bange for at faa sig en Forliebelse paa Halsen. Der var sandelig ingen Fare.

De kom til Sæde ved den øverste Ende af Bordet. Men der inde — i fuld Belysning og med disse mange Øjne, hun følte fæstet paa sig under den Tavshed, der ofte falder over et Selskab, mens Suppen bydes om og inden det første Glas Vin — der fik hun atter Forlegenheden over sig som et Mareridt.

Servietten gled hende af Skødet, hun søgte og fandt den med Fødderne, som hun krampagtig klemte om den, uden at turde tage den op. Skeen rystede i hendes Haand, og hun brændte sig paa den hede Suppe, hun dog slugte, skønt Smerten i Gane og Hals næsten tvang hende Vandet i Øjnene, og den usalige Rødme steg og steg — hun følte den helt oppe i Panden.

Heinrich talte til hende. Hun hørte kun halvt, hvad han sagde, svarede med ja og nej, eller forvrøvlet, ved Siden af, med et intetsigende

Smil, der sad fast som en Grimace, eller med en nervøs Latter, uden noget at le af. Han troede naturligvis, hun var halvfjollet. Hun kunde ikke faa Øjnene fra Tallerknen, men var vis paa, han saa paa hende og fandt hende latterlig, ubetydelig, skolepigeagtig.

Det sidste omtrent.

Hun havde endelig skottet til ham, forsigtig, nede fra og opdagede, godt skjult under Skægets gullige Pur, det overlegne og sarkastiske Smil, hendes sidste idiotiske Svar fremkaldte.

Vejet og funden for let, sagde tydeligere end Ord de fine og dog kraftig skaarne Læber. Hvor kom han til den Mund, det eneste smukke Træk i det grimme Ansigt? Næsten pigeagtig blødt krummede de sig i en melankolsk Bue over de tætte ulastelige Tænder, ganske lidt brunlig anløbne af Tobak.

Det Smil stak hendes let saarlige Forfængelighed som med en Naal, vakte Ærgrelse, Trods, Vrede og skød Undseligheden af hende som en Ham. Hun fik Hovedet rejst med et lille trodsigt Kast, Øjnene, helt aabne, sendte ham et slagfærdigt Blik — men lidt for silde. Heinrich vendte sig til sin Nabo tilvenstre. De talte ivrig.

Hun var atter helt Herre over sin Personlighed. Blodet sank fra Pande og Kinder, hun tog sikkert

paa Kniv og Gaffel, og et dybt Drag af den fyldige Rødvin, Heinrich havde skænket for hende, hjalp paa Humøret.

Hun saa sig om. Alle talte de livlig, men grumme alvorlig med hinanden. Ingen af dem var unge — Heinrichs jævnaldrende, saa hun. Med en Fornemmelse af Skuffelse følte hun sig tilovers, udenfor. Men saa søgte hun Fru v. Schilden ved den anden Ende af Bordet. Der lo de. Det var Lorck, som fortalte Historier i den kostelige Berlinerdialekt, hun kendte fra sine Omnibusture. Han syntes at være uudtømmelig. Fru v. Schilden fangede hendes Øjne. Med et muntert Nik løftede hun Glasset og drak Terese til. Hun nikkede igen, smilende — og nu var Smilet straalende, fuldt af Ynde, og det Blik, hun sendte med, saa skælmsk og varmt, at Lorck, der længe ventede paa en gunstig Lejlighed, øjeblikkelig fængede, løftede sit Glas og bad om at maatte »være med«. »Paa nærmere Bekendtskab!« raabte han og abonnerede strax hos Fru v. Schilden paa »Borddamen« næste Søndag. Terese hørte det og sagde ja, før end Fru v. Schilden. Han blev saa henrykt, at han maatte hen og klinke med hende. Der stod han længe bag hendes Stol, sladrende muntert og rev Vittigheder af sig. Han havde den ægte berlinske Mutterwitz, der aldrig mangler Svar — men

rigtignok heller aldrig gaar af Vejen for en nok saa fæl Brander — Terese var ikke stiv i Repliken, men hun havde et hurtigt Øre og forstod næsten øjeblikkelig, endog den værste. Hendes Latter havde en ejendommelig klingende Lyd. Man maatte le med.

Lorck fandt hende fortryllende. Latteren klædte den friske, alvorlige Mund saa henrivende — eller var det Øjnene? Han vidste ikke, naar de var smukkest, om naar de pludselig aabnede sig helt, og han saa ind i de store Pupillers mørke, fløjelsagtige Dyb, eller naar i næste Nu de missende trak sig sammen og en blændende Funke af muntert Skælmeri skød ud under de lange Øjenhaars matbrune Frynse.

Han kunde ikke rive sig løs, før end Fru v. Schilden to, tre Gange kaldte paa ham, »at Stegen blev kold, og at Frøknen ikke fik noget at spise for al hans Praten.« Saa tog han endelig bukkende Afsked med et pudsig-forskrækket Hastværk, der bad ydmygt om Afbigt.

»Reizendes Mädchen,« betroede han Fru v. Schilden, da han atter tog Plads ved Siden af hende, »aber ganz reizend!« Og han brød ud i Lovtaler.

»Ja, vi danske er ikke tabt bag af en Vogn,« svarede Fru v. Schilden og lo, men egentlig ærgrede hun sig lidt. Alt det havde den Spasmager op-

daget i saadan en Fart, mens Heinrich — hun var ganske vred paa ham — sad der, som var han af Stok og Sten og lod Terese skøtte sig selv. Den dumme Dreng lod jo ikke til at have Øjne i Hovedet! Frits Prümm, han talte med i et væk, var jo god nok, det kære, trofaste Menneske. Men var det en Manér mod sin Borddame — saa, nu fik saamænd ogsaa Garth fat i hende!

Det var Tereses Nabo til højre, en slank mørk Mand, hun ikke anede, hvad hed, med melankolske Øjne, en træt Mund og en blød, sort Knebelsbart, der gav ham et vist militært Anstrøg.

Han interesserede sig meget for Danmark, — havde gjort Felttoget med i 64, fortalte han med en lidt slæbende Stemme, som gad han ikke rigtig, havde ligget i Kvarter paa Als hos en dansk Familje, der i Begyndelsen behandlede ham som Fjende, aldrig talte til ham, bogstavelig ikke vilde se ham, naar han gik forbi. »Jeg følte mig i ensomt Fængsel eller som blandt døvstumme,« sagde han. Men da han blev saaret og bragt til sit Kvarter mere død end levende, forandrede alt sig. Han blev plejet, hygget om, som var han en af deres egne. Fruen vaagede selv hos ham som en barmhjærtig Søster, og lidt efter lidt glemte hun »Fjenden« og lærte at holde lidt af Mennesket.

Siden den Tid følte han sig paa særlig Maade knyttet til alt, hvad der var dansk. Det havde ogsaa ført ham her til Huset. Han lærte sig Sproget, mens han laa syg, kunde læse det, ogsaa forstaa, naar det blev talt. Med et lille Smil føjede han til: »Jeg maatte forstaa, ti der taltes ikke et tysk Ord i Huset, ikke en Gang efter at Menneskekærligheden sejrede over Nationalhadet.«

Han korresponderede med sin Værtinde i et Par Aar, men saa var — var pludselig al Forbindelse afbrudt. Saa langt fulgte han med, hvad der foregik i Danmark, politisk, socialt, literært — hvad var der sket siden — f. Ex. politisk?

Terese søgte lidt efter Svaret. Det var ikke saadan at løbe til paa staaende Fod at give en politisk Oversigt.

»Aa — ikke stort — der sker i det hele aldrig noget hos os. Eller maaske er det, fordi vi altid vrøvler saa længe om det, at det ingen Begivenhed bliver, naar det endelig kommer. Man glemmer den, fordi vi allerede sidder i Vrøvl op over Ørerne om det næste —«

»De er skeptisk, Frøken —«

»Nej, slet ikke,« svarede Terese livlig, »jeg er heldigvis af Naturen bundsangvinsk paa alle personlige Omraader — men i det Stykke er Optugtelsen rigtignok grundig gaaet over Naturen. Men

der er jo virkelig sket noget hos os, og noget ikke saa uvæsenligt endda — Grundlovsforandringen af 66 —«

»Ja, rigtig, det husker jeg noget om. Men det er nok snarere — ja, jeg ved jo ikke, paa hvad Side De hører hjemme: konservativ eller liberal — højre eller venstre?«

»Ingen af Delene — Republikaner —« svarede Terese kækt og lo.

»Aa ja — hvorfor ikke,« hans Læber krusede sig spotsk, »man kommer lige langt. Saa kan vi slaa vore Pjalter sammen. Her kalder vi os Socialister. Vi nøjes med at være misfornøjede, det kommer vel omtrent ud paa et. Men det var det, vi kom fra, hvori egentlig den Grundlovsforandring bestod. Det kan næppe nytte at spørge en ung, smuk Dame om —?«

»Nej, naturligvis — aa, Mandfolkehovmod!« henkastede Terese og trak paa Skuldrene.

Garth lo. »De ved altsaa Besked — det vilde interessere mig overordentlig —«

»Jeg er vis paa, det ikke interesserer Dem en Smule,« faldt Terese ham i Talen, »men De tror ligesom de fleste Mandfolk, at fordi man er Fruentimmer, er man dum og uvidende om alt andet end Kjoler, Hatte og Bynyt. For at ærgre Dem skal jeg repetere hele Lektien. Jeg kan den nemlig.«

Saa udviklede hun, hvordan Valgretten, der i Grundloven af 49 hvilede paa samme Basis til Landstinget som til Folketinget ved den reviderede Grundlov af 66 delsvis lagdes i Hænderne paa de højest beskattede og Kongen. Ergo lededes Strømmen den »rette« Vej. »Og al den Visdom har jeg oven i Købet fra et Fruentimmer,« vedblev hun, »min gamle Mormo'er nemlig, der var Politiker paa en Hals, og skønt 85, da hun døde, Frihedsven til det yderste og Republikaner af Trosbekendelse. Det er hende, der har givet mig min politiske Opdragelse — den er svært rød, kan De tro —«

»Slagen,« sagde Garth og bukkede, »paa alle Punkter — men —« Han blev afbrudt.

»Den Dame har min Agtelse, Frøken.« Det var Heinrich, der faldt ham i Talen. Saa pludselig og uventet lød hans Stemme ved Siden af Terese, at hun næsten for sammen ved det og forundret vendte sig imod ham.

»Ja, undskyld,« føjede han til, »at jeg blander mig i Samtalen, men Emnet fristede mig, og —« hun fik et ret skarpt, undersøgende Blik fra de smaa Øjne, der laa dybt ligesom Moderens: ej — ej — han havde kønne Øjne, blot man fik dem at se, tænkte hun, mens han vedblev, »det er sjældent, at unge Damer ved saa god Besked. Paa min Moders Vegne, der endnu har sit halve Hjærte

i sit Fødeland, interesserer danske Forhold mig — det vil sige de politiske, det er nu min Kjæphest. Men det er ikke alene i Danmark, man sidder fast — hos os er det samme Tilfældet.«

»Her — i Preussen?« spurgte Terese forbavset, »jeg synes, de farer frem med Stormskridt.«

»Militaristisk — ja. Men glimrende Krigshistorie staar i Reglen i omvendt Forhold til Udvikling, Fremskridt paa alle sociale Omraader, og de er mig vigtigst. Reaktion, Despoti, Aandslivets Undertrykkelse, det er Betalingen for al Udvidelse af Land med Vaaben i Haand. Det skal vi, De, hele Evropa faa at føle. Ingen Sot smitter værre end den militaristiske — vent blot nogle Aar, og De vil faa at se. Maaske intet Steds bliver det værre end i Danmark, hvor Regeringspartiet — undskyld — har Tendenser i Retning af at agere Stormagt.«

Terese vovede en Indvending, men blev straks afbrudt:

»Nej, kære Frøken, — efter 66 er den danske Forfatning et Janushoved. En hensynsløs Regering — og den vil ikke mangle — vil kunne dreje det, som den vil, og altid have det ene Ansigt med sig. Ja — nu ryster De paa Hovedet og ser overmaade selvsikker ud. Pas paa, De faar slemme Tider. De smaa Konsejlpræsidenter — om Forladelse, jeg skulde sagt Konsejlpræsidenterne i de smaa evropæiske

Stater drømmer alle om at blive »Bismarcker« — og det er altid værre at undertrykkes af de smaa end af de store, ved De nok.«

Rundt om Bordet var der blevet stille. Selv Lorck tav og hørte efter. Dr. Garth kom Terese til Undsætning, flere og flere deltog i Samtalen, der snart blev almindelig og drejede sig om nærliggende politiske og sociale Emner.

Terese forholdt sig for det meste tavs og kunde, jo længere hun lyttede, og jo ivrigere de blev omkring hende, næsten ikke tro sine egne Øren, at det var Preussere, disse Mænd, der alle udtalte sig i stik modsat Retning af alt, hvad hun hidtil hørte under sit Ophold her.

De var Anti-Militarister, Anti-Bismarck, Anti-Monarkister — revolutionære i Anskuelser paa saa godt som alle politiske Omraader.

Hun fandt Lejlighed til at udtale sig derom til Dr. Garth. »Ja,« svarede han, »De er kommen ind i en Kreds, man vel endnu maa kalde sjælden her i Berlin, skønt De sagtens ved, det kun er Krigslykken, der har gjort Berlinerne saa loyale, artige og bismarckvenlige, som de i Øjeblikket er. Men Oppositionen er dog ikke hel død her endda. Vi, her forsamlede, er f. Ex. alle Repræsentanter for det vordende Fremskridtsparti, det social-demokratiske. Her gives ingen Mellemvej for Tiden —

eller rettere her bliver snart ingen. Den liberale Lejr er paa det nærmeste ligesaa ultra preussisk-Bismarcksk som den stokkonservative. Men vi er ogsaa mere eller mindre havarerede Existenser, for saa vidt som vi har maattet bringe vor politiske Overbevisning ikke ganske ubetydelige personlige Ofre. Vi er f. Ex. tilhobe relegerede fra Universitetet. Vi hørte til samme Studiehold og nægtede at tage Del i en regeringsvenlig Demonstration — det taaltes ikke. Alle maatte vi begynde forfra, forandre Livsstilling paa et temmelig sildigt Stadium, og det er ikke Spøg. Man kommer for silde til alt — og faar Hadet at føle, hvor privat man saa lever. I den Henseende er v. Schilden og Lorck bedst stillede, de har tilfældigvis fundet liberale Foresatte.«

»Lorck?« spurgte Terese forundret, »er han ogsaa —?«

Dr. Garth lo. »Ja — ogsaa han, Frøken. Spasmageren er ikke at spøge med, naar det gælder hans politiske Anskuelser. Han er Fanatiker, den rødeste af os alle — lidt naiv, Idealist, med Hovedet fuldt af Utopier — men god til sit Brug. Han holder Arméen i godt Humør —«

»Ja, ved De hvad, det er en ubetalelig Evne,« afbrød Terese ham. Der havde været en lidt spottende Klang i hans Stemme, der ikke be-

hagede hende om hendes nybagte Ridder. »Det trænger man just til i strænge Tider. Naar alt er saa græsselig alvorligt, virker et Menneskes gode Humør som et frisk Styrtebad en lummer Dag. Der er ogsaa en vis Overlegenhed deri, som —«

»Hm! Overlegenhed, det er et stort Ord — og passer næppe paa vor gode Lorck. Nej, se paa Prümm derovre — ja, ham ved Siden af v. Schilden. Han spiller ikke Boldt med Ord, det, enhver berlinsk Gadedreng kan gøre omkap med Lorck. Paa ham vilde jeg anvende Deres Adjektiv. En eminent Begavelse, han kunde været blandt de første i Landet, om han havde faaet Lov at udvikle sig. Nu er han Fotograf — Berlins første, men —« han trak paa Skuldrene, »og v. Schilden — ja, det er sandt, De kender ham ikke. Han er en Journalist af Rang fører en udmærket Pen, men hvor længe faar han Lov at bruge den? For nylig puttede de ham tre Maaneder i Fængsel for en politisk Artikel — de sundeste og kraftigste Ord, der er skrevet i Tyskland i det sidste Aar — næste Gang bliver det vel tre Aar. Falder først Paris, gaar Sejrsrusen selv de besindigste saadan til Hovedet, at al Kritik bliver umulig, og saa kan vi alle lukke Butikken, foreløbig i alt Fald. Og naar vi aabner igen, er vi trætte og gamle — og saa —«

»Nu er det Dem, der er skeptisk, og De er det for Alvor,« svarede Terese og saa paa ham med et lyst Blik, »man behøver slet ikke at blive træt, fordi man bliver gammel, det ved jeg af Erfaring — jo, vist saa, netop af Erfaring. Se paa Fru v. Schilden, og — aa, De skulde kendt »meine alte«, min gamle Mormo'er, jeg talte om før. Hun var prægtig, kan De tro. Naar vi andre knurrede over, at det gik saa langsomt fremad, lo hun af os og svarede med et Citat: »før den sidste Konge er hængt i den sidste Præsts Tarme« bliver det ikke godt i Verden, ved vi nok. Men derhen kommer vi omsider, tro I mig, om det ogsaa varer længe — og gid jeg maatte leve og være med til Exekutionen, om jeg saa skulde blive saa gammel som Methusalem!« Mere træt var hun ikke —«

Tereses Øjne straalede med en øm, fugtig Glans ved Mindet, hendes Ord manede frem, uvilkaarlig løftede hun sit Glas. Heinrich, der havde hørt efter, saa paa hende i det samme og fik pludselig Øjnene op. Det var som et Slør gled til Side, der hidtil skyggede for hendes Kvindelighed. Men Garth trak paa Skuldrene. Han fandt hende blot sentimental.

Heinrich løftede sit Glas imod hende og drak i Tavshed — helt ud. Hun forstod, havde et Øje-

blik ondt ved at beherske den Bevægelse, der endnu bestandig kom over hende ved en Hentydning til de døde. Hun søgte efter Ord til at takke ham, Munden bævede, saa hun fik intet frem, men Blikket, der mødte hans, var veltalende nok. Det sendte en varm Strømning gennem hans Sind. Hun følte det strax. De var ikke længere fremmede for hinanden, og da Fru v. Schilden paany saa derop, var hun tilfreds. Heinrich og Terese var nu i fuld Passiar. Garth var øjensynlig distanceret — han sad og stangede sine Tænder og hørte efter.

»Saa kan Lorck gaa hjem og lægge sig,« tænkte hun, »det var saamænd ogsaa Synd, om det var ham, der skulde fange det Pigebarn« og i det samme klinkede hun underfundig med den intet anende Lorck og lo ham op i Ansigtet.

Samtalen interesserede Terese mere og mere. Der var i disse Mænds Udtalelser en Ild og Lidenskab, der rev hende med, skønt hun for en stor Del manglede Forudsætninger for tilfulde at forstaa især de sociale Spørgsmaal, de diskuterede. Men hun lovede sig selv, det ikke skulde vare længe, inden hun havde erhvervet sig dem. Her var et helt nyt Felt af Viden at opdyrke. Det maatte være muligt at tilegne sig, hvad hun manglede, med lidt Hjælp. Og den, tænkte hun, vilde hun søge

at faa hos Heinrich v. Schilden. Hvor ringe han end til at begynde med ansaa hende for at være, mærkede hun godt, at de Spørgsmaal eller Bemærkninger, hun nu og da kom frem med i en Pavse, fandt han værd at høre paa og besvare. Han havde en utrolig Sagkundskab paa de fleste Omraader og en, særlig for en Tysker, sjælden Evne til i kort Begreb at gøre en Sag klar, anskuelig. Han talte ikke meget, men hvad han sagde, ramte Sømmet paa Hovedet. Naar der nu og da opstod en Meningsforskel, var det til ham, man appellerede, og hans Anskuelse gik i Reglen af med Sejren. Kun naar han blev ivrig, fik hans Tale et vist retorisk Sving, og man mærkede, han var vant til at tale for de mange og forudsætningsløse. Men selv naar han bredte sig over sit Emne, var der saa megen Originalitet, saa megen Kraft og Varme i hans Foredrag, at det rev med, betog og overbeviste.

Havde han blot ikke været slet saa tyk — for Grimheden fortog sig en Del, naar han talte. Panden var høj og klar, og det lyse Haar krøllede sig paa en egen tæt og kraftig Maade i to store Buer ned om Tindingerne, i Øjnene kunde det blinke med et kort, skarpt Lyn, der gav et spillende Liv til Ansigtets noget lade Fedtmasse.

Og saa var der Munden. Hun kunde ikke bare sig for atter at søge den smukke Linje inde under Skæget. Hvor den var udtryksfuld, og gemte nu ikke længere nogen Overlegenhed, naar han talte til hende.

Saa opdagede hun ogsaa, at han havde smukke Hænder, store, kødfulde, men velformede, energiske og med buttede, hvide Fingre, der med en vis appetitlig Ynde haandterede Kniv og Gaffel.

Han var alligevel den, hun syntes bedst om. Lorck blev ubetydelig i Sammenligning, og Garth — der var noget blaseret ved ham, hun ikke kunde lide, en Smule affekteret var han ogsaa — og sikkert meget indbildsk.

VI.

Kaffebordet var dækket i Dagligstuen. Fru v. Schilden lavede selv Kaffen »paa dansk« ved Svingkedlen af Sølv og skænkede den i ganske smaa Kopper, som Pigen efterhaanden ordnede paa en Bakke.

Herrerne tændte Cigarerne, stod og sad gruppevis rundt i Stuen og talte livlig og højrøstet.

Terese saa, at Fru v. Schilden et Par Gange skottede urolig til dem.

»Kom og gør Dem nyttig,« sagde hun paa dansk til Terese, »saa sender vi Pigen ud. Man maa være forsigtig i disse Tider, og Herrerne her husker aldrig, at Tjenestefolkene har Øren og Munde med til at rapportere. Man har et godt Øje til os paa visse Steder. »Revolutionsklubben i Königgrätzerstrasze« kaldes Huset her, foreløbig for Spøg og blandt Vennerne — men man kan saamænd

aldrig vide —« hun lo og sendte Pigen ud under et Paaskud.

»Tak, det var hyggeligt,« svarede Terese, »saa føler man rigtig, man er hjemme, naar man faar Lov at gøre Nytte,« hun nikkede muntert, tog Bakken og bød rundt. Lorck, der stod i Nærheden, gav ikke Fred, før han fik Tilladelse til at gaa med Fløde og Sukker.

Da de var færdige, slog han, Fru v. Schilden og Terese sig ned ved Bordet med deres Kaffe. Han trak et Futeral med Cigarer frem, valgte sig en og opdagede i det samme, at Terese skottede til den, som om hun nok kunde have Lyst til at faa en med.

»De ryger?« spurgte han halv sagte, idet han bøjede sig over hende og rakte hende Futeralet.

»Det just ikke, men — jeg holder af at ryge en Cigar en Gang imellem, hidtil rigtignok i Smug — maa jeg?« spurgte hun Fru v. Schilden og havde allerede Cigaren i Haanden.

»Gud forbarme sig!« udbrød den gamle Dame, »er det Alvor? Og det en dansk Pige — er I virkelig komne saa vidt hjemme? Her i Berlin er det endnu uhørt, Gudskelov! Naa — men De faar vel, siden det er Dem. Hvor har De ellers faaet den Uvane, om jeg maa spørge?«

»Det er Arvegods,« svarede Terese, mens hun fik Ild ved Tændstikken, Lorck holdt for hende.

Lorck lo. Fru v. Schilden rystede paa Hovedet: »Aa, bild mig noget ind. Skal nu ogsaa det prakkes jeres Forfædre paa, Mødrene kan da ikke have været med i Spillet ved den Lejlighed. De unge Piger af forrige Generation svarer jeg for. Det er Nutidsungdommen, der er saa ukvindelig —«

»Nej, undskyld, det er netop min Moder, jeg har taget Arv efter. Baade hun og alle Tanterne røg — i Smug, Gudbevares. Og det lærte deres Fader dem. Jo, deres egen Fader — meget mod sin Vilje, formoder jeg, men dog.«

»Aa, Passiar!« det lød ganske vredt fra Fru v. Schilden.

»Jo, tilforladelig. Det var før Svovlstikkernes Tid, og han var en magelig Natur. Naar han efter Maaltidet var kommen til Sæde i Bedstefaderstolen, fik Døtrene efter Tur Ordre til at stoppe og siden tænde Piben med en Tørveglød fra Fyrfadet. Saadan fik de Smag paa Mosten — Kanasteren skulde jeg sige. Fra jeg var en lille Pige, har jeg mange Gange hentet Cigarer til Moster, henne paa Hjørnet af Gothersgade og St. Kongensgade — ti Stkr. for en dansk Mark —«.

»Hvor meget er en dansk Mark?« spurgte Lorck.

»Fire Silbergroschen!« svarede Terese.

Lorck rynkede paa Næsen og lo, Fru v. Schilden stemmede i med.

»Nøjsomme Damer,« sagde Lorck.

»Ja, han kendte mig ogsaa, Svenden i Butiken, og lo saa lumskelig, naar han rakte mig Pakken —«

»Smagte De dem, de Stinka — hm, Cigarer?« rettede Lorck sig.

«Stumperne, ja, dem røg jeg i Smug og fandt fortræffelige — og fik frygtelig Skænd, da Tante opdagede det. Men siden den Tid lagde jeg dog Mærke til, at Stumperne voxede, og tilsidst — aa, hvor jeg var stolt den Dag — tændte jeg min første hele Cigar ved Tantes en Gang, vi holdt Mørkning efter Middagen — men da var jeg rigtignok voxen.«

»Ja, naar fandt Fanden ikke en Undskyldning,« brummede Fru v. Schilden. »Hvad synes du,« sagde hun til Heinrich, der var kommen hen til Bordet for at faa sin Kop fyldt en Gang endnu, »om saadant et emanciperet Fruentimmer, der begynder med at ryge Tobak i min Dagligstue — er det ikke græsseligt?«

»Nej, hvorfor det? Frøken Kærulf ser ud, som om Cigaren virkelig smager hende. Det er ikke af Affektation eller for at være rask paa det, hun

ryger, men af Smag og Tilbøjelighed, og hun har lagt sig Vanen til ligesom vi andre, om just ikke af Arv, saa af Efterlignelsesdrift. Eh bien — jeg indser ikke, hvad det har med Emancipation at gøre?«

»Nej, ikke sandt?« udbrød Terese fornøjet, »hvor det er velgørende en Gang at høre en Mand sige noget saa fornuftigt —«

Heinrich bukkede dybt, Fru v. Schilden og Lorck lo.

»Ja, ja — jeg mener naturligvis kun om Damernes Tobaksrygning, som vi stakkels Fruentimmer maa høre saa meget ilde for. Det er da en uskyldig Fornøjelse —«

»Men dyr,« faldt Lorck hende i Talen, »for Herrerne —«

»Aa, vi behøver ikke at bede Herrerne om Cigarer, vi kan selv tjene, hvad de koster —«

»Nej, stop,« afbrød Heinrich hende, »der ophører vor Enighed. Jeg er ikke med til Selverhvervet og vil helst give Damerne ogsaa af Tobak, hvad de har Lyst til. Vi har nok at gøre for Øjeblikket med at skaffe Mændene Arbejde og Løn nok for deres Arbejde. Kvinderne maa holdes ude fra Arbejdsmarkedet, i alt Fald foreløbig —«

Men det vilde Terese ikke gaa ind paa og stred mandelig for Kvindernes Ligeberettigelse

med Mændene. Hun blev umaadelig ivrig og veltalende.

Han hørte til, øjensynlig med en vis Fornøjelse, og hun troede ham allerede overbevist, da han pludselig afbrød hende:

»De maa have et fint Øre, Frøken —«

»Hvorfor tror De det? Mener De musikalsk?« spurgte hun forundret.

»Aa ja, det hænger ofte sammen. Jeg mente iøvrigt for Sprog. De taler saa smukt tysk, næsten uden fremmed Accent, og den lille Smule, der er, faar det til at klinge med aparte Vellyd. Hvor længe har De været her?«

»Fire, fem Maaneder. Men jeg synder tit mod Grammatiken og gør Bommerter for et godt Ord —«

»Aa — ikke ofte. Mütterchen, der har været i Tyskland i halvtredsindstyve Aar omtrent, taler daarligere tysk end De og har en horribel Accent.«

»Ja, men det kan jeg lide hende for. Hun har ikke ladet sig fortyske en Smule, men er saa ganske sig selv, ligesaa dansk endnu baade i Sind og Tale, som om hun aldrig havde været udenfor Danmark!«

»Fra et nationalt Standpunkt,« svarede han smilende, »er det jo meget rosværdigt — den kære, gamle Mütterchen. Hvor klart De har set allerede,

hvad hun er, standhaftig, trofast, netop som De siger: sig selv altid. Men fra et sproglig-musikalsk Standpunkt vil jeg ikke rose hendes tyske Tunge. De derimod taler som en af os, og ikke blot korrekt, men Tonefaldet, de ejendommelige Vendinger, vi bruger i daglig Tale, og som fremmede saa sjældent tilegner sig — De har det altsammen. Det er en Nydelse at høre sit Sprog saadan behandlet, ikke sandt?« henvendte han sig til de andre, »Frøknen har en beundringsværdig Udtale?«

»Udmærket, ganske mageløs!« udbrød Lorck og kyssede paa Fingrene ud i Luften, »jeg har netop tænkt paa det samme, men det er ikke alene Udtalen, det er ogsaa Organet — der er Musik i Stemmen,« endte han med et kælent Blik, der klædte hans lille Grinebideransigt saa pudsigt, at Terese lo, skønt hans Komplimenter begyndte at kede hende — især naar de andre hørte dem.

»Er De musikalsk?« spurgte Heinrich uden at ænse den anden.

»Aa, jeg holder af Musik paa Lægfolks Vis, jeg er ikke Kender, men nyder ganske ukritisk naivt, hvad der falder i Øret, griber mig, bringer mig i Stemning —«

»Hm! Wagner, f. Ex?«

»Jeg kender saa lidt af ham Han er ikke naaet til os endnu —«

»Ah? Saa har De en stor Nydelse i Vente,« sagde han hastig. »Mütterchen, det maa vi huske, Frøknen maa høre Lohengrin med Niemann og die Malling —«

Samtalen drejede sig i nogen Tid om Musik. Hr. v. Schilden og Lorck var begge Wagnertilbedere, og Terese maatte beundre Heinrichs Indsigt og Kundskab ogsaa paa det Omraade.

Han talte med Varme og virkelig Forstaaelse om den store Mester, der endnu var saa lidet skattet i Hovedstaden.

Det var utroligt, saa meget han vidste og kunde, det Menneske, man følte sig saa græsselig bag ud.

En eller anden kaldte paa Lorck, der fjærnede sig. Prümm talte til Fru v. Schilden.

Terese havde Lyst til at optage Traaden fra før, men Heinrich kom hende i Forkøbet:

»Spiller De?«

»Aa — en Smule. Saa meget, at jeg kan akk—« men saa stoppede hun og slugte de sidste Stavelser af Ordet. Herreje, hvor det var dumt, at det slap hende af Munden.

Smilende fortsatte han: »De synger altsaa. Saa faar vi en Sang — en dansk, ikke sandt?«

Han gik hen og aabnede Flygelet.

Terese kom til at ryste og havde paa Læben at sige nej. Hun hadede at gøre Vrøvl, eller at det skulde se ud, som hun vilde gøre sig kostbar. Men paa den anden Side synge, her, for fremmede Mennesker og for saa musikalske Tilhørere — nej, det var umuligt. Al Usikkerheden og Forlegenheden greb hende paa ny. Hun rejste sig tøvende og fulgte ham.

»Spil lidt først,« bad hun ængstelig, »saa — saa jeg kommer i Ro. Det er saa lidt, jeg kan — og —« hun stammede, blev rød, og lidt efter ganske bleg.

Han saa forundret, næsten lidt mistænksomt paa hende. Hun blev endnu mere ængstelig og forlegen.

»Gid jeg kunde,« sagde han tørt, mens han tændte Lysene, »jeg' er desværre kun Teoretiker i Musik. Men jeg elsker Sang, selv den tarveligste, enkleste, blot den, der synger, gør det for Musikens Skyld, ikke for at lade sig høre. Jeg beder Dem, syng lidt —«

Ja, det lød jo ret beroligende, og hun havde Lyst, men — uha, nej — hun kunde ikke synge for fremmede.

Han skød Stolen til rette, men hun veg tilbage: »Aa nej,« sagde hun hastig, »jeg kan ikke.

En anden Gang — det er ikke værd at høre. Jeg forsikrer Dem —«

Han trak paa Skuldrene og vendte sig bort:

»Som De vil!« sagde han kort og føjede til: »Aa, Garth, spil lidt for os?«

Saa! nu var hun atter kasseret, tænkte hun og følte sig stødt, ærgerlig paa ham og paa sig selv.

Hun kunde jo synge, vidste hun, men saa maatte hun føle sig fri, ugenert, i Stemning. Hendes Sang havde intet andet Fortrin end det musikalske Foredrag, og det var umuligt at faa frem, naar hun ikke engang havde den Smule Stemme, hun ejede, i sin Magt. Og hvor skulde hun faa Vejr fra, saa stakaandet hun blev blot ved Tanken om at give Lyd til Tonerne. Saa fik han tro, hvad han vilde, at hun var skabagtig o. s. v. Han kunde jo have sat lidt Mod i hende, i Stedet for — uf, han var vist skrækkelig kort for Hovedet.

Meget rød i Kinderne og med en trodsigflov Mine satte hun sig atter mellem Fru v. Schilden og Lorck, mens Garth spillede, udmærket, en Sonate af Beethoven, ingen andre end Heinrich for Resten hørte paa.

Der blev hun siddende og lod, som om hun var stærkt optagen af Lorck og hans Løjer. Men hun hørte egentlig kun paa ham med et halvt

Øre og gav Svar, ofte lidt hen i Vejret, da der mellem Heinrich, Garth og de andre efter Musiken og ved Aftensbordet udspandt sig en interessant Samtale om Lassalle og hans Idéer. Ingen lod til at ænse hende mere, og det krænkede hende. Hun havde saadan Lyst til at være med i det, de talte om, sige noget klogt, noget, der maatte lægges Mærke til. Men intet vilde falde hende ind, Emnet var hende for fjærnt og drejede sig om Forhold, hun ikke kendte til. Hun forekom sig selv frygtelig uvidende — og saa var Lorck uafladelig ved Siden af hende, bortdrog hendes Opmærksomhed, ofte fra de vigtigste Punkter, med sin Spas og sine Komplimenter — og med ham var det umuligt at tale andet end Fjas.

Han var døv i Aften for enhver Henvendelse fra de andre, helt fangen af Tereses mørke Øjne, hvori han syntes at læse noget, han pludselig fandt uendelig mere fængslende end al Verdens sociale Reformer — og hvori der virkelig efterhaanden stod at læse en hel Del, men som hun slet ikke mente.

Hun vidste ikke, hvad det var, der kom over hende, men hans Kurmageri smigrede hende, vakte en vis drilsk Lyst i hende til at bruge sin Magt. For første Gang i sit Liv følte hun, at hun var koket, var det bevidst, lokkede og stødte fra sig og

drog til igen det lille forlibte Mandfolk, hun ikke brød sig det ringeste om — og kedede sig dog gudsjammerligt hele Tiden, skønt hun hvert Øjeblik lo, saa det klukkede efter, blot fordi han atter og atter sagde hende, at hendes Latter var »himmlisch, eine Wonne« at høre paa. Det var egentligt ækelt, det hele. Og dog blev hun ved, som paa Trods mod nogen eller noget — om i sig selv eller udenfor sig selv, gjorde hun sig ikke klart.

Leende fulgte hun ham til Døren, da de skiltes, og leende sagde hun Fru v. Schilden, der godlidende glædede sig over at se hende saa munter, God Nat. Lidt forceret svarede hun paa hendes Spørgsmaal, at hun havde moret sig dejlig, og Lorck var virkelig brillant. Hun lo igen: God Nat! God Nat! Skyndte sig ud af Stuen for ikke at sige God Nat til Heinrich, der ude i Entréen hjalp de sidste af Gæsterne Frakkerne paa. Hun havde en barnagtig Lyst til at lade ham mærke, hun ikke brød sig det bitterste om ham.

Men da hun kom ind i sit Værelse og langsomt begyndte at klæde sig af, mekanisk lægge hvert Stykke Tøj til Rette med den minutiøse Orden, der var indprændet hende med Vanerne fra det gamle, snorlige Barndomshjem, slukkede Lyset og gik i Seng indenfor de hvide Omhæng, dirrede en jagende Uro og Utilfredshed hende gennem alle

Nerver, mens hun rippede op alle Aftenens Indtryk og slet ikke kunde finde noget af sit egentlige selv i alt, hvad hun havde sagt og gjort.

Var det f. Ex. hende selv, der fjasede med den lille Gliedermann, Lorck, mens de andre, Garth, Prümm, v. Schilden, talte sammen om Ting, der interesserede hende, om hun end var for uvidende og uoplyst til at kunne give sit Besyv med? Det var jo dog blandt dem, hun hørte til, og ikke i en Krog med en Mand, der blot gjorde Kur og hviskede hende Dumheder i Øret.

Hvorfra i al Verden var det kommet over hende at tage til Takke med, ja, selv at vælge dette sidste? Just hun, hvis ærgerrige Drømme drejede sig om at blive som de Kvinder, Mænd søgte, ikke for deres Skønhed, ikke af lav Attraa, men for deres Forstand, deres Kundskaber, deres Sjæls Indhold. Hvordan var det muligt at løbe vild i sig selv, som hun havde gjort det, hun, der altid skaanselløst og med Foragt fordømte alt Pjank og Koketteri hos andre? Som nu Pigebørnene, der i Tegneskolen gjorde sig lækre for Director. Og saa, den første Gang, et Mandfolk satte et Par forlibte Øjne op til hende, var hun mere pjanket, mere koket end nogen anden — aa fy, fy!

Og Grunden, Grunden? Ikke den, at hun selv blev betagen, at hendes Sanser eller hendes Fantasi

løb løbsk. Ikke en Gang den Undskyldning havde hun. Nej, af den aller almindeligste, useligste Behagelyst maatte det være kommet — og saa maaske af en Smule saaret Forfængelighed, fordi et andet Mandfolk, der oven i Købet var hende ligegyldigt, ja antipatisk, for det var han — fandt for godt at overse hende, da han fejlagtig troede, hun skabede sig! Kunde der tænkes noget jammerligere? Og havde hun blot ment noget med det, havde hendes Hjærte banket blot ti Pulsslag hurtigere i Minuttet, eller Blodet brændt en lille Smule varmere ved et Blik, et Ord fra denne »Mandsling«. Hun var saa forbitret paa sig selv, at hun uvilkaarlig hævnede sig paa ham ved at gøre ham saa lille og ubetydelig som mulig. Havde det endda været Naturen, der talte — at slaas med sin Natur var en ærlig Sag, mens dette var — uf, hun ækledes ved sig selv saa meget, at hun uvilkaarlig greb efter det Fortrydelsens Halmstraa, et godt Forsæt saa ofte tilbyder: det var første Gang — og det skulde blive den sidste! Og med den trøstefulde Bevidsthed lagde hun sig, til Ro og sov snart de Retfærdiges Søvn.

I Dagligstuen sad imens Fru v. Schilden og Heinrich sammen, ene. Efter Sædvane skiltes de ikke nogen Søndag uden denne Timestids Passiar

paa Tomandshaand. Hun havde haft Pigen inde og ordnet Stuen. Der var luftet ud, Lysene slukkede, Dørene i den store Porcelænsovn stod aabne, og de sidste Rester af Glødilden ulmede i et rødt Skær, der blandedes med Lampens dæmpede Lys til en hyggelig Skumring i den store Stue.

Hun sad i sin Sofakrog med Arbejdskurven foran sig og fandt frem noget stort, uldent, hvidt, hun strikkede paa. Han kom magelig til Sæde i Lænestolen tæt ved og røg en Cigar med et Udtryk af tilfreds Ro over hele den store, brede Skikkelse. Hans Øjne fulgte snart Pindenes klaprende Bevægelser i hendes travle, buttede Gammelkonehænder med det let fremtrædende Aarenet, snart Cigarens Røg, der blev synlig som et graaligt Lag i Lyskredsen over Lampen og forsvandt ud i Stuens Halvlys, mens de snakkede om Vennerne, om Aftenens Smaabegivenheder, alle den Slags dagligdags Ting, der falder en i Munden, efter at Gæsterne er gaaet.

Og saa tav de en lang Stund.

Et Par Gange saa hun op som for at sige noget, men tog det i sig igen. Om hans Mund spillede det lunt, som om ogsaa han havde noget paa Læberne, men stadig sagde han intet, saa ud, som ventede han paa Lejlighed.

»Naa — hvad tænker du paa?« spurgte hun pludselig, næsten lidt brysk, »kom nu med det!«

Han lo. »Som om du ikke vidste det, Mamachen. Paa din Protegée, naturligvis.«

»Ah — paa Terese. Naa, hvad synes du saa?« det kom hastigt, og hun lod Strikketøjet hvile.

»Ja, det er netop det, jeg tænker paa, hvad jeg synes —«

»Snak! Det er da let nok at vide, hun er som en aaben Bog.«

»Maaske, men i et fremmed Sprog — for mig i det mindste.«

»Aa, ved du hvad,« hun blev ganske hidsig, »saa skulde du gjort dig noget mere Umage. Og for Resten har det ingen Steder hjemme. Terese er hverken et Digt eller en Roman, Vor Herre bevares, men en slet og ret god og sød Pige, enhver kan blive klog paa. Hvis du ikke kan det, er det din egen Skyld. De andre var aldeles indtagne i hende, baade Garth og Prümm — Lorck vil jeg nu slet ikke tale om —«

»Ja,« svarede han tørt og med et drillende Eftertryk, »Lorck var meget lykkelig!« Et lille Glimt i Øjnene tydede dog paa nogen Misnøje.

Hun gjorde en utaalmodig Bevægelse og rynkede Brynene, men han lo og lagde kælende Haanden paa hendes Skulder. »Naa, Mütterchen — ikke være vred. Jaj skal gøre maj mehr Umake — er det ikke saadan, det hedder paa dansk? Men du ved jo, hm — af Erfaring,« han blinkede polisk til hende, »at disse smaa Piger ikke interesserer mig videre. Jeg holder mere af gamle Koner — og allermest af dig, du kære, gamle Knurrepotte. Det kan du jo ikke have noget imod?«

»Jo — nej, aa du ved godt, hvad jeg mener —« hun lo og skubbede Brillerne, der blev lidt duggede, til Rette paa Næsen, »men du kunde gærne,« føjede hun drillende til, »lade mig opleve den Dag, da —«

»Mütterchen, Mütterchen,« halvt spøgende, men dog med en lidt gnaven Mine trak han Kraven op over Ørerne for ikke at høre mere, »aa, lad mig være fri —«

»Aa, aa!« brummede Fru v. Schilden ærgerlig og forsøgte at se vredt paa ham. Men som han sad der, skævende til hende udover Frakkekraven som en Skoledreng, der venter en Straffepræken, saa han saa komisk ud, at hun mod sin Vilje atter kom til at le.

»Din stridige Dreng!« hun tog ham i Haaret, ruskede det svære Hoved dygtig frem og tilbage og endte med kærtegnende at klappe ham paa

de tykke Kinder, idet hun saa ham ind i Øjnene med et Blik, der straalede af Ømhed.

Saa klaprede Strikkepindene atter, mens de endnu en halv Timestid blev siddende i fortrolig Samtale.

VIII.

Jo — man kunde virkelig more sig i Berlin, og hvor den Juleferie dog fløj af Sted! De var bestandig paa Farten. Om Formiddagen var det Kaneture i Thiergarten eller til Omegnens Forlystelsessteder. De besøgte Charlottenburg, Potsdam, besaa Slottene, Musæet, var i de store Magasiner, de pragtfulde Butiker i Jägerstrasze og Unter den Linden. Om Aftenen i Teatrene, til klassisk Komedie i Schauspielhaus, til Løjer og Lystighed i Forstadsteatrene og saa paa Folkeliv hos Kroll — en sand Hvirvel af Adspredelser, Terese aldrig havde oplevet Mage til.

Det var Heinrich, der lagde Planerne for, hvad de skulde foretage sig i Dagens Løb, og han forstod at variere Programmet. Saa ofte, det var ham muligt, var han selv med.

Hans Moder var tilfreds med ham. Han gjorde sig virkelig Umage. Hvor han fik Tiden fra, begreb

hun ikke, men naar hun spurgte, svarede han blot: »Pas dig selv, gamle,« og Fru v. Schilden lo med en lumsk Anelse, der gjorde hende mere og mere fornøjet.

Terese nød Livet, var i straalende Humør og fik hele sin Frejdighed igen. For hende var alt nyt — og for de to, som var med hende, blev det nyt, gennem den Friskhed, hvormed hun nød og opfattede alt. Og nu var det afgjort. Hun skulde blive der i Huset, til hun var færdig paa Skolen henad Foraaret.

Fru v. Schilden blev ganske stødt, da Terese ved Feriens Slutning talte om at søge sig et nyt Pensionat. »Værs'go', flyt De kun, min Pige, hvis De er ked af os — men det er ogsaa den eneste Grund, jeg vil acceptere.«

Og Terese blev. Hun ønskede intet hellere. Hver Dag knyttede hende inderligere til den gamle Frue, der paa sin Side bogstavelig ikke kunde afse hende.

Og Heinrich — ja, det var mærkværdigt, saa han vandt ved nærmere Bekendtskab, saa hyggelig og elskværdig han var i daglig Omgang.

Moderen omgav han med en stilfærdig, altid agtpaagivende Ømhed. Selv naar han var mest optaget af andet, syntes han at have Øje og Tanke for hende og lagde det for Dagen ved tusende

smaa Opmærksomheder, der sikrere end Ord og Kærtegn røber Hengivenhedens Inderlighed.

Sjældent kom han tomhændet hjem. Snart var det Blomster, han bragte, eller en ny Bog, en Nødvendighedsartikel, hun savnede, eller en Luxusgenstand, hun ønskede. Uden Prunk, som fulgte det af sig selv, var det der.

Og lidt efter lidt mærkede Terese, at hun fik sin Del af Opmærksomheden — og det en ret udsøgt.

Hvor forvænt og forkælet hun var bleven, blot i disse tre Uger — og saa doven!

Det var alt andet end morsomt at tage fat igen, hvor hun slap, og at maatte hænge i af alle Kræfter.

Kammeraterne var hende om muligt endnu utaaleligere, og den Smule Forgyldning, der havde været ved Director, var rent gaaet af ham. De fem Timer paa Skolen om Formiddagen forekom hende uendelig lange. Men hun holdt dog tappert Stand mod alle Fru v. Schildens Forsøg paa at friste hende til, saa under et Paaskud saa under et andet, at blive hjemme og lade Tegneskolen være det, den var. Hun kunde ved Morgenkaffen, de drak sammen, være lige paa Nippet til at give efter — og det, der i sidste Øjeblik fik hende til at gaa, var egentlig ikke andet end en stivsindet Trods, der

intet havde med Pligtfølelse eller saadant noget andet pænt at gøre. Hun gik, fordi hun vilde gaa — og havde sagt, hun vilde.

Hun følte sig heller ikke paa nogen Maade belønnet eller sporede nogen Glæde i Sindet, naar hun stampede af Sted gennem Sneen i den tidlige Morgenstund, hvor Aanden frøs til Is paa Sløret, og hun fik Neglebid baade i Hænder og Fødder — eller naar hun træt og med ondt i Ryggen vendte hjemad for adskillige Dage om Ugen at begynde forfra om Eftermiddagen.

Det kneb at holde Teorierne om »Arbejdets Glæde« fast, naar hun skulde være meget ærlig, selv om hun overfor Fru v. Schilden, der slet ikke vilde tage hendes Fremtidsplaner for Alvor, satte sig paa den høje Hest og kunde blive ganske hidsig i Forsvaret for sin Livsplan: at ernære sig selv, være uafhængig »som en Mand«, sagde hun og kastede lidt med Nakken. Men Fru v. Schilden lo blot af hende. Hun havde saa sine egne Planer, der gik stik imod Tereses — men dem beholdt hun klogelig for sig selv.

Værst syntes Terese dog de Dage var, da hun skulde af Sted fra Mørkningspassiaren med den gamle Frue og Heinrich i den hyggelige Stue, hvor hun havde sin egen Krog — mellem Flygelet og Fru v. Schildens Sofaplads — og sin egen Stol, en lille,

lav, blød en, Heinrich skaffede til Veje en af de første Dage, efter at han en Stund havde moret sig over hendes forgæves Forsøg paa at komme mageligt til Sæde i en af de uhyre Lænestole.

Den Timestid blev Dagens Lyspunkt. Ti hvor var han underholdende. Han talte godt og fængslende næsten om alt, og hun betoges af hans aandelige Indhold, det hun fandt dybere og rigere, jo mere hun lærte ham at kende. Hendes Videbegærlighed syntes ogsaa at more ham. Han æggede hendes Intelligens, kunde hun mærke, og hun syntes ordentlig, hun blev klogere, mens hun talte med ham.

Kun paa et enkelt Felt, det religiøse, ejede hun nogen aandelig Udvikling. Men der havde hun tænkt sig fri paa egen Haand og var klar.

Det hjalp hende nu, hun maatte tage andre Spørgsmaal op til Behandling, og hun forbavsede ham ofte ved den Lethed, hvormed hun tilegnede sig alt det nye Stof, han tilførte hende. Hendes Synskreds udvidedes, og hendes Frisind, der hidtil havde et temmelig kaotisk Indhold, fik under hans Indflydelse faste Former og et ret socialistisk Tilsnit.

Aldrig havde hun troet, Politik, Nationaløkonomi, Sociologi kunde være saa tiltrækkende Emner for Samtale — og alt var saa ligetil, saa let forstaaeligt. Hun greb med Begejstring de nye Ideer, han med

saa megen Varme udviklede for hende. Han mindede jo virkelig om Spielhagens Helte. Havde han blot ikke været slet saa tyk, saa — hvem ved? tænkte hun smaaleende.

Om han fandt nogen videre Fornøjelse i deres Samvær, kunde hun ikke ret blive klog paa, men begyndte snart at faa Lyst til at vide det. Og saa hændte det en Gang, at han, der ellers gik bort paa Klokkeslet, i Samtalens Iver glemte Tiden, saa hans Moder maatte minde ham om at skynde sig af Sted. Den Dag gik han. Men da det gentog sig, henkastede han blot: »Aa, jeg kan tage en Drosche!« og blev siddende. Siden hændte det hyppig, at han lod sig køre tilbage.

Og da hun en Eftermiddag maatte bryde tidlig op, holdt han hende tilbage med den Meddelelse, at de havde en halv Time endnu. Han havde bestilt sin Kane til at hente dem begge.

Det blev herefter en stiltiende Overenskomst, at de fulgtes ad den lange Vej, der blev kort, selv naar de gik den til Fods, da Føret blev bedre, og Dagene tog til.

Jo, Fornøjelsen var gensidig, mærkede hun snart — og var glad ved det. Thi det var, som det skulde være, syntes hun, et rent intellektuelt Behag, de fandt i hinanden.

Fra hans Side ingen Abekattestreger à la Lorck, og fra hendes en glad og frisk Given sig hen i det Velvære, en klog, dannet og begavet Mands daglige Selskab og livlige Interesse for hende skabte om hende.

Og hvor hun nu morede sig i Selskab med Vennerne om Søndagen. Al sin Forlegenhed rystede hun af sig, turde tale med, spørge og fandt altid villige Øren. Hun kunde godt mærke, de syntes om hende, og det gav hende Selvtillid, Sikkerhed.

Lorck fik hun snart Skik paa. Saadant et Ansigt, han satte op, naar hun snuppede ham af midt i en følsom Tirade!

Nu gik han og hang med Næbbet og turde næppe komme hende nær, og Vennerne drillede ham med hans »unglückliche Liebschaft».

Mod Garth maatte hun ogsaa være paa sin Post. Han holdt af at føre hende paa Glatis, sige hende imod, blot for at faa hende ivrig, og saa køre hende fast, hvor hun ikke var rigtig vel funderet — og hun gik altid i Fælden. Overfor hans kolde Skepsis følte hun sig aldrig helt sikker paa sine Meninger. Hvor varm end hendes Overbevisning var, kunde Beviset saa nemt slaa Klik, saadan han sønderlemmede alt med sin utaalelige Kritik. Hun knnde ikke lide ham og lod ham føle det, og saa var hun vis paa, han havde lagt Mærke til hendes

Koketteri med Lorck den første Aften og nu troede — uf, han var formelig begyndt saa smaat at gøre Kur til hende — eller gøre Nar. Hans Ord gemte ofte en Dobbelthed, der lød som Smiger og dog gjorde hende rasende, fordi hun anede en skjult Braad deri og var værgeløs. Det var altid først bagefter, naar det var forsilde, hun havde Svar paa Tiltale.

Nej, saa var hendes Forhold til Heinrich ganske anderledes trygt, og naar Garth bragte hende altfor slemt i Klemme, kunde det hænde, at hun kaldte Heinrich til Hjælp, eller at han, der aldrig var ret langt borte og syntes ligesom at have lagt sig en sjette Sans til, naar det galdt hende, af sig selv blandede sig i Samtalen, og som oftest trak hende frelst i Land. Gud, hvor var hun ham saa taknemmelig!

IX.

Men der gik ikke ret lang Tid, før hun mærkede, at noget i deres Forhold forandredes. Og det var fra ham, Forskellen kom.

Hans Stemme, syntes hun, fik en anden Klang, naar han talte til hende, noget dulgt, ømt i Tonefaldet, der tog hende om Hjærtet, ja, men lod hende kold alligevel — syntes hun. Og hans Øjne, hun hidtil mødte med samme Frejdighed som den, hvormed hun saa ind i hans Moders, fik efterhaanden et Udtryk, der bragte hendes Blik til at vige af og sendte hende Blodet til Kinderne, hvad der var besynderligt, ti nogen Sindsbevægelse derved følte hun ikke — syntes hun. Skulde »der dicke Heinrich« være en Smule »verliebt« og i hende? Men hun slog det hen som Nonsens, taabelig Indbildning, lo af det, skammede sig lidt — og tænkte det alligevel.

Og saa kunde hun ikke lade være at iagttage ham, nu hun var bleven opmærksom.

Det gav ham, underligt nok, ligesom fornyet Interesse. Uvilkaarlig søgte hendes Blik ham hyppigere end før og mødte bestandig hans, hvor hastig hun end tog Øjnene til sig — og hver Gang jog der hende som en lille Forskrækkelse i Blodet, ti der var i hans smaa, skarpe Øjnes dybe Stirren en øm Glød, der ikke lod sig mistyde.

Han elskede hende. For hver Dag der gik, vidste hun det mere sikkert.

Det var maaske lidt hendes egen Skyld, at det efterhaanden blev til Alvor. Hun vilde være jævn og ligefrem, ganske som før imod ham. Men uvilkaarlig blev det anderledes. Hendes Væsen stemtes i en anden Toneart, naar han var til Stede. Uden at hun vilde det, kom der som en Slags Forstaaelse imellem dem, noget hemmelighedsfuldt virkede og skilte de to fra de andre, selv naar de var midt iblandt dem.

Og det mærkedes. Hun følte det, om blot i den ubetydelige Omstændighed, at hun hver Søndag fandt sin Plads ved Heinrichs Side, om hun end som Fru v. Schilden ordnede det, gik paa Omgang som Borddame.

Han søgte enhver Lejlighed til at være hende nær. Hyppig var de ene, baade ude og inde. Fru

v. Schilden magede det saa og lagde ikke Skjul derpaa.

Men Terese vidste ikke Rede paa sig selv. Og hendes sunde Fornuft sagde hende, det vel netop var Beviset for, at hun ikke elskede ham.

Men det underlige hændte, at naar hun kom til den Slutning, var hun misfornøjet med den, uden ret at vide hvorfor. Saa spurgte hun sig selv: vilde hun ikke kunne det en Gang? Atter og atter spurgte hun og ærgrede sig over sit genstridige Hjærte, der intet Svar gav — i alt Fald intet tilfredsstillende. Ti der var en betagende Magt, en egen Berusning i saaledes at føle sig elsket — og for første Gang. Han viste hende sin Kjærlighed aabent, mandigt i al sin Færd, omgav hende med en Atmosfære af Ømhed, der endnu var uden Lidenskab, og som drog hende, rørte hende, saa hun sommetider var lige ved at tro, at det, hun følte derved, maatte være Kærlighed.

Skyde alt det fra sig, vise sig kold eller haard, var hende umuligt — og hvorfor skulde hun det?

Hun maatte gøre Vold paa sin egen Natur for at kunne det. Der var jo egentlig intet, som sagde nej — intet andet end, nu ja, et rent fysisk Ubehag, der kunde komme over hende, f. Ex. naar en af Vennerne pludselig kaldte ham »Dicke«, eller hun ved Bordet fik Øje paa hans Profil, og saa

var der i den fede Hals en Fold, som tyk og rød lagde sig ud over Flippen og generede hende ubeskrivelig, uden at hun dog kunde lade være at se den. Hvorfor kunde hun ikke lade være, naar hun i ham fandt alt forenet, hvad hun nogensinde drømte om at finde hos den Mand, hun vilde elske? Hvad havde det Ydre at betyde — Kærlighed kom indefra, gik fra Sjæl til Sjæl.

De var jo i fuld aandelig Overensstemmelse, han havde Dannelse, Kundskaber, Intelligens, langt ud over, hvad hun havde truffet hos nogen anden.

Savnedes noget i den Retning paa en af Siderne, var det hos hende. Han var god, brav, mandig elskværdig, ja, der var snart ikke den udmærkede Egenskab, hun ikke kunde tillægge ham, og dog — og dog —

Saa begyndte hun forfra at veje og overlægge med sit eget Hjærte. Ja, men, hun blev jo rød, naar han kom ind i Stuen, hendes første Tanke, naar hun kom hjem, var altid at se sig om efter ham, hun savnede ham, jo, nu savnede hun ham omkap med Moderen, naar han udeblev om Aftenen, lyttede som hun efter Skridtene og Nøglen og var ikke ganske fri for at faa sit Humør i Ulave, naar Tiden gik, og ingen Heinrich viste sig. Hvorfor alt dette, naar hun ikke —?

Kom han, hvordan fløj Aftenen saa ikke? Og hun var selv den, der holdt paa ham, ved smaa Kunstgreb fik ham til at blive.

Saa var det Taaen paa den Soldaterstrømpe, hun hjalp Fru v. Schilden med at strikke, som skulde lukkes, eller Muffedisen, der kun manglede nogle faa Omgange i at være færdig. Eller hun satte sig til Klaveret og sang — nu generede hun sig ikke det mindste — naar han modstræbende rejste sig for at gaa. Saa vidste hun, han gik ikke, før Fru v. Schilden leende lukkede Flygelet over Fingrene paa hende og sendte hende i Seng.

Nej, hun maatte dog vist holde af ham? Naar han kyssede hendes Haand til Afsked, var der i hans Læbers Tryk mod hendes Hud en øm Heftighed, der gjorde hende baade kold og varm — var det ikke Kærlighed, hvad var det da?

Det maatte være det. Manglede der ogsaa lidt, det vilde komme. Saa længe Heinrich intet sagde, intet forlangte af hende, var der jo Tid nok.

Men for hver Dag der gik, følte hun, at hun kom Afgørelsen nærmere. Sæt han en Dag spurgte, hvad skulde hun saa svare? Og vilde hun have Mod til at sige nej, selv om hun ønskede det?

Hun følte sig i Gæld, forpligtet af alt, hvad hun skyldte de to gode Mennesker. Hun syntes ikke, hun havde Ret til at volde dem Sorg.

Det var sødt at vide sig elsket, saadan som hun blev det, sødt at kunne gøre en anden lykkelig, og hun ønskede selv — aa, hvad ønskede hun ikke. Kærlighedslængslen, Trangen til Hengivelse af sit hele Jeg var vaagnet og fyldte hende med Uro, med Savn, med Følelser og Attraa, hun aldrig kendte før. Men drog hendes Tanker ham nær, var det, som klemte en kold Haand om hendes Hjærte. Ak nej, hun elskede ham vist ikke — ikke endnu.

Var hun da kold, hjærteløs — kunde hun ikke elske? Aa, hun vidste hverken ud eller ind. Ti i næste Øjeblik, naar hun saarede ham med en Afvisning, et haardt Ord, og hun saa det trække i hans Ansigt med saadan sær Smerte, der gjorde ham bleg lige til Læberne, havde hun en Fornemmelse, som kunde hun taget det store krøllede Hoved mellem sine Hænder og klappet hans tykke Kinder, som hans Moder gjorde, blot for at trøste ham. Saa var hun lige ved at græde af Sorg over ham, over sig selv, eller Gud ved hvad. Trak han sig saa ind i sig selv eller viste sig koldere efter saadan en lille Skærmydsel, pinte det

hende værre end noget andet, og hun havde ikke Ro i Sindet, før hun fik »gjort det godt igen«. Det var ikke svært, og Bevidstheden om hendes Magt over ham, var maaske den bedste Talsmand for ham i hendes Hjærte. En ganske lille fortrolig Tilnærmelse, et Blik, der bad om Forladelse eller et lyst Smil, der mødte ham ved Hjemkomsten — saa skød Blodet ham op i Kinderne, hun maatte slaa Øjnene ned for Varmen i hans Blik, hans Ansigt lyste af en dyb, straalende Lykke, der ligefrem gjorde ham køn og fik hendes Hjærte til at banke af noget, der ogsaa næsten, næsten lignede Lykke, og rørte hende, saa hun atter følte Taarerne komme, de tossede Taarer, hun havde saa nær til i denne Tid.

Hun, der slet ikke kunde græde, naar der rigtig var noget i Vejen, vandede nu Høns for et godt Ord — bogstavelig. For hun taalte f. Ex. ikke, at Fru v. Schilden talte venlig til hende, eller gav hende et Kærtegn, før Vandet piblede hende i Øjekrogen. Og den gamle Frue var ømmere og kærligere imod hende end nogensinde.

Men ogsaa hendes Øjne havde et aparte Udtryk, ogsaa de spurgte, nok mildt og godt, men i deres klare Bund, saa Terese en stum Bebrejdelse, der skar hende i Hjærtet.

Aa, det var, som Luften i Huset var svanger med Spørgsmaal, al Ting spurgte, ventede, — og hun havde en utaalelig, pinlig Fornemmelse af, at det var hende, der ventedes paa, mens hun var bunden ligesom i Drømme, naar man vil tale, raabe, bevæge sig og ikke kan, fordi baade Tunge og Lemmer er som lamslaaede.

X.

Ogsaa udadtil var der Forventning i Luften — men af hel anden Art.

Efter Nytaar fulgte Begivenhederne paa Krigsskuepladsen Slag i Slag. Paris bombarderedes, Fort efter Fort blev erobret. Berlinerne kom med i Bevægelsen. Depecherne skreges ikke længere ud for døve Øren, bestandig viftede Flagene, med Spænding og Utaalmodighed imødesaas Efterretningen om Paris's Kapitulation — Kronen paa Sejrsværket.

Der taaltes ikke længere nogen oppositionel Ytring, næppe Mand og Mand imellem, endsige i Pressen. Des kradsere faldt Udtalelserne inden Døre blandt Vennerne om Søndagen.

Heinrichs sidste Artikler, der skarpt kritiserede Nødvendigheden af den »strategiske Forholdsregel«, som Bombardementet af Paris kaldtes, vovede Redaktøren ikke at optage. Der vogtedes paa højere Steder med skrappe Øjne paa enhver Ytring af Utilfredshed.

Saa sivede det Rygte ud, at det ældste Mandskab vilde blive indkaldt til Krigstjeneste, og saadan truedes saa godt som ethvert ungt Hjem i det store tyske Rige med Tabet af sin Forsørger. Det var Mændene mellem tredive og fyrre, Familjefædrene, det nu galdt. Men end ikke det dæmpede Begejstringen. Hvad vejede Hjem, Kone og Børn i Vægtskaalen mod Tysklands Ære, Fjendens Undergang, og vilde ikke et taknemmeligt Fædreland tage sig af de faldnes Efterladte, stod der i Aviserne, og Folket lystrede Parolen. Nej, til Paris! til Paris! og Foden paa Nakken af de fordømte, fejge Usselrygge af Franskmænd.

I Skolegaardene, Terese gik forbi, lød i Frikvartererne »Die Wacht am Rhein« af skingre Barnestemmer, der blev vilde under Sangen, og om Aftenen skraaledes den gennem Gaderne fra hæse Rekrutstruber, akkompagneret af tyksaalede Støvlers dumpe, taktfaste Marsch, skingrende Piber og hujende Raab: »Nach Paris! Hoch! Hoch!« og »Tod über die Franzosen!«

Og pludselig var det hende, som rykkede Krigens Rædsler hende ind paa Livet, Skrækkebilleder blandede sig i hendes Drømme, hun saa Mænd kæmpe, Blod flyde, hendes Hjærte krympede sig i Gru, naar hun huskede, at Heinrich var blandt de udkommanderede.

Hver Dag, naar han kom hjem, saa den gamle Frue paa ham med angstfulde Øjne og turde ikke spørge. Hans første Ord var derfor ogsaa et roligt »Endnu ikke!« og saa skød han for Resten al unødig Tale derom fra sig, ikke af Fejghed eller Dødsfrygt, men af Modbydelighed, og i den Følelse mødtes Terese med ham og forstod ham.

De saa ikke meget til ham. Rekruttjenesten og den Mangfoldighed af Forretninger, der hobede sig op om ham før Afrejsen, tog al hans Tid.

Han maatte foreløbig opgive sin Stilling ved Fabriken, en ny Bestyrer skulde sættes ind i dens Drift — der var hans Nærværelse nødvendig tidlig og silde. Hans Moder ventede ham dog bestandig til de vante Tider, og disse Middage og lange Aftner, naar han trods al Venten ikke kom, lod baade hende og Terese forud maale Tomheden og Savnet, der vilde følge, naar han for Alvor var borte.

Men han stjal sig hjem, hvert Øjeblik han kunde, og fandt altid Terese. Hun blev hjemme, veg ikke fra den gamle Fru v. Schilden, der var rent ude af sig selv af Sorg og Angst. Hendes Hjærte strømmede over af Ømhed og Medfølelse, hendes Hengivenhed fandt tusend Veje til Trøst og Opmuntring for den gamle Frue. Og nu, da hver Dag kunde være den sidste, hun saa Heinrich, syntes det, som Kærligheden til ham endelig banede sig Vej i

hendes Hjærte. Hun syntes heller ikke, hun kunde være god nok imod ham, aldrig havde han forekommet hende saa meget værd, aldrig været hende nærmere end nu, hun skulde miste ham. Ti — det var hun vis paa — han vilde være blandt de faldne. Hvorfra eller hvorfor hun havde den Overbevisning, gjorde hun sig ikke klart — muligvis kun, fordi han var saa stor og tyk. Hun tænkte, Kuglerne maatte ramme ham snarere end andre — der var saa meget af ham.

Hun huskede en af Lorchs Anekdoter om en Duel mellem en tyk og en tynd Mand, og at Sekundanterne havde foreslaaet, for at gøre Partiet lige, at der paa den tykkes Frakke skulde tegnes med Kridt Omridset af et almindeligt Menneske — hvad der kom udenfor Stregen galdt ikke. Hun havde let af Historien, men nu galdt det jo virkelig. Og hun saa ham altid saaret, døende, drømte om det om Natten, og saa udmalede hun sig, hvad hun da vilde være for den gamle Frue. Hun vilde blive hos hende, trøste hende, elske hende, tale om ham bestandig, holde hans Minde helligt. Hun kunde undertiden græde over den Smerte, hun vilde føle, naar han var død — da vilde hun sørge over ham, som om hun havde elsket ham, troede hun.

Der var et Øjebliks aandeløs Angst over hende, det, hun næsten nød, naar hun hørte ham komme: vilde

den Dag være den sidste? Endnu ikke. Det føltes som en Lettelse, naturligvis — men havde dog som en Bismag af noget, der var nærved Skuffelse.

Ogsaa hun og den gamle Frue havde travlt — med Udstyret til Soldaten. Der skulde købes, sys, strikkes og sættes Navn paa Uldent og Linned, grovt, varmt Tøj af vældige Dimensioner, som Terese lo af og gjorde Løjer med, saa Fru v. Schilden maatte le med, enten hun vilde eller ej. Og altfor meget, langt mere, end han behøvede og fik Lov at tage med sig som menig Soldat, »simpel Kanonføde« som han spøgende udtrykte sig. Men Fru v. Schilden kunde ikke faa nok, fandt en Slags Trøst i at sørge for enhver tænkelig Fornødenhed.

Tereses flinke Fingre var i Bevægelse hele Dagen, og skønt det i Begyndelsen syntes hende næsten flovt at sidde der, med Skødet fuldt af hans Skjorter, Strømper eller Underklæder af alle Slags og ikke sjældent ham selv som Tilskuer, blev det hende efterhaanden — jo, næsten kært.

Denne Syslen med hvad, der var hans, skabte en sær Fortrolighed imellem dem. Hun følte, det var ham en Fryd at se hende saadan beskæftiget for hans Skyld, ja, at han af den Grund var ligeved at velsigne baade Krigstjenesten og Afrejsen. Og hun saa, at han hundrede Gange maatte gøre Vold paa sig selv for ikke at trykke hende til sig med Uldstrømperne og

det hele og sige hende, at han elskede hende — om han blot turde. Men han turde, Gudskelov, ikke. Hun havde altsaa for Alvor listet sig ind i hans Hjærte? Hvorfor? Og hvordan? Umuligt at rede ud. Fru v. Schilden havde fortalt, at det Par Gange, en Kvinde før satte hans noget tunge Fantasi i Bevægelse, var det den hvidhudede, blaaøjede germanske Tækkelighed, det husligkvindelige, der vandt ham. Og hun — hun var brunet, havde emanciperede Idéer, og dem kunde han ikke taale, de irriterede ham. Det maatte altsaa være Kvinden i hende, der til Trods for alt andet tog hans Sind, hans Fantasi, hans Sanser fangne, saa han nu kun vilde et — eje hende. Hun gøs derved. Hans skarpe Blik opdagede sikkert hendes Fejl og Svagheder, men om hun havde haft hundrede andre, saadan som hun var, just saadan elskede han hende, det vidste hun ogsaa — og det betog hende alligevel.

Hun greb ham i at falde i Staver af Henrykkelse ude i Entréen over hendes Støvler, tyksaalede pelsforede Vinterstøvler, dygtig brugte, med Aftrykket af den store Taa saa langt ude, at det tydelig talte om, Støvlen egentlig var for kort. Hun var forfængelig af sine Fødder, det opdagede han da — og Gud forbarme sig, Taarerne kom ham jo i Øjnene, mens han saa paa dem. Hun mærkede, han stjal Naalen, hun havde brugt,

Traaden, hun legende viklede om sine Fingre, mens hun snakkede med ham og lod Arbejdet hvile, og gemte dem som en Helligdom, gik paa Rov efter hver lille Smaating, der blot havde været i Berøring med hende — Saxen, varm endnu af at holdes mellem hendes Fingre, Fingerbøllet saa lille, at hans egen Lillefinger knap fik Plads deri.

Med skinsyg Omhu, han ikke en Gang brød sig om at skjule, vogtede han over, at ingen andre — ikke en Gang hans Moder, rørte ved de Stykker af hans Tøj, Terese havde syet paa, det forekom ham Helligbrøde. Det sagde han hende — og for første Gang følte hun Blodet strømme varmt til Hjærtet ved hans Ord.

Hun fik alle Navnene at sy som sin Part af Arbejdet. Og dette H. S., der var saa svært at slynge sammen, og som hun atter og atter varierede med Sving og i Øjeblikket opfundne Arabesker, blev til smaa nydelige Frihaandsbroderier, hun var ganske stolt af som Førstegrøde af sin *Métier*.

En Aften, hun var ved at tænde Lampen og havde lagt Arbejdet fra sig, saa hun ham henne i Halvmørket, ja, ved Gud, trykke den grove Uldskjorte til sine Læber, just, hvor Navnet stod. Og skønt hun fandt det komisk, rislede det saa sært igennem hende — for, hvor maatte han

elske hende, naar han kunde kysse — kysse en Uldskjorte, blot fordi hun havde syet paa den. Men le maatte hun, og kunde dog ikke glemme det.

Sine Eftermiddagstimer i Køpnickerstrasze var det eneste, hun passede i denne Tid. For hans Skyld.

Han bad hende om det, for, som det var hans Vane, at kunne hente hende der og følge hende hjem.

Og hun indrømmede ved sig selv, at Timen blev hende lang, og at hun ikke var videre opmærksom, især mod Slutningen. Hun havde Uret oppe mange Gange. Hvor sent den lange Viser flyttede sig de sidste fem Minutter. Tid til en Passiar med Director havde hun aldrig mere, for der var Hastværk over hende, før hun kom ned i Porten og fik se, om hans svære, pelsindhyllede Skikkelse patrouillerede derude.

Det var af Glæde, hendes Hjærte bankede, naar det hændte, og naar hun lagde sin Arm i hans og følte det linde, dvælende Tryk, hvormed han tog imod den, blussede hendes Kinder, og hun var ikke altid vis paa, hun ikke holdt lidt fastere, end hun strængt taget behøvede. Men det var saa trygt at gaa, ført af den stærke, store Mand i det glatte Føre. Der kom næsten Hygge over den mørke Gade med dens Snevold, dens matte Lygte-

skær, naar de to gik sammen ligesom helt ene i den store By, hvor det nu syntes hende, som hørte hun hjemme.

Saa kunde der svulme i hendes Sind som en Bølge af Taknemmelighed, af Hengivenhed, af noget, der forekom hende stærkere, varmere end begge Dele. Hun formelig sukkede ved det, saadant et lille, glad, dybt Suk, der sendte som et elektrisk Stød igennem ham, fordi han instinktmæssig følte, at noget i det galdt ham. Havde han i et saadant Øjeblik spurgt, var hun nu næsten vis paa, hvad hun havde svaret.

En Aften var det lige ved.

Marschordren var kommen. Han fik Meddelelsen, just inden de mødtes. Hun saa strax, noget usædvanligt var paafærde. Ved Lygteskæret forekom han hende blegere end sædvanlig, hans God Aften lød saa underlig kort, næsten barsk, og siden havde han intet sagt.

Saa spurgte hun og blev ganske kold derved.

»Ja, Terese,« det var første Gang, han brugte hendes Fornavn, saadan uden videre, men ingen af dem lagde Mærke til det, »i Dag otte Dage rejser vi — stakkels, stakkels Mütterchen!«

Ganske langsomt slog hendes Hjærte, nogle underlig dumpe Slag, der gjorde ondt — men det var hans Moder, ikke ham, hun tænkte paa. Der sad

noget fast i Halsen, som hindrede hende i at tale, og det ligesom sved i Øjnene, der var tørre.

Altsaa nu var det — ud at skydes!

Det gøs i hende, og uvilkaarlig klyngede hun sig fastere til ham.

Han blev hendes Bevægelse vaer og misforstod aabenbart det svage Tryk af hendes Legeme mod sit. Der jog gennem hende et Øjebliks næsten vild Skræk for, at han skulde kryste hende til sig — her, paa Gaden, hvor Folk gik forbi — aa, nej — nej.

Hun kunde mærke, hvordan det arbejdede i hans Bryst, hele hans Skikkelse skælvede. Nu vidste hun, det vilde komme. Hun blev ganske slap, viljeløs af Angst. Gid han vilde tie, gid hun kunde slippe bort. Hun søgte at drage sig fra ham, men med den Haand, han havde fri, greb han om hendes, der laa paa hans Arm, og knugede den, saa det næsten voldte Smerte.

Det susede hende for Ørerne, hun mere følte end hørte, hvad han sagde:

»Terese, ich liebe Sie —« Aa, det var ikke saa slemt, som hun troede at høre det sagt paa tysk. Ordene sagde ligesom ikke det samme for hende som for ham.

Men Tonen, Stemmen, dyb og blød, lidt tilsløret af tilbagetrængt Lidenskab, tog næsten Vejret fra hende. Hun kom til at ryste, følte, hun blev

bleg, gik der med hvide Kinder og hørte paa ham, mens han talte, afbrudt stammende om sin Kærlighed, sin Smerte ved at skilles fra hende. Og han spurgte ikke, nej, Gudskelov, han spurgte ikke, bad blot, sagde, han vilde ikke binde hende, ikke nu, havde ingen Ret med den usikre Fremtid, maaske Døden for Øje. Men — kunde hun, vilde hun give ham blot et Haab, et Ord? Da hun intet sagde, bøjede han sig dybere ned over hende og hviskede som i Angst: »Terese, svar mig, giv mig et Tegn blot — hast du mich lieb?«

Et Sekunds Tøven — hun syntes næsten, hun kunde føle, hvordan Smerten skar igennem ham, og — ja, hun kunde ikke andet — hans Haand fik et svagt, skælvende Tryk. Han klemte fastere om hendes, søgte at faa et Glimt af hendes Ansigt at se. Men det var umuligt under Sløret og i det usikre Lys. Han spurgte stakaandet: »var det Svaret, tør jeg tro — og — maa jeg spørge en Gang endnu, naar — hvis jeg kommer igen?«

»Ja — hvis De kommer igen!« Hun tog ham næsten Ordene af Munden, saa hurtig faldt de.

Det var, som en anden sagde dem, syntes hun. Aa, hun var hjærteløs, saa koldt og fremmed de lød, og inden i hende hviskede det: men han kom jo ikke igen. Hun vilde vriste Haanden løs, men han holdt

fast, trak Vejret dybt et Par Gange og sagde: »Tak, tak, hvor De har gjort mig lykkelig — —!«

Ja, det hørtes paa Stemmen, nu ganske klar skjalv den af Jubel.

Saa kastede han et Blik om sig som for at forvisse sig om, at ingen var i Nærheden, og løftede ganske langsomt hendes Haand, strøg Kaabeærmet til Side og trykkede, før hun kunde hindre det, et langt, brændende Kys paa hendes blottede Haandled, der, hvor Pulsen slog: »naar jeg kommer igen!«

Med det Kys følte hun, vidste hun, at han tog hende i Besiddelse, og hun kunde skreget ved det.

Nej, han maatte ikke komme igen, han maatte ikke!

X.

»Paris har kapituleret!«

Det var Heinrich, som tidlig Søndag Morgen nogle Dage efter, uventet brød ind i Dagligstuen til dem med Meddelelsen.

Den gamle Frue fløj ham om Halsen: »Aa, Gud være lovet! Saa beholder jeg dig!« udbrød hun og baade græd og lo, mens hun krystede ham til sig.

Terese rejste sig, da han kom ind, gik pludselig hen ved Vinduet og vendte Ryggen til dem.

Det blev sort for hendes Øjne, Gulvet gyngede, hun maatte gribe fast i Vindusposten. Der var med et blevet to, tre af den — han blev hjemme!

Gud i Himlen, og hun havde lovet, eller ikke lovet, men — —

»Ja Mütterchen, den Gang kom jeg ikke i Krig. Og nu faar vi Fred, du, hvilket turde være

nok saa vigtigt,« sagde han med godmodig Ironi og gjorde sig lempelig løs.

»Ja vist, ja, du har Ret. Jeg skammer mig allerede, men — aa du, gamle Dreng, jeg har jo hverken haft Ro Dag eller Nat. Naa, naa, jeg skal holde Mund, men kom, sæt dig ned og fortæl, naar var det, og hvordan —?«

Og Heinrich fortalte, hvad Depecherne kortelig meddelte om Begivenheden, mens han nu og da skottede til Terese, der ikke rørte sig.

»Og nu,« vedblev han oprømt, »bølger Berlins Gader af stolte og jubilerende Borgere, der alle vil en Vej, til Kirkerne — de er propfulde. Jo, Berlin er for en Gangs Skyld bleven kirkelig stemt. Den specielle, store tyske Gud, som har holdt sin Haand over vor Armé, givet vore Vaaben Sejr faar i Dag sit officielle Takoffer fra Prækestolene. Hvad mon de i Frankrig gjør ved deres?«

»Afsætter ham,« sagde Fru v. Schilden.

Heinrich lo.

»Maaske, det er jo ikke første Gang. Naa, man maa indrømme, det er morsommere at høre til Overvinderne end til de overvundne, hvor godt man end ved, at efter den søde Kløe osv. — og saa vil vi haabe, det er den sidste Krig, vi oplever. Skønt det kunde jo ligne Menneskeheden blot at have faaet Blod paa Tanden. Men, à propos, Mütterchen,

du har vel Lys? Her bliver selvfølgelig Illumination i Aften, og saa vil vi efter Middag ud at vise Frøken Terese vor By illumineret, i Kane forstaar sig. Det er værd at se, selv om Anledningen sagtens falder en dansk for Brystet. De vil køre med mig, ikke sandt Te . . . Frøken?« rettede han sig og blev rød.

Et Øjebliks Stilhed fulgte. Men der kom intet Svar, og hun stod der, saa underlig stiv og stille.

I et Nu var han henne hos hende.

»Terese?« Han lagde Haanden paa hendes Arm, bedende, frygtsomt.

Da han rørte ved hende, for hun sammen — og brast i Graad, vilde tvinge Graaden, men kunde ikke og hulkede, som om hendes Hjærte skulde briste.

Han saa forbløffet, næsten dumt paa sin Moder, men hun lo over hele Ansigtet, nikkede blot til ham, og var ude af Stuen.

»Tereschen — aa, græd ikke!« bad han blødt. Der var som Kærtegn i Stemmen, men hun græd blot heftigere.

Han begreb ikke, hvad der gik af hende. I ham bankede hver Puls af Lykke, nu skilte intet mere, nu turde han, hun var hans, maatte blive det. Han kom med Hjærtet paa Læberne, med Længsel i Sindet, og hun — hun græd blot.

Han følte sig pludselig fattig, modløs, næsten flov. Den Ryg, der saa haardnakket vendte mod ham, det lille bøjede Hoved, der var som groet fast til Vindusposten, forknyttede ham helt.

Hvad skulde han gøre?

Ikke en Gang Plads var der til ham ved Siden af hende, hvor hun stod, klinet inde mellem hans Moders Stol og Sybordet. Men han maatte derind.

Sybordet kom ud paa Gulvet, Lænestolen efter — nu var der Plads. Saa fik han fat i den ene Haand, der laa i Vinduskarmen. Hvor den var kold og ganske vaad af hendes Taarer, der dryppede paa den. Han tørrede den med sit Lommetørklæde, holdt den mellem begge sine Hænder for at varme den, aandede paa den, mens han snakkede for hende, kælende, fortrolig som til et Barn.

Den blide, næsten frygtsomme Berøring, der var lutter Ømhed, bragte hende til at glemme Manden i ham og hans Fordring til hende. En tryg, mat Ro gled over hende. Noget var der, som talte for ham i hendes Hjærte. Hun skammede sig halvvejs over sine Taarer, var saa træt, følte med et, at hun var ganske stiv af Kulden fra de opfrosne Ruder. Hvad hjalp det ogsaa at stride imod, hun kunde jo dog ikke nænne — nej, ikke mod nogen af dem.

Og med en pludselig Bevægelse, som i Selvopgivelse, lænede hun Hovedet mod hans Arm. Hun følte hans Haand om sin Kind — saa blød og varm den var, og hvor hans Hjærte bankede — hørte ham hviske ned over sig: »Tereschen, liebste!« Med blid Vold søgte han at løfte hendes Ansigt, »se paa mig, Terese, hører du!« Hun gjorde det, og hendes svulne, taareblændede Øjne, uden Udtryk, mødte hans kærlighedsdrukne Blik:

»Du elsker mig, Terese, vil være min, aa, sig det!« Hun lukkede Øjnene, om det galdt hendes Liv, hun vidste ikke, om hun i det Øjeblik mente nej eller ja. Men det, hun hviskede, var et ja, der kom i et Suk.

Hans Mund trykkedes mod hendes Haar, søgte længere ned, men fandt kun Kinden: »ein salzer Kuss, wird süszer werden?« sagde han og lo.

Hun maatte smile ved det, saadan han sagde det. Ham gjorde hun da lykkelig.

»Og nu ind til Moder — kom, kæreste!« Han drog hende med sig gennem den store Stue, men de naaede ikke Døren, før Terese allerede laa i den gamle Frues Arme.

»Naa — endelig! I har rigtignok gjort mig Tiden lang — aa, Gud velsigne dig, Terese!« Hendes Ansigt straalede, mens Taarerne løb hende ned ad Kinderne, og hun trykkede Terese til sit

Hjærte. »To Fluer med et Smæk, det kalder jeg Held. For nu beholder jeg hende ogsaa! Heinrich, du bist ein Glücksjunge!« og saa kom Turen til ham at blive krystet paany. Hun var helt overvældet af Rørelse og Glæde.

»Og lad os saa sætte os og snakke fornuftig sammen. Det er nærved at være for meget paa en Gang for gamle Ben!«

Men der blev ikke Tid til lang Passiar. Heinrich maatte af Sted, saa nødig han vilde. Rekrutterne skulde stille til »Pudseparade« — de blev næppe hjempermitterede, før Freden var sluttet. Fru v. Schilden fik travlt i Huset. Der skulde gøres Stads af Middagen i Dagens Anledning, men Vennerne maatte intet vide om Forlovelsen den Dag, det bad Terese om og fik udvirket, skønt det slet ikke smagte den gamle Frue. Men hun lovede sig selv, hun vilde give i det mindste to af dem et Vink, at de kunde holde Fingrene af Fadet i Tide.

Netop de to tænkte Terese paa.

Hun var bange for Garths spydige Smil, han saa skarpere end nogen anden, og hun vilde ikke ses ind i, næppe af sig selv. Og Lorch, Stakkel, ja, ham —. Hun lo, men havde dog lidt ondt af ham.

Hun havde ingen Ro paa sig, hjalp Fru v. Schilden baade inde og ude, og al den Bevægelse

gjorde hende godt, tog Tankerne, og saa slap hun for at siddc ene, hun havde formelig Angst for sin egen lille Stue.

Bordet blev dækket til Gala, alt det svære, gammeldags Sølvtøj hentet ud af Skabe og Skuffer. Hvor al Ting var rigt og vægtigt! Og den gamle Frue pegede de Stykker ud, Heinrich og Terese skulde have, naar de satte Bo — men det var der længe til, længe.

Heinrich sendte Blomster hjem, en hel Kurv fuld. Hvor han havde faaet dem fra paa en Søndag, maatte Himlen og hans Pengepung vide. Men der var de, og blandt dem, særlig til Terese, en hel Klynge tunge, røde La France-Roser, hendes Yndlingsblomst. »An meine Braut«, stod der skrevet med hans Haandskrift paa en lille lukket Seddel.

Hun blev ganske bleg, da hun læste det, følte som et Stik i Hjærtet og rev Sedlen itu — aa, hun burde vist gemt den!

Hun skulde møde i sin bedste Puds til Middagen, sagde Fru v. Schilden. Men hun havde ikke stort at vælge iblandt, og det var altsammen sort. Hun lagde nylig Sorgen.

Kniplingskjolen var den pynteligste. Den havde Slæb, udskaaret Liv og korte Ærmer under Tüllet — men var alligevel lidt trist og gjorde hende endnu blegere. Og hun vilde gærne se godt ud — hvorfor

ikke? Saa stak hun Roserne i Haaret og paa Brystet. Det hjalp.

Deres varme Farve hævede den sorte Dragt og stod prægtig til hendes mørke Haar og klare Teint. Huden paa Hals og Arme blev atlaskhvid under Mønstrets Blomster.

Døren til den gamle Frues Soveværelse stod aaben, mens de klædte sig paa, og hun skyndte paa hende. Heinrich var allerede kommen og ventede derinde. Men Terese trak Tiden ud og blev ikke færdig, før de kunde følges ad ind, og saa var Vennerne begyndt at komme.

De mødte fuldtallige og selskabsklædte — ogsaa Heinrich var i *dress*.

Den sorte Dragt klædte ham, gjorde hans Korpulence mindre iøjefaldende og gav ham et vist gentlemanlike Præg, hans noget skødesløse Paaklædning ellers savnede.

Han var nærved at se ganske godt ud, tænkte hun, eller var det, fordi —? Aa, Dumheder!

»Hvor du er smuk!« hviskede han og knugede hendes Arm, idet han førte hende til Bords, ligefor Næsen af Garth, der netop bukkede for hende ved den anden Side — det var hans Tur.

»Aa, Hr. v. — Heinrich, nu tror han —« sagde hun og blev blodrød.

»Hvad tror han?« spurgte han og saa hende ind i Øjnene med et polisk Blink.

Men det svarede hun ikke paa, var blot saa gyselig flov og ikke langt fra at bære sig lige saa kejtet ad som den første Aften. Hvor den pludselig forekom hende fjærn, som var det Aar siden. Hvad der egentlig var saa bedrøveligt i den Tanke, vidste hun ikke, men Øjnene blev vaade derved — uf, det Flæberi. Hun klippede resolut med Øjenlaagene, tvang sig til at være snaksom, synes optaget af, hvad Heinrich og Prümm, der var hendes Sidemand, talte til hende om. Garth tog Plads lige over for, og hun følte hans stikkende Blik heftet paa sig, og saa ønskede hun, aa, saa inderlig, at Heinrich ikke vilde se saa tit paa hende og ikke saadan — saadan som han saa! Hun kunde mærke, hvordan Farven kom og gik paa hendes Kinder, og turde selv hverken se til højre eller venstre.

Hun troede, at alt skulde gaa som sædvanligt, og ingen mærke noget, men ingen Ting var som sædvanligt — og alle kunde de mærke noget, det var hun vis paa. Om det saa var Lorch. Stum som en Fisk sad han derovre, hverken spiste eller drak og saa ud som Døden fra Lübeck. Hvor var hun flov og elendig!

Et Tryk, et Mismod sneg sig over hende, og det blev stærkere, efterhaanden som Stemningen om hende blev mere og mere øprømt.

Der var over dem alle noget støjende, højrøstet, som irriterede hende. Selv Heinrich var mod Sædvane overgiven, næsten kaad. En Smule drengeagtig forekom han hende, og det klædte ham ikke. Hans lystige Latter skurrede i hendes Øren.

Hun plejede ikke at generes af sine Nerver, men det maatte formodentlig være dem, der var kommet i Ulave, for Lyden af al denne højrøstede Tale, Latteren, Glassenes og Porcellænets Klirren syntes at trænge hende som gennem aabne Trommehinder lige ind i Hjærnen. Og da Heinrich en Gang hviskede hende et forelsket »Liebchen« i Øret, for hun forskrækket sammen og troede, de alle maatte have hørt det, saa højt lød det.

Hun vidste ikke, hvoraf det kom, men hun fik noget imod dem — og imod ham, følte sig fremmed udenfor, ensom, søgte efter Aarsagen og troede, hun fandt den, da hun pludselig huskede, at Paris var falden. Saa skammede hun sig over, at hun glemte det lige til nu. I en Slags nervøs Exaltation blussede al hendes Sympati for de slagne op paany. Hun syntes, hun hadede alle Preussere i det Øjeblik, saa i sine Bordfællers Lystighed Sejerherrernes Overmod. Sejerherrer, jo vist — nej, de

var de slagne, de overvundne, alle disse, der havde talt saa stærke Ord om, hvad Krigen vilde koste just det sejrende Tyskland. Betød ikke denne Dag for dem Reaktionens Begyndelse, Militarismens Enevælde, Nederlag for alt, hvad de forfægtede, Sejr for det de bekæmpede? Og naar de glemte det, var det saa ikke, fordi Sejrsrusen, de hidtil spottede, ogsaa nu steg dem til Hovedet? Aa, jo vist saa! Hun ærgrede sig over dem og saa sig om næsten fjendtlig og med en Smule Ringeagt. Hun blev mere og mere tavs og svarede adspredt, naar Heinrich eller Prümm talte til hende. Saa spurgte Garth hende over Bordet: »Hvad tænker De paa, Frøken, De ser saa kritisk ud?« Der var noget drillende i Stemmen, som stak hende — han gjorde ellers Løjer med hendes Mangel paa Kritik.

»Paa — de overvundne,« svarede hun. Der var Angreb i Tonefaldet, mærkede han, men han vidste ikke straks, hvor hun vilde hen.

»Ach so! Frøknens Tanker er i Frankrig i Aften, jeg troede —« hans Blik strejfede Heinrich, og i det let spottende Smil, som fulgte Blikket, var der noget, som bragte hende i Harnisk.

»Det var ikke Frankrig, jeg mente —«

»Ah—« han lo, »saa kan det jo kun være os, De kalder de overvundne. Det er dristigt, netop i Dag — og Begrundelsen, Frøken —«

Saa, der var han igen med sin »Argumentation«. Aa, hvor det Menneske irriterede hende, og hvorfor var han hende saadan paa Nakken? Men hun slap for at svare ham.

»Behøves ikke, Garth,» faldt Heinrich rolig ind, »Frøken Terese har virkelig Ret, paa en vis Maade. Vi kan pakke ind, i alt Fald for en Tid — og burde strø Aske i vort Haar og sønderrive vore Klæder, for at tale testamentligt, i Stedet for at sidde her og være lystige.« Hans Ansigt blev mørkt, saa strøg han sig med Haanden over Panden og vedblev, stille og jævnt, men med stigende Varme: »men, det er alligevel en stor Dag. Der gaar et Lettelsens Suk gennem hele Verden. Det er, som aandede man op efter et pinligt Tryk, der mere eller mindre bevidst har hvilet paa os alle, mens — usch ja —, de myrdede hinanden dernede, baade Dag og Nat. Det er den ene Side af Sagen. Og saa — ja, jeg tænker, det er gaaet jer andre som mig, jeg bekender mig i alt Fald skyldig — er det for os Tyskere, som om Luften var fyldt af Jubel, den trænger ind i Sindene, man ved ikke selv hvordan. Man rives med, smittes af den Henrykkelse, der uvilkaarlig griber et helt Folk, naar det har sejret, knust Fjenden, været de stærkere, selv om man ved og erkender, at Henrykkelsen ikke er andet end den Arvelod af Barbarisme, man

har at slæbe paa fra sine Forfædre. Men, det varer kun i Dag, tro De mig, Frøken, os her vil i alt Fald Sejrens Følger nok gøre nøgterne«, han fyldte sit Glas, skænkede for Terese og de andre og vedblev: »lad saa være, at Skaalen er bitter baade for Dem og os, men drik med os for »de overvundne«. Af dem bestaar dog Menneskehedens Elitekorps, det, der til Slut vinder den store Sejr, om det end vil vare længe — vil De?«

Ja, saadan kunde hun lide ham, saadan var han sig selv. Hun saa paa ham med varme, fugtige Øjne, idet hun klinkede med ham.

Inde mellem Kniplingernes Folder fandt han hendes Haand og trykkede den sagte. Hun blev saa underlig betagen ved det, syntes, hun havde noget at gøre Afbigt for. Uvilkaarlig besvarede hun Haandtrykket og følte en sær bølgende Varme skyde igennem sig, da hun mødte hans henrykte Blik.

Jo, hun holdt af ham, og de andre maatte gærne vide det, især Garth. Siden paa Kaneturen vilde hun give Heinrich Lov til at sige det til dem alle sammen.

Men der blev intet af Kanefarten.

Heinrich og et Par af de andre, som efter Kaffen var gaaet ud for at faa et Overblik over, hvor Turen skulde gaa hen, vendte snart efter hjem med lange Næser.

Illuminationen var ynkelig gaaet i Vasken, fortalte de. De fandt Byen næsten mørk, uden Spor af officiel Festlighed. Kun i Gesandtskabshôtellerne, hos Ministrene, i de højere Millitæres Boliger og i Hovedgaderne var der Lys i Vinduerne.

Murrende Folkehobe drog gennem Gaderne og gav med Piben og Raab deres Mishag over Mørket tilkende. I Café Bauer havde de faaet en Slags Løsning paa Gaaden. Der fortalte Skumlere, at Depechen, som bragte Meddelelsen om Kapitulationen, var kommen til Hovedstaden nogle Timer senere end til den øvrige Del af Riget.

Det var nok til at støde den stolte Keiserstads øverste lokale Myndigheder for Hovedet, og de demonstrerede ved at spare paa Gassen og gemme det elektriske Lys til næste Lejlighed.

En af Fru v. Schildens Slægtninge, kongl.-kejserlig Arkitekt, ultra Preusser, der ellers aldrig satte sine Ben der i Huset, kom i Aftenens Løb for at give sin Ærgrelse Luft. Man lo af ham.

Svigersønnen fra Hamburgegnen, en rig Godsbesidder, der holdt af at more sig, var rejst med Kurertog for at tage Del i Hovedstadens Jubel, tog fornærmet tilbage med Aftentoget og blev fulgt til Dørs med megen Kondolance og Champagne.

Det blev en lystig Aften, og Terese var med i Lystigheden, syntes hun. Vist var det, at hun

talte, lo, spøgte om Kap med de andre og var alligevel ligesom ikke rigtig nærværende, havde ondt ved at følge med, hvad der taltes om, gik istaa, sommetider midt i en Sætning, og glemte, før hun fik det sagt, et Indfald, en Ripost, selv om det lige laa hende paa Tungen.

Maaske var det Champagnens Skyld, men ogsaa det, at hun idelig maatte passe paa Heinrich, der alt som Aftenen led, glemte al Forsigtighed og slet ikke holdt sig Aftalen om »Hemmeligholdelsen« efterrettelig. Uafladelig var han hende nær, sagde »du« næsten højt, og ingen Ting hjalp, ingen misfornøjet Mine, intet nok saa bedende Øjekast. Paa det Punkt tabte hun sin Magt, mærkede hun nok. Sært var det, men hun havde egentlig ikke noget imod det.

Og da Fru v. Schilden tilsidst, ligefrem triumferende, kneb Terese i Kinden og hviskende forsikrede hende, at »nu gik det ikke længere. Om blot for en Forms Skyld, maatte Forlovelsen deklareres«, gav hun leende tabt og lod det ske.

Det bragte Glæden paa Toppunktet, men vakte just ingen Overraskelse.

Arm i Arm tog hun og Heinrich mod Skaalen, den gamle Frue udbragte for »de Nyforlovede«.

Den Beklemmelse, der betog hende, og et Øjeblik syntes som at standse hendes Hjærtes Slag,

mens Glassene klang, Lykønskningerne lød om dem og Hoch-Raabet for »Heinrich und seine Braut« rungede gennem Stuen, saa det sang i Ruderne, og Lysekronens Glasprismer klirrede, kom maaske ogsaa kun af Champagnen — ti da Fru v. Schilden paa ny rørt og glad trykkede hende til sit Hjærte og kaldte hende »Töchterchen«, var der i hende intet, der ikke sagde ja til det.

Og saa var hun omsider ene. Lidt tung og ør følte hun sig, og Heinrichs første Kys havde hun paa Læberne.

Det tog han til allersidst ude i Entréen, saa uformodet, at hun ikke kunde værge sig. Og vilde hun det? Hun vidste det ikke.

Rent uvilkaarlig gøs hun tilbage, saa det blev kun som den flygtigste Berøring, der ikke efterlod nogen anden Fornemmelse end et varmt Aandepust, og at Skægget stak. Hun smilede ved at tænke paa det halvt forskrækkede, halvt bebrejdende Blik, hvormed han bad om Tilgivelse. Saa huskede hun pludselig og blev rød ved det, at hans Mund var smuk. Men alligevel — hun vilde ønske, at han ikke vilde kysse hende alt for ofte.

XI.

Vejret var slaaet om med mild Luft og Tø. Den lune Blæst fra Syd kappedes med Solen — saa varm allerede nu i Slutningen af Februar som Majmaanedssolskin hjemme — om at smelte Snedyngerne. Gaderne lignede opsvulmede Floder, det smudsiggraa Vand havde ordentlig Strøm.

Hist og her blev slaaet Broer, et smalt Bræt fra Fortov til Fortov tjente Fodgængerne til Passage.

I de Dage, det stod paa, kom Terese hjem fra Skolen saa vaad som en druknet Mus og maatte skifte fra inderst til yderst. Den gamle Frue smaaskændte over denne utidige Iver, som hun kaldte det. Nu behøvedes alt det jo slet ikke, sagde hun. Terese satte blot sin Helbred til og havde meget bedre af at blive inden Døre, »gaa i Huset« og lære tysk Skik i Husholdningen.

Men det vilde Terese ikke høre noget om. Hun løb ikke fra halvgjort Arbejde, sagde hun og

kastede lidt trodsig med Nakken. Hendes Examen ved Tegneskolen først, saa kunde de tænke paa det andet siden.

Al Arbejdsiveren fra den første Tid af sit Ophold fik hun igen. Hun var den første paa Pletten om Morgenen i Tegneskolen, den sidste til at bryde op, havde slet ikke Hast med at komme hjem og naaede aldrig at blive klædt om, før det store gammeldags Rokokko Ur i Spisestuen slog sine tre Slag, Heinrich var paa sin Plads, og Fru v. Schilden stak Skeen i Suppeterrinen.

Og hun fik pludselig saa travlt med Hjemmearbejde, hang over sit Tegnebræt eller sad og brød Hovedet med Udregninger baade tidlig og silde og undskyldte sig med, at hun maatte indhente, hvad hun forsømte, mens de »lavede til« til Soldaten. En Aften, da hun slet ikke vilde se op fra Papiret, trak Heinrich det til sig, halvt i Spøg, halvt i Utaalmodighed, og hjalp hende at løse Knuden. Saa gik det. Paa en simpel praktisk Maade bragte han snart Rede i hendes matematiske Begreber — men fortrød det næsten. Thi siden var det en sær Interesse, hun fik netop for den Del af sit Arbejde. Hun var næsten aldrig at faa i Tale mere, saa optaget var hun af alle disse Konstruktioner og Udregninger, han

ønskede Fanden i Vold, men, som hun sagde, morede hende.

Saadan en Opgave var som en spændende Roman forsikrede hun, indtil man fandt Konstruktionens Løsning og havde ført Beviset.

Ikke altid kunde han holde Tand for Tunge med sin Utaalmodighed. Men naar han demonstrerede, mødtes han af den bestemteste Modstand. Hun maatte og vilde gøre en god Examen, paa det Punkt havde hun sin Ærgjerrighed, erklærede hun rent ud, og hendes mørke Øjne fik et saa koldt og utilgængeligt Udtryk, at der gik ham gennem Sindet som en fysisk Smerte. Saa bøjede han af, trak godmodig Stolen hen til hendes og regnede med, som skulde han selv op til Examen. Og hentede saa for Resten sin Løn, saa godt han kunde, ved at stjæle sig til at kysse hendes Nakke, hendes Øre, der var ham saa fristende nær, at han maatte. I bedste Fald blev hans Kærtegn hidtil ubesvarede, tilstod han sig selv med et dybt Suk og en dunkel Anelse, han ikke turde give Rum. Men paa den anden Side gemte denne pigeagtige Blyhed ligesom en ny Tillokkelse, lovede en rigere Løn, »naar Tiden kom«. Og at den vilde komme, tvivlede han ikke paa, skønt det undertiden forekom ham, som var hun ham

nærmere, førend hun blev hans, eller lovede at blive det.

Deri tog han ikke fejl. Hun vidste ikke, hvordan det gik til, men der var kommet en underlig Skyhed over hende, siden de omgikkes som forlovede, og hun sagde du til ham.

Det sidste faldt hende ikke vanskeligt. Men ellers var han hende langt mere fremmed, end da hun sagde De og Hr. v. Schilden. Hun kunde slet ikke faa Munden paa Gled mere, naar de var sammen, og det Par Timer efter Middag, der før snarest syntes hende for korte, saa livlige og indholdsrige var deres Samtaler, krøb nu af Sted med blytung Langsomhed.

Hvert Øjeblik gik de istaa, selv om hun forud spekulerede ud baade dit og dat, hun vilde bringe paa Bane.

Hun vidste godt, Skylden var hendes. Men hun havde ligesom ikke mere at sige, syntes, de havde talt ud om al Ting.

Og de Pavser, hvor de irriterede hende! Ti ogsaa han var tavs, men hans Tavshed ejede et Indhold, der egentlig var veltalende nok — og hun følte Forskellen. Med hendes Haand i sin, talte hans Hjærte til hende, selv om Munden tav. Ord syntes ham for fattige til at udtrykke den Lykke, han nød i hendes blotte Nærhed, eller det

blev et enkelt Ord, et Kælenavn, hvisket hende i Øret eller aandet hen over hendes Haar.

Men just den Art af Tavshed var hende pinligst. Der kom over ham noget, som var hende imod, hans Haand brændte saa hedt om hendes, hans Øjne havde en Glans og Glød, som stemmede hende Blodet for Hjærtet. En nervøs Uro, der lignede Angst, kunde betage hende, og hun følte en tosset Lyst til at løbe sin Vej, eller give sig til at græde, eller rent ud være uartig. Og sommetider var hun det. Saa greb hun til Matematiken, fik pludselig Hast med at faa Lampen tændt og komme til sit Arbejde.

Men Irritationen i hendes Sind blev, og hun havde den største Møje med ikke at lade den komme til Syne i sit Væsen overfor de to Mennesker, hvis eneste Formaal syntes at være det, at forkæle hende, lægge for Dagen deres Kærlighed til hende, deres Omhu for hende og den Lykke, de mente, hun bragte dem.

Jo, hun var en værdig Genstand baade for Kærligheden og Omhuen. Hun hadede sig næsten selv, fordi hun ikke kunde føle som de, være god som de og lykkelig som de.

Med Lykken var det navnlig løjerlig bevendt. Hun syntes aldrig, hun havde været saa elendig, og aldrig at have haft saa megen Grund til ikke

at være det. Bestandig var det, som gik hun og havde ond Samvittighed og vidste dog ikke ret, hvor hun skulde søge sin Skyld. Og alt dette tog paa hende, hun blev bleg, magrede kendelig af, var altid træt og følte en hendes sunde livlige Natur fuldstændig fremmed Trang til at sove — ja, sove fra det hele.

Den gamle Frue saa med Ængstelse og Bekymring, at der var noget i Vejen med hende, men skød Skylden paa Vejrliget. Det var Omplantningen fra Øklimaet til Fastlandsklimaet. Den tog paa alle fremmede — det havde hun selv følt — og var værst i Foraarstiden. Selv for de indfødte var det slemt i Aar, da Foraaret kom saa usædvanlig tidligt og pludseligt.

Den Forklaring greb Terese med Glæde. Naturligvis var det Vejret. Dette pludselige Opbrud i Naturen, som følte endog midt inde i den store By, gjorde hende nervøs, pirrelig, melankolsk, bragte Uro i Blodet, som der var Uro udenfor. Overalt en gurglende, piblende, pjaskende Lyd af sivende Væde. En fugtig, florlet Damp, hvori Solstraalerne brød sig med Regnbuefarver, hyllede fra Morgenstunden den uhyre By ind i sit skinnende Taageslør. Fra oven drak Solen Væden til sig med sin Ildmund, og tørstige Læber sugede under Jorden Væskerne til sig.

I Thiergarten og »Unter den Linden« laa den sorte, opblødte Muld allerede med pippende grønt. Fuglene tog paa at kvidre, den lune Luft — ti, tolv Gr. Réaumur i Skyggen — mættet af Violers Duft, svøbte sig om Kinderne, strømmede fra de Tusender af fyldte Kurve, som barbenede Unger allerede falbød i hver Gyde, og Damernes Foraarstoiletter spredte lyse Farver i de rene Gader.

Naturligvis var det Vejret, Foraaret, Varmen, der bragte al denne jagende Uro i Sindet — maaske ogsaa Blomsterne. Allerede midt i Vinterens Hjærte fængslede deres Pragt hendes uvante Øje i de utallige Blomsterhandleres Vinduer. Men nu! Som fra et uhyre Overflødighedshorn vældede de frem i feagtig Rigdom indenfor de store Spejlglasruder, hun i halvhundredvis gik forbi paa sin Vej.

Som tryllet frem fandtes de samlede fra alle Himmelstrøg i broget, duftende, foraarsfrisk Herlighed. Det var som at vandre fra den ene Paradisets Have til den anden, og utroligt sinkede det hendes Vandringer hjemad.

Hun kunde ikke komme bort fra de Vinduer, stod og drømte sig ind i Blomsterverdenen, der syntes hende en levende Digtning. Hun glemte ganske Tid og Sted, det blev en hel sygelig Trang en Slags Monomani.

Hun kom ofte for silde hjem, og paa Fru v. Schildens utaalmodige Spørgsmaal: »hvor bliver du af, Thereschen?« fandt hun ingen anden Undskyldning end »det er Blomsterne, Mütterchen.«

Saa fyldte Heinrich hendes Vindu og alle Stuerne med Blomster. Men der taalte hun dem ikke. De trykkede Luften med deres Duft, de tog Lyset bort, og hun turde ikke flytte dem eller nænnede det ikke, skønt hun sommetider syntes, hun var ved at blive kvalt i Blomster. Det var ogsaa Sygelighed, mente hun, og tvang sig til at taale det. Bedst havde hun det ude. Hun kunde gaa og gaa uden at føle Træthed. De lange Veje var hende nu en Lise, og naar hun og Heinrich fulgtes ad til Köpnickerstrasze, mens Solen endnu lagde Guldglans over Husenes Façader, eller hjemad i de mørke lune Aftener, løstes Trykket af hendes Sind. Hun følte sig fri, syntes, alt var i Orden, talte muntert med ham som før og fik kun Tavshedens Tynge over sig, naar han begyndte at tale om Fremtiden, deres fælles Fremtid. Saa drejede hun af eller skød det ud. Det var tidsnok, naar hun var færdig her og havde været hjemme — for hjem vilde hun. Der var adskilligt at ordne, og naar hun kom igen, ud paa Sommeren, kunde de jo »snakke om det«. Alle hans Indvendinger, alle hans Bønner prellede af paa hendes bestemte

Forlangende om at ville »hjem« først — eller hendes Tavshed.

Han beboede et Par Værelser i et lille Havehus paa Fabrikens Grund. Det hele Hus stod til hans Disposition som deres fremtidige Hjem. Men endnu var det ikke lykkedes ham at faa hende derud, for at de i Forening kunde tage Bestemmelse om de nødvendige Forandringer o. s. v. Altid var det hendes knappe Tid, eller denne forbistrede Examen, der stod i Vejen. Omsider opgav han at faa noget endeligt afgjort, før den var forbi. Forsaavidt havde hun Ret, der var jo Tid nok, og hos sin Moder fandt han villigt Øre for sine Planer. Naar Terese om Aftenen var gaaet ind i sit Værelse for at arbejde eller sove, sad de to sammen som før, talte om hende, om Fremtiden, og det var maaske de lykkeligste Timer, de begge oplevede.

Men for Resten respekterede han hendes Udholdenhed, selv om den satte hans Taalmodighed paa en haard Prøve. Tegnesalen paa Fabriken hørte ind under hans specielle Opsigt. Intet Mønster selv til det simpleste Kjoletøj blev antaget til Brug uden hans Sanktion, Valget af Farverne, deres Sammenstilling var underlagt hans Kontrol, og de kemiske Forbindelser, der brugtes til deres Fremstilling, var hans Værk. Han havde Smag og Forstand nok til at kunne værdsætte hendes Arbejde.

Hun tog ham ofte paa Raad med, var stolt af hans Anerkendelse og bøjede sig som oftest for hans Kritik. En Gang viste hun ham et Bogbind, hun paa egen Haand havde komponeret og udført i Vandfarve. Det var i gammel Stil og af stor Skønhed og var en af Opgaverne til den afsluttende Prøve. Ganske overrasket udbrød han: »du er jo Knstnerinde, Terese!« og føjede spøgende til: »gid jeg havde en som dig i min Tegnesal, saa knuste vi med et Slag vore franske Konkurrenter.«

»Du kan jo ansætte mig, naar — naar jeg er færdig,« sagde hun prøvende, halvvejs i Spøg, men mere end halvvejs var det Alvor. Det havde længe spøgt i hendes Hoved at finde Beskæftigelse, Anvendelse for sit Talent og sin Virksomhedstrang. Saadan uden videre at opgive sine Selvstændighedsplaner, blot fordi man tilfældigvis forlovede sig med en rig Mand, faldt hende lidt haardt. Hvad skulde hun tage sig til de mange Timer, mens han var borte, naar — naar Tiden kom.

Nu tænkte hun, Øjeblikket var der til at tale om det — han trængte altsaa til hende, til hendes Arbejde. Der blussede op i hende ligesom en ny Glæde ved deres Forhold, det var, som om hun saa bedre kunde, kunde — ja, hun vidste ikke rigtig hvad: »aa, om han vilde!« Men han lo af

hende, strøg hende over Haaret og sagde let hen: »det gaar ikke, kæreste.«

»Hvorfor ikke? Naar jeg nu kan. Du siger selv, jeg kunde være dig til Nytte, hvorfor saa ikke?“ hun fik pludselig røde Kinder, hendes Øine straalede forventningsfuldt, da hun saa paa ham næsten bedende. Det var tydeligt, hvor alvorligt hun mente det. Men — men, det var jo umuligt, det gik virkelig ikke an, hans Kone Tegner for Fabriken!

»Det gaar ikke,« gentog han, en Smule irriteret og vidste ikke rigtig, hvordan han skulde slippe fra det, uden at saare hende, »i vor Tegnesal er det Forretningsprincip aldrig at anvende Damer.«

»Aa, for den Sags Skyld — en skal være den første.«

»Ja, for mig gærne, naar blot ikke denne ene er min Hustru.«

»Hvorfor ikke?«

»For det første, fordi hun ikke vil behøve det. Jeg er saa heldig situeret, at jeg kan forsørge min Kone selv.«

»Ja, men,« afbrød hun ham, næsten hidsig, »naar nu Konen nødig vil forsørges. Uf, jeg hader det Ord!«

»Saa vælger vi et andet Udtryk for den samme Mening. Jeg har nok for to — og flere, om det skal være, og hvad der er mit er dit —«

Hun vilde afbryde ham, men han lagde kærtegnende Haanden paa hendes Skulder og vedblev sindig og alvorlig: »desuden — og det er det vigtigste — ser du, vi Mandfolk af denne Generation er nu en Gang opdragne til at være Forsørgere. Vor hele Udvikling gaar i den Retning. Kald det, hvad du vil, en Fordom, en Urimelighed, ligemeget, vi har indsuget som med Modermælken Forpligtelsen og Retten til at være Overhovedet for en Familje. Skal nu pludselig det Forhold vendes om, skal vi forsørges eller delvis forsørges af vore Koner, forrykkes med det samme hele Grundlaget for Ægteskabet i dets nuværende Form — og det vil atter sige Ulykke i Kærlighedsforholdet mellem Mand og Kvinde.

Saadan som Samfundsforholdene er i Øjeblikket, maa Manden være Herre i Huset og er det —« han smilte og kneb hende spøgende i Kinden, »meget hyppig kun paa det økonomiske Omraade. At det kan blive anderledes er muligt. Men for det første maa Mænd og Kvinder saa naa til det gennem en sund og gradvis Udvikling, og for det andet maa ganske sikkert Ægteskabet omordnes.

Et er sikkert, jeg for mit Vedkommende er saa fuldstændig Barn af denne Generation, at jeg vilde foragte mig selv og, ja — saa sært er Menneskehjærtet indrettet — jeg tror, hade min Kone af lutter Taknemmelighed, om jeg skulde tage de Skillinger, eller om Forladelse, Thalere, hendes Arbejde indbragte, med ind i Husholdningsbudgettet —«.

Terese trommede utaalmodig med Fingrene paa Bordpladen, mens han talte. Hun drog uvilkaarlig Skuldrene tilbage fra hans Haand og sagde bittert: »Saa undrer det mig, du ikke kan forstaa, at den samme Betragtning gør sig gældende hos hende. Hustruen maatte tage saa længe, hvorfor saa ikke unde hende at give nu, da hun ønsker det, og kan det?«

»Vær saa artig, — i næste Generation.«

»Aa, den næste! Hvad kommer den os ved. Men du er filistrøs paa det Omraade, hvor frisindet du end ellers er. Selv om jeg ikke behøver at hjælpe dig, siden det er saa ydmygende — saa hjælper jeg mig selv, bl. a. ved at føle mig fri, selvstændig. Det var mit Livs Bestræbelse, at jeg skulde blive det ved mit Arbejde — og nu,« Stemmen dirrede, den var kold og haard.

»Og tror du, jeg vilde lægge Baand paa din Selvstændighed, fordi jeg tjener det, vi begge bruger, min Skat?« spurgte han blidt.

»Aa, det bliver jo dog ikke det samme,« svarede hun skarpt.

Han søgte at tage hendes Haand, men hun vendte sig uvillig fra ham. Hendes Kulde irriterede ham, men han turde ikke rigtig give Vreden Rum overfor hende og kunde det ikke. Jo koldere hun viste sig, des mere Længsel var der i hans Sind efter de faa Glimt af Varme, han ligesom lokkede, vristede fra hende. Saa fik han en lys Ide, satte sig trods hendes Modstand i Besiddelse af den Haand, hun unddrog ham, tog den anden med og tvang hende om imod sig.

»Men naar du nu kunde hjælpe mig endda, om end paa en anden Maade?« spurgte han ømt og med et halvt polisk Smil i Øjnene og om Munden.

Hendes Interesse var strax vakt: »Hvordan da?«

»Ja, det er brødløs Gerning, du, men mig uendelig meget mere værd, end om du slog nok saa mange Konkurrenter til Jorden med dine Tegninger. Det er blandt mine Arbejdere eller rettere Arbejdersker, du skal hjælpe mig, gøre din Del af det store Fremtidsværk, bringe dem Oplysning, Kundskab, Dannelse — det kan vi være to om, hvis du vil?«

»Aa, Heinrich, om jeg vil!« Hun var strax vunden, om end ikke helt tilfreds, men Glimtet var der i Øjnene, og hans Haand fik et varmt Tryk, mens han udviklede for hende, hvad der var at gøre.

Hun vilde helst begynde strax og var nærved af den Grund at lægge sit Examensarbejde paa Hylden og tage fat med det samme, men skammede sig ved at tilstaa det. Udsigten til at faa Lod og Del i den store Samfundsgerning beskæftigede hende mere og mere. Efterhaanden som Tanken om, hvad hun kunde udrette sammen med ham i den Henseende, fyldte hende, var det, som om de Tvivl og den Usikkerhed, hun følte i sit Forhold til ham, traadte tilbage. Og nu var der atter Stof nok til Samtalerne i Mørkningstimerne, eller naarsomhelst de saas. Hendes Skyhed forsvandt i Iveren for at søge Oplysning hos ham om den Opgave, han forbeholdt hende.

Hun blev fortroligere imod ham, nærmede sig ham mere end nogensinde, og han priste sin Lykkestjærne, der viste ham den rette Vej til at knytte deres Livsinteresser sammen, og slog sig foreløbig til Taals med, at hvad han endnu savnede og længtes efter hos hende, vilde, maatte det lykkes ham at erobre — naar Tiden kom.

XII.

Der var Gæring og Uro i Gemytterne, og de politiske Begivenheder lagde Beslag paa alles Tanker. Siden Vaabenstilstanden, der fulgte Kapitulationen, var Dagens brændende Spørgsmaal paa alles Læber: Hvad indeholdt Fredsforslaget? hvad vilde Fredspræliminarierne føre til?

Vilde Nationalforsamlingen i Bordeaux underskrive Fredsslutningen?

De vildeste Rygter var i Omløb om, hvad Tyskland vilde, maatte, skulde fordre, og Kejserstadens Befolkning kappedes med hele det øvrige Rige om, hvem der kunde spærre Gabet højest op. Nu, det galdt »Byttet«, svigtede Berlinerne atter baade Kejser, Bismarck, Generalfeltmarskalken, ja, selve den glorrige, sejerskransede Armé, ingen syntes dem at have gjort nok.

En Aften, Terese kom fra Kursus og mødte Heinrich, dirrede hun formelig endnu af Harme efter et Sammenstød med Director.

»Aa, jeg har saadan ærgret mig! Vil du tænke dig,« udbrød hun, idet hun tog hans Arm og snappede efter Vejret, »han havde den Frækhed at paastaa — uf, jeg hader den Tysker!«

Heinrich afbrød hende spøgende: »Det glæder mig, du dog bruger Singularisformen.«

Men hun blev utaalmodig ved: »aa, jeg kan godt sige Tyskerne, du hører jo slet ikke til dem. Naa — han paastod og for ramme Alvor du, at det var en ubodelig, baade politisk og militær Fejl af Bismarck, at han ikke ødelagde Paris ganske og aldeles og erobrede hele Frankrig, det var saa let som Fod i Hose, sagde han, den Storpraler! Og hvordan tror du, han begrundede det, for at tale med Garth. Naturligvis tog han sin Tilflugt til Religionen, den Hykler: »før der ikke var levnet Sten paa Sten i dette Lasternes Gomorrha,« — som om Berlin var et Haar bedre i den Henseende —! »og Frankrigs Floder var røde af Franskmændenes Blod« og en hel Del andet Vrøvl af samme Surdejg — »var ikke Tysklands Mission som den store Hævner til Guds Ære fuldbragt«. Er det ikke modbydeligt? Mage til Nonsens — man kunde flyve i Flint derover. Men du kan tro, jeg sagde ham min Mening. Gid du havde hørt det!«

»Ja, gid jeg havde,« sagde Heinrich og lo, »skønt, hvad nytter det? Han er blot dum, stakkels Fyr, en af Hoben, — ti saadan skraaler hele det store Kor, og selv det fornuftigere Mindretal skriger op, saa det slet ikke er umuligt, Frankrig betakker sig for Fred paa de Betingelser. Vi kan godt faa Brug for Soldatertøjet, du havde saa travlt med — endnu er vi ikke slupne ud af Trøjen — men skete det, fik Piben dog maaske en anden Lyd!«

Ogsaa om Søndagen blandt Vennerne blev Fredsslutningen Genstand for ivrige Debatter. Garth, der dannede Oppositionen indenfor den oppositionelle Kreds, hævdede, at Bismarck mod sin Vilje dreves yderligere, end han maaske selv ønskede det, netop paa Grund af det stærke Pres, der lagdes paa ham af den ophidsede Befolkning.

»Det er muligt,« svarede Heinrich, »men hvor bliver saa »Jærnkansleren« af, Manden med den ubøjelige Vilje, den frygtløse og forudseende Politiker? Nu var netop Øjeblikket der til at lægge sin Klogskab, sin Forudseenhed og sit Mod for Dagen ved, trods Skraalhalsene, at vise det størst mulige Maadehold i Fredsbetingelserne. Og det er da saa meget lettere, som Sejren har været uomtvistelig og overvældende stor. Det ligger i hans Haand at sikre Verdensfreden, i alt Fald for et stort Antal Aar, og indlede den nye Æra, hvor det er Folke-

slagenes Udvikling til ligeligere og lykkeligere Samfundsvilkaar, der staar i første Række. Naa, jeg indrømmer, at dertil hører unægtelig et andet baade større og højere Mod end netop det militære. Men tænk, hvad han vandt derved, om han turde vove det. Han var med et Slag, der jo kun er et Pennestrøg, ikke blot den store Bismarck, men Verdens største Mand, der hævede sin Nation med sig op til Storhedens højeste Tinde. Fik han end den vilde, halsende Meute efter sig, ja faldt han end under Forsøget, vilde Efterverdenen lavrbærkranse ham som en større Helt end selve Afguden, Napoleon — og med tusendfold større Ret.«

»Det burde siges ham, raabes ud paa Gader og Stræder, skrives i Bladene, slaas op paa Gadehjørnerne, hvorfor gør I det ikke?« spurgte Terese og saa sig om i Kredsen med funklende Øjne.

»Vil De, naadige Frøken, slaa Plakaten op, skal jeg med Fornøjelse skrive den —« svarede Garth smaaleende, »men saa maa De huske, at Plakatsmøreren blev stenet til Døde og Proklamationens Forfatter skudt som Højforræder!« Terese vilde afbryde ham, men han kom hende i Forkøbet; »tillad mig — De vil indvende, at det kunde være det samme. Og dertil svarer jeg: ja, hvis Experimentet førte til noget. Men — og det vil selv De blive nødt til at indse —

Ordene vilde i Øjeblikket kun være Mundsvejr, et Slag i Luften, en Godbid for Berlinervittighed og Grin. Ikke tyve, eller lad os uden Overdrivelse sige ikke to hundrede af det tyske Riges sex, syv og tredive Millioner Sjæle vilde paa dette Tidspunkt blot tage Ordene for Alvor, end sige —«

»Ja, men,« faldt Terese ind, »naar to hundrede kunde bringes til at høre i Dag, siges det allerede om et Par Aar af to tusende — om ti Aar er det en Opinion —«

»Saa hurtig gaar det næppe, min naadige Frøken. Men om saa var — er det da ikke bedre at skaane baade Forfatterens og hans Hjælpers Liv i Øjeblikket, saa de kan faa Lov at tale til de to hundrede, foreløbig inden fire Vægge. Saa naar vi maaske efter næste Krig at faa en Opinion, der skaber den nye Bismarck, ham, der tør vove Pelsen og vise det behørige »Maadehold« om ikke af andre Grunde, saa for at blive den nye Æras Napoleon.«

Omsider blev det Vished, at Freden vilde blive sluttet, og Berlin kom i Feber for at forberede sig til Fredsfesten. Havde Kapitulationsdagen nærmest været en Fiasco, skulde Freden fejres med desto større Glans.

Det saas paa Forberedelserne. Der var Travlhed overalt. Der vaskedes Huse og byggedes Tribuner,

mastehøje Flagstænger rejstes langs de store Færdselsveje. Sortsmudsede Gasarbejdere kravlede som Insekter op ad Façaderne og slyngede smækre Rør over Porte og om Vinduer i Buer, Navnetræk og Kroner. Vimse Mænd med uhyre Bundter af hvide Traade i Hænderne saas at svæve som mellem Himmel og Jord over Brandenburgerthor og helt op til Raadhustaarnets Spir, hvorfra det elektriske Lys skulde sende sine Straaler ud over den ganske Stad.

I Blomsterhandlernes Bagstuer bandtes Guirlander i Tusendvis af Alen, og inde i Husene bankedes Tæpper, syedes Flag og Vimpler i Rigsenhedens nye Farver, sort, hvidt, rødt. Tjenestepigerne polerede Ruder fra Kælder til Kvist, hængte rene Gardiner op, og Husmødrene købte Lys i Lispundevis.

»Was prachtvolles, groszartiges, noch nie dagewesenes« skulde det blive.

Og blev det.

Men først var der stor Spænding. Endnu tvivlede man saa smaat, og Frygten for de Franskes Træskhed lurede i Baggrunden. At de var Forrædere, Snigmordere tilhobe, var enhver retsindet Preusser paa Forhaand overbevist om. Navnlig gav de tyske Troppers Sejrsindtog i Paris — en af de Fredsbetingelser, man vidste, gik Franskmændene nærmest til Hjærte — Anledning til megen Uro og Bekymring.

Rygtet sagde, at der vilde blive kastet Sprængbomber i Hovedet paa dem, skudt fra Vinduerne, lagt Miner i Gaderne osv. osv. Ingen Rædselsgerning saa gruopvækkende, at den ikke fandt villig Tiltro.

Endelig en Morgenstund i de første Dage af Marts kom Fredsbudskabet ad indirekte, men fuldt paalidelig Vej. Nationalforsamlingen havde undertegnet Fredsvilkaarene, og Indtoget var lykkelig og vel gaaet for sig. Det var Signalet til en sand Eruption af folkelig Jubel.

I et Nu var Gaderne fyldte til Trængsel af glade, støjende Mennesker, der trykkede hinanden i Hænderne, sang, lo, raabte i Munden paa hverandre. Terese og den gamle Frue kom i Tøjet i en Fart, fik fat i en Vogn og ud i Mylderet.

Fod for Fod gik det gennem Menneskestrømmen. Fra Skolerne kom Børnene i lange Optog med Faner og Standarter, fra Balkoner og Karnapper hang brogede Tæpper, og Blomsterguirlanderne snoede sig som levende Forsiringer fra Hus til Hus, stundom helt op til Taget, eller hang i fantastiske Buer fra Genbo til Genbo. Solen skinnede paa de sort, rød, hvide Flag. Muntert smældede de i den lune, friske Vind, der sendte bølgende Strømme af Blomsters Vellugt ud over Vrimmelen. Oppe om »der alte Fritz's« Statue foran det kejserlige Palæ naaede Jublen

sit Højdepunkt. Fra den tætpakkede Menneskemasse lød:

»Heil dir im Siegeskranz«

i taktfast, enstemmigt, jublende Kor — og da Sangen endte, smeltede bløde Barnestemmers klare Diskant sammen med den voxne Mængdes dybttonende »Hoch, hoch!« og forplantede sig til Masserne bag ved, rundt om, ind i Sidegaderne til et tordnende begejstret Raab, der rungede hen over Byen som en mægtig gribende Fredsakkord.

Det var et stemningsfuldt, næsten højtideligt Øjeblik. Den gamle Frue og Terese fik uvilkaarlig hinanden i Haanden, de havde Taarer i Øjnene og viftede med deres Lommetørklæder omkap med Damerne i de aabne Vogne og i Vinduerne.

Terese var endnu ganske opfyldt af dette Indtryk, da Heinrich kom hjem til Middag. Han saa forstemt og ærgerlig ud. Muntert gav hun sig til at fortælle, hvad hun havde set.

»Du har gjort dine Landsmænd Uret,« sagde hun, »det rigtige, store, brede Lag af Folket, alle de, der var paafærde i Dag i Gaderne, ønsker ikke Krig, saa kunde de ikke være saa glade for Freden. Den Jubel deroppe om Statuen kom fra Hjærtet, det hørtes paa Klangen. Og du skulde set Mennesker, der øiensynlig ikke kendte det mindste til hinanden,

trykke hverandre i Hænderne med Taarer i Øjnene. Du maa da ikke tro, det gik Mütterchen og mig anderledes. Jeg havde Lyst til at springe ud af Vognen og omfavne den første, den bedste —«

»Hvor det ligner dig, lille Entusiast!« svarede Heinrich og saa varmt paa hende, »men I kørte altsaa?«

»Naturligvis,« sagde Fru v. Schilden tørt.

»Det gør mig ondt, jeg maa berøve dig den Illusion med Hensyn til mine Landsmænd — men et Folks Begejstring tager sig nu en Gang anderledes ud set ovenfra, selv om Stadet ikke er højere end fra en Karets Sæder — endsige da fra Tronen eller Ministertaburetterne« vedblev Heinrich. »Jeg gik. Puffede, knubsede mig frem gennem Masserne hele den lange Vej og fik Reversen af Medaillen. Det er ingen Overdrivelse, naar jeg siger, at for hvert nok saa dybt følt »Hoch« for Freden, maatte jeg tage hundrede, ikke mindre oprigtig mente af de gemeneste Smædeord over den overvundne Fjende med i Købet. Desværre maa jeg tilstaa med Skam og Sorg paa mit Folks Vegne, at det karakteristiske ved Jublen i Dag netop er, at den mindste Del gælder Freden og dens dyrtkøbte Velsignelser. Det, der giver den sin Intensitet, er den lave, usle Glæde over Modstanderens Ydmygelse.«

»Men er du ogsaa ganske vis paa det, Heinrich?« spurgte den gamle Frue — der var lidt oprørsk i Tonen.

»Ganske vis. Gaa ud paa Gaderne, men vel at mærke: gaa, og du vil blive overbevist. Eller, vent blot til i Morgen og læs Bladene. De vil give et ganske korrekt Udtryk for Folkestemningeu, kender jeg dem ret. Den Haan, hvormed Hoben spotter den faldne Fjende, de Løgne og Nederdrægtigheder, hvormed den overdænger den franske Nation, skærer som en skurrende Mislyd ind i Jubelkoret. Dens modbydelige Pralerier gør Uret mod den Taknemmelighed og berettigede Stolthed, den burde føle for vor Armés glimrende Tapperhed og Udholdenhed. Usch — lad os ikke tale mere om det — jeg har saadan ærgret mig! Men nu véd du, hvad der venter dig,« sagde han til Terese og strøg hende over Haaret, »naar vi skal ud at se Illuminationen i Aften. Denne Gang bliver det da til noget. Men vi maa gaa — al Vognfærdsel er standset netop paa de Steder, hvor der er noget at se.«

»Jeg bliver hjemme,« svarede Terese, »hvorfor skal jeg høre alt det? Lad mig beholde Indtrykket fra i Formiddags.«

»Nej vist ej — Raadhustaarnet i alt Fald skal du se, og jeg tænker, Hoben faar saa

meget at bruge Øjnene til, at den glemmer at bruge Mund.«

Al Forretningsvirksomhed var standset den Dag. Heinrich blev hos dem, ogsaa Terese lod sit Arbejde hvile. Baade hun og Heinrich blev taget i Brug af den gamle Frue til at arrangere Illuminationen i Vinduerne, tænde Kronerne i Loftet, anbringe Lys og Lamper omkring i Stuerne til Gaden. Hun havde en naturlig Smag og Sans for sligt og fandt Fornøjelse i at anvende den. Heinrich blev strax kasseret, Stigen knagede saa mistænkelig under hans Vægt, at den gamle Frue forfærdet lod Lysene, hun havde i Haanden falde, for hen og holdt ham fast ved Frakkeskøderne, idet hun raabte: »For Guds Skyld — Stigen kan ikke bære dig!« Men Terese var vims som en Kat, fæstede Blomsterguirlanderne i nydelige Buer om de høje Vinduer, snoede dem om de massive Sølvstager og Kandelabrer og omgikkes med Hammer, Søm og Sejlgarn, som havde hun aldrig bestilt andet.

Under Løjer og Lystighed gik Arbejdet fra Haanden, og hvert Øjeblik maatte Heinrich udenfor og se efter, om det »tog sig ud«.

Efterhaanden som Lysene tændtes baade inde og ude, var det, som der kom Fest i Luften og i Sindene. De store, rigt oplyste Stuer med de

blomstersmykkede Vinduer tog sig straalende ud, da de omsider var færdige.

Men inden Heinrich og Terese begav sig paa deres lange Tur til den indre By, vilde han følge sin Moder ud at tage deres Værk i Øjesyn udefra og desuden skaffe hende saa meget af Illuminationen at se, som det lod sig gøre til Vogns.

Imens skulde Terese passe paa Huset, og »for Guds Skyld ikke lukke op for nogen Mo'ers Sjæl, om de saa kimede Klokken ned,« formanede den gamle Frue, mens Terese hjalp hende Tøjet paa. I Hr. v. Schildens Levetid blev Huset plyndret ved en lignende Lejlighed, og den uforsigtige Tjenestepige slaaet halvt ihjæl af Tyvene, hun ufornuftigvis lukkede ind.

Terese lovede at være stokdøv for enhver Lyd af Klokken og skyndte paa for at faa dem af Sted.

Hun var varm og forpustet af sit Arbejde. Det var virkelig en Smule anstrængende, især fordi hun idelig maatte værge for sig mod Heinrich, der efterhaanden benyttede sig af Lejligheden og i Stedet for at hjælpe hende, sinkede hende med alle Slags dumme Narrestreger, vilde løfte hende ned af Stigen og, naar hun skulde bruge Hammer og Søm, lod hende købe dem, snart med at række ham Haanden, snart Kinden til Kys, saa hun tilsidst maatte gøre sig ganske vred og mut for at

slippe — og saa dog give Køb, fordi hun saa Skyerne trække sammen paa hans Pande, og hun ikke nænnede —. Aa, hun var grædefærdig af Utaalmodighed, men skjulte det under en lidt forceret Lystighed, mens dette underlige, ængstelige Ubehag, der kom over hende, saa ofte han nærmede sig hende med et Kærtegn, snærede hende om Hjærtet. I Aften var der desuden over hans Væsen en egen Glød, der skræmmede hende.

Han slog ind i hendes lystige Tone, irriterede hende ved at komme i Tøjet med en sendrægtig Langsomhed, der bragte hende til at dirre af Utaalmodighed.

Den gamle Frue lo og begyndte allerede at gaa ned ad Trappen, men endnu stod Heinrich indenfor Døren, som Terese holdt aaben, og puslede med Overfrakken, der ikke vilde lade sig knappe.

»Naa, skynd dig!« sagde Terese og stampede utaalmodig med Foden.

»Ja, kære!« i det samme tog hans Hænder om hendes Hoved, og hans Læber trykkedes mod hendes Mund i et langt, hedt Kys, der næsten kvalte hende. »Paa Gensyn!« hviskede han og var borte.

»Pas paa Ild og Lys,« hørte Terese Fru v. Schilden raabe, idet hun med et halvkvalt Udraab

for tilbage, smækkede Døren i og uvilkaarlig laasede forsvarlig og satte Sikkerhedskæden for.

Aa det var fælt — fælt. Hun holdt aldrig saa lidt af ham, som naar han kyssede hende, og hvad skulde det til! Hun virrede med Hovedet, som kunde hun ryste Kærtegnet af sig og tørrede Læberne med Lommetørklædet saa haardt, at det gjorde ondt — saadan Uskik!

Saa gjorde hun sin Runde i Stuerne til Gaden, gennem Soveværelserne, helt ud i Køkkenet og tilbage ad den lange Korridor, der førte til Spisestuen. Hun var ganske ene, ogsaa Pigerne havde faaet Lov at gaa.

Alle Døre stod aabne til Kabinettet, til Spisestuen. Selv i Soveværelserne, der vendte ud til Gaarden, var Amplerne tændte. Og stille var der i hele Huset. Kun nu og da hørte hun i Etagen oven over sig Lyden af enkelte Skridt, rimeligvis af den, der ligesom hun holdt Vagt, mens de andre var ude, og fra Gaden den dumpe, vedvarende Brusen af Menneskemængden, der drog forbi, afbrudt af et og andet fjærnt, svagt henrungende Raab.

Hun var træt og vilde søge Hvile, men havde ingen Ro paa sig. Saa ene havde hun ikke været længe, ikke siden hine Helligdage i Hôtellet, og Ensomheden var hende pinlig. Eller maaske var

det, fordi hun i dette Lyshav dog ikke fandt sig rigtig ene.

Luften var tung i de lyse Stuer, meget varmt blev der efterhaanden, og lukke op turde hun ikke. I den lave Stueetage kunde Folk, der havde ondt i Sinde, nemt komme gennem et aabent Vindu. Hun tog en Bog, søgte sig den mindst lyse Krog, hun kunde finde, men fandt ingen Ro til at læse.

Tanker, hun skød bort saa længe, syntes at storme ind paa hende, og hun vilde ikke tænke dem til Ende.

Hun gik rundt til Lysene, der brændte stille med klare Flammer foran Vinduerne, rettede paa Blomsterdekorationerne, skiftede om paa Lys og Lamper og vandrede rastløs den hele Række af Værelser igennem atter og atter, til Trætheden overmandede hende, og hun sank ned i en Stol: Aa, at de dog snart vilde komme, vilde komme!

En dump, trykkende Sørgmodighed kom over hende. Maaske var det blot Heden og den tunge Luft, men det klemte hende om Hjærtet som af Angst for noget ondt, der skulde hænde. Det var dumt, ti hvad kunde vel hænde andet end det, der allerede var sket, og det vilde hun jo ikke tænke paa: gjort Gærning stod ikke til at ændre! Men hvorfor ikke? Nu i Aften, just nu var Lejligheden der til Flugt, Befrielse — —

Flugt, Befrielse? Hun lo spottende af sig selv, af de fede Ord — romanagtige. Hun tænkte dem ogsaa uvilkaarlig paa tysk. Hun havde jo ikke Mod. Aa Mod, det var vel ikke det, der behøvedes. Hensynsløshed, Haardhed kaldte hun det, ubevidst undskyldende sin Fejghed.

Og fra hvad vilde hun da flygte, fra hvad befries? Fra denne Mand, der elskede hende hundrede tusende Gange mere, end hun fortjente, og som selv var al Kærlighed værd, hvem hun frivillig gav sit Ord. Frivillig? Jo, jo, netop frivillig. Fra Velvære, Rigdom —? Uvilkaarlig saa hun sig om i de store Stuer med deres Præg af tryg Velstand.

For første Gang steg det hende til Hovedet, dette med Rigdommen, en betrygget Tilværelse, alle Bekymringer for Udkommet borte, intet møjsomt Slæb op ad Bakke. Lad saa være, at Drømmene om Uafhængighed, Selvstændighed gik i Løbet, den Udsigt var ikke længere saa lokkende, hun kunde ganske godt allerede veje Tyngden af, hvad det vilde koste. En lang begivenhedsløs Ensomhed, smaa Kaar i Kamp mod Fordomme, Familjevrøvl og saa, det værste, Trinet nedad til deres Klasse, der arbejder for Brødet ved deres Hænders Gerning, det Trin nedad, som ikke burde være, men som er, og maaske ingen Steder føles dybere end i de smaa Forhold i et lille Lands lille Hovedstad.

Det gøs ordentlig i hende, alt eftersom dette Fremtidsperspektiv syntes hende at komme nær, blive virkeligt, afklædt enhver Illusion i dette Mismodets Øjeblik. Mens her — jo, saadan omtrent som her vilde der se ud om hende i Havehuset ved Fabriken, hvor Heinrich og hun skulde leve deres Liv sammen, ikke i tom Nydelse, ikke uvirksomt, nej, i fælles Stræben mod høje Maal. Blot det ikke var som — blot Fru v. Schilden vilde flytte med dem — blot —

Aa, maaske var det dog det bedste, det retteste at løbe sin Vej. Og hvor let det lod sig gøre i Aften — netop nu.

Det nødvendige Tøj pakket i Haandkufferten, saa ud i den tætte Menneskevrimmel, og om Hjørnet i Beerenstrasze var Holdepladsen for Droscher.

Til et Hôtel for Natten, et Sted i Nærheden af Stettinerbahnhof, og i den tidlige Morgenstund med Toget til Stettin — hvordan var det? Jo, »Stolp« det lille skrøbelige Dampskib, der bragte hende over, afgik netop i Morgen — saa sært det traf sig — først der om Bord, saa var hun i Sikkerhed, og saa, ja hvad saa egentlig — —?

Hun for i Vejret, skræmmet af Dørklokkens pludselige Kimen — to Gange til ringede det. Jo, det var dem, der kom hjem — aa, Gudskelov, de endelig kom! Hun skyndte sig ud at lukke op.

Hun hørte deres Stemmer kalde muntert udenfor: »Thereschen, Thereschen wir sind es — keine Diebe —.«

Der var en til derude, Lorck. Ham samlede de op lige udentor Porten, da de kørte, fortalte Fru v. Schilden. Han kom for at tilbyde sin Assistance paa Spadsereturen, til Tereses højre Arm. Et Mandfolk, selv om det var en Heinrich, forslog ikke til Beskyttelse i saadan en Stimmel, sagde den gamle Frue spøgende og skyndte paa for at faa Terese i Tøjet, mens hun lod Munden løbe om, hvor pragtfuld Illuminationen var, og at hun havde set mere end nok, og at nu skulde de gaa.

Og de gik.

Arm i Arm gennem de tætfyldte, næsten daglyse Gader, hvor de høflige, altid belevne Politibetjente trods Trængslen holdt mønsterværdig Orden.

Folkestemningen var slaaet om. En glad, gemytlig Tone, der virkede ligefrem smittende blandt Mængden, afløste Formiddagens Højtidsstemning. Som Heinrich forudsagde, var alle altfor optagne af Skuespillet rundt om sig til at være ondsindet oplagte. Latter, kaadmundede Vitser, de aldrig svigtende Berlinerbrandere, nu og da en Stump af en populær Gadevise eller et lystigt »Hoch«, naar et

Blaalys blussede, eller en Gasdekoration pludselig afdækkedes.

De kom alle tre i Humør. Terese gik mellem sine Ledsagere saa sikkert og uantastet som i en Selskabssal og kunde nyde Skuet i fuld Ro og overlade Puf og Stød til de to Herrer.

Lorck overvandt sin Melankoli, i alt Fald for den Aften. Han var utrolig morsom, vexlede Ordspil og Brandere med enhver, der tilfældigvis stødte ham paa Albuen, og selv det ferskeste Indfald fik en saa pudsig Skalkagtighed i den Maade, hvorpaa han sagde det, at baade Terese og Heinrich lo, saa de tilsidst maatte bede ham tie stille, de fik ikke Tid at se paa Herlighederne om sig.

Og de var værd at se paa. Aldrig drømte hun om, at en Illumination kunde give et Skønhedsindtryk, saa straalende, overvældende. Kun i Smaagaderne var det de traditionelle Lys i Række og Geled, der bliver saa usigelig ensformige og trættende for Øjet en hel By igennem. Alle andre Steder, i Hovedgaderne, paa Pladserne var hvert Hus for sig en udsøgt Buket af Lysvirkninger, i de fleste Tilfælde sammenstillet med megen Smag. Ødselt var levende Blomster anvendte. I Forbindelse med Lysene gav de Udsmykningen en egen frisk og fin Ynde.

Og desuden, hvor man saa hen, straalede, strømmede Floder af Lys i alle Farvetoner fra Gasflammer, elektriske Lamper, Fakler, bengalske Blus. Terese fandt ikke de tyske Superlativer, hun ellers havde saa ondt ved at anvende i daglig Tale, en Smule for »überschwengliche« men iklædte selv sine uvilkaarlige Beundringsudbrud den hele Skala af »reizend, wunderschøn, famos, kolossal« o. s. v. o. s. v. lige som Tyskerne omkring hende, skønt Heinrich uafladelig drillede hende med paa dansk at erklære, at dette eller hint nye Lysfænomen virkelig var »dajlich« eller »schmuk«. Tættere og tættere blev Trængslen efterhaanden, som de kom op mod Glanspunktet, den indre By med Raadhuset. Kun Fod for Fod gik det fremad i Mylderet. Der var snart ikke Alburum, og at tale sammen var nu umuligt. De to Mænds forenede Kræfter blev helt tagne i Beslag for at holde Vejen nogenlunde fri om hende.

De var naaet gennem »Unter den Linden« op i Nærheden af det gamle Slot. Bag dem straalede Brandenburgerthor i en Glorie af Lys mod den let tilslørede Foraarshimmel, der var som gennemtrukken af milde, røde Farvetoner. Atmosfæren var lun og tør, her i den tætteste Stimmel næsten kvælende af Menneskers Uddunstninger og al den

kunstige Hede fra de aabne Blus og Flammer, der brændte klart og rolig i den stille Luft.

Det begyndte at klemme Terese for Brystet. Hun, der var lille, havde det værst, skønt saa godt beskyttet paa begge Sider. Hun var lige ved at faa ondt, maatte snappe efter Vejret og havde mest Lyst til at bede dem vende om, da Heinrich i det samme udbrød: »Se en Gang, Thereschen, se lige for dig — men højt til Vejrs, kære. Aa, du er ogsaa altfor lille.« Han lo. »Kom, lad mig løfte dig.«

Men det vilde hun ikke: »nej, nej, jeg ser godt.«

Der blev i det samme lidt Rum omkring dem. Hun stod paa Tæerne, strakte Hals det bedste, hun kunde, og fik akkurat et Glimt at se, ovenover det bølgende Menneskehav af det, han vilde vise hende. Højt oppe over det gamle Slots graa Murmasser luede det slanke Raadhustaarn i feagtig Pragt.

Hun glemte for Øjeblikket sit Ildebefindende over det straalende Syn og var nu lige saa ivrig for at komme fremad som Heinrich og Lorck. Han citerede Mignonvisen med en lille Omskrivning: »Dahin, dahin, möcht ich mit der Geliebten zieh'n«, mens han trykkede hendes Arm til sig med en »Inbrunst«, der kunde skrives paa den uhyre Menneskemasses Regning. Her i den snævre Cité var den saa sammenstuvet, at Lignelsen Sild i en Tønde slet ikke forslog. Ti disse Sild var levende, slog, raabte, puffede, skreg

i en raa brutal Kamp for at komme fremad, og der var Øjeblikke, hvor det syntes, som det gik paa Livet løs, saadan trykkedes, trængtes Mængden fra alle Sider.

En ulidelig Angst og Uhygge greb Terese, fastskruet som hun var, mellem Mængden og sine Ledsagere, der hver for sig kæmpede for at beskytte hende, og hvis stønnende Aandedrag sagde hende, hvor stor Anstrængelsen var.

Heinrich lagde Armen om hendes Skulder og holdt hende fast omsluttet, mens han nu og da ømt bad hende ikke være bange, det var strax forbi. Saa sluttede hans Haand fastere om hendes Skulder i et hedt Kærtegn, og fra den anden Side klemte Lorch hendes Arm op mod sig med selvforglemmende Heftighed. Disse to Mænds Tag om hende, af hvilke den ene ejede hende, og den anden ønskede at eje hende, var hende tilsidst mere pinlig end den kvælende Trængsel, Heden, Stødene.

Saa omsider slap de igennem. Heinrich, hvis høje Skikkelse ragede op over de fleste Hoveder, opdagede et Slags Fristed. Det var en Gendarm til Hest. Saa ubevægelig som en Billedstøtte, Mand og Hest syntes et Stykke, holdt han der midt i den larmende Vrimmel. Terese trak Vejret lettet og gjorde sig løs fra sine Ledsagere. Det lille tomme Rum, Hesten holdt aabent om sig, og hvor

hun slap ind, var som en fredlyst Plet. Heinrich og Lorck dannede bag hende en Mur mod Mængden.

Og der, lige foran sig, just fra den rette Side, havde hun Raadhuset med dets Konturer, hvert Vindu, hver Spidsbuelinje, hver lille Forsiring trukket i Luetegning af hvide Gasflammer. Ude og inde overgydt af et rødt, glødende Lys, der syntes at gøre Murene gennemsigtige. Et fuldstændig magisk Illdpalads, hvorfra Taarnet steg til Vejrs med vajende Faner, der som mægtige Ildtunger slog mod den mørke Luft og kastede sære Farvebølger rundt om. Mens Glasmalerierne i de store, gothiske Vinduer lyste stille med stærke, klare Farver.

Ganske fortabt i det dejlige Syn og nu forholdsvis i Sikkerhed glemte Terese Trængslen, Puf og Stød, sin Angst og næsten Heinrich med. Selv saa han ikke ret meget. Som en trofast Kæmpe tænkte han kun paa med sin brede Ryg at holde Hoben, der puffedes og stødtes om dem, Terese fra Livet. Hun hørte kun paa Lorck, der med Arkitektens Kundskab og Klarsyn gjorde hende opmærksom paa de finere Detailler af Skønheden og Ynden i den gotiske Bygnings Konstruktur.

Saa lød et Raab, et Skrig. Et Menneske faldt, eller noget lignende skete. Der fulgte et pludseligt Schok, et Stød. Hesten, Gendarmen red paa, blev sky,

slog ud, stejlede, endnu tættere pressedes Mængden sammen.

En dødelig Rædsel greb Terese, der saa Hestehovene over sit Hoved og i næste Nu ventede at knuses under dem. Uvilkaarlig vendte hun sig bort, følte sig greben af Heinrichs Arm, der vilde løfte hende op over Trængslen, men ikke formaaede det. Hun blev trængt, knuget imod ham med Ansigtet og Munden presset imod hans svære Krop. Hun var en Kvælning nær og følte et Øjebliks Dødsangst og tillige Væmmelse, næsten Had mod dette, store, tykke Legeme, der syntes hende Hindringen for at aande. Hun gjorde en krampagtig Anstrængelse for at fri sig, trække Vejret blot en Gang, men blev trykket end fastere mod denne bløde Masse, der kvalte — kvalte hende — og tabte saa Bevidstheden.

Hun vaagnede ved, at hun syntes, nogen kaldte paa hende: Thereschen, Thereschen! Ømt og klagende lød det ligesom langt borte. Hun vilde svare, men kunde ikke og følte saa en svidende Smerte et Sted i Ansigtet. Hun aabnede Øjnene og saa sig om.

Hun var i en Vogn, der kørte hastig gennem en lys, smal Gade. Heinrich var ved Siden af hende. Hun laa i hans Arme med Hovedet støttet mod hans Skulder. Det var ham, der kaldte, kunde hun forstaa, men hun havde intet Begreb om, hvordan

hun kom her — pinte sig med at huske det, gad ikke, laa et Øjeblik ganske stille i en Døs. Men det sved ubehageligt under det venstre Øje, og noget vaadt løb hende ned ad Kinden. Hun vilde tage sit Lommetørklæde, men mærkede, hun var ligesom lam i Armen.

»Heinrich, — vær saa god at. —«

»Aa, Thereschen, du lever! Aa, min Gud, hun lever!« Hans Stemme rystede af voldsom Sindsbevægelse, og i Øjeblikkets stormende Glæde — han troede hende død eller Døden nær, da han med næsten overmenneskelige Anstrængelser fik hende baaret ud gennem Trængslen — krystede han hende til sig og bedækkede hendes Ansigt med skælvende, lidenskabelige Kys.

Disse Kys, dette store Legeme, der atter kom hende saa nær, vakte pludselig Erindringen, om hvad der var foregaaet, kaldte Kvælningsfornemmelsen og med den Væmmelsen frem paany, fødte i hende en vild Lyst til at støde ham fra sig, skrige højt. Men hun kunde ikke røre sig, ikke faa en Lyd frem, og Magtløsheden gjorde den Modbydelighed, hun følte ved hans heftige Kærtegn, endnu stærkere, dybere. Hun fik Kvalme, Hjærteondt og besvimede paany.

Hun laa til Sengs den næste Dag, fejlede just ikke noget, men følte sig mat, og naar hun løftede Hovedet, svimlede det for hende. Fru v. Schilden

blev alvorlig forskrækket, da Heinrich om Aftenen bragte hende hjem, ligbleg, blødende og endnu halvt bevidstløs.

Lægen blev hentet. Han forbandt hendes Saar, der ikke var andet end en Hudafskrabning, hun rimeligvis havde faaet paa en af Knapperne i Heinrichs Overfrakke, og Svimmelheden var blot en Følge af Strabadserne i Trængslen, sagde han. Fuldstændig Ro i et Par Dage, saa var det forbi.

Ro — ja, det var let nok sagt. Hun kunde ogsaa lade, som hun var rolig, ligge ganske stille med lukkede Øjne, og saa smile og nikke, naar Fru v. Schilden saa til hende eller puslede om hende og ikke vidste alt det gode, hun vilde gøre hende paa sin kærlige, hyggelige Maade, uden mange Ord.

Men indeni hende stormede og brød det, og hun syntes sommetider, hun var lige ved at fortvivle.

Af hvad der var hændt igaar, vidste hun nu, at gifte sig med Heinrich kunde hun ikke. Det var første Gang, hun mødte hans Lidenskab, da han kyssede hende i Vognen, og paa den havde hun intet Svar, intet andet end — jo, det var Modbydelighed. Og hun skammede sig, saa Blodet for hende til Kinderne og prikkede i Haarkarnettets Porer, naar hun sagde sig selv, at det var, fordi — ja, fordi hans Legeme var hende imod, at

hun ikke kunde elske ham, ikke kunde give sig hen til ham som hans Hustru.

Det forekom hende urent, ukysk, at hun kunde føle saadan, men hun fornam det saa stærkt, saa umiskendeligt, at der ingen Mulighed var for at slippe uden om.

Hun forsøgte ærlig at stride mod denne rent legemlige, instinktive Antipati, søgte at redde sin Hengivenhed for ham ud af Skibbruddet ved at huske paa, som hun gjorde, før de blev forlovede, alt, hvad han var, stille Summen af hans Menneskeværd op mod dette rent ydre, der intet burde have at betyde. Men det forslog ikke længere — stadig kom det svære, føre Legeme hende i Vejen. Hendes Tanke stjal sig, uden at hun vilde det, uvilkaarlig til Bryllupsdagen, Bryllupsnatten, og hun gøs tilbage i Rædsel for det Billede, hendes Fantasi modstræbende fremmanede — nej, umuligt! Hun syntes for Alvor, det var lettere at dø end at give sig til dette Menneske, som hun holdt af uden at elske.

Men hvad saa? Ja, hun maatte sige ham, at — men dette kunde jo ikke siges. Naa, Formen fandt hun vel, om hun blot fik Mod til at tale. Men hvor skulde hun faa det fra, Modet til at gøre ondt, Modet til at bringe Sorg — og saadan Sorg.

Hun vidste godt, at hans Haab om Lykke vilde være knust. Det var en fuldt udviklet moden Mands

sildig fødte, første Kærlighed, hun vakte. Der vilde næppe være Lægedom for det Saar — og hans Moder!

Hendes Hjærte krympede sig i bitter Smerte ved Tanken om at skulle miste hende. At hun vilde vende sig imod hende, vilde afsky og foragte hende for Sønnens Skyld, var kun naturligt. Hun narrede jo og bedrog, hvor ufrivilligt det end skete, de to, der kærligt og tillidsfuldt sluttede hende inde i deres Hjærter.

Men kunde, kunde hun da ikke? Var det dog ikke muligt? Det skete saa mange Gange før i Verden, at en Kvinde gav sig selv som Hustru til en Mand, hun ikke elskede. Hvorfor saa ikke hun? Og var ikke, naar alt kom til alt, det Offer lettere at bringe end at stemples som Bedragerske og fortjene de Menneskers Ringeagt, hun holdt af, værdsatte højere end nogen anden?

Men Blodets, Instinktets Røst talte for højt — nej, hun kunde ikke, hun kunde ikke!

Efter en søvnløs Nat havde hun Dagen efter Feber, som tog til. Adskillige Dage gik, og da hun endelig kom op, var hun mat og svag, bleg og kraftløs, græd, naar de talte godt til hende, græd endnu mere, naar den gamle Frue søgte at mande hende op.

I det hele sig selv saa ulig, saa baade Heinrich og hans Moder begyndte at frygte, at en Sygdom snarere var i Anmarsch end overstaaet.

Men Lægen, de snakkede med, kaldte Sygdommen Klimatfeber og raadede til Forandring af Luft og Opholdssted. I et Par Dage gjorde de intet andet end lægge Rejseplaner. De vilde rejse med hende, hvorhen det skulde være, skaffe hende Bjærgluft, Søluft, hvilketsomhelst, blot hun kunde komme sig.

Men Terese vilde kun et — hjem til Danmark.

Det Ønske greb de begge som en god Idé. Naturligvis, hjemme kom hun sig bedst. Men Fru v. Schilden vilde følge med, blive Sommeren over, om det skulde være. Og om et Par Maaneder eller tre, naar Terese var rigtig rask, og Heinrich kunde gøre sig fri, vilde han komme og hente hende.

»Og saa holder I Bryllup i Kjøbenhavn« foreslog den gamle Frue, der var ganske begejstret ved Tanken om en Gang igen at skulle se Slægt og Venner og »sit kære, gamle Danmark.«

Heinrich sagde intet. Men Terese saa hans Øjne lyse spørgende mod hendes, mens han knugede hendes Haand i sin. Hun kunde ikke svare. Ikke en Gang Haanden drog hun til sig, men blev saa bleg, at han bekymret og angst tvang Spørgsmaalet, der brændte ham paa Læberne, tilbage.

Og nu vidste hun, Dommen var falden. Hun maatte tilstaa, sige alt, og saa rejse samme Dag, om muligt samme Time — alene.

Da hun og Heinrich blev ene i den store Stue, og han spurgte hende, om han maatte hente hende hjem fra Danmark som sin Hustru, brast det ud af hende: »Jeg kan ikke, jeg kan ikke —«

»Terese, hvad siger du, hvad mener du?« Bedøvet, rent forvildet stirrede han paa hende, mens Farven langsomt veg fra hans Ansigt, saa det blev askehvidt.

Og nu fik hun det sagt, at hun ikke elskede ham, at hun havde villet, men ikke kunnet, at han var hende kær men — men — og saa standsede ethvert Ord paa hendes Læber overfor det Udtryk af navnløs Smerte, der prægede sig i hans Træk.

Han spurgte kun om et eneste:

»Naar, Terese — naar er det blevet dig klart, at — at du ikke elsker mig?«

Det svævede hende paa Læberne at svare helt ærlig, at hun havde aldrig elsket ham. Men hun sagde blot, saa sagte, at hun næsten tvivlede paa, han hørte det, og mens Blodet steg hende til Kinderne: »i — i Vognen — forleden —.«

Han stønnede — og vendte sig bort. Den store Skikkelse sank pludselig sammen som under

et Slag. Foroverbøjet, med Albuerne støttet paa Knæene, skjulte han Ansigtet i Hænderne.

Alt i hende var Smerte, Selvforagt, Pinsel. Med taareløse Øjne sad hun og stirrede ned for sig.

Hans Tavshed, hans mandige Stilhed under Slaget, hans fintfølende Stolthed, der afholdt ham fra enhver Bøn som fra enhver Bebrejdelse, fyldte hende med noget, der lignede Ærefrygt, men knugede, knuste hende. Maaske var hun aldrig saa nær ved at kunne elske ham som i dette Øjeblik, da hun sagde sig løs fra ham. Hun turde ikke en Gang bede ham om Tilgivelse, og selv om han tilgav, hvad hjalp det?

Efter dette troede hun ikke, at hun tilgav sig selv. Og dog tørstede hun efter et Ord, om blot et eneste, der sagde hende, at han ikke hadede, ikke foragtede hende. Hun syntes, det kunde været en Tilfredsstillelse at knæle for ham. Der nede paa Tæppet ved hans Fødder var hendes Plads. Saa han blot op — vilde hun styrtet ham for Fode. Men han rørte sig ikke. Hun vidste ikke, om hun turde gaa eller blive. Tavsheden blev hende uudholdelig. To, tre Gange bevægede hun Læberne, før end hun fik Lyd til Ordene. Saa hviskede hun omsider: »Heinrich, kan du —«

Han for sammen: »Aa, gaa, gaa Terese, du sønderslider mig — gaa blot!«

Ordene brød frem med en underlig brusten Klang, saa dirrende af tilbagetrængt Smerte, at den lød i hendes Øren, blev ved at lyde, længe, længe efter som et Klageskrig fra en dødelig saaret.

Da hun skyldbetynget, ulykkelig og forpint listede sig ud af Stuen, følte hun, at det dog havde været lettere at bringe sig selv som Offer. Kunde det gøres om, havde hun gjort det. Men det vidste hun, eller ment at vide — han vilde ikke tro hende mere.

Endnu stod tilbage Opgøret med hans Moder.

Det fulgte samme Aften. Skønt den gamle Frue gav sin Smerte og Harme de stærkeste Udtryk, ikke skaanede hende hverken for Bønner, Bebrejdelser eller haarde Anklager, veg dog lidt efter lidt hendes heftige Vrede og hendes Bitterhed for Medfølelsen med Terese, der overfor hende gav al sin Sorg, sin Fortvivlelse, sin Selvforagt frit Løb.

De talte sammen til langt ud paa Natten, og Terese skriftede ærligt alt, lige til det saare Punkt, at hun ikke kunde — ikke kunde blive Heinrichs Hustru, hvor meget hun end holdt af ham, fordi — ja, fordi hun ikke kunde!

Og skønt Moderen ikke kunde undskylde og havde ondt ved at tilgive den Lidelse, der

forvoldtes hendes Søn, forstod Kvinden i hende, hvad der hos den anden Kvinde gemte sig under dette ikke kunde — og tav om det.

Desuden havde Terese ikke Ord stærke, varme, inderlige nok til at anerkende hos Sønnen alt det, der var Kærlighed, Højagtelse, ja Beundring værd. Disse Ord mildnede Vreden, lagde en Dæmper paa Bitterheden. Hvad kunde Pigebarnet for, naar alt kom til alt, at hun holdt af ham som en Ven og ikke som Ægtefælle? Snarest havde hun Medlidenhed med hende, der saa taabeligt narrede sig selv for den højeste Lykke, der kunde falde i nogen Kvindes Lod: at blive hendes Søns Hustru. Men han! Hendes Moderhjærte blødte ved Tanken om, hvad han led: »ja, jeg burde hade dig — ikke kunne udstaa dig, og du har handlet forfærdeligt imod min Øjesten, men — men — jeg holder nu en Gang af dig, og, Gud forlade mig det, til Trods for al den Sorg, du har voldt ham og mig med, kan jeg ikke lade være at holde af dig, selv om jeg ikke kan tilgive dig,« sagde den gamle Frue. »Du vil sikkert komme til bittert at angre, hvad du har forbrudt. Det er vel ogsaa det, der har gjort dig syg, og det er da intet Under. Men gaa nu i Seng, Barn, skønt — sove kan vel ingen af os. Ak, kunde jeg hjælpe

min stakkels Dreng, der nu lever sine tungeste Timer!«

Hulkende klyngede Terese sig til hende.

Hun havde ingen Taarer, men i de mørke, tørre Øjne, der saa op i Fru v. Schildens, var der et saadant Udtryk af dyb trøstesløs Sorg og en saa hjærteskærende Bøn om Tilgivelse, at den gamle Frue grædende sluttede hende i sine Arme og sagde, at hun tilgav hende alligevel og holdt af hende.

Tidlig næste Morgen tog Fru v. Schilden ud til sin Søn, og Terese saa ingen af dem den Dag.

Hun pakkede sit Tøj og fik hos Director, hvem hun meddelte, at hun paa Grund af Sygdom maatte afbryde sit Kursus og tage hjem uden Examen, et meget smigrende Testimonium.

Dagen efter kørte hun i den tidlige Morgenstund til Hamburger Bahnhof for over Lübeck at komme med Dampskibet til København. Hun sagde Farvel til Fru v. Schilden hjemme — en tung og bitter Afsked.

Idet Toget skulde til at gaa, stod hun ved Coupévinduet og saa ud over den store Stad, der i denne fra hendes Bopæl fjærne Bydel forekom hende ligesaa fremmed og ukendt, som om hun i dette Øjeblik saa den for første Gang.

Hendes Blik strejfede Perronen — og der langt henne, ragede en høj Skikkelse op, der lignede — nej, det var ikke Heinrich.

Et smerteligt Stik for hende gennem Hjærtet. Hun sank tilbage paa Sædet. Nu flygtede hun virkelig, var befriet, ja — men en stor Tomhed, et blivende Savn tog hun med sig.

ANDEN DEL.

I.

Der blev stort Postyr i den bureaukratiske Familie, da Terese, efter Mormorens og Mosterens Død, som gjorde hende hjemløs, i Familieraadet afslog ethvert Tilbud om at tage i Huset hos denne Tante eller hin Onkel og erklærede, at hun for Fremtiden agtede at ernære sig selv.

Gud forbarme sig — ernære sig selv! Det var en skrækkelig Ide. Allerede Udtrykket lød simpelt. Og hvordan? For en ung Pige af god Familie var det saa grumme svært at finde noget passende. Vilde hun maaske søge Plads som — som Selskabsdame? spurgte Tanterne i Munden paa hverandre.

Nej, svarede Terese, til et saadant Surrogat for at bestille noget, holdt hun sig for god.

Guvernante da — eller hvad?

Dertil havde hun hverken Kundskaber eller Lyst.

Hun ikke Kundskaber? faldt Koret ind. Men Gud, hun havde jo ikke bestilt andet end læse, læst privat, gaaaet paa Kursus — —

Ja — det var netop Sagen, mente Terese. Hun havde læst en hel Del, men kunde ikke noget ordentligt og paa ingen Maade nok til at undervise andre. Hendes Hu stod desuden mere til praktisk Virksomhed. Hun vilde hellere ernære sig af sine Hænders og sit Hoveds Arbejde i Forening, være Haandværker — om det skulde være.

Hun kastede Ordet ud med et trodsig-skælmsk Blink i Øjnene, forud sikker paa den Virkning, det vilde frembringe.

Haandværker! Er hun gal? Tanterne — der var tre af dem — gispede og slog Hænderne sammen. Onklerne skoggerlo, men Latteren havde en forbitret Klang.

Den ene af dem, en stram Departementschef, strøg sine Bakkenbarter og foreslog med en ond Hentydning, der forstodes af dem alle og drev Terese Blodet i Kinderne: »Smed, lille Terese — saa bliver det i Familien.«

Tanterne stak Hovederne sammen og var enige om i en lydelig Hvisken, at »salig Anna« — det var Tereses Moder — havde et frygteligt Ansvar paa sig i sin Grav. Naar et af en Families Med-

lemmer forsimplede sig, degraderedes Slægten, det var saamænd et sandt Ord, og mere af samme Slags.

Hidsig tog Terese til Genmæle, og det endte med et fuldstændigt Brud mellem hende og den ganske Familie, der opgav hende og fra den Dag lod hende sejle sin egen Sø.

Men sin Krig satte hun igennem og rejste til Berlin — om end ikke for at blive Haandværker.

Derfra naaede Budskabet om hendes Forlovelse gennem den gamle Professor til Tanter og Onkler og gød Balsam i den krænkede Familiestoltheds Saar.

Taktløst af hende var det jo, at hun ikke sendte Kort — men hun var jo et forkælet Barn — og, Herregud, salig Annas eneste, og saadant et godt Parti, hun nu gjorde! Man tilgav hende højmodig, og naar hun kom hjem for at ordne sine Sager, vilde man naturligvis tage vel imod hende og lade gemt være glemt.

Saa højmodig var Stemningen, at Tante Bella, den ældste af hendes Moders Søstre, ikke fandtes uvillig til at gøre Brylluppet. Den rige Tysker skulde vide, at den danske Pige, han fik, var kommen af Godtfolk. Udstyret havde Pigebarnet jo Raad at koste selv, og det fradraget, kom hun endda ikke helt tomhændet.

Men den hævede Forlovelse — Professoren, til hvem Fru v. Schilden skrev, maatte atter være Mellemmand — gjorde en brat Ende paa Familie-Elskværdigheden. Terese var og blev det sorte Faar, man ikke var langt fra at finde skabet.

Det tog hun sig let.

Hun havde aldrig kunnet forstaa, hvorledes Mormors andre Børn var blevne, som de var, saadanne filistrøse, kedsommelige Bedsteborgere og Bedsteborgermadammer.

Maaske hang det sammen med, hvad hun dunkelt hørte hentyde til, men aldrig fik rigtig Klarhed over, at Mormor var meget ulykkelig i sit Ægteskab. Formodentlig lignede de ældre Børn Mormors Mand, der døde, før Terese kom til Verden.

En anden Gaade, hun tit grundede over, og som laa hende ganske anderledes paa Hjærte, var det saare Punkt — hendes Moders Historie.

Terese havde aldrig set sin Moder. Hun døde, da hun bragte Datteren til Verden.

Men hun ejede et koloreret Daguerrotypi af hende fra Konfirmationsaaret. Saadant et sødt fint Ansigt, blond og skær i Huden med store, drømmende Forglemmigej-Øjne, en lille rødlæbet Mund, ganske sentimental i Udtrykket — ret et Billede af en ung Pige fra den gamle romantiske Tid.

Og dog — eller maaske netop derfor forelskede hun sig i og giftede sig, om ikke just med en Smed, saa en ret og slet Haandværker.

Terese saa sidste Gang sin Fader, da hun var syv Aar gammel, og bevarede i sin Hukommelse en høj, muskelstærk Skikkelse, smukke, men plumpe Træk, et Par graasorte dybtliggende Øjne med noget skarpt og snildt i Blikket, en hel Mængde busket mørkt Haar og Skæg, der saa meget uredt ud, en støjende Stemme, der brugte Ord og Vendinger, hun ellers kun hørte paa Gaden, og et Væsen og Manerer, som allerede den Gang forekom hende stødende og gjorde hende undselig og skamfuld.

Hun huskede især den Undren, hvormed hun saa ham spise. Naar han en sjælden Gang besøgte hendes Mormoder, tog han ugenert for sig af det pyntelig serverede Paalæg med Fingrene — og de Fingre var smudsige, ligesom afstumpede og med afbrækkede sorte — aa, saa sorte Negle. Navnlig glemte hun aldrig en Anchovis' Rejse, fra han tog den i Halen, holdt den dinglende i Luften over den aabne Mund og saa med et Kast lod den forsvinde med Hoved og det hele.

»Hvad glor Ungen paa?« sagde han den Gang og saa saa bistert paa hende, at hun brast i Graad og blev bragt ud af Stuen.

Ligefra Barnets Fødsel, der kostede Moderen Livet, havde han Uvilje mod det og overvandt aldrig helt den Følelse. Den ugifte Moster tog strax det lille hjælpeløse Væsen med sig hjem for at pleje det, og i de følgende Aar saa han kun sin Datter nu og da med lange Mellemrum, og altid med Ligegyldighed.

Han var et mekanisk Snille, men kunde, især efter Konens Død, ikke trives her hjemme og rejste til Amerika, da Terese var syv Aar gammel. Der blev han ikke blot en velstaaende Mand, men gjorde sig bekendt ved forskellige Opfindelser paa Mekanikens Omraade.

Forinden hans Afrejse fik Mosteren med Lethed hans Tilladelse til at adoptere Terese.

For nogle Aar siden giftede han sig igen og havde allerede stor Familie i New York, sagdes der. Terese og hendes Fader kendte næppe hinanden mere, om de mødtes. Han stod for hendes Bevidsthed blot som en Fremmed.

Ægteskabet med hendes Moder havde for Resten Familiens gamle Huslæge paa sin Samvittighed — saadan indirekte.

Han var Ortopæd, og Tereses Fader begyndte som hans mekaniske Assistent. En lille Skævhed hos Frøken Anna, lige efter at hun blev voxen, gjorde en Holdningsbandage nødvendig. Den unge Mekaniker var til Stede i Lægens Modtagelses-

værelse for at tage Maal af, prøve og rette Bandagen. Det tog ikke mange Minutter hver Gang, men længe nok til, at der mellem de to Unge opstod en af disse pludselige og heftige Forelskelser, der undertiden kommer over Folk, lige saa naturligt og ubetvingeligt som en Nysen.

Siden var der bestandig noget i Vejen med den Bandage, der trykkede her og klemte hist — alt sammen Paaskud til adskillige Besøg hos Mekanikeren, der i Mellemtiden etablerede sig som Bandagist. Og en skønne Dag stod han i Tereses Mormors Dagligstue og anholdt om Frøken Annas Haand. Hendes Hjærte, havde han den Dristighed at paastaa, var allerede hans.

Fik først nej paa graat Papir af den gamle Dame, som trods sine republikanske Idéer holdt paa den sociale Lighed, naar det galdt hendes Døtres Valg af en Ægtefælle.

Men da Frøken Anna begyndte at sygne hen, og det rygtedes, at hun nu og da saas at færdes paa afsides Steder om Søndagen med en »lang Lømmel af en Haandværkssvend« som en af Svigersønnerne udtrykte sig, var der intet andet for end at give Køb, til Trods for de andre Børns og Svigerbørns umaadelige Forbitrelse.

Frøken Anna fik sin Vilje og var — det fortalte Tereses Moster hende atter og atter — over al

Maade lykkelig med sin Haandværker i det Par Aar, deres Ægteskab varede, og forelsket i ham til det sidste.

Men det var jo netop, hvad Terese brød sit Hoved med nu mere end nogensinde før, efter at hun i sit Forhold til Heinrich gjorde den Erfaring, at end ikke den nøjeste sjælelige Sympati formaaede at vække hendes Kærlighed. Hvoraf kom det? Hvad var det da, der fødte Kærlighed? Var det slet intet andet end et blindt Instinkt?

Den Tanke kunde gøre hende ganske bange. Ti hvem kunde det saa ikke falde i ens Lod at blive forelsket i?

Hendes Moder var endda bleven lykkelig, men hendes Mormor? Fru v. Schilden? — og saa mange, mange andre, hun hørte om?

Nej, hun vilde for Fremtiden agte nøje paa sig selv — hende skulde Instinktet ikke overraske.

II.

Der var gaaet tre Aar, siden hun kom hjem, tre drøje Aar.

Hun søgte strax Arbejde, og allerede den Søgen var fæl nok.

Hun maatte løbe om fra Sted til Sted og byde sig frem, kramme ud om sig selv, hvad hun kunde og evnede, fik bedømt og kritiseret, hvad hun havde af Tegninger og deslige, maatte rose sig selv og sine Varer — for saa tilsidst at blive spist af med, at det var meget kønt, at Frøknen vist havde Talent, men man havde ikke Brug for hende i Øjeblikket, hun kunde komme igen, maaske en anden Gang — —

Omsider lykkedes det dog. Hun fik Arbejde, nogenlunde stadigt, fra et en gros Magasin. Tjente til sine Tider godt, men til andre Tider var det sløjt med Fortjenesten. Og med den Løshed i Indtægter kneb det at lægge Budgettet rigtig.

Hun maatte adskillige Gange tage op af den lille Kapital, hun arvede efter Mormoren, og Renterne beløb sig snart ikke til mere, end at hun kunde faa Tag over Hovedet og til Nød holde sig med Lys og Varme. Alt det øvrige var det svært at skrabe sammen, hvor sparsommelig man end var. Og hun havde en lumsk Anelse om, at Sparsommelighed ikke var hendes stærke Side.

Der hørte saa grumme meget ind under det, man kalder »dagligt Brød«. Og »Forklaringen« i Luthers Katekismus faldt hende ind. Den Remse kunde hun endnu udenad.

»Hvad forstaas da ved dagligt Brød?«

»Svar:

»Alt, hvad der hører til Legemets Næring og Nødtørft, saasom: Mad, Drikke, Klæder, Sko, Hus, Hjem, Mark, Fæ, Penge, Gods, from Ægtefælle, fromme Børn, fromt Tyende, fromme og trofaste Overherrer, godt Regimente, godt Vejrlig, Fred, Sundhed, Tugt, Ære, gode Venner, trofaste Naboer — og deslige.«

Hun lo ved sig selv: Luther var virkelig Mand for at vide, hvad der hørte til Livets Goder. Han tog Munden fuld.

Men — Mad, Drikke, Klæder, Sko, Husleje og Brændsel maatte jo til. Mon Cokesene holdt ud, indtil man hørte op at lægge i Kakkelovnen?

Skønt i Begyndelsen af April var det endnu for koldt til ikke at fyre i. Hun var ligefrem bange for at tænke paa, der snart ikke var flere Cokes.

Hu ha! hun gøs for dette »der er ikke mere« som hakker Tilværelsen smaat, naar Pungen er tom.

Hun kunde jo endda hjælpe sig. Men der sad alle disse Tusender af fattige Unger i Skolerne og lærte den samme Remse, der ligefrem gav dem Anvisning paa, hvad de havde at fordre af Tilværelsen udover det Stykke Brød, de maaske og maaske ikke puttede i Munden. Alene den »Forklaring« var jo nok til at ophidse Gemytterne fra Barndommen af — om de tænkte over den. Heldigvis var det en Remse som det meste i Katekismen. Og til Overflod var der Læreren eller Præsten til at omforklare Forklaringen, hvis et eller andet stridigt Hoved gjorde generende Spørgsmaal.

Naa, Fred være med dem, det var endda godt ikke at være i Lærerens Sted.

Men i hvilket skrigende Misforhold stod ikke denne Religionens Anvisning til de faktiske Forhold i Verden, tænkte hun videre, hvor blandt Arbejdsklassen det er Ricardos, eller som Tyskerne kalder den, Lassalles's »jærnhaarde Lønningslov«, der hersker. Den, der siger, at Lønarbejderen under de nuværende Samfundsforhold aldrig kan faa mere for sit Arbejde end lige nap og knap til at friste Livet. Hvor ofte

hørte hun ikke denne Lov citeret og debatteret af Heinrich og Vennerne i Berlin. Der var noget i selve Ordets Klang, der bragte som en Kuldegysen med sig. Ti, skønt alle disse Mænd var fortrøstningsfulde, ja ofte utopiske i deres Syn paa de Forbedringer, som Tid, Nød, kloge Hoveder og Ophøret af den frie Konkurrence mellem Arbejdsgiverne kunde frembringe, saa var de dog enige om, at Gennemførelsen af en samfundsnyttig og retfærdig Fordeling af Arbejds-Udbyttet vilde tage — Aarhundreder!

Hvor langt ude det laa, hvor haabløst det syntes, og hvor var Uretfærdigheden himmelraabende — navnlig da, naar man maalte med den lille Katekismus's Alen.

Hun skød den Tegning, hun arbejdede paa, fra sig, et stort Mønster til en Buffetdug, lænede sig bag over paa Stolen, rettede Skuldrene, der gjorde ondt, og foldede Hænderne om Nakken. Aa — hvor hun var træt!

Hun havde arbejdet fra tidlig om Morgenen uden anden Hvile, end mens hun spiste Frokost. Det var blevet over hendes sædvanlige Middagstid, og hun var sulten.

Til hendes Lejlighed, der bestod af tre Værelser paa en fjerde Sal i Tornebuskegade, hørte et lille Køkken, hvor hun i Reglen selv lavede sin Mad. Hun havde lidt efter lidt faaet Øvelse i at gøre det

godt, kunde stege Boeuf, Koteletter, koge Fisk o. s. v. til sin egen Tilfredshed og prøvede sig stadig frem med nye Retter. Hun syntes selv, hun havde Talent for Kogekunsten, og det morede hende at udvikle ogsaa den Evne. Og saa smagte saadant et hjemmelavet Maaltid langt bedre end den kedelige Restavrationsmad, hun tærede paa det første Par Aar.

I Dag var det nemt. Konen havde lagt Brændselen til Rette i Komfuret. Terese behøvede blot at stikke en Svovlstik til. Der var endnu Kød i Spisekamret til Boeuf. Løg, Kartofler, Smør havde hun i Huset.

Det var gjort i en Fart. Mens Kartoflerne brasede paa Panden, dækkede hun Bord inde i Stuen, sirligt, pynteligt som til en Gæst. Der stak hende noget sybaritisk i Blodet, hvor hun saa havde det fra.

Da hun havde spist og skænket sin Kaffe, tog hun af en Komodeskuffe en lille Cigar og lagde sig paa Sofaen, der ligesom hendes øvrige Møblement var Arvegods fra hendes gamle Hjem.

Den var mere karakteristisk end egentlig magelig, den Sofa, med den høje, lige Ryg, de stive Sidestykker, det smalle, haarde Sæde og en Pølse ved hver Ende.

Men enfin — man laa dog ned!

Hun strakte sig, saa lang hun var, smagte paa Kaffen og tændte Cigaren — en slem Luxus-

genstand rigtig nok, men, Herregud, lidt Kryderi maatte man have paa Tilværelsen. Naar hun sparede paa den, varede den omtrent en Time, og saa var det alligevel billigt. Ti hvor fik man ellers en Nydelse, der varede en Time og kostede — 15 Øre.

Uf, at man med alt sit Slid var nødt til at regne ud, om man havde Raad til »at nyde« for femten Øre.

Hun laa lidt og nød Hvilen, røg ganske fint og drak Kaffen i smaa Drag, mens hun drømmende fulgte med Øjnene den blaalige Røg, der trak sig gennem det lille Værelse i langlige Striber.

Saa huskede hun med et — det gav ordentlig et Sæt i hende — at hun om nogle Dage skulde betale Husleje. Mon hun havde Pengene?

Hun begyndte at regne efter. Siden Nytaar lod hun sin Fortjeneste staa, men ganske nøjagtig vidste hun ikke Beløbet. Direktricen for Broderiafdelingen var ikke rigtig nøjagtig med Afregningen.

Hun blev ganske hed om Ørerne, mens hun regnede og regnede. Skulde hun paa ny tage op af Kapitalen, saa det sort ud. Aa, havde hun blot sparet lidt i Vinter, da hun tjente saa godt. Men det var Ulykken, naar hun havde Penge, rullede de saa rask.

Hun var ofte i Teatret, og hun købte Bøger — mange Bøger.

Hun kigede hen til Bogskabet, der snart var helt fuldt. Hun kunde undværet den nye Vinterkjole, skønt — jo, hun kunde. Og Kaaben kunde nok have holdt den Vinter ogsaa, og — — men det var bag efter nu, og betalt var det, Gudskelov. For Fremtiden maatte hun være mere sparsommelig — nu kom Sommeren, saa var det lettere at slaa sig igennem. Det syntes man i al Fald om Vintren.

Hun lagde med et lille Suk Cigarrøret fra sig. Der var kun en Smule forkullet Aske tilbage. Saa satte hun sig resolut ved Tegnebrættet og tegnede væk, til hun ikke længere kunde se.

Hun var næsten færdig. Det sidste kunde hun naa ved Lys i Aften. Nu vilde hun ud i denne Timestids Skumring og trække frisk Luft første Gang den Dag.

Hvorhen? Langelinje naturligvis. Men først skulde hun gennem Byen for at besørge nogle Indkøb.

Der var trangt og lugtede fattigt i Smaagaderne, hun maatte igennem. Men da hun skraaede over Kongens Nytorv og kom ind i Bredgade — den Gang saa godt som den eneste af Københavns Gader, der bar en Smule Præg af borgerlig og aristokratisk Velstand — slog en hel anden Luft hende i Møde, frisk og trods Køligheden foraarsagtig, og saa en Duft af Parfume som den, der møder en allerede

paa Trappegangen i de riges Huse. Det var sagtens Indbildning eller maaske blot en parfumeret Dame, der gik forbi.

Men hun greb sig pludselig i at gaa og kige til disse Vinduer, hvor en Ibentræssøjle et og andet Sted mellem Silkedrapperier bar en Marmorbuste, eller et Palmetræs Krone løftede sig fra en ciseleret *cuivre* Beholder — og misunde de Mennesker der inde, de »fine Folk« deres Rigdom, deres Fornemhed, deres »arbejdsløse Indtægt«. Hvilken Tilværelse, om man pludselig rykkedes op i den Sphære, hvor Livets smaa Krav, alt det gnavende og tyngende, der kommer af for lidt eller blot lidt at leve af, ikke kendes, og hvor alle Evner og Kræfter frit kan udvikle sig. Mens de, der først skal arbejde for Brødet, sætter Friskheden til paa det og maa stjæle sig til at leve aandeligt, naar Hjærnen og hele det øvrige Maskineri allerede er træt af Dagens Slid. Ja, hvem der var rig eller kunde blive det i en Fart, inden Tanker, Evner, Udviklingsmuligheder sløvedes i Kampen for Tilværelsen!

Naa — foreløbig havde hun jo det tilfælles med de rige, at hun var fri, uafhængig, kunde leve Livet, som hun vilde. Det var, hvad hun havde stræbt efter og naaet — næsten i endnu højere Grad, end hun skøttede om.

Folk var begyndt at drage ad Langelinje til ved Aftentide. Der var mange Spadserende, og saa godt som alle gik de gruppevis, sladrende, samme Vej som hun eller passerede forbi ad Byen til.

Det var ikke galt at have en at gaa med, nogle at møde. Den halvmørke Aften med noget lunt i Luften, der mindede om kommende Foraar, det skvulpende Vand, de sagte vuggende Skibe og den friske Vind stemte Sindet selskabelig, syntes hun.

Men hun var omtrent lige saa ene nu, som hun i Begyndelsen havde været i Berlin.

Familien holdt hun sig borte fra, og den fra hende. De faa Familie-Venner og Bekendte, hun ellers havde, befandt hun sig ikke vel iblandt. De forekom hende utaalelig filistrøse. Efter et Par Besøg i den første Tid, nogle Aften- og Middagsselskaber, holdt hun sig ogsaa tilbage fra dem. De kedede hende for slemt.

Og saa generede den Omgang hende i en anden Henseende. Det var Visiterne. Damerne havde for Skik at komme løbende just om Formiddagen i hendes bedste Arbejdstid for at faa en Passiar. Og hun havde ikke Raad til denne Bortødslen af Tid, hvoraf hver Time, der gik med i ørkesløs Smaasnak, kostede hende saa og saa mange Ører, der sammenlagte ved Maanedens Slutning blev adskillige Kroner, hun ikke kunde undvære.

Saa satte hun nogle Gange »ikke hjemme« paa sin Dør. Besøgene holdt op, men ogsaa Indbydelserne.

Endog hendes gamle Ven, Professoren, var borte. Han tilgav hende aldrig helt Bruddet med Heinrich og blev kold imod hende. For et halvt Aar siden var han død.

Hendes egen Skyld var det jo, at hun saadan afsluttede sig. Men hun var bleven forvænt og kræsen i Berlin. Endnu kom hun herhjemme ikke i Berøring med nogen Kreds, der taalte Sammenligning med det v. Schildenske Hus.

Heinrich —? Mon han havde glemt hende? Det troede hun ikke. I det sidste Brev fra Fru v. Schilden kunde hun læse det mellem Linjerne.

De Breve, sjældne rigtignok, satte hendes Sind i stærk Bevægelse.

Ti endnu nagede det hende som en Synd, hun havde begaaet, hver Gang hendes Tanker gled til Opholdet i Berlin, til den gamle Frue og Heinrich. Noget sad fast i Sindet og pinte hende. Et Nag, et Savn, en Længsel, som ikke lod sig udfylde. Og saa kunde dog en underlig, næsten triumferende Glæde stjæle sig over hende, naar hun, som nu forleden, ud af Fru v. Schildens Brev læste sig til, at Heinrich ikke havde glemt hende, endnu elskede hende.

Det var just ikke nogen fin Følelse, vidste hun, og jog den fra sig — men den var der.

Ved Enden af Langelinje vendte hun om, naaede atter Grønningen. Saa faldt det hende ind, at hun vilde drikke Te ude i »Esplanaden«. Det var ogsaa en af hendes smaa Luxustilbøjeligheder. Men i Aften havde hun et Formaal som Undskyldning. Hun vilde se Bladene igennem, om der muligvis var »noget at faa«, helst noget fast.

Hun gik ind, fik Te og Smørrebrød ved et lille Bord og Aftenbladene.

Min sandten om der ikke var et Avertissement, hun kunde bruge!

Et større kombineret Magasin i Byen søgte en Direktrice for Broderiafdelingen. Hun skulde, da Forretningen ønskede at slaa ind i nye Brancher, kunne komponere Mønstre til alle Slags Broderier, Kunstsyning etc. Pladsen var vellønnet. Prøver af egne Arbejder, Tegninger o. desl. udbades medtaget af de søgende.

Det syntes virkelig at være noget for hende.

Nye Brancher var jo netop, hvad hendes Hu stod til. Hun havde Hovedet propfuldt af nye Idéer, som hun blot manglede Lejlighed til at faa sat i Værk. Hidtil skulde alt, hvad hun fik at udføre blot være »kurant« uden nogensomhelst Afvigelse fra den almindelige Hverdagssmag.

Skulde der lægges Billet ind? Nej »man henvende sig i Magasinet en Formiddag mellem 9—11«.

Blot ingen var kommen hende i Forkøbet. Den Dag i Morgen vilde hun »henvende sig«.

Hun slugte sin Te og fik næppe Bugt med Smørrebrødet, saadan skyndte hun sig at komme hjem for at vælge blandt sit Materiale det, hun vilde tage med sig.

III.

En hel Del slukøret vendte hun tilbage næste Dag fra Besøget hos Cheferne for Magasinet.

Ikke for det, hun vidste, hun var antagen, om hun blot selv vilde. Men det kneb det med — vilde hun?

Det var ikke den lange Arbejdstid, der afskrækkede hende. Fra ni Morgen til otte Aften med en halv Times Frokosthvil og to Timers Fritid til Middag. Aftenen, de første Morgentimer og Søndagen var hendes egne, og Gagen var god. Tolv hundrede Kroner om Aaret med Stigning allerede næste Aar.

Tolv hundrede Kroner! Saadan en Mængde Penge. Med det, hun selv havde, syntes det hende en hel Rigdom. Hvor hun kunde faa det godt. Ingen Nød mere for Udkommet, intet Kniberi og endda en Skærv til overs til andre. Lad saa være, at Arbejdet var strængt, og at hendes Frihed

gik i Løbet — Friheden havde hun for saa vidt ingen Brug for. Og hvad betød ogsaa det? Med Tabet af den vandt hun jo netop Uafhængighed, men —

At der ogsaa altid skulde være et: men!

Butiksjomfru!

Ja, for det var jo Meningen, hvor evphemistisk end Hr. Holmer, den ene af Cheferne, omklædte det. Den smalskuldrede, langnæsede Modeherre, der førte Ordet hele Tiden under Forhandlingerne. Den anden, Hr. Lüders, en lille Tyksak med Abefjæs og lange Arme havde aabenbart Kassen under sig. Han kastede Tallene ind i Samtalen, ligesom man smider Skillinger i en Sparebøsse. 1200 aarlig! Stigning efter en Skala som — med Salgsprocenter, beregnet efter — ja, Gud ved hvorefter. Smiskende kigede han ud over Brillerne og føjede til: »under Forudsætning af gensidig Tilfredshed« i en ganske faderlig Tone, der lød, som om han underforstod »mit søde Barn«.

Den anden mønstrede hende fra Hoved til Fod med en vis nærgaaende Opmærksomhed, der irriterede hende. Men han havde baade kunstnerisk Smag og Forstand, mærkede hun, bedømte og vurderede netop det i hendes Tegninger, hun selv vidste duede noget. Det var ogsaa ham, der vilde have noget nyt. Hun var vis paa, de vilde kunne arbejde sammen.

Det var blot dette med Expeditionen af Kunderne nogle Timer midt paa Dagen. Det hørte med til Betingelserne for at blive antagen. Men det vilde ikke rigtig glide ned.

Nej — hun vilde ikke. Det var at komme for langt ned. Staa der og sælge, købslaa, lade sig kommandere — maaske af selve Tanterne, som nok handlede i Magasinet.

Hun kunde se Tante Bellas forbitret-bestyrtede Mine, naar hun en Dag pludselig stod Ansigt til Ansigt med »en af Familien« som Butiksjomfru.

Det var næsten morsomt at gøre det blot paa Trods af Tante Bella.

Men hendes Overvejelser den første Dag endte dog med, at hun ikke vilde, selv ikke for de tolv hundrede om Aaret med Stigning og Salgsprocenter — saa haardt hun end trængte til dem.

Hun havde otte Dages Betænkningstid.

Og i den Uge løb hun fra Sted til Sted paa Tegnekontorer, hos Broderihandlere for at skaffe sig mere Arbejde, men fik intet. Og nu var Cokesene slupne op, koldt blev det ved at være. Betalingsdagen for Huslejen kom. Hun maatte atter tage op af sin Kapital.

Nej, det var nok det bedste at bide i det sure Æble, sluge sin honnette Ambition, ikke lade fin paa det, men tage det, som bød sig.

Og hun tog det. Skrev Kontrakten under i Kontoret og tiltraadte ved Maanedens Slutning sin Tjeneste i Firmaet Lüders & Comp.'s Magasin.

Det forekom hende i Begyndelsen, som var hun inde i et uhyre Maskineri, der greb hende og førte hende med sig uden Stands.

Hun troede det umuligt, at hun nogensinde skulde kunne magte at opfylde blot Halvparten af de Pligter, der paalaa hende som Direktrice, og hvoraf hver enkelt syntes hende at maatte udfylde al hendes Tid.

At arrangere Broderier, gøre Tegninger til nye, chattere ud, vælge Materiale, sortere Garn o. s. v. o. s. v. blev det mindste af det.

Broderiafdelingen beskæftigede en hel Stab af Syersker ude i Byen, og Terese forestod Ind- og Udleveringen af de paabegyndte og færdigsyede Broderier, hvortil Garnet blev afvejet, valgt og sorteret under hendes Kontrol. Dernæst var der Calculationen, endelig Regnskabsvæsnet og en Mangfoldighed af Smaating, som den daglige Handel og Vandel førte med sig. Alt tog det Tid, og alt skulde det rummes i den samme Hjærne.

Egentlig skulde hun kun expedere, mens hendes Assistentinde havde Middagsfri.

Men hun var ikke mange Uger i Forretningen, før Kunderne helst vilde expederes af hende, og

hun blev kaldt ned fra sit Arbejde i Tegnestuen baade Formiddag og Eftermiddag. Ofte gik det ud over hendes egen Fritid, der laa sent paa Dagen, saa hun maatte korte den af for at kunne blive færdig med sin Gærning inden Lukningstid. Det naaede hun kun sjældent. Adskillige Aftner om Ugen sad hun i Tegnestuen, længe efter at de andre var gaaet, for at fuldende en Tegning, gøre Afdelingsbøgerne op eller lignende.

Om Aftenen var hun overtræt, og der var intet andet for end strax at gaa i Seng for at faa hvilet ud og være frisk næste Morgen.

Det klarede dog lidt efter lidt. Hun var praktisk, havde en vis Evne til at bringe System i, hvad hun foretog sig, huskede godt, var ordentlig og punktlig anlagt og havde Energi.

Tilsidst gik alt efter en Snor, Tiden slog til, Trætheden fortog sig, og om hun end havde meget at bestille, følte hun sig ikke overanstrængt, undtagen maaske i den travleste Periode ved Jul og under »Udsalget«.

End ikke det indelukkede Liv tog synderlig paa hende. Hun skaffede sig daglig — selv om det ofte først blev ud paa Aftnen — Bevægelse i fri Luft, havde en fortræffelig Appetit, sov sundt og godt og fik aldrig Stunder til at falde hen i mørke Tanker.

Hun blev efterhaanden »Forretningsmand«, næsten helt og holdent og lo af sig selv, naar hun greb sig i at lægge Planer for Forretningen, spekulere nye Idéer ud, ordne om paa Administrationen, som var det, og det alene, Hovedformaalet for hendes Existens.

At hun efterhaanden vandt Chefernes Tillid, mærkede hun paa mange Maader. De behandlede hende som Dame og med et vist kollegialt Anstrøg, der ophævede Forskellen mellem over- og underordnet.

Det smigrede hende mere, end hun vilde tilstaa sig selv. Men hun følte ogsaa, at hun fortjente deres Paaskønnelse. Allerede ved det andet Aars Slutning betalte Broderiafdelingen sig bedre end nogensinde før.

Det gode Forhold til Cheferne hjalp hende til lettere at finde sig i de Ulemper, der klæbede ved Forretningslivet, og som ellers kunde gjort hende det surt nok.

Hun var vel forberedt paa, at ingen af Magasinets Funktionærer stod paa samme Dannelsestrin som hun selv. Men at Tonen blandt alle de pyntelige, friserede unge og halvgamle Damer var saa langt nede, forbavsede hende rigtignok.

Den smaaligste Skinsyge og Misundelse var Drivfjedren over alt. Intriger og Chikanerier sattes

i Scene her bag Diskene paa lignende Maade som bag Teatrenes Kulisser og for samme Maal: Publikums og Chefernes Yndest og — de højest mulige Salgsprocenter.

De nye puffedes til Side for de ældre. De sødt smilende Ansigter blev hadske, de glatte Tunger skarpe som Rageknive, saa snart Kunderne vendte Ryggen til.

Det pinte Terese en Del, dette Selskab.

Dertil kom endnu, at hun til en Begyndelse mødte haardnakket Modstand hos sin Assistentinde, der var gammel i Forretningen og betragtede sig som tilsidesat.

Hverken med det gode eller med Strænghed kunde Terese sætte sig i Respekt hos hende og saa sig efter nogle Maaneders Forløb nødsaget til at bede Cheferne vælge mellem hende og den anden. Det var vel hende selv, som ikke duede, sagde hun, siden hun ikke evnede at hævde sig overfor sine underordnede.

Men Cheferne lo blot af hende, gav Assistentinden Afsked — og Terese blev paa sin Post.

Den unge Pige, hun senere fik til Hjælp, kom fra en lignende Forretning ude i Byen, var ganske dygtig og havde endnu ingen af de i Magasinet gængse Unoder.

IV.

Pinsen var i Anmarsch.

Man var rigtignok kun i Majmaaned, men Varmen vældede ned. I Aar blev det nok en god Sommer, sagde alle Mennesker. Det var bedst at skynde sig med Sommertøjet.

Det store Magasin i Byens Midte samlede Dagen igennem en Klynge af alle Aldere foran Vinduerne. De nye Sommerhatte var ankomne og udstillede.

For dem havde alt andet maattet vige, Linned, Kjoler, Broderier, alt druknede i et Hav af Hatte.

Der blev valgt og vraget udenfor af graadige Øjne, beundret og kritiseret.

Varmt var der under de to store Markiser, hvor al denne kvindelige Pyntelyst æggede sig op ved de elegante Parisermodellers lækre Façoner, zarte Farver i Baand, Fjer, Blomster og Tüll, knitrende Perler i Stenkul og Guld — der i Vinduet saa de ud til at kunne klæde alle Hoveder.

Man tog det ikke saa nøje med et Puf eller et Stød. De forreste stak Næsen tæt hen paa Ruden og benyttede sig af Lejligheden til i Spejlglasset at se efter, om man var meget rød, om Hatten sad, om den lokkede Pandefrisure var falden ud af Varmen.

Inde i Magasinet var der en uafladelig Strøm af Damer ud og ind gennem de store Glasdøre, der lydløst slog op og i. Linoleums Gulvtæppet dæmpede Fodtrinene. Sofaerne i Hjørnerne og Stolene foran den spejlblanke Mahognitræs Disk, der i hele sin Længde var bedækket med en uhyre Dynge af Baand, Blomster, umaadelig store Æsker, pyntede og upyntede Hatte, Stel o. s. v. o. s. v., var fuldt besatte af købslaaende Kunder. De betjentes af unge, stærkt snørte, stadselige Damer med stille staaende Smil i de trætte Ansigter, en uhyre Færdighed i at komplimentere og — en utrættelig Taalmodighed.

Rivende Afsætning.

Uafladelig var Butiksdamernes Blyanter i travl Bevægelse med paa smaa Sedler at optegne Hattefaçonens Navn, Farven af Baand og Blomster og de utallige nuancerede Ændringer, som de respektive Fruers eller Frøkners Indfald dikterede.

Foran Spejlene dannedes en to- og treradet Queue og prøvedes de forskelligste Hovedbedækninger, mens

Nakkespejlene gik fra Haand til Haand, blev holdt højt, lavt, paa skraa for at faa Nakken, saa $^3/_4$, saa $^1/_2$ og endelig Helprofilen med.

Magasinet indtog hele den højre Halvdel af Husets Stueetage og stod ved en Vindeltrappe i Forbindelse med første Sal, hvor Systuerne var. Langs Hovedfaçaden ud mod Gaden var Afdelingen for Modepynt. Sidefløjen var det færdige Linneds og de lettere Kjolestoffers Region. I Gaardfaçaden fandtes Broderimagasinet.

Slanke Jærnsøjler bar Loftet af hvidt Porcelæn med Guldlister. I Hjørnerne strøede gyldne Engle med Overflødighedshorn i Armene Blomster ned i Hovedet paa de besøgende. Fra Gulv til Loft langs Væggene hvidlakerede guldlistede Reoler med Hylder og Skuffer, Skabe med Glasruder, Spejle i Hjørner og paa Piller.

De to store Vinduer i Façaden dækkedes halvt af skraatstillede Gulvflader, betrukne med sort Fløjl, hvorpaa alle Modens med Aarstiden skiftende Nyheder udstilledes.

Under de nedtrukne Markiser trængte ingen indiskret Solstraale ind i Magasinets dæmpede Halvlys. Kun ud mod Gaarden i Linnedafdelingen var en af de øverste matte Glasruder lukket op. Men det forslog ikke mod den hede Luft derinde, tung af Parfume, de mange Menneskers Uddunstninger og kunstige Blomsters bitter-kvalme Farvelugt.

En af de ekspederende unge Damer fik ondt og maatte bringes ud, fulgt af Afdelingsdirektricens strænge Blik og mumlende Udraab, der lød som »Skabedukke«.

Hen paa Eftermiddagen tog Strømmen af. Langs Disken stod nu kun en enkelt Række og afsluttede de sidste Indkøb.

I Hvidevarelageret var der blevet helt tomt. Der ryddedes op efter Formiddagens Travlhed.

Ved Pulten og i Konference med Kassereren stod Hr. Lüders, Husets første Foresatte, der høflig fulgte nogle Kunder til Dørs med den fortroligbeskyttende Venlighed, der havde skaffet ham Tilnavnet »den faderlige«.

I det samme smuttede ind ad Døren en lille fejende Dame i et stærkt vovet Sommertoilette med struttende Pocher, ualmindelig stærkt indsnørt om Knæ og Smalben, højt opkrampet Trebellihat og en Mængde stærkt kruset Pandehaar helt ned over de smaa stenkulsorte urolige Fugleøjne.

»Gud, hvor heldigt, at jeg traf Dem! Maa jeg tale med Dem, men,« føjede hun til med et koket Smil og halvt hviskende, »helst i Enrum.«

Den lille tykke Forretningsmand, glatraget, noget til Aars, sukkede efter sin gode Middagsmad, der sikkert blev ødelagt af at staa saa længe, og bandede indvendig sin onde Skæbne, der just i det

Øjeblik førte ham hen til Døren og i de smaa silkebehandskede Klør, han saa ubelejlig faldt i.

Men han tog sig i det, satte sit faderligste Forretningssmil op — hun var en god Kunde, hvis Terminsregninger løb op til adskillige Tusende — og førte hende til Chefernes private Kontor, lukkede Døren op for at lade hende gaa først, da han opdagede, at hans Kompagnon var derinde i Samtale med nogle Herrer.

Han var et Øjeblik i Vilderede med, hvor han skulde føre Damen hen, men besindede sig. Med en Undskyldning gik han i Forvejen, og bad hende følge med gennem Hvidevareafdelingen ind til Broderimagasinet. Der var i Øjeblikket ingen Kunder. En ung Pige ordnede Garnpakker i et af Vægskabene.

Han spurgte:

»Er Frøken Kærulf i Tegnestuen?«

Den unge Pige kniksede: »Ja — skal jeg —?«

»Tak — jeg vil selv.«

Tilhøjre førte et Par Trin op til et lille lavloftet Værelse over Porten, Skydedøren var dækket med en Portière.

Der bag ved forsvandt han, kom et Øjeblik efter igen og holdt Portièren i Vejret for Terese, der gik ned ad Trappen.

»Vær saa artig, Frue — nu er jeg til Tjeneste.«

Damen løb rask ned ad Trappen, Portiéren faldt for, men Skydedøren gled kun halvt i.

Man hørte Skraben af Stole derinde og Udveksling af nogle Høflighedsfraser.

Den unge Pige, der endte sit Arbejde, spurgte mut:

»Kan jeg gaa til Middag, Frøken?«

Terese nikkede: »Ja — vær saa god.«

Hun gik. Der blev stille.

Oppe fra Værelset lød Stemmerne højere. Terese trak en Klap frem under Disken henne ved Vinduet og begyndte at tegne. Men der hørte hun tydelig, hvad der blev talt deroppe. Hun rejste sig og gav sig til at søge Garn sammen til et stort Kannevasbroderi — men det var umuligt at lukke Ørerne. Og saa syntes hun, at hun skulde kende den Stemme. Ansigtet saa hun kun flygtig. Det vakte intet Minde.

»— — — at De ogsaa frister en med de mageløse Ting, De stiller ud. Det er grusomt af Dem. Man kan ikke dy sig — og Gud, jeg har slet ikke Raad. Men alligevel købte jeg igaar en Hat, og det var netop det, jeg vilde tale med Dem om — den Regning —.«

»Med den, naadige Frue, har det jo aldeles ingen Hast,« afbrød Forretningsmanden hende sindig.

»Kære —« et lille Ophold og Lyden som af en Stol, der flyttedes, Stemmen blev indsmigrende,

»det er slet ikke den, det drejer sig om — nej — men ser De,« et Papir skrattede, »det er jo et rent Mesterstykke, den Hat jeg fik igaar — og det ved Gud, den er Pengene værd. De maa endelig ikke tro, jeg skulde mene andet. Men De ved ikke, hvordan Mændene er — og min Mand, naa, han er ved Gud ikke af de værste. Han vil jo have, jeg skal gaa ordentlig klædt og repræsentere Huset, men naar saa Regningen kommer, er det alligevel for dyrt —«

»Ja, men billigere, min naadige —« indskød Hr. Lüders.

»Nej, nej! hvor vil De hen? Men forstaar De — De skal blot skrive den billigere her paa Regningen,« atter skrattede Papiret, »den koster 50 — skriv 25, saa er De sød. Ser De, saa ærgrer han sig ikke, og jeg slipper for Ubehageligheder. Aa, De ved ikke, hvad vi Koner tit maa døje. Og ser De, saa betaler jeg Dem Resten. Man har jo sine smaa Ressourcer — man kniber lidt paa et og andet. Altsaa, det er et Ord. I Bogen dernede hos Kassereren — ham med Øjnene, der ser durk — staar jeg for det hele Beløb, men her paa Regningen — hva'?«

»Som Fruen befaler,« kom det tørt.

»Aa — De er sød!«

Stolene skrabede atter. »Saa faar jeg en ny Regning — ikke sandt?«

Skydedøren gled ind i Væggen. Portièren sloges til Side. Ned ad Trappen kom Fruen og bag hende Hr. Lüders, velvillig, faderlig som sædvanlig, men med en lille Rynke mellem Øjenbrynene.

Terese stod bøjet over Garnpakkerne, mens de gik forbi.

Saa vendte Fruen sig pludselig:

»Aa, det er sandt, mens jeg husker det«, udbrød den lille Dame geskæftig, »man skal jo have noget i Hænderne paa Landet. Undskyld Hr. Lüders — Dem vil jeg ikke opholde. Men jeg vilde gærne — Deres Broderier skal være saa mageløse. De har nok faaet en Akkvisition til Afdelingen, siger man i Byen —«

»Ja, med Fornøjelse, Frue. Frøken Kærulf,« kaldte han, »vil De være saa god!«

Terese lagde Garnet fra sig og kom hen til Disken.

Hr. Lüders fjærnede sig bukkende.

»Hvad ønsker Fruen?« spurgte Terese venlig. I de forløbne to Aar var hun kommen af med sin »honnette Ambition«. Nu morede det hende at expedere.

»Ja, jeg ved virkelig ikke selv, hvad det skal være — for egentlig — — men Gud!« de smaa spillende Øjne blev ganske runde af Forbavselse,

»det er da ikke? Jo, min sandten — Terese Kærulf, ikke sandt?«

Saa kendte Terese hende, en Klassekammerat fra hendes Skoletid, og nævnede hendes Navn »Petra Møller«.

»Ja, akkurat — det vil sige ikke nu — det er saa mange Aar siden, man var ung Pige! Nej, gift og hjemfaren, min Mand hedder Mejer og er Grosserer. Værdig Moder, du — ja, for ikke sandt, man kan ikke sige De til sine Skolekammerater — og tre søde Børn har jeg — ja ved Gud, og,« hun bøjede sig halvt leende og halvt med en ynksom Mine hen imod Terese og tilføjede hviskende »og paa Vej med den fjerde — — men det ses ikke, vel?« Hun saa ned ad sin lidt trivelige Figur med et prøvende Blik. »Nej, det gør det aldrig med mig før lige til sidst. Aa, ja — man aner rigtignok ikke, hvad man gaar ind til — vel?«

Terese smilede lidt ironisk og mente, det gjorde man maaske ikke, skønt —

Men den lille Dame afbrød hende: »Gud, hvor jeg kender dig igen — paa Smilet. Men hør, sig mig, hvorfor er du egentlig her? Aa, fortæl mig lidt, jeg kan ikke begribe —«

Terese gav, ganske kort, Forklaring.

Damen slog Hænderne sammen. »Gud, hvor det ligner dig! Jeg kan godt huske, at du i Skolen

havde nogle aparte Idéer, men vi troede blot, du gjorde dig vigtig. Og saa husker jeg jo ogsaa, at du ligefrem havde Geni for at tegne. Hvad er du da her?«

»Direktrice for Broderiafdelingen«.

»Direktrice — det lyder formelig af noget. Hør,« vedblev hun ganske entusiastisk, »jeg finder dette her mageløst interessant. Jeg faar, ved Gud, ligefrem Respekt for dig, skønt Vor Herre bevare mig! Jeg skal sige dig, jeg bruger en græsselig Mængde Penge, og skulde jeg tjene dem selv, saa — men hvad tjener du ved det? Kan du leve af det?«

»Ja—a,« Terese trak paa det og føjede til, »med Tiden. Saa har jeg desuden en Smule Arv efter min Mormor —«

»Nej, om jeg kan begribe dig alligevel«, afbrød Damen hende atter, »naar man ser ud som du og oven i Købet har lidt til Bedste — at Du saa vil tjene Brødet i en Butik i Stedet for at tage dig en Mand! Ja, for bild mig blot ikke ind, der ikke er Nogen, som har villet have dig —«

Terese blev højrød — og ærgrede sig over, at hun blev det.

Den lille Dame lo: »Ja, tænkte jeg det ikke nok! Hvem var det? Var han rig? Ja, ja — det kan du fortælle mig en anden Gang — Gud, hvor

jeg skal pumpe dig! For du maa endelig besøge mig, hører du —«

Terese undskyldte sig med, at hun ikke havde Tid.

»Aa Snak — Tid? Hvor længe er Du her?

»Til Klokken otte, sommetider ni —«

»Ja, men det er jo det rene Slaveri —«.

»Aa, saa slemt er det heller ikke, naar man først bliver vant til det. Men det var Broderiet — hvad skal det være, Kannevas — eller —?«

Terese var træt og ked af hendes Udfritten og vendte sig for at tage en Skuffe ud.

»Aa, det er lige meget. Jeg vil hellere komme i Morgen — det er saa rart at have et Ærende op ad Byen.«

Terese lo og sagde muntert:

»Nej, undskyld, saa meget af en Handelsmand er jeg da bleven, at jeg ikke sladrer Tiden bort med en Kunde og lader hende gaa uden at have købt noget. Vær saa artig, hvad skal det være?«

Fru Mejer lo med, og saa begyndte Terese at tage frem af Skabe og Skuffer, indtil Damen havde gjort sin Bestilling. Da hun endelig gik, maatte Terese give et Slags Løfte om at besøge hende en Søndag paa Landstedet — de flyttede om fjorten Dage.

V.

Det var ved Lukningstid.

Skydedøren ind til Tegnestuen var skudt tilside. Derfra, hvor Terese sad og arbejdede, kunde hun overse sin Afdeling, der ikke var ret stor.

Bag Disken stod Frøken Clausen, hendes Medhjælperske ved Ekspeditionen, og handlede med en ældre Dame.

Det var en ren Fornøjelse at se paa Frøken Clausen i Aften. Hun formelig straalede.

Smuk var hun, høj, med en prægtig fuldbarmet, bredhoftet Figur, der kun skæmmedes af den altfor stærkt indsnørte Talje. En mørk Brunette. Det foran kortklippede sorte Haar laa i skødesløse Bukler over den lave Pande, Øjnene var dybt mørkebrune, Næsen let krummet, de stærkt røde Læber truttede lidt ud, men var ret fint skaarne.

Under Gasblussets skarpe Skær saas Øjnene funklende, Teinten blændende hvid og rød.

Hun var et aparte Pigebarn med et underlig ujævnt Temperament, der undertiden satte Tereses Taalmodighed stærkt paa Prøve. Men Terese kunde lide hende og fandt Fornøjelse i at tale med hende. Der var over hende en vis Levenløs paa Livet, som virkede forfriskende. Lidt simpel var hun unægtelig, men ikke absolut udannet, og saa var hun fri for alt Hykleri, sagde al Ting rent ud, lagde ikke en Gang Skjul paa sit dobbelte Forhold til et Par Herrer, som for Øjeblikket interesserede sig for hende, og som interesserede hende.

Det var af de trættende Kunder, hun handlede med, kunde Terese se, og den unge Piges livlige Væsen stak morsomt af mod Alderens pertentlige Sendrægtighed til at vælge og bestemme sig. Hvor ivrig hun snakkede for Varerne, trak frem af Skuffer, ned af Hylder i det uendelige, gav Raad og tog imod de alenlange Indvendinger, alt med den mest smilende Beredvillighed.

Sløv og træt havde hun været hele Dagen og endnu kun for et Par Timer siden saa studs under Ekspeditionen, at en Kunde gik fornærmet bort, uden at købe noget.

Men siden Bybudet, da hun kom fra Middag, var her med Brev til hende, slog hendes Sindsstemning helt om.

Nu og da skottede hun op til Terese med en skælmsk Grimace, der gjorde Nar af Kunden bag hendes Ryg.

En Gang gjorde hun Tegn til Terese, at hun havde noget at fortælle hende. Terese gættede temmelig nøjagtig, hvad det var.

Omsider gik den gamle Dame, tilfreds med sit Indkøb. Hun var den sidste Kunde den Aften. De lukkede efter hende ude ved Hovedindgangen. I alle Afdelingerne ryddedes op. Direktricerne eftersaa Hylder og Diske. Kassereren rejste sig fra Pulten og strakte Benene, stive af at sidde. Man hørte Raslen af hans Nøgler og Laaget paa Pulten smække, idet han tog Bøgerne for at gaa med dem ind i Chefens Kontor.

De expederende Damer var allerede ude i den lille Garderobestue i Gaardfløjen for at vadske Hænder og faa Tøjet paa. Højrøstet Snakken og Fnisen lød derude fra, hvor de tog Revanche for den nødtvungne Tavshed Dagen igennem. Magasinets liberiklædte Tjener slukkede Gasblussene, først i Vinduerne og saa i de store Loftskroner.

Saa gik ogsaa Direktricerne ud. Men Terese sad endnu i Tegnestuen ved sit Arbejde. Hendes Gasblus var tilsidst det eneste Lys, der sendte et grelt Skær gennem den aabne Dør ud i det store,

mørke Rum. Udenfor Vinduerne raslede Tjeneren med de tunge Jærnskodder.

»Skal vi føl's ad i Aften?« spurgte Frøken Clausen Terese nedenfor Trappen, der førte til Tegnestuen. De var nu ganske alene.

»Ja — hvis De vil vente i ti Minuter, saa er jeg færdig.«

»Lad gaa!«

Skønt den unge Pige gjorde sig Umage for at tale dannet, var hendes Stemme og Talesprog lidt simpelt-københavnsk. »De er da osse en rigtig Slider. De andre siger, De gør 'et for at insinuvere Dem hos Cheferne.«

»Saa —?« kom det tørt fra Terese.

Frøken Clausen brast i en højrøstet, men hjærtelig, klukkende Latter:

»Gud, hvor De er grinagtig — Dem kan man da aldrig ærgre —«

»I alt Fald er jeg ikke saa dum at lade Nogen mærke, at jeg ærgrer mig.«

»De siger noget! Bare man var saadan indrettet. Jeg maa af med al Ting, om det saa skal ud gennem Sidebenene!«

Saa tav de lidt, mens Terese tegnede videre.

Frøken Clausen begyndte at nynne, sang ganske højt et Sammensurium af Revuemelodier og Folkeviser, der tilsidst gik over i: »Det var en Lørdag

Aften.« Saa lo hun igen skingrende, en Smule nervøst.

»Hvor De er i godt Humør«, sagde Terese, der rejste sig, lagde sine Tegneapparater i Orden og tog Tøjet paa, »det er kommet over Dem lige med et.«

»Jeg skal hen og spise — jeg skal hen og spise — spise, spise, spise —«, sang Pigebarnet overgivent, idet ogsaa hun rejste sig og drejede sig vuggende rundt i Takt med Dansemelodien.

»Naa saadan. Ja, saa forstaar jeg Deres Glæde. At De dog kan holde saa meget af Mad! Gaa De nu foran og luk Døren af ud til Gangen, saa slukker jeg Gassen.«

De gik.

»Mad!« udbrød Pigebarnet, »ja, Mad, det er det bedste, jeg ved paa denne Jord. I Aften faar jeg alt, hvad jeg vil ha'e. Østers, nej, det er sandt, der er nok ingen paa denne Tid af Aaret. Naa, saa noget andet rart og Is og Champagne —. Næ — det er jeg ked af — Mosel, den, der skummer, skal det være. Aa, jeg kan smage det alt sammen —« Hun smækkede med Læberne, og der var et vellystigt-smagende Smil om hendes Mund.

»Hvem af dem er det nu i Aften?« spurgte Terese og lo.

»Uf — la' vær' og mind mig om, der er to. Saa bliver jeg bare fortvivlet igen, og jeg vil ikke være fortvivlet! Det kan han ikke lide. Saa siger han, jeg er grim og kedelig, og —« hun lo kaadt, forceret, »jeg skal jo fortjene min Aftensmad!«

»Fortjene —?« spurgte Terese forbavset.

»Ja — more ham, naturligvis. Man faar'et ikke for ingen Ting —.«

»Hm!«

De gik lidt uden at sige noget.

»Hør — De er vist et Dydsmønster!« begyndte Frøken Clausen igen, »morer De Dem aldrig?«

»Morer — aa, det kommer an paa, hvad De forstaar ved at more sig.«

»Naa — jeg mener naturligvis, saadan som vi andre morer os. Først og fremmest maa man have nogen at more sig med.«

»Mener De Herreselskab?« spurgte Terese tørt.

»Ja vel — hvad andet?«

»Ja, saa morer jeg mig ikke.« Det kom koldt, næsten skarpt.

Frøken Clausen lo. »Tænkte jeg det ikke nok! Hvor De saa kan holde det Liv ud, vi lever, gaar over Menneskeforstand. Man maa nyde sin Ungdom, ellers var man godt gal.«

Da Terese ikke svarede, spurgte hun hastig og næsten undskyldende: »Er De vred?«

»Nej, ikke en Smule — skal De langt?«

De var ad Østergade naaet til Kongens Nytorv.

»Ud i den fine Ende.«

Terese lo. Det kom saa pudsig hoverende. »Bredgade?« spurgte hun.

»Ja, natyrlig! Tror De, mindre kan gøre det, naar man er Greve?«

Terese standsede. »Skal De møde ham?«

»Nej — vær bare ikke forknyt. Jeg skal se hans Lejlighed i Aften, har han lovet. De har saamænd godt af at gaa Dem en Tur — kom bare.«

Terese fulgte halvt uvillig, mens hun gik og tænkte paa, at hun vel egentlig burde »præke Moral« for den unge Pige. Men halvvejs Finfølelse, Sky for at være paatrængende og halvvejs Overbevisningen om det unyttige i Forsøget afholdt hende. Frøken Clausen lod Munden løbe om løst og fast, og Terese svarede adspredt.

Da de naaede et godt Stykke ned i Bredgade, standsede Frøken Clausen:

»Saa — nu er vi her. Tak for godt Følleskav —« sagde hun muntert og rakte Haanden ud.

Idet Terese gav hende Haanden til God Nat, fik hun sagt — det kom tøvende, undseligt og havde ingen Vægt:

»Vær nu fornuftig, Frøken Clausen — og — og — forsigtig —«

Frøken Clausen lo højt og slog med Nakken, idet hun ringede paa den store Port:

»Aa pyt — jeg hytter mig nok?«

Saa smuttede hun ind, og Terese vendte om for at gaa hjemad.

VI.

Det var blevet silde. Efter den hede Dag en kølig Aften. En tør, næsten kold Blæst fejede gennem Gaderne, jog Støvet op i Hvirvler og fik Gasblussenes dobbeltradede Lystunger til at flakke.

Terese frøs i sit tynde Overtøj og skyndte sig hjem. Samtalen med Frøken Clausen gjorde hende trist til Mode, gav hende Uro i Sindet.

Ti egentlig havde Pigebarnet Ret. Det var maaske dumt at være Dydsmønster, som hun kaldte det. »Hvordan De saa kan holde det Liv ud, vi lever, gaar over Menneskeforstand«. Der var noget sandt i det.

Og nu i Aften vilde det ikke forslaa, at hun for sig selv kørte op med, at hun i sin Fritid plejede sine Interesser, læste og lærte af Bøger og Aviser. Fra sin Krog fulgte hun, saa godt det lod sig gøre, med den nye Tids Tanker, der var begyndt at bryde igennem her hjemme, men med i Livet var hun ikke.

Frøken Clausen morede sig i alt Fald, nød sin Ungdom — det var blot Maaden, hvorpaa det skete, der ikke smagte Terese. Men hvad, Pigebarnet fulgte jo blot sin Natur, naar hun levede, som hun gjorde, og fandt Fornøjelse i at spise godt i Selskab med flotte Herrer. Og naar hun saa betalte for det, »fortjente« sin Aftensmad, som hun kaldte det, med sin Munterhed, sin Skønhed, sin Ungdom, var det ogsaa efter hendes Natur.

Hun skyldte ingen Regnskab, svarede Frøken Clausen en Gang da Terese tog sig over at moralisere for hende. Og saa lod hun Terese forstaa, at hun var kommen fra et daarligt Hjem. Forældrene levede adskilte. Faderen var et eller andet »omrejsende«, Terese fik ikke at vide hvad, med ubestemte Indtægter, sommetider Smalhans og sommetider Overflod. Frøken Clausen boede hos Moderen, der ogsaa holdt af at »more sig«, og helst udenfor Huset.

Uf — denne irriterende, københavnske Blæst, der rev og sled i Tøjet, hvert Øjeblik var ved at tage Hatten af Hovedet, jog en Haaret i Øjnene, snart kom bag fra, snart for fra og om Hjørnerne hvirvlede rundt fra alle Kanter. Maaske var det den, der bragte denne underlige Uro og Feber i Blodet. Mens hun stred sig frem mod Blæsten gennem den lange, grimme kedsommelige

Gotersgade, følte hun pludselig en sær Lyst til at være, hvor der var Fest, Lys, mange Mennesker, der lo, sang, dansede, efter at høre Stemmer summe hende om Ørerne og være med i alt, le, tale, danse. Aa, hvor det var længe siden, hun havde danset!

Ikke siden hun som lille Pige en sjælden Gang kom paa Bal hos en Skoleveninde. Men den Gang var hun saa dum, saa kejtet i sin grænseløse Undselighed, der tvang hende ind i den mørkeste Krog, hun kunde finde, hvor hun vendte Ryggen til Dansesalen og følte den ubeskriveligste Blanding af Rædsel for og Længsel efter, at en af Drengekavalererne skulde byde hende op. Den uovervindelige Undselighed var det ogsaa, som, da hun blev voxen Pige og kunde følge sit eget Hoved, lod hende sige nej og atter nej til den Slags Indbydelser. Det var hun da heldigvis kommen ud over, takket være Opholdet i det v. Schildenske Hus.

Men nu bødes der hende intet — desværre. Da hun fra Hjørnet kunde øjne Huset, hvor hun boede, var hun formelig led ved Tanken om atter at skulle op til Ensomheden i sine Stuer.

Ved Gadedøren traf hun sammen med en ung Mand, der kom fra den modsatte Ende af Gaden og høflig traadte til Side for at lade hende gaa først ind.

Det var hendes Husfælle. Han boede i Etagen under hendes Lejlighed, hvor hun i Forbigaaende saa ham lukke sig selv ind ad en Sidedør. Stort andet vidste hun ikke om ham.

Nu og da — ja, egentlig ret hyppig mødtes de paa Trappen, ved Gadedøren eller i Nærheden af Huset. Det hændte saa ofte, at han tog Hatten af for hende, og hun hilste igen med et lille Nik, der efterhaanden blev ganske bekendt fortroligt. Hun begyndte at føle et vist glad Behag ved de Møder, som hun næsten savnede, naar de i nogle Dage ikke indtraf.

Af Huen, han til Tider bar, vidste hun, han var Student, og hun antog, at han læste til en eller anden Examen. Han saa i den sidste Tid noget huløjet og forlæst ud, og hvor silde hun end lukkede sit Sovekammervindu, kunde hun altid i den smalle Gade paa Genbohusets Mur se Lysskæret fra hans Værelse underneden.

Han var høj, blond, havde en kraftig, men lidt kantet Skikkelse med noget slæntrende og kejtet i Bevægelser og Lader. En skarpskaaren, stornæset Profil med en noget flov Mund uden Skæg. De mørkeblaa Øjne havde et blødt, ubestemt, men alvorligt Blik, hun kunde lide at møde. En lang brun Havelock og en fladpullet sort Filthat med bred Skygge gav ham nogen Lighed med

Billedet af en romersk Abate, hun huskede, Gud ved hvorfra.

Just, da hun satte Foden paa Trappen, rev et Vindstød hendes Hat af. Det var en let Straahat med et Baand om Pullen og et Slør, Vinden tog i som et Sejl. Trillende, dansende, rullede og fløj den henad Gaden. Leende for de begge efter den.

Saa den ene, saa den anden troede at have fat i den, men naar de strakte Haanden ud efter den, var den atter af Sted. Ved Hjørnet tog den ny Fart et godt Stykke ned ad Voldgaden. De efter. Indtil han saa sit Snit og satte Foden paa den, da den tørnede mod en Lygtepæl. Det knasede i Straaet, men fanget var den.

Terese, der kom lidt bag efter, tog ganske forpustet imod den og vilde sætte den paa. Men Sløret daskede og slog i Vinden, og han maatte hjælpe hende at holde paa den, mens hun fik Elastiken om Nakken.

De lo og snakkede om deres Jagt, da de Side om Side vendte om for at gaa hjem. Han havde en behagelig, lidt sløret Stemme og talte hurtigt, en Smule utydelig og med en svag Levning af jysk Accent.

Han forestillede sig for hende som Student Mogens Højer.

»Og jeg hedder Terese Kærulf,« sagde hun, »og boer her i Huset — —«

Ja, det vidste han — for Resten ogsaa, hvad hun hed.

»Saa?« spurgte hun og saa lidt forundret paa ham.

»Jeg vil ærlig tilstaa, jeg var nysgerrig«, svarede han, ligesom undskyldende, »vi mødtes saa ofte — og —« Resten blev stikkende, men de blaa Øjne, der med en vis sky Beundring hvilede paa hende, fuldførte Sætningen.

Hun saa det godt, og et polisk Smil spillede om hendes Mundvige. Det var virkelig morsomt en Gang igen at blive gjort lidt af. Hun kunde pludselig godt lide ham, syntes hun.

»Sig mig«, sagde hun, det lød ganske fortroligt, »for — jeg har ogsaa været nysgerrig — hvad studerer De egentlig?«

»Teologi.«

»Teo—lo—gi!« Det »Herregud, er han Teolog« hun tænkte, hørtes saa pudsig i Betoningen, at han, skønt halvt stødt, kom til at le.

»Teologien lader ikke tll at interessere Dem, Frøken . . .?«

»Nej, — ikke synderlig.«

»Og hvorfor ikke?«

»Ja — nu maa De ikke blive vred, men — jeg synes, det maa være saadan en bagvendt Videnskab.«

»Saa — hvordan det?«

»Jo, for den har alle Resultaterne givne paa Forhaand. Enten Beviserne klikker eller ej, skal de passe — og bliver bragt til at passe.«

»Ja, men — Troen, Frøken?«

»Aa Troen —« sagde hun og kastede lidt med Hovedet.

»Ja — De siger det saa let hen, men den er det afgørende. De er sagtens ikke troende?« spurgte han nølende.

»Nej,« svarede Terese kort og saa ganske trodsig ud. Mon han vilde omvende hende? Saa kom han til den urette.

»Hvor De siger det sikkert,« sagde han grublende. »For Resten,« vedblev han efter et lille Ophold, »beskæftiger jeg mig for Øjeblikket mere med at kritisere de teologiske Beviser end med at føre dem.«

»Og hvad har De faaet ud af det?« spurgte hun livlig.

»Foreløbig — at jeg ikke gaar op til teologisk Attestats i Aar —« det lød saa sørgmodigt, at hun uvilkaarlig spurgte:

»Er det slemt?«

»Ja.« Der kom noget forpint over hans Ansigt, og det gjorde hende ganske ondt for ham. Hun huskede med et hans tarvelige, næsten lidt luvslidte Paaklædning, og at hun i Vinter ikke en eneste Gang saa ham i Overfrakke.

»Behøves det da virkelig?« spurgte hun blødt med et aabent, varmt Blik.

»Ja — desværre. Saadan er mine Forhold. Jeg — jeg er ikke min egen Herre — tvungen af — af saa mange Hensyn, Forpligtelser —.« Han stammede saa løjerlig i det og blev rød i Hovedet, kunde hun se. Hun vilde sige noget trøstende, opmuntrende, men Ordene kom ikke. Og nu var de ved Gadedøren, begyndte allerede at gaa op ad Trapperne. Han foran, tog to, tre Trin ad Gangen og ventede saa efter hende ved hver Afsats.

Da de naaede tredje Sal, vilde han lade hende gaa forbi med en Hilsen, men uvilkaarlig rakte hun Haanden ud. Han trykkede den let, atter gled en flygtig Rødme over hans Ansigt, han saa hende ind i Øjnene med et dybt Blik, der ogsaa bragte hende Blodet i Kinderne, bukkede og stak Nøglen i Laasen.

Hun var næppe kommen indenfor i sin hyggelige lille Stue, hvor Hængelampen var tændt over det dækkede Bord henne i Hjørnet, — det gjorde Konen for hende, inden hun kom hjem — før en forfløjen Ide for hende gennem Hovedet: hvad om du bad

ham drikke Te med dig? — Hvor det kunde være fornøjeligt!

Uden at betænke sig løb hun ned ad Trappen, stod allerede udenfor hans Dør. Men da hun skulde banke paa, svigtede Modet hende.

Det var dog maaske for usædvanligt, det, hun havde i Sinde. En fremmed ung Mand — saa sent paa Aftenen — og pludselig huskede hun Frøken Clausen. Hun kunde høre sig selv sige: »Mener De Herreselskab?« Sæt, han misforstod — aa fy, nej!

I et Nu var hun atter inde i sin Stue og priste sit Held, at han ikke hørte hende, ikke tilfældig lukkede Døren op i det samme.

Mekanisk tændte hun Spritlampen under Kedlen og gik ind i sit Soveværelse for at bytte Forretningsuniformen, den sorte Kjole, med en mageligere Hjemmedragt. Men mens hun klædte sig om, svingede hendes Stemning. Nu syntes hun, det var taabelig Spidsborgerlighed af hende, ufrit og ufint, at hun ikke ganske uforbeholdent fulgte sin første Tilskyndelse til noget, der var ganske naturligt og uskyldigt, selv om det var usædvanligt.

Havde hendes Nabo været en ung studerende Dame, var det jo faldet af sig selv. Men blot fordi de var af forskelligt Køn, skulde der strax være noget forkert i det.

Der var noget næsten raat i den Betragtning.

Hun havde Uro over sig, og hun kunde ikke komme i Ligevægt. Mod hendes Vilje hang Tanken fast ved Mødet med den unge Mand, deres Samtale, som hun havde haft Lyst at fortsætte — skønt, hvad var det blevet til! Saadan en Teolog — borneret naturligvis —. Nej, en Digter, en Filosof, selv af de døde var dog bedre Selskab.

Hun gik hen til Bogskabet og søgte, men fandt intet, hun gad læse. Hver Gang, hun greb efter en Bog, var hendes sikre Hukommelse der med sit Resumé af den. Det forekom hende alt saa gammelt, kendt og livløst.

Det var Livet, hun længtes efter — det underlig urolige, gærende Liv, der ligesom løb forbi hende og glemte at tage hende med.

Modfalden vendte hun tilbage til Lænestolen og faldt i Tanker, ubestemte, vage Drømmerier, der førte hende hid og did mellem svundne Minder, halvglemte Erindringer fra hendes Barndom og første Ungdom, og saa — som ofte før — blev hængende ved Opholdet i Berlin — Fru v. Schilden — Heinrich —. Ak, havde hun dog kunnet elske ham! Hvor nemt saa alt havde været — og hvor lykkeligt. Ti det, der nu sugede hende for Hjærtet var maaske dog blot den helt naturlige Længsel efter Ømhed, Kærlighed —

Og Drømmene blev Billeder, fik næsten Oplevelsens Præg — Drømme om en Mand, hun elskede, der delte hendes Liv, hvem hun gav alt, hvad hun ejede af aandeligt Indhold, der forstod hende som hendes andet Jeg, for hvis Smag og Vaner hun kælede. Og han var her i Stuen, hun lagde sin Arm om hans Nakke, hans Øjne sænkede sig i hendes, en sløret Stemme hviskede ømme Ord, der trængte hende ind i Sjælen — —

Med et pludseligt Ryk rev hun sig løs. Ti i samme Øjeblik blev hun sig bevidst, at de Øjne, hun saa ind i, var blaa, at Ansigtet havde kendte Træk, hun nylig saa, at Stemmen — — hun saa sig helt forvildet om. Hvad var dog det?

Hun blev brændende rød af Undseelse, Skam — og strax efter strømmede Blodet hende til Hjærtet i en beklemmende Angst, der gjorde hende ganske kold og hvid. Gud forbarme sig — hun kunde da umuligt være —? Det fremmede, ligegyldige Menneske!

Aa, den tunge Luft her i Stuen, hvor Vinterstøv og Kakkelovnsvarme endnu ligesom hang fast i Tæpper og Gardiner.

Hun for hen til Vinduerne, som hun slog op paa vid Gab.

Udenfor var det Nat, et uroligt, blæstfuldt Mørke, der stængede for det vide Himmelrum, hun

ellers her oppe havde for sig. Kun hist og her ragede de fattige Genbohuse som uregelmæssige Silhouetter op i den sortgraa Luft. Heftige Vindstød ruskede i Vinduerne og fyldte Gardinerne som Balloner.

Hun hældede sig langt ud og sugede Luften, raa og fugtig af strømmende Regn, til sig i dybe Drag. Tagdryppet faldt i iskolde Draaber paa hendes Nakke. Det var som et Styrtebad, i bogstavelig Forstand koldt Vand i Blodet — og det kunde hun trænge til.

Sidde her og drømme om en fremmed Mand — for det var jo ikke andet. Det var umuligt, at hun kunde — — et Menneske, man mødte nu og da paa Trappen, talte med første Gang i Dag, ikke kendte noget til, ikke vidste noget om, med hvem hun rimeligvis ikke havde en Tanke i Fællig, og som var — Teolog! Og en daarlig Teolog, der vilde tage Examen, blive Præst mod bedre Overbevisning — af Levebrødshensyn formodentlig —

Umuligt!

Med et haardt Smæk lukkede hun Vinduet, tændte Lampen paa Skrivebordet og satte sig resolut til at gøre Syerskernes Afregningsbøger op. Et trælsomt, kedeligt Arbejde, og trægt gik det til at begynde med.

Hun var endnu hed i Hovedet, Hjærtet bankede urolig. Men alt som hendes Hjærne toges i Beslag af det komplicerede Regnskab, slog Pulsen mere regelmæssig, og da hun efter nogle Timers Arbejde ud paa Natten gik til Sengs, var det med koldt Hoved og rolige Tanker, hun lagde sig til at sove.

Da hun et Par Dage efter atter mødte den unge Mand, saa hun det lyse op i hans Ansigt, og han gjorde Mine til at standse. Men hun gik hurtig forbi med en kølig Hilsen. Hun syntes i det Øjeblik, at hun ikke kunde udstaa det Menneske.

Saa gik der mange Dage, uden at hun saa ham, end ikke hørte hans Skridt paa Trappen. Og da hun halvt flov over sin Nysgerrighed spurgte Konen, der vartede hende op, om Studenten neden under var flyttet, fik hun til Svar: »nej — den unge Herre var nok rejst bort i Ferien.«

Rejst bort — og Ferie!

Hvor underlig det Par Ord tog hende om Hjærtet, vakte Længsel efter selv at rejse — faa Ferie — en Gang igen føle sig fri.

Hun havde ikke tænkt paa det før, men nu huskede hun, at i Aar maatte hun jo kunne faa Ferie fra Magasinet. Fjorten, sexten Dage i det mindste, naar den stille Tid kom. Men naar kom den? Det havde endnu lange Udsigter.

Saa surt var det aldrig faldet hende at arbejde som netop nu, og saa syntes hun med et, der var bleven endnu mere ensomt om hende. Hun gjorde sig tidligere ikke Rede for det, men nu, hendes Husfælle var borte, følte hun, at han virkelig var hende et Slags Selskab. Hun vænnede sig til at høre ham gaa og komme der neden under, kendte hans hastige Trin op ad Trappen, og naar hun om Aftnen sad længe og arbejdede, var der noget vist oplivende i at vide, hun ikke var ene om det.

Nu var alt saa stille og tomt. Hun savnede ham ligefrem — savnede ogsaa de flygtige Møder med ham paa Trappen og tilstod sig selv, at det vel nærmest skyldtes den Hyldest, hun godt kunde læse i hans Øjne, i hans ærbødige Hilsen — og nu sidst i hans skuffede Mine, da hun behandlede ham saa koldt og frastødende.

Hvor det ogsaa var dumt og — saa ganske uden Grund. Det ærgrede og pinte hende, hun syntes, hun skyldte ham at gøre Afbigt og lovede sig selv, naar han kom igen, at bære sig helt anderledes ad, mens hun nu og da næsten med en Smule Utaalmodighed huskede, at det vilde vare hele Sommeren, før hun atter saa ham.

Og denne Sommer, ualmindelig varm og tør til at begynde med, hvor var den lang at komme igennem.

Allerede om Morgenen var der kvælende hedt i Magasinets indestængte Rum, og Varmen gjorde baade Personale og Kunder nervøse og irritable.

Selv Terese mærkede, at hendes ellers ret ligelige Humør led, vidste ikke rigtig selv, hvad der fejlede hende, skød Skylden paa Sommeren, Varmen og saa denne ubestemte Længsel efter — Gud ved hvad — der pludselig satte sig fast i hendes Sind og ikke lod sig jage til Dørs.

Det var saa unaturligt, det Liv bag Disken, i Tegnestuen, hvor hun var indemuret nu paa tredje Aar, uden andet Friluftsliv end den Smule Formiddagstur om Søndagen. Og hvad forslog vel det mod hele Ugens Trang til Lys, Luft og Sol ude i Naturen.

Endogsaa de Smaature maatte hun stjæle sig til, saa travlt, der var i Magasinet. Netop nu, der skulde være lidt Fred, inden de tog fat paa Efteraars- og Julevarerne, fik de en stor Bestilling paa Broderier til Møblementet i et Herre-Værelse. Det var i gammel-national Stil, og Terese maatte hente Motiverne til sine Tegninger fra Musæerne og Bibliotekernes Billedværker. Midt i det kom en ny Bestilling paa Foreningsfaner med Emblemer af forskellig Art. Hun var næsten lige saa ophængt med Arbejde som i den travleste Tid i Vintersaisonen.

I Tegnestuen holdt hun det ikke ud om Aftnen. Luften var utaalelig der inde, ganske forbrændt af Gassen, der selv Midsommerdage maatte tændes tidlig paa Aftnen. Saa tog hun sit Arbejde hjem med og syntes ogsaa, det var slemt. Paa den Tid var alle Butiker lukkede, al Forretning standset. Gaderne vrimlede af Mennesker, der i Skarevis drog kørende, gaaende ud af Byen og syntes kun at have et Formaal — at hvile, nyde, adsprede sig efter Dagens Gerning. Det forekom hende, som var hun den eneste, der maatte arbejde, og uden anden Løn for det, hun udrettede, end at hun tjente Brødet og ikke led Nød.

Hos Fru Mejer, der overhængte hende med Indbydelser til al Slags Sommerselskabelighed paa Landstedet, forsøgte hun et Par Gange »at more sig«. Slog ind i den Tone, hun fandt derude, lod sig gøre Kur til af unge Herrer, var koket og gjorde efter Fru Mejers Sigende, stormende Lykke — men følte bag efter kun Tomhed og Lede.

Det var, som om Sommerens hede Aande gav hende Feber, avlede Uro, Længsler, Drømme, skabte sygelige Fantasterier, hun skammede sig ved, men som hun ikke ved noget Magtsprog af sin Vilje helt kunde blive kvit.

Frøken Clausens forblommede Ytringer om alt, hvad hun oplevede, æggede og pinte hende tillige.

Siden den Gang, de i Foraaret fulgtes ad, var Frøken Clausen saa underlig forandret. I hendes Væsen en dulgt Glød, og over hendes Skikkelse en frodig sanselig Ynde, der gjorde hende endnu smukkere. Hun var altid i godt Humør, venlig og elskværdig mod Kunderne — og et rent Jærn til at arbejde.

Naar Terese om Aftenen saa Pigebørnene i Magasinet med Frøken Clausen i Spidsen have Hast med at komme af Sted og i Garderobestuen næsten slaas om at være den første ved Vaskekumme og Spejl for at fixe sig op, stjal en Følelse af Misundelse sig over hende.

Paa de fleste, vidste hnn, ventede en eller anden Mandsskikkelse udenfor Porten eller i de tilstødende Gader. Lad saa være, at hvad de søgte og fandt, var af anden, vel endog lavere Art, end hun vilde ladet sig nøje med, at Lykken, de hentede, var kort og dyrekøbt. En og anden af dem smagte dog Livets Sødme — mens hun gik kold og nøgtern gennem Tilværelsen med intet andet end sin »hæderlige Vandel« at trøste sig med.

Det sidste var endda en tvivlsom Fortjeneste, mente hun, ti om Fristelsen var kommen — mon hun havde modstaaet den?

VII.

Sent paa Sommeren fik hun omsider Ferie og slog sig ned i et lille, kun lidet besøgt Fiskerleje i det nordvestlige Sjælland.

Men den varme Sommer lokkede ogsaa Folk derud. Da hun kom dertil, lige inden Sommerferiens Slutning, var de faa Senge, den primitive Kro ejede, allerede optagne, og hun maatte leje sig ind hos en Fisker i en lav, kahytlignende Stue med Vægge og Loft saa blaamalede, at det ordentlig skar i Øjnene.

Det straatækkede gule Hus, ikke stort andet end en Hytte, laa kun i ringe Afstand fra Kroen, hvor hun fik sine Maaltider. Helt ude paa den marehalm-dækkede Klit, der i en svag Bølgelinje strakte sig langs Forstranden, laa det. Det smaarudede Fag Vinduer og en lille skæv Dør vendte ud til Vandet. Det var saa nær, at hun brugte sin Stue som Badekammer, og før nogen anden var oppe om Morgenen, slog en

Kaabe over sin Badedragt og gik i Vandet fra Stranden.

Men Sommeren narrede hende paa danske Sommeres Vis. Vejret slog pludselig om fra Varme til Kulde, fra idelig Solskin til evindelige Byger med Regn og Blæst.

Det tog hun sig ikke nær. Eller rettere sagt, noget hændte, der fangede hendes Interesse, saa Vejr og Vind blev en Biting, hun ikke mere skænkede en Tanke.

Det var en af de første Dage, at hun vilde skyde Genvej over Heden ned til Stranden og kom for nær til Randen af Klitten, et Sted, hvor den hæver sig i betydelig Højde over den af store Rullesten dækkede Forstrand.

Det løse Sand gav efter. Hun følte et Øjebliks svimlende Angst, var ved at falde, da i det samme et Mandshoved dukkede op ved Siden af hende, et Par Hænder greb fat i hende og hindrede Faldet, inden Fodfæstet glippede helt — men begge rutschede og gled de dog, mens Sandet hvirvlede dem om Ørerne, i rivende Fart lige ned til Klittens Fod.

Hun var paa Benene i et Nu. Blændet af Sandet og lidt fortumlet, men ganske uskadt, saa hun op for at takke sin Hjælper, der ogsaa rejste sig — og kendte ham i det samme. Det var Mogens Højer.

Herude, hvor alle syge Drømme og usunde Fantasier var som blæste bort, havde hun ganske glemt ham. Nu huskede hun pludselig, følte et Øjebliks Forlegenhed, blev ogsaa lidt rød, men strax efter var det helt borte. Muntert gav hun ham Haanden og sagde Tak.

»Ja — det var en ordentlig Kanefart,« sagde han, »og ret heldigt, jeg fik i Sinde at klyve op just her. De kunde faaet et slemt Bums paa Stenene der.«

Uvilkaarlig saa de op til Stedet, hvor hun havde staaet, og maalte Højden, kom til at se paa hinanden og brast i Latter. Den Rutschen maatte unægtelig have taget sig komisk ud for en Tredjemand.

De lo endnu, mens de børstede Sandet af Klæderne, fik det rystet ud af Ærmer og Haar. Det var trængt ind alle Vegne, helt ned ad Ryggen, paastod han.

Saa vilde hun gaa videre, men mærkede, at hun ikke var ganske sikker paa Benene, der rystede saa underlig, mens Stranden syntes at vugge op og ned, og hun blev svimmel ved at se ud paa Bølgerne. Uvilkaarlig greb hun efter hans Arm:

»De har da ikke stødt Dem?« spurgte han og og holdt op at le. »De er helt bleg.«

»Aa nej — ikke det mindste. Jeg er blot lidt ør. Det gaar straks over.«

Ligeved bøjede Klitten af i en stor Hulning. Der ledte han hende ind og fik hende til at sætte sig. Her var Læ for Vinden. Den kom fejende hen over Heden og bragte den tyndt spredte Marehalm til at svaje med en svagt knitrende Lyd, der blandedes med Bølgernes Brusen og Rullestenenes Raslen ude i Brændingen.

Det varede kun et Øjeblik, saa var hendes Nerver i Ro.

Han lagde sig, saa lang han var, i Sandet ved Siden af hende, og mens de snakkede sammen, slog det hende, hvor godt han var kommen til at se ud. Den blege Teint var brunet, Kinderne havde faaet Fylde, de blaa Øjne syntes mørkere, mere glansfulde — og saa havde de et Udtryk, naar de mødte hendes, som var han glad ved at se hende. Naa — saa var Glæden gensidig. Hun følte sig ganske oplivet ved Mødet.

De talte om Vejret, Kroen, Egnens Skønhed. Det sidste kunde de slet ikke blive enige om. Han paastod, at her var intet andet end Sand, Vand og nøgen Hede, mens hun fandt Naturen smuk, storartet. »Desværre,« føjede hun til, »begynder Folk at finde det samme. Om faa Aar skal De blot se, har vi

Københavnerne ogsaa her. Gud ved, hvor man saa skal hen for at være i Fred?«

»Blive hjemme i sin Hybel,« foreslog han.

»Aa Snak,« sagde hun ganske ærgerlig, »man skal netop ud af sin Hybel. Det er sundt. Man bliver sentimental, Grillenfænger, med det samme man bliver bleg og mager af indestængt Luft og for meget at bestille —«

»Aa, ja, Kadaveret har maaske godt af det,« henkastede han.

»Det kan man saamænd se paa Dem.« Hun lo muntert. »Men, ved De hvad — De trænger til at faa Øjnene op, naar De ikke kan se, hvor smukt her er. Det kan læres som enhver anden Ting —«

»Tror De? Jeg vil gærne undervises — af Dem« føjede han til og saa paa hende.

Det var nogle mærkelige Øjne, han havde, saa alvorlige, og dog med noget næsten barnligt i Blikket. Man kunde daarlig sige nej, naar de bad.

»Ja — blot jeg duer til det. Jeg har ikke Spor af Evne til at undervise og har altid fundet, det maatte være det kedeligste i Verden.«

»Se, det er vi enige om,« udbrød han livlig, »jeg har forsøgt mig som Lærer adskillige Gange, men blev altid efter den første Maaneds Forløb ynkelig kasseret. Selv gaa i Skole, det var min Passion modsat andre Drenges. Maaske fordi

jeg kom saa sent til det, længe efter at jeg hos mig selv opdagede en stærk Trang til Kundskab, der ingen Næring fik —«

Hvorfor i al Verden blev han saa Teolog, tænkte hun og havde Lyst til at spørge om det, men han gav hende ikke Tid.

»Aa, Frøken,« vedblev han ivrig, »jeg er vis paa, De kan, naar De vil — det ser De netop ud til. Jeg plejer at være en god Elev — naar skal vi begynde?«

Hun tog det for Spøg og svarede leende: »Straks, om De vil — men,« hun saa sig om, »her er rigtignok ikke meget at se — — aa, nu ved jeg det. Der er længere vestlig, paa den anden Side Lejet, et Udsigtspunkt, der vilde kunne aabne Øjnene paa en blind, og Vejen dertil er saa dejlig, at vi sagtens finder »Materiale« —«

»Der maa vi hen!« raabte han, sprang ilfærdig op og rakte Hænderne ud for at hjælpe hende.

»Ja, ja — stop nu lidt. Vi maa først se paa Uret —« hun tog det frem, »tænkte jeg det ikke nok. Naar jeg skynder mig, kan jeg næppe nok blive klædt om, inden Middagsklokken ringer. Altsaa — en anden Gang.«

Hun fik pludselig travlt og talte hastig, mens hun rystede Sandet af Regnkaaben, hun havde siddet paa.

»Ja men — naar?« Tonen var indtrængende, næsten bønlig.

Hun vidste ikke selv, hvorfor hun gjorde Indvendinger, for Lyst havde hun — men —

»Aa — vi træffes nok —« Hun begyndte at gaa, og han fulgte.

»Nej Tak — det lader jeg mig ikke nøje med. Terrænet er for stort til, at man to Gange i Træk skulde have Held med sig. Maa jeg bede om en ordentlig Aftale baade med Tid og Sted, saadan som det sømmer sig for Lærer og Elev —«

»Naa ja, hvis det er Deres Alvor —« begyndte hun og lo.

»Mit rammeste Alvor!« forsikrede han.

»Henad Aften er det bedst,« vedblev hun, »lidt Solnedgangslys skulde der helst være for at gøre det rigtig fint — jeg synes, Vejret bedrer sig i Dag —«

»Altsaa i Aften,« næsten som en kaad Dreng gjorde han et Hop i det samme. Det klædte ham saa komisk, at hun atter lo, og løjerligt nok, selv syntes, alt var saa fornøjeligt denne Dag, baade udenom og indeni, rimeligvis blot fordi Solen skinnede, og det just ikke saa ud til at ville regne lige straks. »Tak — det var smukt af Dem,« sagde han med sin varme, kønne Røst, der gav

saadan aparte, inderlig Klang til Ordene, »maa jeg saa hente Dem Klokken — —?«

»Lad os sige halv syv. Jeg bor —«

»Hos Per Larsen — ogsaa kaldet Klit-Per.«

»Men hvoraf ved De det —?« spurgte hun forundret.

»Aa, alt rygtes i saadant et lille Hul. Jeg har ogsaa set Dem et Par Gange — igaar f. Ex. De sad i Krohaven og drak Kaffe, men — jeg dristede mig ikke til at hilse paa Dem — —«

»Saa —? hvorfor ikke?« røg det ud af hende, skønt hun øjeblikkelig fortrød sine Ord.

»Nej — jeg var ikke rigtig sikker paa — en god Modtagelse,« sagde han tøvende og skottede smaaleende til hende.

Hun bøjede sig hurtig ned og søgte, for at skjule sin Rødme, blandt Marehalmen efter en Blomst, som ikke var der — og saa kunde hun ingen Ting finde at sige, der ikke forraadte, at hun vidste, hvad han mente.

Hun lod, som om hun overhørte hans Ord og greb det første, det bedste Emne, der drejede Samtalen ind i et andet Spor.

IX.

Men da de henad Aften atter gik sammen — hun ventede ham, fuldt paaklædt til Turen udenfor sin Dør — var de saa underlig generte over for hinanden og kunde ligesom ikke rigtig komme paa Gled. De var maaske dog lidt for fremmede, eller havde for faa Berøringspunkter, tænkte hun, efterhaanden som hendes Forsøg paa at finde en Tilknytning, en fælles Interesse strandede. Det ene, der førte dem sammen, brast straks. Han manglede, som han sagde, al Sans for Naturindtryk. Han saa paa, hvad hun viste ham, fandt det »meget kønt«, men intet skabte Stemning hos ham, og for Detaillerne havde han ikke Øje.

Hun greb paa maa og faa i Bunken af almindelige Emner for at holde en Samtale vedlige, Literatur, Kunst, Teatrene o. s. v. men mærkede snart, at han ikke var videre hjemme paa de Omraader, og saa svarede han saa underlig aandsfraværende, syntes hun.

Alligevel var der ved ham noget, som holdt hendes Interesse for ham vaagen, noget paa en Grang drømmende og bevæget over hans Ansigt, hun ikke ret kunde tyde, men som drog til. Og Ansigtet, jo — skønt det ikke var egentlig smukt, syntes det pludselig at behage hende som intet andet Ansigt, hun havde set. Nu vidste hun ogsaa, hvad det var, der forandrede ham. Han havde faaet Skæg. En Knebelsbart, der dækkede Overlæben, gav Munden mere Karakter. Hun opdagede, at Linjen, som forbandt Pande og Næse, var af en næsten ideal Renhed, at Hovedet havde en god Form, og at det sad sjældent kønt og fast paa Hals og Skuldre.

Kunde hun blot finde det Sesame, der vilde løse hans Tunge!

Saa mindedes hun med et, hvad de havde talt om den Aften, de mødtes første Gang, og hun spurgte — det kom saa underlig umotiveret dumpende:

»Og hvordan gaar det nu med Teologien?«

Det gav næsten et Sæt i ham, som var han langt borte, og over hans Træk gled et Drag af Lidelse og indre Uro.

Han svarede undvigende, men dog saadan, at hun mærkede, hun rørte ved en Streng, der gav Genlyd, og spurgte videre.

Saa kom det frem lidt efter lidt, hvad han den Gang blot antydede. Han var i en stærk aandelig Krise, i Strid med sig selv, og Krisens Udfald galdt hele hans timelige og aandelige Velfærd.

Han gik til sit Studium, fortalte han, med Kærlighed til og Ærbødighed for den Livsstilling, han af egen Tilbøjelighed allerede fra Dreng af valgte. Som Søn af en Skolelærer stod det, at blive Præst, for ham som det højeste, et Menneske kunde naa.

Sin Tro havde han i Behold, lige til han for Alvor begyndte at tage fat paa Studeringerne.

Men under dem — eller vel egentlig ud af dem opstod Tvivlen, uden at han just kunde angive hvoraf eller hvorfor. Han stred ærlig imod, forsøgte alt, først og fremmest »Bøn og Paakaldelse« — det lød lidt ironisk, men gennem den bitre Tone, kunde hun føle, at Skuffelsen havde været smertelig.

Han skildrede hende sine Kampe, sin Lidelse, sin forgæves Søgen efter at komme til Klarhed.

Da Gud ikke vilde hjælpe, søgte han til Menneskene, gik til den og den — han nævnede nogle Navne, bekendte i den teologiske Verden. Men uden Nytte. De gav Fortolkninger, Forklaringer, hver efter bedste Evne, men hyppig rigtignok ganske modsigende. Han søgte til Kirkerne, hørte de og de Præster, gik til Alters. Men Kirken var ligesom

»bleven tom« for ham, og Ordene, der taltes, naaede aldrig hans Hjærte, æggede kun til Modsigelse. Noget lignende var det, naar han læste. Tvivl og Kritik magtstjal hans Tanker, saa selv Biblens Ord forvrængedes — ja, ofte forekom ham latterlige.

Han greb saa til at lære udenad, tage det hele som en Remselektie, men saa snart han forsøgte en Gengivelse, løb han sur, og i Stedet blev det en kritisk Undersøgelse. Allerede et Par Gange havde han gjort Skandale ved Examinatorierne. Han tvivlede næsten om, at han blev modtagen ved Examensbordet.

Og hvad der end blev ud af det, teologisk Embedsexamen skulde og maatte han have. Han var tidlig bleven forældreløs, var helt og holdent afhængig af den Onkel, hos hvem han boede — en forhenværende Landmand, der trak sig tilbage i den gode Tid og nu levede af en lille Formue — ikke just var rig og selv havde Børn, der var sat i Vej. Med stor Opofrelse tog denne Onkel sig af ham, gav ham Subsistensmidler, holdt ham til Studeringerne og forlangte som eneste Vederlag for sine Velgerninger, at han hurtigst mulig tog teologisk Attestats og søgte Præstekald.

Han følte sig gældbunden og uden Hjælpekilder til paa anden Maade at afbetale Gælden. Ja, naturligvis forsøgte han at tjene til sit Underhold ved

at blive Lærer, det sædvanlige Nødanker for de studerende. Men, som han sagde hende, han manglede vistnok Evner i den Retning. Eller maaske var han selv for stærkt opreven, til at kunne samle sine Tanker paa noget andet.

Og desuden — han var træt, næsten sløv, hjærnetom, syntes ikke, han ejede en Tanke mere. Hans Kristentro var død, intet andet Holdepunkt kunde han finde, stod foran Mørket, det rene intet, var ræd for det, turde ikke vove Springet — og skulde endda være Præst.

Han talte rolig, næsten tørt, men hun saa, at hans Læber dirrede, og at han blev bleg. Stemmen lød lidt forceret spottende, da han tilsidst spurgte, om hun ikke syntes, det var en ganske snedig Musefælde, Livet der havde stillet op.

Ikke blot gav hun ham Ret, men hun følte sig saa underlig dybt greben af alt dette. Den Interesse, han vakte hos hende, blev allerede efter disse første Timers Samvær til varm Medfølelse og Sympati. Og det Indtryk fortog sig ikke.

Hun var selv tidlig kommen til sin Livsanskuelse og uden synderlig Kamp. Den var hende mere i Kødet baaren end egentlig erhvervet og bundede i en fast og klar Tro paa Fremskridt og Udvikling, paa en alt gennemstrømmende Verdenssjæl, hvorfra Livet havde sit Udspring, og hvortil det vendte

tilbage efter Døden. Men nogen personlig Gud kendte hun ikke og følte ikke Trang til, ikke da hun stod ved sine kæres Dødsseng, ikke i det daglige Liv, eller naar hun skulde tage afgørende Beslutninger. Hun saa Livet i Øjnene uden Frygt og følte sig stærk, ogsaa til at taale og lide.

Før skyede hun al Debat om religiøse Spørgsmaal. Det var saa ørkesløst, vidste hun af Erfaring, og hvad et Menneste tror eller ikke tror, blev dog den ensomste Sag af alle. Aldrig blev man enig, og ikke kunde man nytte hinanden noget. Men over for ham syntes hun, det var anderledes. Mere eller mindre drejede deres Samtaler sig om dette Emne. Udenfor det var de derimod ofte i Forlegenhed med, hvad de skulde tale om.

De saas næsten daglig, ofte to, tre Gange om Dagen. Selv uden Aftale vidste han altid at finde hende — eller hun lod sig finde.

Der var nu omtrent tomt for Gæster paa Kroen. Det ustadige Vejr drev efter Sommerferiens Slutning Folk ind til Byen fra det ublide Klima her paa den nøgne Strand, og de to kunde ganske uforstyrret færdes med hinanden. Helst gik de lange Ture. Det blev i Reglen for koldt at sidde stille ude, og han kendte Egnen i Miles Omkreds, da han plejede at tilbringe Ferierne hos en Slægtning i den nærliggende Landsby.

Helt formaaede hun rigtignok ikke at sætte sig ind i Højers Tankeliv, og ofte naar hun sad ene hjemme, kunde det gaa op for hende, at al hans Tvivl og Uro nærmest havde sin Grund i, at han var svag af Karakter, viljeløs lod sig rive med af sine hypokondre Stemninger. Saa kunde hun ærgerlig komme tilbage til sit første Indtryk af ham, at han stak til Halsen i Hensyn og Fordomme, og hun fik Lyst til at ruske ham ud af alt det — men standsedes ved Tanken om, hvad det egentlig kom hende ved, og med hvad Ret hun vilde sætte ham op imod det, der bandt ham.

Men næppe var hun sammen med ham, før hans Personlighed, eller det, hun nu saa i den, atter tog hende fangen, og det var, som om selve hans Vaklen og Svaghed drog hende stærkere til ham, rørte ligesom ved Moderinstinktet i hendes Hjærte. Saa blev han »en stridende Aand«, »en Sjæl i Vaande«, og en besynderlig, ganske ny Art af Medfølen, Medliden fyldte hendes Sind og løftede ham for hendes Bevidsthed.

Og Dagene gik — nej, de fløj, syntes hun. Næsten med febrilsk Uro, regnede hun ud, nu tilsidst i Timer, de faa, der var tilbage af hendes korte Ferie. Og saa galdt endda kun de, hvori hun og Højer færdedes sammen.

Det blev tilsidst næsten fra Morgen til Aften, blot med de Afbrydelser, Maaltiderne nødvendiggjorde.

Af Vejrliget, der var saa slet som vel muligt, lod de sig ikke afskrække. Det tog de, som det faldt. Søgte sig, naar de vare trætte af deres Vandringer, i Blæstvejr, et lunt Sted i Klitten eller i et Bakkedrag i en af de omliggende Smaaskove. Eller de slikkede Sol, naar den en sjælden Gang viste sig imellem Bygerne, ude i det fine, gullige Sand ved Havkanten. Regnede det altfor slemt, krøb de i Læ i Kroens lille mørke Havestue, den de i Reglen havde for sig selv — hun i et stort Skrummel af en amerikansk Gyngestol, det eneste nogenlunde magelige Sæde, Kromøblementet ejede — han ridende paa en Rørstol lige overfor hende, mens de mere og mere optagne af hinanden talte sammen, som var deres Bekendtskab lige saa mange Aar gammelt, som det nu talte Dage.

X.

Saa kom den sidste Dag.

Hun sad foran den aabne Dør i sin Kahytstue med Broderirammen støttet mod Knæet og syede med Uldgarn paa mørkt Stof efter en frodig Strandtidsel, denne Strandens pragtfulde Vext, der synes at suge sine Farver af Himlens, Havets og Sandets sarteste Tinter. Den var plantet i en Kumme med vaadt Sand foran hende paa Bordet, lidt højt oppe.

Hun var »næsten« Kunstner i disse Arbejder, som hun drev i sine Fritimer, siden hun kom fra Berlin — og mente at blive det helt.

Allerede i det Stykke af Planten, der var at se paa Klædet, syntes den at leve. Saa fint og sikkert gengivet var den baade i Form og Farve. Den sejge, ranke Stængel, de tornbesatte kraftige Blade, de dybblaa Blomsterkroner, der inderst inde har Skær som af Solnedgangslys paa Regnskyer, syntes at staa i Rummet, lige saa frit som selve

den levende Model. Det Arbejde lykkedes helt ud, følte hun selv.

Ud paa Eftermiddagen var det, og saa graat i Vejret, at hun næsten ikke kunde se mere.

Lige fra om Morgenen skyllede Regnen ned. Hun haabede paa Vejrskifte baade Klokken 12, Klokken 3 og Klokken 6, men skifte vilde det ikke.

Af den vide Havflade, hun ellers havde lige for Øjnene, var der i Dag intet andet synligt end en smal, smudsig-graa Stribe inde under Land, Resten dækkedes af og flød sammen med de løst hængende, blygraa Regnskyer, der som store Poser gled frem landværts fra og blev hængende der ude. Næsten ingen Vind og ingen Lyd uden af Regnens sivende Fald i Sandet og den ensformige Plasken af Regnvandet, der i snoreagtige Straaler faldt fra Tagskæget paa Murstensskærverne langs Husmuren.

Af og til bøjede hun sig til Siden og gjorde lang Hals, saa hun ud ad den aabne Dør, langs Klitten, kunde se den smalle sandede Sti, der løb gennem Marehalmen over Stejlebakken. Længere borte skælnede hun Gangbrættet over Bækken. Saa kom Stien igen et lille Stykke, indtil der, hvor Vejen om et skarpt Hjørne drejede forbi Kroen til Lejets eneste »Gade«.

Men ingen kom — i alt Fald ikke den, hun ventede.

Hele den Dag — og det den sidste — havde hun ikke set ham. Det var endnu ikke hændet, siden hin Formiddag, de mødtes første Gang.

Hvad kunde der være i Vejen?

Om Formiddagen ventede vel han som hun paa bedre Vejr. Saa voldsom og vedholdende som i Dag havde Regnen endnu ikke været. Men da det saa ikke blev bedre?

Baade efter Frokost og efter Middag ventede hun der henne i Kroen, saa længe hun kunde holde ud at sidde ørkesløs foran Havedøren og se ud i den lille Grønning, der kaldtes Have. Paa alle Sider var den omgærdet af Plankeværk og højt Buskads og bestod kun af en uhyre Buksbomhæk, der fra Midten bredte sig ud til alle Sider, tilklippet som en stor rund Skive, og saa tæt og stiv, at Terese var vis paa, Værten kunde brugt den som Middagsbord for sine Sommergæster.

Bestandig ventede hun — indtil hun pludselig sagde sig selv, at han naturligvis, som han saa ofte plejede, nu gik spejdende ved Stranden omkring hendes Bolig — eller maaske spurgte efter hende hos Fiskerfamilien ved Køkkendøren paa den anden Side af Huset. Regnkaaben paa og af Sted. Men ingen var der — og ingen havde der været.

Saa var det, hun greb til Sytøjet — — og syede som i Feber, ganske vis paa, fra Minut til Minut, at nu maatte han komme.

Mens hun stak Naalen ind og ud, valgte Chatteringen, hun skulde bruge af de Garnbundter, der sirligt ordnede laa paa en Stol ved Siden af hende og hyppig med lidt sammenknebne Øjne saa paa sin Model, fløj Tankerne uroligt frem og tilbage over disse fjorten, eller nøjagtig femten og en halv Dags bevægede Samliv, uden dog at kunne hefte sig ved andet end idelige Gisninger, om han ikke kom, hvorfor han ikke kom —?

Det blev, nu det var saa silde, lige ved Solnedgang, næsten uforklarligt. Og efterhaandeu som den graalige Dæmring bredte sig uden for — hun maatte forlængst lægge Sytøjet til Side og pakke det i Kufferten — sænkede der sig over hendes Sind et træt Tungsind, en ubestemt Angst, som hun uvilkaarlig skyede at gaa til Bunds i. Hun havde Lyst til at gaa ud, gaa langt for at ryste det af sig, men fik sig ikke til det, sad og krøb sammen i Døren med et Schavl om Skuldrene og frøs — —

Kunde det tænkes, han var bleven syg? Saa maatte det være heftigt — ti for en ringe Ting, en Forkølelse eller sligt, blev han ikke hjemme. Hvorfor hun vidste det saa sikkert, gjorde hun sig ikke klart, men hun vidste det. Hendes opskræmte

Fantasi havde strax paa rede Haand alle disse Sygdomme, der bryder ud med pludselig Voldsomhed uden foregaaende Sygdomstegn: Bryst- og Lungebetændelse — gastriske, typhoide Febre o. s. v. o. s. v.

Det gøs i hende vad Tanken. Men saadan kunde det dog ikke forholde sig. Endnu igaar talte de om, at her ude blev man ikke syg af noget. Badet og Luften hærdede mod Klimaet. Rigtignok travede de om i alt Slags Vejr, men tørskoet — og det var jo det vigtigste — sørgede de for at være. Hun i sine Galoscher, og han havde, naar det regnede slemt, huskede hun, et Par rigtige Fiskerstøvler, der kunde trækkes helt op over Knæene og saa ud, som kunde man vade gennem Kattegat med dem, uden at blive vaad om Fødderne.

Men vaade, næsten gennemblødte var de ofte. Hende generede det ikke. Hun skiftede strax, naar hun kom hjem, og følte sig blot saa dejlig varm og veltilmode ovenpaa. Men han? Havde han mon ret meget at skifte med? Sæt, han kun havde den ene Dragt, en let Sommerdragt, han stadig gik med. Havelocken, sagde han, var regntæt. Men var den det? Paraply brugte han aldrig. Det faldt hende ikke ind at tænke paa det før nu. Aa, men den var uforsvarligt af hende! Ja, hun var sikker paa, han var syg, og saa var Skylden hendes — farlig syg, naturligvis. Og den Tanke knugede hendes

Hjærte sammen i en saa heftig Smerte, at hun fik den uroligste Ilfærdighed over sig for at komme af Sted, faa Vished. Hun maatte, vilde have Besked, vilde til Landsbyen, søge ham op — —

Hun fik Regnkaaben og Hatten paa, stod i Begreb med at gaa — da hun hørte hurtige Skridt standse lige udenfor, og nogen nævne hendes Navn.

Det var ham.

Hun svarede ikke strax. Lettelse, Glæde, noget, der var langt, langt mere end begge Dele, tog næsten Vejret fra hende. Blodet sang hende for Ørerne, hendes Hjærte bankede i Jubel — og som ved et pludseligt Lysglimt saa hun klart i sig selv.

Hun elskede den Mand — og han?

Hun kom hen i Døren, sagde et Par Ord, hun vidste ikke hvad, rakte ham Haanden som hundrede Gange før. Og han greb den. Men i det ømme, faste Tryk, der ikke slap og sendte Blodet i en varm Strøm gennem hendes Aarer, følte hun for første Gang, at ogsaa han elskede hende, at det stod at læse i hans Øjne, om hun turde se ind i dem. Men hun turde ikke. Der faldt en underlig sky Forvirring over hende, ja, over ham med, mærkede hun — og ingen af dem talte.

Han drog blot hendes Arm ind under sin og beholdt Haanden, mens de ganske langsomt gik mod Vest gennem den vaade Marehalm, der med

en raslende Lyd slog mod hendes Kjole og hans Støvler, indtil de kom ned paa det faste, fugtige Sand lige ved Havkanten, blev ved at gaa, til kun Hedens og Havets store Stilhed og Ensomhed var om dem.

Det regnede ikke mere.

Langs Horisontens Rand gled en Flig af det graa Dække til Side, akkurat saa meget, at den synkende Kugle saas som en uhyre rødglødende Boble, svømmende paa det i sagte, tavse Dønninger vuggende sortblaa Hav.

Og hvilket Lys! Det trængte gennem den tunge Luft som Skær af rødt flammende Ild, saa Skyerne syntes tynde som Flor; det sivede ud fra Himlens Porer og flød som lysende Blod hen over Land og Vand og Sandet, de stod paa. Ikke et viftende Siv, ikke et nikkende Marehalms Ax, uden det var som dyppet i rødgyldent Lys. Bækken løb som ud af en Digel med Skær af smeltede Metaller. Paa Heden mod Vest syntes den nys udsprungne Lyng at flamme, Granpurrerne stod lyslilla med Bræmmer af karmoisin. Og alt som Kuglen sank, skiftede Farver og Toner. Fra glødende rødt til violet, fra violet til gylden grønt og blaaliggult, — indtil det sidste Glimt af Solboblen med Blink som af en Stjærne, der slukkes, sank i Havet.

Men endnu længe rødnede den sunkne Lyskugle Skyfloret, der alt som det blegnede, for-

tyndedes, veg ud mod Synskredsens Rande og blottede Augusthimlens bløde Mørke med Stjærnernes mylrende Blinken, mens den nytændte Maanes Segl tegnede sin tynde Glimmerstribe langs ad de dunkle Vande.

Endnu gik de to der. Men denne Aften uden mange Ord, og ikke et talte direkte om det Elskovens Morgengry, der fødtes i deres Hjærter. Men hvad de sagde, selv rene Trivialiteter, syntes dem paa hel ny Maade at gaa fra Sjæl til Sjæl og netop at sige det, hvorom de tav.

Nu og da strøg han med sin Haand hen over hendes med en sagte, næppe mærkelig Berøring. Den gennemsitrede dem begge med Kærlighedens første, sarte Attraa, der endnu ikke vovede, saa lidt som trængte til noget andet Kærtegn.

Hun fik at vide, det var den »dummeste Tilfældighed«, der holdt ham bunden hele Dagen. Nogle Gæster til Huset, hvor han boede, og som han af Pligthensyn mod sine Værtsfolk ikke kunde forlade.

»Altsaa var det blot et Tilfælde —« sagde hun med et straalende Smil og en lille Udhæven af Ordet, der underforstod Eftersætningen.

»Ja — et rent Tilfælde — —.« Ogsaa han smilede, bøjet ned over hende i en lidt tættere Nærhed.

Og hendes Spørgsmaal, hans Svar, der kun var en Gentagelse af Spørgsmaalet, syntes dem at gemme en uendelig dyb, lyksalig Mening. Den gjorde klart, hvad dette Tilfælde bragte dem begge.

Det var silde, da de endelig atter stod ved hendes Dør og skulde tage Afsked.

Allerede ved Solopgang maatte hun bort med Dagvognen næste Morgen for i nærmeste Købstad at naa en Diligence, der stod i Forbindelse med Banetoget til København.

Men end ikke Afskeden gjorde noget Skaar i deres Stemning. Kun nogle faa Dage, og de saas igen. Det var, som Tid og Rum nu ikke lagde nogen Fjærnhed imellem dem.

De sagde ikke Farvel, men: vi ses igen. To, tre Gange gentog de det, og dog gik han ikke, kunde ikke rive sig løs fra de fugtige, lykkestraalende Øjne, der saa ind i hans, ganske sorte i det blege Lys fra Maanen bag ved.

»Luk Øjnene,« bad han.

Hun lo, næsten lydløst, men gjorde det ikke.

Saa bøjede han sig pludselig ned, trykkede sin Mund mod de smaa Fingerspidser, han holdt om med begge Hænder, løftede Hatten, løb ilsomt, uden at se sig om, op over Klitten, der højnede sig bag Huset — og var borte.

Hun gik ikke i Seng, sad hele Natten ved Vinduet i sin lille Stue. Drømmende, men ganske vaagen, saa hun ind i det Liv, der ventede hende, og som hun først nu syntes at leve. Tilværelsen laa for hende som i forklaret Glans, alt fik Mening, blev ny Virkelighed. Hun tænkte ikke — eller Tankerne formedes ikke i Ord, men svulmede som solbelyste Lykkebølger gennem hendes Sind.

Kærlighed? Dette var altsaa Kærlighed. Hjærtet blev hende ligesom for stort i Brystet, hun gemte Hovedet i Hænderne og græd af Lykke.

Og i disse første Timers Henrykkelse, mens hun vaagnede til fuld Bevidsthed om sin Elskov, tog den i Besiddelse, var det næsten, som glemte hun ham, der var dens Aarsag.

Men lidt efter lidt legemliggjordes ogsaa han i hendes Tanker. Hans Skikkelse kom nær og blev snart det alt beherskende. En uudsigelig Længsel efter ham betog hende, overmandede hende. Hun begreb ikke, at hun kunde tage Afsked med ham før, som var det intet, at de først skulde ses om en Uge — aa Gud, syv hele Døgn. Det var jo en Evighed, naar hvert Minut, der skilte hende fra ham, fyldtes af Savn.

Mon han nu sov? Nej, han vaagede som hun, tænkte paa hende, længtes som hun. Næsten legemligt følte hun hans Tankers og hans Længsels

Nærhed — og hun lo og græd paa en Gang i en sælsom smerte- og lykkeblandet Fryd, der syntes at opløse hendes hele Væsen.

Men i alt dette kendte hun sig ikke selv — det var, som gav hun sig i Vold en ukendt Magt. Den rev hende med sig ind i en Exaltation, der var hendes Natur fremmed, og førte hende hid og did, uden at hun selv var mægtig at tøjle sine Tankers og Følelsers Strøm.

Saa dukkede med et Erindringen om Heinrich op. Hvor helt og ganske hun dog havde glemt ham, ikke én Gang tænkt paa ham i al denne Tid. Ti ogsaa Tiden syntes hende forvandlet. De fjorten Dage fyldte i hendes Bevidsthed som Maaneder og Aar, og hvad hun følte nu, havde altid været, vilde altid blive. Som fremmede forekom baade Heinrich og hans Moder hende, helt strøgne ud af hendes Liv, og dog hang Tanken fast ved hin Aften, da han i Berlins snedækkede Gader første Gang talte til hende om Kærlighed. Hun huskede Angsten, der greb hende, da han fordrede hendes Løfte, og det selviske, næsten grusomme Ønske, den rent uvilkaarlig formede i hendes Sind. Men nu fødte det ingen Anger. Hun forstod blot helt og fuldt, hvad der gjorde Forskel mellem den Gang og nu. Og saa var det, som om hendes Kærlighed til Højer ved Sammenligningen blev hende ret bevidst, blev levende Virkelighed, fik Kød og Blod. Med et

næsten jublende Udraab sprang hun op. Hun elskede — elskede ham — ham! Der gaves ingen anden end den ene Mand for hende i Verden. Kun gennem ham elskede hun alt, alt andet — Mennesker, Dyr, alt, hvad der havde Liv, Livet selv — det herlige, glade, lyse Liv, der rummede al Lykke, al Rigdom i ham — den eneste.

Maanen var længst sunken ned, den mørke Nat var bleven en graaagtig Dæmring, der lidt efter lidt sugede Stjærnernes Lys til sig. Det lysnede svagt i Øst med Morgenrøde og ny Sol — Dagen kom. Og hun syntes, det var som den første Dag af hendes Liv, som laa Verden nyskabt for hende. Hun slog Døren op, stod med varme Kinder, Hjærtet fuldt af Lykke, med Smil om Mund og Øjne, sund, kraftig og glad, da Skriftens Ord faldt hende ind: »og se, alt var saare godt« — Ja, alt var saare, saare godt!

Et Par Timer efter sad hun paa Vognen, der kørte langt uden om, og i modsat Retning af den Landsby, hvor Højer boede. Hun saa ufravendt derhen — saa og saa med alle Tanker om og hos ham, saa hun tilsidst fik ganske ondt i Nakken af at dreje Hovedet. Vejen svingede, uden at hun mærkede det, saa hun saa i helt forkert Retning. Da hun endelig opdagede det, lo hun højt af sig selv — en glad, frejdig Latter, der klang i den friske Morgenluft.

XI.

Endelig var Dagen der, da han skulde komme til Byen. Den bragte hende helt ud af Ligevægt. Hendes Utaalmodighed, Forventning, Længsel kunde ikke længere holdes nede.

Hun var saa distrait under sit Arbejde, at hun næppe hørte, hvad der blev spurgt om, svarede forkert, greb fejl paa Hylderne, hentede de hvide Broderier, naar de kulørte blev forlangt og omvendt, kunde ikke huske fra Næse til Mund — — og fik ikke Ende paa Tiden, der sneg sig hen. Arbejde kunde hun slet ikke, sad og lod, som om hun tegnede, men kom ingen Vej, og det lidt, hun udrettede, duede ikke.

Og saa var hun irritabel — ja, ligefrem urimelig, fandt Fejl i Syerskernes Arbejde, hvor der ingen var, skændte for ingen Ting — — og saa i de

betuttede Ansigter, hvor ulig sig selv hun var, fortrød sit onde Lune, ærgrede sig over sin Mangel paa Selvbeherskelse, men vandt ikke Herredømme over sig selv alligevel.

Jo længere det led ud paa Eftermiddagen, des værre blev det — og værst var Uvisheden — ti de traf jo ingen Aftale om netop at ses den Dag, bar sig rent tosset ad — men se ham maatte hun. Hun holdt det ikke ud længere.

Hun vidste, han naaede ikke Byen før højt op paa Dagen. Hun vaagnede just paa det Klokkeslet, Vognen gik fra Landsbyen og havde siden rejst med ham i Tankerne hele Dagen. Om Formiddagen var han i sit Hjem hos Onklen, naturligvis. Der spiste han til Middag. Men hvornaar kunde han slippe derfra? hvordan skulde de ses — og hvor? Vilde han vente derhjemme? vilde han komme op til hende? Skulde hun gaa der i Stuen, vente og lytte — ja, naar, naar skulde hun se ham?

Saa med et, af lutter Nervøsitet maaske, begyndte Tvivlen, der i de foregaaende Dage, nu og da stak Hovedet op, atter at pine hende. Var det sikkert, at hun saa ret den Aften? Elskede han hende virkelig? Intet havde de sagt, han saa lidt som hun, intet var der egentlig sket. Hvoraf vidste hun, om det hele hos ham ikke blot var en Stemning?

Han mente maaske intet — intet af alt det, der for hende allerede var selve Tilværelsens Indhold. Al hendes lykkelige Sikkerhed var pludselig borte. Det hjalp ikke stort, hun i Mindet søgte at genopleve det Øjeblik, da han kom til Syne i Døren, og hendes Kærlighed syntes at fødes i samme Nu — saa lidt som deres Tur langs Stranden. Ti Tvivlen ligesom slørede alt med sin kolde Taage saa de blev graat i graat og viskedes ud — lige til hans Træk, dem, hun næsten ikke tydelig huskede mere. Og Timerne krøb af Sted.

Endelig, endelig var det Lukningstid. Man brød op.

Uden ret at vide, hvad hun gjorde, slukkede hun strax Gasblusset i Tegnestuen og greb efter sit Tøj, som hun famlende og langsomt fik paa. Men der i Mørket faldt en tyngende Angst over hende. Hun syntes, hun kunde hverken røre Haand eller Fod.

Var det ikke bedre at vente lidt? Ti sæt — sæt han ikke kom — sæt, alle Tvivl og onde Anelser fik Ret.

Ligesaa heftig hendes Utaalmodighed havde været efter det Øjeblik, der nu var nær, lige saa beklemt og bange følte hun sig nu. Turde ikke gaa, kunde ikke blive.

Hun sank ned paa Stolen, knugede Hænderne sammen og rystede som af Feberkulde.

Langt om længe sneg hun sig ud, sidst af dem alle.

Døren var laaset af, Nøglen borte. Ingen af dem havde set hende der inde i Mørket, de troede formodentlig hun var gaaet. Hun maatte tilbage og hente sin egen Nøgle, som hun vred og vendte i Laasen, før hun fik den op.

Hendes Fødder var tunge som Bly, hendes Knæ rystede, og hun svinglede lidt, da hun gik det lille Stykke over Gaarden, hvor kun Skæret fra de oplyste Vinduer i de øvre Etager gav en bleg Lysning. Porten laa mørk for hende, en Gadelygte lige ud for den blændede hende, saa hun intet saa.

Hun stødte Gitterdøren op. Og der indenfor i den dybeste Skygge — en Skikkelse, en Arm, der lagde sig om hendes Skuldre, et Bryst, hun følte sig trykket op imod og Slag af et bankende Hjærte mod sit — og saa et Par varme Læber, hun villigt trykkede sine imod med al Kærlighedens første, friske næsten helt usanselige Inderlighed.

»Kom lad os gaa,« sagde han endelig og drog hende med sig. Helt fortroligt stak hun selv sin Arm ind under hans. Hvor naturligt det nu syntes hende, at han var kommen, at de gik sammen — og hvor naragtigt, at hun kunde tvivle!

De gik gennem Byen, ud ad Byen — Gud ved, hvor langt. Ingen af dem vidste siden, hvor de egentlig vandrede om.

Nu havde de nok at fortælle hinanden. Men mest om disse Dage, der skilte dem ad, om hvad de følte, tænkte — og hvordan de længtes — — —

Først da hun hjemme — det var over Midnat — laa i sin Seng, mærkede hun, hvor træt hun var, og hvor langt de havde gaaet. Og saa var de længe om at sige det sidste Godnat udenfor hendes Dør. Hun følte endnu hans Hænder om sine Kinder, hans Kys paa sin Mund, hørte hans sagte hviskede God Nat og de taabelige, tossede Ord, der var saa underlig søde at sige — og saa, at han kom igen og atter igen. Hun lo af ham og af sig selv. Ti som store Børn var de tilsidst blevne enige om, at nu skulde de være tapre, tælle til tre, saa skulde hun stikke Nøglen i Laasen, dreje om og gaa ind med det samme uden at se sig om og uden at sige noget. For just dette God Nat, der ømt og fortroligt hviskedes i den mørke Gang, var det, der gjorde det rent umuligt at skilles.

Saa holdt de endelig Stand.

Ja — hvor gemte denne Aften mange lyse Minder!

Med en Fornemmelse af glad, træt Ro lukkede hun Øjnene. Og skønt allerede halvt sovende, var hun vis paa, hun vilde ligge lysvaagen hele Natten for at tænke paa ham — men kun et Øjeblik efter sov hun Lykkens trygge, drømmeløse Søvn.

XII.

Dynger af Arbejde ventede paa hende. Mens hun var borte, hobede Bestillinger, hun kun blev betroet at udføre, sig op, og desuden skulde Julevarerne sættes i Gang.

Men nu syntes hun pludselig at have faaet sin Arbejdsevne mangedoblet. Og ikke blot det. Hendes kunstneriske Evne fik ligesom nyt Sving. Idéerne mylrede i hendes Hjærne. Der kom en særegen Glans og Fart over hendes Tegninger og Kompositioner. Aldrig arbejdede hun med saa meget Held.

Det Aar skulde en af hendes Idéer startes paa Julemarkedet med en Samling Efterligninger af gamle Gobeliner, syet paa Kanevas og anbragt som Kakkelovnsskærme, Tæpper, Vægdrapperier, Stof paa Møbler i antike Stilarter — en hel særlig Udstilling.

Baade Syersker og Haandværkere smittedes af hendes Iver og Energi. Alle tog de villig fat, og alt saa ud til at skulle lykkes.

Ogsaa i de øvrige Afdelinger var der Travlhed og Røre. Cheferne forberedte et Hovedslag til Julen denne Gang for at konstatere Magasinets Overlegenhed overfor et yngre lignende Forretningsforetagende, der var begyndt at komme paa Siden af dem.

Der laa Kappelyst i Luften. Heldet vilde ikke blot komme Cheferne tilgode, da Salgsprocenterne var en ikke ubetydelig Del af Expedienternes Gage. Som kloge Generaler lod Cheferne hver enkelt Afdeling forstaa, at det var af den, de særlig ventede sig Sejren. Det opildnede Funktionærernes Iver. Der kom formelig Korpsaand mellem det ellers saa stridbare Personale. Men ogsaa ud ad til syntes man at have sporet, noget var i Gære, og det drog Kunderne til. Tidligere end sædvanlig begyndte Efteraarssøgningen at stige fra Dag til Dag.

Til Held for Terese vedblev Frøken Clausen at være i det elskværdigste Lune. Hun undte sig næppe Tid til sine Maaltider, og større Bevis paa Iver og Offervillighed kunde hun ikke give. Det lækre Konditorsmørrebørd, hun ellers brugte den fulde Frokost-Halvtime til at fortære, tog hun nu blot mundfuldevis i Ny og Næ, naar Expeditionen levnede hende nogle Minutters Rast.

Det var tvivlsomt, om hun fik ordentlig Middagsmad, saa hurtig kom hun igen, for at Terese ikke

skulde sinkes i sit Arbejde med at expedere. Gjorde Terese Indvendinger, svarede Frøken Clausen med et skalkagtigt Smil, at det skulde hun ikke tage sig nær, hun tog Oprejsning ved Aftensmaden og kom saamænd aldrig sulten i Seng. Hun var »paa den grønne Gren«, sagde hun. Det lod til det. Hun gik i sort Silkekjole, havde en Brillantring paa Fingren og mødte af og til med nye Guldsmykker.

Ogsaa hun var vel lykkelig paa sin Vis, tænkte Terese, men skyede alligevel Sammenligningen. Det ærgrede hende lidt, at der rent tilfældig var kommen en Slags Forstaaelse imellem dem i den Henseende.

Det var Morgnen efter, at Højer kom til Byen. Hun og Frøken Clausen spiste Frokost sammen et Øjeblik, da der ingen Kunder var, og Frøken Clausen spurgte hende ud om hendes Ferieliv. Men det blev ikke rigtig til noget med Svarene, fordi der var saa meget, Terese ikke vilde fortælle. Saa faldt hun tilsidst i Tanker og passede formodentlig ikke paa, hvad hendes Ansigt sladrede af Skole med. Ti med et udbrød Frøken Clausen og saa paa hende med et lunt Glimt i de mørke Øjne:

»Da-da-dum! Nu er jeg med paa Noderne! Syn's jeg ikke nok, der var noget aparte ved Dem

i Morges. De saa saa nystrøgen ud. Gud, hvor jeg under Dem'et!«

Det kom saa uforvarende, at Blodet for Terese op i Kinderne i en blussende Strøm, der trods hendes skarpt afvisende »Aa — Passiar!« for den erfarne Frøken Clausen ikke lod nogen Tvivl tilbage om, at hendes Gisning var rigtig.

Pigebarnets aabenmundede og paatrængende Fortrolighed saarede Terese, og hun fik ikke en Gang Tid til at tage ordentlig til Genmæle. Formiddagstravlheden begyndte, og med et gemytligt forstaaende Nik løb Frøken Clausen ned bag Disken til de ventende Kunder.

Siden lod Terese sig ikke oftere fritte ud. De havde begge altfor meget at gøre og fik ikke synderlig Tid til at tale sammen. Om Aftnen var Frøken Clausen af Sted før nogen anden, mens Terese i Reglen blev siddende en Timestid endnu ved sit Arbejde for at være den sidste, der gik, og have Resten af Aftnen fri.

Hver Aften hentede Højer hende. Men hun vilde ikke ses sammen med ham af nogen i Magasinet, mindst af Frøken Clausen. Hun vidste, at blandt dem fik alt sligt kun én Udtydning. Hun var ofte Vidne til de andres Møder, naar hun ensom gik hjem. Noget i Maaden, hvorpaa de fandt Sted, angav i de fleste Tilfælde saa tydelig Forholdets

Karakter, at den blotte Sammenligning forekom hende Helligbrøde.

Uden at have truffet Aftale derom var hun og Højer ganske enige i, at deres Kærlighed skulde være en Hemmelighed for alle andre.

Hun gav ikke sit Forhold til ham noget Navn, end ikke i sine Tanker. Den Følelse, der bandt hende til ham, syntes hende af ganske anden, højere, finere Art end den almindelige, der knytter Kvinde til Mand, begynder med Forlovelse og ender med Ægteskab.

Forlovelse, Ægteskab — de to Begreber forekom hende saa uendelig hverdagsagtige og prosaiske, passede slet ikke i den hemmelighedsfulde, usanselige Verden, hvor deres Kærlighed hørte hjemme. Nej — de var Elskende, og naar hun sagde det til sig selv, syntes Livet fyldt med Poesi, med alle gyldne Drømmes sarte Glans.

XIII.

Sommeren gled bort, uden at hun mærkede det.

Helt fordybet i sin nye Lykke var hun kun optagen af Tanken om ham, der skabte den. At se ham, være ham nær, naar Aftnen kom, var Dagens Maal.

Hun kunde være nok saa træt af det anstrængende Arbejde i Magasinet, men blot hun fik Øje paa ham, var al Træthed som strøgen af hende, og hun følte sig saa frisk og let tilmode som ved Begyndelsen af en ny Dag. Og med ham lod det til at være ligedan. Det var, som om han rystede Tungsindet og Usikkerheden af sig. Hans Ansigt var lyst, eller lyste op, saa snart de mødtes — han bar ordentlig Hovedet højere, forekom det hende, og dette spænstige og sikre, der var kommen til i hans Væsen, gav hans Ydre det Præg af Mandighed, han maaske tidligere savnede — eller, hun saa det saadan.

Muntert og let passiarede de med hinanden og havde kun en Bekymring: at Tiden, de kunde være sammen, var dem altfor kort, og at selv den ikke saa sjælden blev yderligere beskaaren.

Ham bandt et Utal af Hensyn til Onklens Hus. Kom der f. Ex. Gæster en Aften, eller blev de indbudt andet Steds, kunde han, som han var stillet, ikke undslaa sig — og saa gik Mødet med Terese i Løbet.

Sværere og sværere faldt det dem derfor ogsaa at skilles udenfor hendes Dør. Men en Skyhed, hun ikke kunde forklare sig, afholdt hende fra at bede ham gaa ind med. Hvad var naturligere i Grunden, tænkte hun ofte. Men naar det kom til Stykket, fik hun sig ikke til det og skød Skylden paa, at det var saa silde, langt over Sengetid, naar de kom hjem.

Om Morgnen var hun tidlig oppe for at udnytte det Par Timer til sit Arbejde ved Broderirammen, inden hun skulde til Magasinet. Hun maatte altid skynde sig, for at ikke de levende Planter, hun syede efter, skulde visne.

Hun vidste, han sov endnu, naar hun gik. Ti det havde hun opdaget, at Morgenmand var han ikke. Men blot at gaa forbi hans Dør satte hendes Sind i Bevægelse, bragte hendes Hjærte til at banke, naar hun sagte — for ikke at vække ham —

standsede et Øjeblik og uset og uhørt sendte ham en Hilsen gennem den lukkede Dør.

Da den første Søndag kom, haabede hun at skulle have ham for sig selv den Dag. Men blev skuffet. En Undtagelse fra den Regel, at han fulgtes til Højmessetjenesten i Frue Kirke med sin Onkel og Tante kunde ikke tænkes. Med Nød og næppe slap han fra Frokosten, men skulde være til Stede ved Familiemiddagen Klokken fem og hyppig holde ud ved Whistbordet til Sengetid.

Saa maatte hun nøjes med Smulerne. Sommeren syntes at have begyndt igen. September var lige saa mild og klar, som August havde været regnfuld og kold.

Det benyttede de sig af.

Hver ad sin Vej gik de til Jærnbanestationen, for at ingen skulde se dem sammen, og mødtes som tilfældig i Ventesalen, naar han kom fra Kirke. Den lille Komedie morede dem ubeskrivelig. Det var især Skovene om Fredriksdal, de holdt af. De opsøgte de ensomste Steder, borte fra de almindelige Færdselsveje.

Det var deres Landliv om igen, men under en ny og lykkeligere Form. De morede sig som Børn, var ikke alvorlige et Minut paa hele Turen, og det kunde hænde, at de efter en hel Formiddags Samvær kom hjem og — som de leende tilstod for

hinanden — ikke havde sagt ti fornuftige Ord og dog syntes, at rigere, dejligere kunde de ikke have det sammen.

De Emner, der i Ferien saa strærkt optog dem, talte de ikke mere om.

Hun rørte ved det flere Gange, men han slog det hen.

Alt det var han færdig med, sagde han. Nu fyldte kun et ham, Kærligheden til hende. Den jog alle Tvivl til Dørs. Alt andet betød i Grunden saa lidt. Han var som sluppen ud af et Fængsels Mørke til Frihed og Sollys — og der skulde hun lade ham blive.

»I min Kærlighed til dig er jeg bleven Mand,« sagde han en anden Gang, »og som Mand vil jeg erobre min Fremtid, løse mig ud af alt, hvad der binder mig, begynde for fra og ikke helme, før jeg har vundet Slaget og — kan føre Prisen hjem.«

Det var den første Hentydning, nogen af dem endnu vovede til en Forandring af deres Forhold. Der gik som en hed Bølge gennem deres Sind. Uvilkaarlig klyngede hun sig fastere til ham, og i det Kys de vexlede, var der en begyndende Glød, der steg dem til Hovedet som Vin.

Efter den Dag talte han bestandig om, hvad han agtede at gøre. Med det teologiske Studium var det forbi. Som han stod nu, vilde det være et

Bedrag ikke blot mod Onklen men mod hans egen inderste Overbevisning at gaa videre ad den Vej. Nu galdt det blot for ham at finde en ny Bane at slaa ind paa — det tænkte han over i Øjeblikket. Før end han havde sin Livsplan ganske færdig, vilde han ikke gaa til det store Opgør med Onklen. Det vilde koste en svær Kamp, vidste han, men der var intet nu, han ikke vovede. I værste Fald, om Onklen slog Haanden af ham, maatte han sørge for sig selv. Han kunde arbejde for Føden om Dagen og læse om Natten. Hvori hans Arbejde skulde bestaa, eller hvilket andet Studium han vilde vælge, havde han ikke Rede paa endnu. Hovedsagen var, at han nu vidste, hvad han ikke vilde. At han evnede noget andet, var han ganske sikker paa. Han havde jo nu et dobbelt Livsmaal at arbejde for, og det vilde han naa, koste, hvad det vilde — — og hun troede jo paa ham?« spurgte han og saa paa hende med dette ømme Blik i de bløde, dybblaa Øjne, der trængte hende ind i Sjælen og fyldte hende med sød Henrykkelse. Hun betoges af en inderlig, lyksalig Rørelse, der blindede hendes klare Forstand og sunde Dømmekraft, saa hun troede alt, rejste et Alter for ham i sit Hjærte, fandt hver Dag noget nyt hos ham at elske, og mærkede ikke, det var hendes Kærlighed, der digtede ham om, til alt, hvad hun ønskede, han skulde være.

XIV.

En Søndag hen paa Efteraaret var de atter ude sammen. Hun bragte i Reglen en lille Madkurv med, for at de kunde være mere fri og uafhængige, sagde hun. Men egentlig var det, fordi hun ikke vilde, at han, der gik glip af sin Frokost, skulde have nogen Udgift af hende, hvis de spiste sammen paa et offentligt Sted. Han havde ikke mange Lommepenge, vidste hun. Saa greb hun til Udvejen med Madkurven for at faa Lov at traktere og havde oven i Købet Glæden af Søndag Morgen at lave den til.

Dette improviserede Maaltid, som de holdt i det Grønne, blev Ugens Fest. Et Skaar i Glæden var det, at han altid skulde være hjemme til bestemt Klokkeslet og maatte passe Tiden for Togets Afgang. Det gav Uro og en kedelig Følelse af Ufrihed. Og saa forekom det hende langt sværere at give Slip paa ham saadan midt paa Dagen, end naar de ellers

sagde hinanden God Nat. De brød da ogsaa først op i den yderste Tid.

Men den Søndag hændte det, at de forsinkede sig ved at gaa fejl af Vejen paa Hjemturen, og de var endnu langt fra Stationen ved Holte, da de opdagede, hvor silde det var blevet, og at de næppe naaede at komme i rette Tid.

»Kom, kom, vi maa løbe,« sagde han og saa ganske forskrækket ud, »kan du?«

»Ja, vist kan jeg.«

Han tog hende i Haanden, og de løb.

I Begyndelsen fulgte hun godt med, men hans lange Ben skød en saadan Fart, at hun snart mærkede, det blev hende umuligt at følge.

Hun fik stærk Hjærtebanken og Sting i Siden, saa Vejret gik fra hende.

Hun maatte standse.

»Jeg kan — ikke mere!« gispede hun leende.

»Stakkels du — træk Vejret et Øjeblik — — saa gaar det nok.«

De stod lidt stille, men han havde Uret i Haanden og talte Sekunderne. Saa løb de igen et Stykke, indtil hun atter sakkede af.

»Er det saa nødvendigt?« spurgte hun aandeløs og saa bønfaldende paa ham.

»Er du af Lave — jeg maa være der — —«

Hun gjorde en ny Anstrængelse, men kunde saa ikke mere og maatte standse.

Hans Ansigt havde et ærgerligt, næsten vredt Udtryk, og Stemmen var saa underlig haard og kold, da han sagde:

»Hvad Pokker skal vi gøre? Tror du ikke, du kan —«

Men han kunde se paa hende, det var umuligt.

I det samme fløjtede Toget ved en Kurve.

»Saa, for Pokker — —!« hørte hun ham mumle. Han slap hendes Haand og styrtede af Sted endnu hastigere end før. Snappende efter Vejret, med Haanden trykket mod Siden, hvor Stinget smertede, saa hun efter ham, indtil han forsvandt ved Omdrejningen af Vejen.

Da hun naaede Stationen, var Toget gaaet. Han maatte altsaa være kommen med.

Først om en Timestid gik det næste Tog. Hed, forpustet og træt af det forcerede Løb satte hun sig ind i en Ventesal. Der var ingen inde.

Hun følte sig saa underlig skuffet og næsten lidt forladt, skønt hun sagde sig selv, at det var urimeligt. Hvad kunde han gøre andet? De gamle Folk ventede ham, han skyldte dem saa meget, maatte naturligvis først og fremmest tage Hensyn til dem — —

Men med et gik det op for hende, at hun egentlig sad og undskyldte, ja forsvarede ham mod noget i sig selv, der angreb.

Saa afhængig var han altsaa, at han ikke vovede en eneste Gang at komme for silde til Middag, men maatte løbe med Tungen ud af Halsen som en Skoledreng. Herregud, hvad vilde sket ham? Han fik et næsten latterligt Skær derved. Hun sammenlignede uvilkaarlig og vidste, at ingen nok saa stor Ubehagelighed for hendes eget Vedkommende vilde formaaet hende til at gøre noget lignende. Uden et Nik til Afsked — uden en Undskyldning eller blot et Haandtryk. Hun huskede den haarde vrede Stemme, hvormed han afviste hendes ganske spage Forsøg paa at holde ham tilbage.

Det gjorde ondt, vrede Tanker stormede ind paa hende. Og saa var det, som om hun her i Ensomheden fik ham lidt paa Afstand, som om Vreden gjorde hende mere klart seende. Den lille Hændelse blev noget, der betød mere end alene det, at han lod hende i Stikken.

Der kom over hende som en Mindelse af hendes Dom over ham fra den første Tid, hun kendte ham, og hun begyndte at gaa i Rette med ham for hans Vaklen, hans Svaghed og Ubeslutsomhed.

Naar mon han egentlig vilde gøre Alvor af at sætte sine Planer i Værk? Bestandig skød han det

ud, var saa fuld af Skrupler, Hensyn, følte sig saa fortvivlet bunden og i Gæld. Men han maatte!

Hans Forhold til Onklen, der jo endnu intet vidste om hans forandrede Livsplan, blev i Længden ikke blot uforsvarligt, men nedværdigende. Hun følte det som en Ydmygelse, der ogsaa ramte hende, og som gjorde ham lille i hendes Øjne. Nej, det maatte, skulde være forbi, ellers — —. Som med et pludseligt Ryk standsede hun foran Tanken om, at hendes Følelser for ham kunde lide Skaar — maaske allerede havde lidt, siden hun kunde tænke saadan? Og for første Gang, siden hun blev sig sin Kærlighed bevidst, faldt det hende ind at gøre sig Rede for, hvordan den var opstaaet, hvorfor netop den Mand var bleven hende kær som ingen anden.

Folk fyldte efterhaanden Ventesalen, uden at hun synderlig lagde Mærke til det. Toget kom, og ganske mekanisk fandt hun Plads i en Kupé, trykkede sig op i et Hjørne og lod sine Tanker ransagende søge tilbage over de Maaneder, hvori denne Kærlighed var bleven til. Men naar var det? Ti i hint Øjeblik, da hun sagde sig selv, at hun elskede ham, havde Kærligheden allerede længe ligget fuldbaaren i hendes Hjærte. Men naar undfangedes den? Hvad var det hos ham, eller i hende selv, der kaldte til Live den første Spire?

Hun maatte længere tilbage — bestandig længere. Hun syntes nu, hun fandt ham i sit Hjærte, næsten saa langt hun kunde huske ham. Lige til hun mindedes sin vaagne Drøm efter Mødet med ham Blæstaftnen i det tidlige Foraar. Da var det jo virkelig begyndt! Men da kendte hun ham jo ikke — ikke det mindste!

Det tog hende om Hjærtet med en underlig Angst, da det mere og mere gik op for hende, at saadan forholdt det sig. Hun vilde vriste sig fra Tanken, men det lykkedes ikke. Hun huskede al den Uro og Gæring, der var fulgt efter, Tomheden, da hun fik at vide, han var rejst, Savnet og Længslen, hun den Gang ikke kunde give noget Navn. Og som Slutsten i Bevisrækken den Glæde — nej, Lykke var det, der fyldte hende, da hun mødte ham saa uformodet paa ny. Alt det var jo Kærligheden, der, uden at hun vidste det, holdt sit Indtog i hendes Hjærte? Eller havde hun blot ikke *villet* vide —

Hun mindedes, der den Gang var faret hende gennem Sindet som en Anelse, men ogsaa, at hun strax slog Laas for den, fordi hun skammede sig: »det fremmede Menneske — umuligt!«

Altsaa rent instinktivt, uden anden Grund, end — ja, end hvad? Et tilfældigt Møde, et Par Øjnes Udtryk, et ydre Behag — hvilken sælsom, næsten ydmygende Gaade! Ti hun maatte tilstaa

sig selv, at han egentlig ikke svarede til det Mandsideal, der før foresvævede hende. Naar hun tidligere tænkte sig den Mand, hun kunde elske, var Hovedtrækkene hos ham noget frejdigt, aandsklart, stærkt. Ved det var Heinrich langt nærmere — men hvad hjalp det den Gang.

Og — hvor besynderligt — da hun saa lærte Høyer at kende, var det hans aandelige Vilderede, hans Trang til Støtte, hans Svaghed, ja — maaske mere end alt andet hans Melankoli, der fra første Færd drog hende til ham. Selv nu, efter at hun saa nylig havde dømt ham, ulmede den samme rørte, halvt medlidende Sympati med ham stærkere, varmere end nogensinde i hendes Sind, og hun fik, blot ved at tænke paa ham, Taarer i Øjnene — lykkelige, angergivne Taarer. For det var, som gjorde hun ham Uret, uden dog ret at forstaa hvorved. Aa, hun elskede — elskede ham! Var det saa ikke ligegyldigt hvorfor?

I næste Øjeblik kunde hun ikke lade være at le af sig selv ved det Resultat af sin Selvgranskning. Det var jo ikke andet end lutter Modsigelser. Men saa meget fandt hun dog ud af, mente hun, at hun nu saa ham, som han var, og det var vist ganske sundt at faa ham lidt ned af den Piedestal, hvorpaa hun i disse første Ugers Henrykkelse stillede ham

op. Hvad havde hun egentlig Brug for ham saa højt oppe?

Nej, ved Siden af sig vilde hnn have ham, saa blev det ogsaa lettere at hjælpe ham. Nu havde hun Retten og vilde bruge den. Først og fremmest til at faa ham ud af det skæve Forhold til Onklen. Følte han sig fri paa det Punkt, vilde han ogsaa tænke frit, handle frit paa andre Omraader. Selv en stærkere Natur end hans maatte jo forkvakles under et saadant Aag. Skønt han altid var meget tavs om sine hjemlige Forhold, blev det hende ved en og anden tilfældig Ytring klart, at om han end var sine Slægtninge taknemmelig, gemte han dog et Nag imod dem. De var kun halvtdannede Landbofolk, der havde trukket sig tilbage paa deres gamle Dage med en lille Formue, og Halvdannelsen er sjældent forenet med nogen udpræget Finfølelse. De lod ham naturligvis føle, hvad han skyldte dem, saarede ham ved udelikate Hentydninger til deres Velgerninger. Hvor maatte han lide under alt det. Deri laa jo Forklaringen til saa meget i hans Væsen. Intet Under, at Livet forekom ham sort og trangt, stænget inde, som han havde været al sin Tid mellem to gamle og bornerte Mennesker, trykket af en Taknemmelighedsgæld, han nu kun kunde betale ved at gøre sig skyldig i et Bedrag.

Nej — ud, ud af alt det maatte han! Saa vilde ogsaa hans Kræfter voxe, hans Livssyn blive lyst, hans Evner udfolde sig — og hvilken Lykke, om det blev hende, der løste hans Lænker

Spørgsmaalet var kun, hvordan.

Men det kom hun snart paa det rene med.

Hvad var det hele i Grunden andet end et Pengespørgsmaal. Og Pengene, dem havde hun jo selv. Der var endnu nogle tusend Kroner tilbage af Arven efter Mormor. Siden hun kom i Magasinet, rørte hun ikke sin Kapital. Hendes Gage var allerede forhøjet et Par Gange. Med Salgsprocenterne havde hun, hvad hun behøvede for at leve, og i Baghaanden desuden sine Blomster-Broderier, sin hemmelige Stolthed, som hun nu var sikker paa at have bragt til saa stor Fuldkommenhed, at Salget af dem i Tidens Løb vilde skaffe hende ligefrem Overflod.

Hvad var saa rimeligere, end at hun delte med ham, og f. Ex. stillede sin lille Kapital til hans Raadighed. Af den vilde han kunne leve sorgfrit de Aar, det tog ham at bryde sig en ny Vej. Han behøvede end ikke at arbejde for Føden, som han saa tappert sagde, han vilde — des hurtigere gik det at naa Maalet.

At hun ikke tænkte paa det før! Maaske kom det af, at deres Kærlighed hidtil svævede lidt i det blaa, ligesom ikke rigtig hørte Jorden til. Med et

lille Sting i Hjærtet følte hun, den Tid var forbi, da de helt og udelt kunde leve i og for deres Kærlighed, at det virkelige Liv gjorde sine Krav gældende, og at de ikke blot var Elskende, hvis hele Id gik ud paa at suge Tilværelsens Honning, men Mennesker, ja, Ægtefæller, — hun smilede lidt ironisk ved det banale Ord — der vilde leve Livet sammen og følgelig maatte tage Hverdagskosten med. Og var det end mindre sødt, nu vel, saa var det sundt og — maatte saa være.

XV.

Hun kom hjem i Skumringen, lavede sit Middagsmaaltid, spiste og sad nu i Gyngestolen og lagde hundrede glade Planer for deres fælles Fremtid, afgjorde i Tankerne alle de smaa praktiske Spørgsmaal, der kom Sagen ved, for at have alt paa rede Haand, fixt og færdigt, kunne møde hver en Indvending med gode Grunde, saa der for ham intet var at betænke sig paa — blot slaa til, sige ja og lade hende raade.

Det blev efterhaanden ganske mørkt, uden at hun ænsede det, saa optagen var hun af at indrette sit nye Husvæsen, hvor han for Fremtiden skulde have Plads. Ti Maaltiderne vilde de holde sammen, i alt Fald Middag og Aften og helst her hos hende. Det maatte kunne arrangeres. Hvor det skulde blive herligt at have en at sørge for. Hvor hun vilde forkæle ham — og hvilke Aftner, naar de begge efter Dagens Arbejde havde fri og kunde tale — —

Saa ringede det ude i Entréen.

Hun for sammen ved Lyden, den kom overraskende i Stilheden, og saa var det saadan en løjerlig forsigtig Ringen. Aa, en Søndagstigger sagtens. Naa, han skulde faa sin Skærv, og i Dagens Anledning endda en rundelig, tænkte hun, stak Haanden i Lommen efter Portemonnaien og gik ud for at lukke op.

Sikkerhedskæden var paa Døren, og gennem Sprækken spurgte hun ud i Mørket:

»Hvem er det?«

»Det er mig, Terese«, svaredes der dæmpet med Højers Stemme.

»Kære, kære — — dig?« og i et Nu var Døren aaben, hun havde Armene om hans Hals og følte sig omsluttet med en stormende, lidenskabelig Ømhed, der var ganske ny, mens han saa pudsig angergivent, næsten som et Barn, der beder om Forladelse, sagde med flyvende Hast:

»Aa, Terese, jeg har været saa elendig. Jeg bar mig saa — saa fjollet ad. Du maa ikke være vred — hører du — hører du«, og saa trykkede han imens smaa korte, hastige Kys, der alle bad om Tilgivelse, paa hendes Mund, Kinder og Haar, ligesom det kunde træffe sig.

»Aa, vist ej — tal dog ikke om det«, svarede hun leende, helt betagen af Overraskelse, Lykke og

Varmen i hans Kærtegn, »men, kom nu indenfor, og fortæl mig, hvordan det er gaaet til, at du er her — og paa denne Tid! Aa, at du er her — her hos mig! Hvor det er godt, du — —« føjede hun til med et lille glad Suk og drog ham med sig ind i Stuen.

Saa fik hun en hastig Forklaring. Hans Onkel skulde mod Sædvane ud til Aften, og hans Tante, der skrantede i den sidste Tid, gik tidlig til Sengs. Han skulde været med ud, men undskyldte sig, rigtignok med en Nødløgn. Men han maatte se hende i Aften. Han havde haft saa ond Samvittighed og havde ventet og ventet. Været paa Jærnbanestationen for at træffe hende, men der kom saa mange Tog fra Holte lige efter hverandre, og han kunde ikke finde hende. Besluttede saa at søge hende her — for, han havde længtes efter hende, aa, han havde længtes — og, hun var jo ikke vred? Var hun vel? spurgte han igen.

»Nej, nej — kære! Hvor kan du tro — men kom nu og sæt dig,« svarede hun blidt, »jeg har saa meget at sige dig —«

Men han gav hende ikke Tid at tale. Hun saa, det trak op over hans Ansigt med Mismod og Irritation.

»Kan du nu nægte, at Livet er en Forbandelse«, brød han hende heftig af, idet han tog Plads ved

Vinduet. »Der oppe —«, han truede op i Luften med den knyttede Haand, »en Djævel af en Gud, en Moloch, der regerer os alle sammen og selv indblæser mig alle disse usalige Tvivl og Skrupler — og det om sin egen Tilværelse. Og som om det ikke var Elendighed nok, lever man under Forhold, der gør en til Idiot, til et unyttigt Kræ, til Slave — jo —, jo, til Slave, blot fordi man er født i en Fattigmandsstue. Aa — at man ikke for længe siden har skudt sig en Kugle for Panden! Ja — giver du mig ikke Ret?« spurgte han og saa paa hende med det Præg af virkelig Lidelse, som trods den lidt teatralske Gestus og de altfor stærke Ord aldrig lod hende urørt.

Nu var Øjeblikket der til at tale med ham om det, der laa hende paa Sinde. Hun havde mest Lyst til at slaa Armene om hans Hals og sige ham det alt i et Kys. Men hun tog sig i det. Maaske skadede det ikke at puste lidt til Ilden.

»Ja, du ved nok, jeg ser det ikke saadan,« sagde hun rolig.

»Men saadan er det«, blev han ved med irriteret Stædighed. »Kan du da ikke indse, hvor utaaleligt dette Liv er. Den gamle der nede er begyndt at gøre Vrøvl. Hver Dag bliver jeg spurgt ud som en Skoledreng, om hvad jeg har bestilt, hvornaar jeg bliver færdig, hvilke Karakterer jeg venter mig i de

forskellige Fag. Og Tante — hun har allerede Sorger for at skulle skaffe Præstekjole, og hvor jeg skal faa Pibekraverne vaskede. Og jeg maa svare, holde dem hen med Løgn og Paaskud, som jeg ækles ved!«

»Ja, men, min Ven — hvorfor — hvorfor tager du saa ikke Bladet fra Munden og gør Ende paa det?« hun saa spændt paa ham og gav hans Haand et fast ivrigt Tryk.

Men han vendte Øjnene bort og svarede, næsten som det slap ham af Munden mod hans Vilje:

»Ja — naar jeg blot var sikker paa mig selv, men sommetider synes jeg — at jeg i Grunden lige saa godt kunde tage den raadne Examen. Hvem ved, maaske fik man tilbage, hvad man har tabt — og saa sparede man i alt Fald sig selv for alt det Vrøvl og de andre for Skuffelse og — —«

Saa slapt og selvopgivende kom det, at hun var lige ved at tabe Modet, ja, næsten sin Tro paa ham. Men det kunde ikke være hans Alvor. Det var Øjeblikkets Stemning, ikke andet — og det maatte ikke være. Nu skulde der handles.

»Sig mig,« begyndte hun lidt famlende, men med stigende Sikkerhed, »naar — naar nu en kom og sagde til dig: her er saa og saa mange tusende Kroner, nok til at De kan leve af i de fire, fem Aar, det vil vare at forberede Dem til en anden

Embedsexamen — vær saa artig, de er Deres. Fra i Dag er De en fri Mand — behag at vælge, hvad De vil være. Hvad vilde du saa gøre?«

»Slaa til, naturligvis, og være himmelglad — Men hvor finder man saadan en Hr. Velgører? Lad os ikke være barnagtige, Terese — —« sagde han næsten vrissende, men fik saa Øje paa det spændte, straalende Udtryk i hendes Ansigt og vidste ikke, hvad han skulde tro: »aah — det er jo Vanvid!«

»Nej, du — det er den pure, rene, skære Fornuft. Hør nu — —«, hendes Stemme dirrede af Ivrighed, hun talte med febrilsk Hast, for at han ikke skulde faa Tid at gøre Indvendinger. Nu, hun stod foran det, blev hun pludselig bange for, at han kunde sige nej, »jeg har staaende ude, du, Penge — Penge, som jeg ikke har Spor af Brug for — syv, otte tusende Kroner — en Arv efter Mormor — dem faar du — — og — og saa begynder du paa noget nyt, ikke sandt? Og saa flytter du fra din Onkel, lejer Værelser — men her i Nærheden, og saa spiser du hos mig og — tænk, hvor vi skal have det godt sammen, og om fire, fem Aar — — aa, Mogens, Mogens!«

Han havde rejst sig, overrasket, næsten overvældet. Hun kastede sig i hans Arme — der stod ham jo formelig Taarer i Øjnene — hun lo og græd paa én Gang.

»Og det vilde du gøre for mig, kære — elskede — Tak!« sagde han rørt og kyssede hende med bævende Læber. »Men — det — det kan jeg ikke tage imod — tage Penge af dig! Nej — saa taknemmelig jeg er dig for dit kærlige Tilbud, saa — det kan jeg ikke — det vil jeg ikke — —«

Det var forgæves, at hun kom frem med alt, hvad hendes Kærlighed og Finfølelse lagde hende paa Tungen for at overtale ham. I det Punkt var han fast, alt prellede af mod hans haardnakkede: nej, det kan jeg ikke, og jeg vil ikke. Og hun blev angst og inderlig sørgmodig. Skuffelsen var saa stor. Skønt hun ikke gjorde sig det klart, vidste hun, at hun ogsaa kæmpede for sin egen Lykke, for sin Kærligheds Vedvaren. Hun pinte sin Hjærne for at finde Ord, fine, skaansomme, indtrængende nok til at overvinde hans Modstand. Men hun havde set Lettelsen fare som et Solglimt over hans Ansigt i det første Øjebliks Overraskelse. Det ansporede hende. Og til sidst, da hun var lige ved at give tabt, kom en pludselig Indskydelse hende til Hjælp.

»Nu — nu —! Naar du endelig ikke vil have de Penge — og jeg siger dig, det er jo ikke en Gang et Offer — — vil du da ikke laane dem? Aa, at vi skal spilde saa mange Ord paa saadan en Bagatel! Men du, hvor mangen ung Mand har ikke maattet gøre Gæld hos Fremmede for at kunne

tage sin Examen — laan af mig, du kære — jeg skal tage Aagerrenter, om du vil?«

Han tav et Øjeblik, uvis. Hun saa, at hun havde sejret og kunde faldet paa Knæ for ham af Taknemmelighed, men turde intet sige, ikke røre sig af Angst for paa ny at fremkalde Indvendinger.

Han mumlede noget om, at ogsaa det var — og at han maatte overveje —. Men hun afbrød ham:

»Nej, nej, ingen Overvejelser, du. Hvad behøves det? Vi vil have al Ting afgjort nu med det samme. Kom, lad os sætte os hen ved Lampen og lægge en ordentlig og fornuftig Plan.«

Hun fik ham hen til Bordet, og de begyndte at regne ud, gøre Overslag, lægge Planer. Først og fremmest vilde han have alt i Orden med Laanet. Det udbredte han sig vidtløftig om. Det skulde være et rigtigt Laan, som en Sagfører skulde ordne, paa stemplet Papir og med faste Renter og Afbetalingsvilkaar.

»Aagerrenter faar du ikke,« sagde han spøgende og dog med en forretningsmæssig Mine, »men naturligvis skal du af mig have den samme Rente, som dine Papirer giver dig — eller maaske hellere noget mere —?«

Og paa hendes hastige og bestemte Benægtelse føjede han til: »Ja — jeg skal sige dig, jeg er jo

daarlig Sikkerhed. Jeg kunde dø — og med Undtagelse af Møblerne i mit Værelse og nogle Sengklæder ejer jeg intet —«.

Leende holdt hun ham Haanden for Munden: »Nej, nej, du — nu snakker vi ikke om at dø. Vi vil leve, leve begge to — og sammen! Hør nu blot, hvordan jeg har tænkt, det skal være. Alt det andet kan du ordne, som du vil.«

Saa gav hun sig til ordentlig og praktisk at fremstille sin Plan for deres Fællesliv.

Og nu var han lige saa opsat paa at iværksatte den som hun. Med en næsten barnagtig Glæde talte han om »sine« Penge, syntes hele Tiden, at hun gjorde Overslagene for høje. Han vilde spare, tage det smaat, kunde leve for ingen Ting, mente han. Mens hun vilde, han skulde have det godt, og intet savne, leje to Værelser i Stedet for et, købe nye Møbler o. s. v. Ikke paa nogen Maade vilde han høre Tale om at spise sine Maaltider hos hende, uden at betale for det. »Ellers gik han paa Knejpe,« sagde han. Saa gav hun strax efter, for hun syntes næsten, det lød, som havde han mere Lyst til »Knejpen«. De blev enige om Prisen for Middags- og Aftensmad — og efterhaanden om alt det øvrige.

Det var blevet langt ud paa Aftnen, før han huskede paa, at han jo maatte sidde i sit Værelse

ved Bøgerne, naar Onklen kom hjem — og vilde strax bryde op.

Men hun holdt paa ham. Ingen af dem havde faaet noget at spise siden Middag — han maatte bestemt være sulten. Den Aften vilde hun have ham for sig selv, trods al Verdens Onkler. Hun havde en Flaske god Vin staaende, og de skulde klinke med hinanden paa »Fremtiden«. To Gange paa samme Dag vilde han vel ikke »løbe fra hende« føjede hun til og saa skælmsk paa ham. Saa gav han efter.

Men da hun lidt efter kaldte ham ind til Tebordet, vilde der trods de gode Ting »Huset havde formaaet,« Vinen og den festlige Anretning ikke ret komme Stemning over dem.

Hun kunde se, han var i Uro. Uvilkaarlig lyttede han, naar Gadedøren smækkede, eller der lød Trin paa Trappen, havde Tankerne andet Steds henne, skønt han gjorde sig Umage for at lade, som fem var lige, og besvarede hendes spøgende Drillerier med samme Mønt.

De havde heller næppe spist, før end han atter fik Hastværk, og hun maatte lade ham gaa. Men ikke før han lovede hende, at naar de mødtes i Morgen Aften, havde han brændt sine Skibe og gjort op med Onklen.

Med en varm Omfavnelse, der sagde Tak for alt, og et ømt, men lidt hastigt Kys, tog han Afsked. Listede sig forsigtig ned ad Trappen for ikke at blive hørt, mens hun stod ovenfor med Lyset og hviskede efter ham et glad, fortrøstningsfuldt: »God Nat — god Nat — til i Morgen.«

XVI.

En Maanedstid efter begyndte de paa deres nye Liv.

At det var naaet, skyldtes dog mere en Tilfældighed end Højers Initiativ, maatte Terese, naar hun vilde være ganske ærlig, tilstaa for sig selv. Rigtig som hun ønskede det, blev det heller ikke. Hans Forhold til Onklen henstod endnu uafgjort.

Det var han dog ikke selv Aarsag i. Hans Tante, en lidt svagelig Kone paa et halvt hundrede Aar, var bleven angrebet af en snigende Sygdom, der gjorde Opholdet i et mildere Klima Vinteren over uundgaaelig nødvendigt og desuden fordrede den yderste Skaansomhed for alle sjælelige Rystelser.

Under de Omstændigheder var det ham umuligt at komme frem med sin Beslutning, der selvfølgelig ikke blot vilde møde Modstand hos de gamle, men ogsaa volde Sorg og Ærgrelse.

Og atter gav han sin Hypokondri Tøjlen, forbandede sig selv, sin Skæbne, den ganske Verdensorden og den Gud, han kun troede paa, naar han fandt Aarsag til at skælde.

Men efter det første Øjebliks Skuffelse indsaa Terese, at denne Hændelse snarere kunde hjælpe til at bringe deres Plan i Udførelse end det modsatte. I Krig og Kærlighed galdt jo alle Midler. Kunde Højer ikke faa talt med Onklen, før han handlede, maatte han handle først og tale siden — eller skrive, hvilket var langt det letteste.

Og det foreslog hun ham strax.

Den Ændring af Planen havde han saa grebet med, hun syntes næsten, alt for stor Beredvillighed. Det passede hans forsagte Natur ganske anderledes godt, saadan at slippe uden om Vanskeligheden end at møde den Ansigt til Ansigt. Men de Tanker vilde hun ikke give Magt — at faa ham fri var det ene væsentlige.

Og nu var det sket.

Et stort Held havde de strax haft. To Værelser paa Kvisten — oven over Tereses Lejlighed — stod ledige til Flyttedag. Dem lejede han, flyttede ind efter Onklens og Tantens Afrejse og fik det rigtig hyggeligt, takket være Tereses flinke Hænder og gode Smag. Hun maatte gøre det meste, ti aldrig havde hun troet, et Mandfolk var saa upraktisk.

Hun lo endnu, naar hun tænkte paa hans fortvivlede Ansigt, da hun, den Dag han flyttede om Morgnen, kom hjem til Middag ved fem Tiden og fandt ham ovenpaa mellem aabne Døre og Vinduer, i et fuldstændigt Kaos af Møbler, Bøger, Sengklæder og de forskelligste Brugsgenstande strøet omkring i de to smaa Stuer, hvor ikke et eneste Stykke Bohave endnu var paa sin Plads.

Saa tog hun fat, og de fik Værelserne i foreløbig Orden, inden de gik ud at spise til Middag. Om Aftnen hængte hun Gardiner op, mens han ordnede sine Bøger i Reolerne. Men endnu saa der lidt tomt ud. En Razzia, de foretog i hendes Pulterkammer, bragte for Dagen baade nogle Møbler, hun havde tilovers fra Mormors Tid og, hvad der satte Kronen paa Værket, Levningerne af et Gulvtæppe. Da det daarlige var klippet fra, og hun fik det syet sammen paa ny, viste det sig at være ikke blot brugbart, men ligefrem pynteligt.

Først ud paa Natten var de færdige, og hun, der havde hele sin Dags Arbejde bag sig, saa træt, at hun næppe kunde staa paa Benene. Men hans Glæde og Stolthed over, »saa fint, han havde faaet det«, lønnede rigelig al Møjen.

Nu, han var saa hyggelig installeret, vilde hun ogsaa have sin Lejlighed i Vinterdragt og Efteraarsrengøringen fra Haanden. Konen, der hjalp hende,

gjorde vel det groveste, men hun maatte selv tage Haand i med, naar hun kom hjem. De Dage, det stod paa, spiste de ude, som oftest i Huj og Hast, og om Aftnen, mens hun vadskede Kunstsager og Nips af, rensede Lamper, hængte Gardiner og Portiérer op, hjalp han hende. En noget tvivlsom Hjælp rigtignok, der snarest sinkede og sommetider næsten irriterede hende en Smule, fordi hun havde Hast med at blive færdig, komme til Ro, faa begyndt det nye Samliv i Aand og Tanke, hun ventede sig saa meget af, og som alt dette Rengøringsroderi syntes at komme i Vejen for. Og dog nænnede hun ikke, hverken mod ham eller sig selv at sende ham bort — ti i hans blotte Nærhed, den intet længere hindrede, intet afbrød, var der Lykke.

Ved Ugens Udgang var omsider ogsaa hendes Hjem i Orden, med Tæpper over alle Gulve, med dobbelte Gardiner og Portiérer for Vinduer og Døre, al Ting pudset og blankt, stemt sammen i bløde, vage Toner til den lysdæmpede, lune Hygge, hvormed Vinterdragten forlener nordiske Hjem.

Om Søndagen sov hun rigtig ud, stod ikke op, før det var lyst, og Konen havde faaet varmt i Stuerne. Saa var de ude sammen, en lang Tur i frisk Morgenluft, spiste Frokost i Esplanaden, maatte rigtignok skilles ad et Par Timer, da de kom

hjem, mens hun gjorde noget Regnskab færdigt og lavede Maden. Sin Køkkengerning vilde hun være ene om, og holde Tankerne ved Tallene, naar han var i Stuen, var hende plat umuligt.

Middagsmaaltidet samlede dem igen. Hun havde lavet Risengrød og stegt And. Det var hans Livretter. Efter hendes Mening en græsselig Sammensætning, men efter hans hørte de sammen saa uundgaaeligt som Øllebrød og Klipfisk en Lørdag.

Da de satte sig til Bords, fandt hun to Teaterbilletter »som en Overraskelse« stukket ind i sin Serviet. Det kostede hende en hel lille Overvindelse at lade saa fornøjet og taknemmelig, som hun af hans straalende Mine kunde se, han ventede.

Men hun var kun skuffet. Den »Overraskelse« kom ganske paa tværs af hendes Forventning om denne deres første Aftens Samvær i Fred og Ro. De havde jo næppe rigtig talt sammen endnu. Hendes Sind var fyldt af saa meget, der trængte til Meddelelse, hidtil skudt til Side i de korte, altfor korte Stunder, de mødtes. Og ondt blev værre, da hendes første Blik paa de kedsommelige Billetter overbeviste hende om, at de var til daarlige Pladser i et af Privatteatrene, hvor der for Tiden opførtes en ganske tom tysk Farce. Og hun hadede Farcer og havde

endnu aldrig taget til Takke med Parterret i et Privatteater en Søndag. Hun blev rød af Ærgrelse, nogle hidsige Ord svævede hende paa Læberne. Risengrøden sad hende fast i Halsen, hun var lige ved at græde, saa dumt hun end fandt det. Men saa sagde Højer oprømt, ganske hoverende:

»Ja — du ser paa Billetterne! 1ste Række — ikke sandt, det er flot! Jeg maatte saamænd ogsaa betale Sjoveren baade Opkøb og forhøjet Pris — — det skal være saadant et udmærket Stykke. Man sidder i én Latter. Vi skal rigtig more os — vi to — —! Aa, Terese — —« føjede han til, og Stemmen blev blød, idet han tog hendes Haand og kyssede den stille, inderlig, »du skulde vide, hvad det vil sige for saadan en fattig Djævel som mig, at kunne gaa hen og købe Billetter — for sine egne Penge til sig selv og en til, en, som — ja, du ved nok. Og det er dig — dig — jeg skyld — —«

Hun lukkede hans Mund med den Haand, han kyssede, i et usigelig ømt Kærtegn. Han tav — og hun angrede sin Heftighed og skammede sig, og syntes, hun aldrig havde elsket ham højere.

De gik i Teatret, og hun morede sig, fordi han gjorde det, lo meget, ikke af den burleske Komik paa Scenen, men smittet af hans hjærtelige,

næsten overstadige Latter og fandt Livet lyst, Lykken fuldstændig, da de efter en munter »Kop Te« paa en Café under Spøg og lystige Indfald fulgtes Arm i Arm til hver sit Hjem, der husede dem under samme Tag.

XVII.

Og nu kunde der dog, inden Juletravlheden i Magasinet slugte hende helt, blive Tale om at leve lidt Husliv sammen, faa Udbytte af hinanden. De havde saa meget tilgode, og hun trængte saa haardt, syntes hun, til den aandelige Fornyelse og Udvikling, hun ventede at finde i det nære Samliv med den Mand, hun elskede.

Men, underligt nok, Udbyttet svarede ikke rigtig til Forventningerne. Ti det var nær ved at gaa med deres aandelige Interesser som med Maden. De havde saa forskellig Smag. Hun syntes ordentlig, det var Synd at mishandle Føden, som hun maatte det, for at gøre ham til pas. Boeufen skulde Saft og Kraft hakkes ud af, ikke den mindste Smule »rødt« maatte der være i Stegene, i Stedet for kraftig Jus, *en naturel*, vilde han have tyk Melsauce, baade til Kød og Fisk, og Grøntsagerne skulde

stuves i Mælkedyppe. Og saa kneb det for hende at vænne sig til al den Grød og Vælling og Flæskemad, han var vant til og ene fandt Behag i.

Men det lo hun kun af og føjede sig efter. Værre var det, at hun snart kom efter, hvor lidet enige de var om langt væsentligere Ting.

Hans Opdragelse lagde formodentlig Grunden, og det teologiske Studium havde befæstet ham i bornerte, gammeldags Anskuelser paa saa mange Omraader.

For de nye Idéer, literære, politiske, sociale, som laa i Tiden og hos hende fandt saa villig Indgang, havde han ingen Sans. Alt nyt stødte ham tilbage, ofte uden anden Grund, end den, at det var nyt. Lokkede hun ham nu og da ind paa en Samtale om den Slags Emner, stod de skarpt overfor hinanden i Grundsyn og Opfattelse — og der var han ikke til at rokke.

Hans Hovedinteresse var nu som før religiøse Materier. Paa det Omraade var han utrættelig, men hun mærkede, at hun maaske kunde blive træt. Selve det religiøse Problem, som han syntes, han kæmpede med som Samson med Løver, var hun jo forlængst ude over.

Men endnu holdt hun dog sin Interesse vedlige og glædede sig hver Gang, han forsikrede, at han mere og mere kom til Klarhed.

Ret længe fik de ikke Fred og Ro, før Juletravlheden begyndte for Alvor. Baade under- og overordnede Funktionærer sled sig næsten op i en bestandig Jagen fra Morgen til Aften. Efterhaanden som Julen nærmede sig, tog Travlheden til — og ingen Steder værre end i Broderiafdelingen, hvor Damerne, bl. a. læssede af til videre Besørgelse alle de paabegyndte Arbejder, de ikke selv kunde blive færdige med. I Tegnestuen og Garderobeværelset havde Terese et helt Sadelmagerværksted, hvor for Anledningen lejede Syersker stoppede Puder, monterede Tæpper, Skamler, Trøstere o. a. m., alt under hendes Tilsyn.

Desuden vendte Ordningen af Juleudstillingen op og ned paa alt, lagde Beslag paa alle Hænder, baade de vanlige og de extra, og saa skulde dog den daglige Handel passes. Den steg med mange Procent fra Dag til Dag. Kunderne vældede ind ustandselig — trængtes og puffedes, spurgte, forlangte, bestilte og købte.

Tereses Broderi-Udstilling blev Aarets *clou*. Allerede fjorten Dage før Jul var hvert færdigt Stykke revet bort, selv de kostbareste, og Bestillinger indløbne i Massevis til efter Nytaar. Bladene omtalte rosende denne »nye Branche« og nævnede hendes Navn, og Cheferne tilstod hende en ikke ubetydelig Procentdel af Salget.

For første Gang i de fire Aar, hun var i Magasinet, følte hun sine Kræfter svigte. Hun led af Svimmelhed, nu og da, hvad hun aldrig havde kendt før, af voldsom Hovedpine. Hun mistede Appetitten, og værst af det hele, hendes Søvn, der altid før var rolig, dyb og styrkende som et Barns, forstyrredes af onde Drømme eller udeblev helt.

Og hun forstod slet ikke, hvad der fejlede hende. Julen var jo altid en besværlig Tid at komme over, men i Aar ikke værre end i Fjor og i Forfjor. Hun vilde ikke høre Tale om Overanstrængelse, blev ganske vred, naar nogen sagde, hun saa daarlig ud, og søgte mindst af alt Grunden, hvor den virkelig fandtes: i sit forøgede Arbejde hjemme.

Ti, nu hun ogsaa havde Højer at sørge for, forslog de to Timers Middagsfrihed saa daarlig. Hvad før var Hvile, blev en Anstrængelse mere. Saa længe hun var ene, gjorde hun sit Maaltid af i en Haandevending, og hun havde rigelig en Times Hvil tilovers paa sin Chaiselongue, mens hun drak Kaffe og røg en Cigar.

Den sidste ofrede hun forlængst. Højen røg ikke selv og afskyede Tobaksrygning under enhver Form. Det Standpunkt var forstaaeligt, mente hun, og bøjede sig for det. Hun troede næppe, han anede, at hun nogensinde havde røget.

Maaltidet til to, hvoraf den ene var en Mand, der baade spiste mere og maatte have to Retter, mens hun i Reglen nøjedes med en, tog dels mere Tid at tilberede, dels sad de længere til Bords. Naar Kaffen var drukket, var ogsaa Tiden forløben, og hun maatte af Sted.

Aftnerne, hun glædede sig til, blev der kun meget lidt af. Hun kom sjældent fra Magasinet før mellem ni og ti. Aftenturen maatte helt opgives. Saa var der atter et Maaltid at sørge for, og naar det endte, og de omsider kunde haft en Stund til hyggelig at være sammen, var hun saa trængende til Hvile og Søvn, at der intet andet Valg blev end at sende ham op til hans eget Territorium og selv gaa i Seng. End ikke de to sidste Søndage før Jul levnede hende nogen Ro. Om Formiddagen stor Oprømning, og efter Klokken fire lukkedes op for en Strøm af Kunder, der ikke gav Hverdagenes noget efter.

Baade hun og alle de andre i Magasinet gik tilsidst som i en Døs af Træthed og Overanstrængelse. Talte, hørte, saa, tog mod Besked, regnede, brugte Hænder og Fødder som Avtomater, der ved Dagens Ende gik i staa og sank sammen. Selv Frøken Clausen vendte Næsen lige hjem, fortalte hun Terese, dumpede i Seng som en Klump Bly og maatte ruskes vaagen.

Men under alt Slidet holdtes baade Tereses Kræfter og Humør oppe ved Tanken om, at denne Jul blev som ingen anden, hun havde levet. Ikke længere en ensom Savnets og Mindets Højtid for de Døde, men en frydefuld Livets og Lykkens Fest, hun nu skulde fejre selvanden.

Hvor optagen hun end var, skaffede hun Tid til i Stilhed at træffe sine smaa huslige Forberedelser, saa at de to kunde holde rigtig Jul, og intet skulde mangle. Sin Gave til ham gjorde hun for længe siden færdig. Det var Strandtidslen, hun syede i Sommer, anvendt som Skærm til hans Kakkelovn, indfattet i en stilfuld Ramme efter hendes egen Tegning.

Det undrede hende nok lidt, at Højer slet ikke lod til at se hen til Julen med nogen synderlig Glæde og drejede af, naar hun talte om sine Planer for Helligdagene. De sidste Par Dage før Jul forekom han hende mere nedslaaet, end hun havde set ham, siden han kom »paa fri Fod«, som hun kaldte det. Og saa var det af og til, som havde han noget at sige, han dog ikke kom frem med.

Men forjaget, som hun var, overanstrængt og med Hovedet fuldt af sine Forretninger i Magasinet, fik hun ikke Stunder til at søge nogen dybere Forklaring, gav sig selv Skylden, mente, han var skuffet over at have hende saa lidt hjemme, søgte, saa

godt hun kunde, at bekæmpe sin Træthed, mødte hans Tungsind med godt Humør, Livretter og gode Ord, sikker paa, at alt vilde føje sig, naar Juledagene gav dem Frihed og Ro til at tale ud om det som om saa meget andet.

De Breve, han fik fra Onklen, indeholdt desuden stadig intet godt nyt om Tantens Helbredstilstand, og han led endnu bestandig, vidste hun, af Uvished om, hvad han vilde vælge at foretage sig. Foreløbig kastede han sig over Studiet af Kirkefædrene som Forberedelse til en kritisk Afhandling, han vilde skrive, og som han mente skulde gøre ham berømt, men betroede hende dog »i et mismodigt Øjeblik«, den rimeligvis blev saa kættersk, at ingen vilde udgive den.

Det Arbejde fyldte ham stærkt, og om Aftnen, mens hun hvilede paa Chaiselonguen, gik han op og ned ad Gulvet og udviklede for hende Planen og de Resultater, han kom til.

Med livlig Interesse fulgte hun hans Fremstilling. Hans Tanker forekom hende nye, hans Standpunkter klare og gennemførte. Men navnlig glædede hun sig over og beundrede den Ihærdighed, hvormed han øjensynlig arbejdede, og som hos ham jo var usædvanlig.

Maaske skød han nu og da lidt over Maalet, og ikke altid syntes hun, hans Bevisførelse rakte

saa langt som hans Paastande. Saa havde hun Lyst til at indvende noget, men gjorde det ikke af Frygt for at dæmpe hans Iver, vække Tvivl, gøre ham usikker og trøstede sig med, at under Udarbejdelsen vilde han selv faa Øje for Manglerne og rette dem. Hun kunde have hørt paa ham hele Natten, og maatte dog, saa nødig hun vilde, ofte bryde ham af, længe før han blev færdig. Men hendes Hjærne var for træt. Ud over et vist Tidspunkt forstod hun intet mere, kunde ikke følge med og maatte tilstaa det.

»Mogens —« kom det en Aften lidt søvnigt, undskyldende henne fra det halvlyse Hjørne, hvor Chaiselonguen stod »du — — det er ærgerligt, men — jeg kan ikke mere. Det sidste, du sagde — jeg ved ikke, hvor det blev af. Skynd dig at sige Godnat, ellers sover jeg fra det ogsaa —«

Hun lo lidt nervøst, rejste sig over Ende, fik Fødderne paa Gulvet og rakte Haanden ud imod ham.

»Min stakkels, lille, trætte Myre — jeg er ogsaa et Asen, der bliver ved at snakke — men nu skal jeg gaa!«

Han gik ikke, men satte sig hos hende i Chaiselonguen og lagde sin Arm om hende. Hun gøs lidt af Søvnkulde, puttede sig ind til ham med Hovedet paa hans Skulder og gav sig med kælen Træthed hans Kærtegn i Vold. Han kyssede hendes Haar,

hendes Pande og blege Kinder med en varsom, forsigtig Ømhed, der ikke fik Ende og næsten lullede hende helt i Blund. Men hendes Læber rørte han ikke — »tør ikke«, hviskede han og knugede hende til sig i et fast og tæt Greb, der gjorde hende pludselig vaagen. Med et ilsomt »God Nat«, rev han sig løs og for af Sted. Lyttende hørte hun ham løbe op ad Trapperne, saa smækkede hans Dør. Hans Skridt lød oven over hende i nogle raske Slag frem og tilbage over Gulvet og tabte sig hen ad Vinduet til, hvor Skrivebordet stod. Alt blev stille.

Hun sad endnu lidt, lænet tilbage mod Puderne, saa uvilkaarlig op mod Loftet, syntes næsten, hun kunde se ham sidde bøjet over Arbejdet der oppe, ønskede, hun turde stjæle sig efter ham, liste sig ind og give ham det Kys, han lidt unødvendigt, forekom det hende, nægtede sig selv.

Hvor godt de havde det sammen, de to, og hvor lykkelig hun var, tænkte hun, mens hun inde i Sovekamret foran Spejlet løste sit Haar og flettede for Natten dets tunge, mørke Masse. Der manglede intet i deres Lykke, eller —? Nej — næsten intet!

XVIII.

Nedslaaet og saa underlig tavs og aandsfraværende gik han den sidste Aften før Jul op og ned ad Gulvet. Det blev ikke rigtig til noget med deres Samtale.

Mere end sædvanlig træt og anstrængt var hun, næsten til Ende med sine Kræfter og saa nervøs, at hun hvert Øjeblik maatte skifte Stilling paa Chaiselonguen, hvor hun intet Sted fandt Hvile. Og, værst af det hele, denne Uro, der foruden Trætheden skyldtes et legemligt Ildebefindende, avlede hos hende som hos saa mange andre Kvinder, paa Bunden af Sindet en dump Irritation, den, hun stred imod uden ret at være sig bevidst eller kunne bekæmpe, netop fordi den havde som Aarsag et organisk Onde. Tavsheden, følte hun, baadede hende bedst, og dog pinte den hende, uden at hun derfor vandt over sig at bryde den.

Han havde øjensynlig noget paa Sinde at meddele. Og saa huskede hun, det ikke var første Gang, hun i disse Dage gjorde den Iagttagelse.

Med et rejste hun sig, gik hen og stak sin Arm ind under hans, som hun spøgende, men maaske lidt iltert, ruskede, idet hun spurgte:

»Hvad er det, du gaar og gemmer paa, Mogens? Kom nu med det — hører du.«

Han stoppede op i sin Gang, trykkede hendes Arm fast til sig med en halvt sky, halvt sørgmodig Mine og sagde hurtig, saa Ordene ligesom snublede over hverandre, og uden at se paa hende:

»Ja du — det er slemt for os, kære, men — men — jeg kan ikke blive her i Julen. Jeg maa rejse i Morgen tidlig ud til min Farbror, du ved. Jeg plejer — det er gammel Aftale og — gammel Skik, at jeg er der Nytaar over, og — jeg fik Brev om det for nogle Dage siden fra — fra de Gamle, og — for Tantes Skyld hun er meget syg. Hvad skulde jeg sige? Der er ikke noget ved det at gøre — —«

Saa brat kom Skuffelsen, og saa stor var den, at hun i første Øjeblik følte Smerten helt legemligt, som et Slag. Men i næste Nu kogte det i hende af Krænkelse og Vrede. I den nervøst-irritable Tilstand, hvori hun var, skylledes al Selvbeherskelse over Bord. Hendes Øjne, helt aabne flammede,

Kinder og Pande farvedes dybt røde, og med en heftig Bevægelse sled hun Armen til sig. Hun rystede over hele Kroppen, fandt i Hidsigheden, der ganske løb af med hende, slet ikke de Ord, hun vilde bruge for ret at ramme ham, som hun ønskede:

»Og det siger du først nu — — og jeg har — — og i Morgen — aa, det er stygt af dig — det er fejgt —!«

»Jeg vilde sagt det før, kære, lille Terese«, begyndte han ømt og undskyldende, overrasket og næsten skræmmet af den Storm, han vakte, »men jeg — jeg var selv saa — saa ked af det, og jeg nænnede det ikke —«

»Aa, hvor gider du sige saadant noget Slud — — —!« brusede hun op, men fik dog slugt Halvdelen af det uopdragne Ord, før det var hende af Munden, kom til en Slags Besindelse, bed Tænderne sammen og tøjlede sin Hidsighed, der, følte hun, var ved at gøre hende simpel.

Næsten med uhyggelig Pludselighed sank Blodet hende fra Hovedet, hun blev bleg lige til Læberne, en iskold Forbitrelse satte sig fast i hendes Hjærte.

»Om Forladelse«, vedblev hun, Munden dirrede, men Stemmen var kold og tør, »jeg forløb mig. Naa — du maa altsaa rejse. Ja — saa Farvel og — glædelig Jul!«

»Du — du tager det saa underligt,« sagde han blødt og lidt forsagt, »som om jeg — — tror du ikke, jeg blev, om jeg kunde —?«

»Jo — naturligvis!«

Den rolige Tone narrede ham, og i Øjeblikkets Iver for at forsone hende opfangede hans Øre ikke Bitterheden.

»Naa, saa forstaar vi hinanden«, udbrød han lettet og greb efter hendes Haand. Men hun lod, som om hun ikke saa det og gjorde, som var det tilfældigt, Afstanden lidt større imellem dem. For første Gang fik hverken hans Stemmes Klang eller det bønlige Udtryk i hans Øjne Magt over hende.

Hun var nu ganske sløv og næsten synkefærdig af Træthed, syntes alt var ligegyldigt, ønskede blot at faa Ende paa det, og at han vilde gaa, saa hun kunde komme til at lægge sig:

»Jeg er meget træt — og vilde gærne til Ro!«

»Ja — jeg kan se det, stakkels du —. Nu skal jeg gaa — —« ligesom prøvende og endnu en Smule forknyt nærmede han sig og lagde Armen om hende. Hun stod stiv og stille, men hindrede det ikke. »Ved du hvad«, vedblev han overtalende og glattede kælende hendes Haar, »jeg tror næsten, det er godt, jeg rejser. Saa faar du bedre Ro at hvile dig.«

»Maaske —«

»Farvel — saa længe, kære, og — ja, glædelig Jul bliver det jo ikke for nogen af os, men — —« han kyssede hende to, tre Gange paa Munden, der var kold, og intet Kys gav igen.

Saa snart han var borte, skyndte hun sig i Seng, gad ikke tænke, syntes, hun var ligeglad, tog en Skefuld Chloral, hun havde staaende, men endnu ikke brugte af, og sank næsten øjeblikkelig sammen i en tung Søvn, der varede, til Konen to Gange havde banket paa hendes Dør næste Morgen.

Det var silde, og hun maatte klæde sig paa i Hast for at komme i rette Tid til Magasinet. Lidt ør og tung i Hovedet af Sovemidlet huskede hun ikke før paa Vejen derhen, at Højer var rejst, men fandt i sit Sind endnu kun den kolde Vrede, der gjorde hans Fraværelse ligegyldig — og for den Sags Skyld alt andet ogsaa.

Næppe bag sin Disk grebes hun og reves med af Dagens Travlhed og Virvar. Ingen Tid til for sig selv at tænke, føle eller sanse under det Højtryk af rastløs Virken, der satte alle Hoveder og Hænder i Bevægelse uden Stans og Hvile.

Den Dag ingen Forskel paa over- og underordnede Funktionærer. Alle expederede. Endog Cheferne tog Haand i med, udenfor og indenfor Disken.

Kundernes stimende Skarer købte, købte af alt, næsten uden Vragen, hastig, flot, som havde al Verden Penge og travlt med at komme af med dem.

Trætheden hos alle de unge Kvinder i Magasinets Tjeneste var naaet til det Stadium, hvor den bliver Ophidselse, ikke føles. Der saas ingen blege Ansigter. Paa Kinderne brændte pletvis en hektisk Rødme, der lignede Sminke. Øjnene var blanke, unaturlig store. De havde ømme Fødder, kunde dog ikke staa stille, løb, vimsende, urolig, naar de banede sig Vej for at hente eller bringe. De svarede med Smil, baade i Tide og Utide og snakkede, snakkede for Varerne med Kunderne uden Personsanseelse.

Der laa i Luften en munter Ilfærdighed, som gjorde alle lige, og, alt som Aftnen nærmede sig, svulmede op til feststemt Gemytlighed. Gennem det store Lokale brusede det med Tale og Latter og med Penges idelige Klirren.

Endelig var det forbi. Næsten med Vold maatte de sidste Kunder lukkes ude.

Ad de sølede, sparsomt belyste Gader, udaset, ganske mat paa Sjæl og Legeme, gik Terese henimod Klokken otte hjemad, uden Hast.

Indendørsfesten, nu i fuld Gang alle Vegne, slugte paa den Tid al Færdsel, alt Liv. De lukkede

Butikker med mørke Vinduer, stængende Skodder saa ud som Døds- eller Fallitboer, syntes hun, de sjældne Fodgængere som husvilde Eneboere, der irrede om uden Maal.

En klam Taage, som fulgte paa Dagens milde Vejrlig og Glimt af Sol, gennemisnede hende med fugtig Kulde. Hun gøs og gik raskere til.

Hjemme var der mørkt og halvkoldt. Hun gav i Morges Konen fri, sagde, hun skulde ud, og sendte hende bort med en Kurv fuld af Juleknas, Pynt til Træet og alle Slags Gaver til Rollingerne.

Indenfor mødte hende den bittersøde Duft af Kirkegaards-Grønt: Tuja, Buxbom, Vinterasters og Gran, bundet i Kranse og Guirlander til Mormorens og Mosterens Grave.

Hvor hun kendte den Duft! Hvert Aar paa denne Dag fyldte den hendes Stuer. Nu skyllede den ind over hendes Sind som en varm Flod af vemodigt Savn og kære Minder, gjorde Hjærtet blødt som ved et pludseligt Tøbrud og kaldte frem en Strøm af stille Taarer. De tog med i deres Løb Kulden, Bitterheden, Vreden, alt det hun gemte paa siden igaar.

Hun hverken anklagede, forsvarede eller undskyldte mere. Hun længtes blot, længtes efter h a m.

Uden Nytte stred hun mod Længslen, kaldte Fornuft, Stolthed, Trods til Hjælp, søgte endog at blæse nyt Liv i sin Vrede. Alt forgæves. Hendes

Hjærte begærede nu kun et — at se ham, være ham nær.

Men Graaden tog med sig det sidste af hendes Modstandskraft mod Trætheden, der omsider overvældede hende helt.

Ryg og Lænder var som brudte, Fødderne, ømme og hovne af at staa og gaa, syntes ikke at kunne bære hende mere. Øjnene smertede og Hovedet. Hun frøs, saa Tænderne klaprede i Munden.

Uden at tænde Lys klædte hun sig af og gik til Sengs. Mørket og Hvilen i Sengen, hvor hun snart blev varm, lagde sig dulmende om hendes værkende Lemmer og oprevne Sind. Ud under de lukkede Øjenlaag randt endnu Taarerne langsomt, blev ved at rinde, indtil Søvnen endelig tørrede deres Kilde.

XIX.

Hun vaagnede styrket, udhvilet, men Længslen hang fast i Sindet, øgedes, alt som Dagen led, til en næsten uudholdelig Kvide og vendte op og ned paa alt.

Det var ikke ham, der havde Uret, men hende, og hun fortrød, aa, saa inderlig hvert hidsigt Ord, hver vred Tanke, sin Kulde, sine knappe, bitre Svar, og mere end noget andet, at hun ved Afskeden end ikke gengældte hans Kys.

Alt nagede nu, og alt hidsede kun Savnet og Længslen.

Efter Kirkegaardsturen om Morgnen tog hun sig intet til. Rent mekanisk lavede hun sig lidt Mad, naar Sulten tvang hende, spiste uden at dække Bord, staaende, i Køkkenet, hvor det traf sig.

Skønt hun vidste, han umuligt kunde komme, for hun sammen ved hver Lyd, uden for, paa Trappen, ovenpaa, haabende, ventende, Dagen lang.

Da ogsaa anden Juledag omsider sneg sig til Ende, syntes hun, hun havde levet de to længste Dage af sit Liv.

Næste Morgen bragte Postbudet et Brev. Det var ikke fra Fru v. Schilden og kunde saa kun være fra en. Ja — i Poststemplet stod den Bys Navn, hvor Højer boede — hun rev det op.

Det indeholdt et Par hastige Linjer, som meddelte, at han kom i Morgen. Han havde nu, skrev han, skattet tilstrækkelig til Pligt, Familiehensyn og andet Vrøvl, vilde give dem her ude en Slidder for en Sladder og rejse.

Papiret rystede i hendes Haand, Bogstaverne løb i et. Han kom, han kom! Og »i Morgen« var jo i Dag. Ja — i Dag, om nogle Timer havde hun ham igen.

Alle Pulse bankede af Glæde.

Men der stod mere. Aandeløs læste hun:

»Jeg længes efter dig, — længes, saa jeg er ved at gaa ud af mit gode Skind — — i Tankerne tager jeg dig i mine Arme, trykker dig, knuger dig lige ind i mit Hjærte.«

Og langt nede paa Siden endnu en Linje:

»Jeg kysser dig ihjel.

Mogens.«

Det var, som om de sidste Ord brændte hende, tændte Lue i hendes Længsel, som brød pludselig en skjult hed Kilde sig Vej i hendes Bryst. Hendes Kinder blussede. Varsomt knugede hun Brevet sammen i Haanden og stak det med en hastig Bevægelse, som turde hun ikke se det mere, ind paa Brystet. Hver Gang Papirets sagte Kradsen følte mod hendes Hud, strømmede Blodet hende varmere til Hjærtet.

I en Fart satte hun Konen i Gang med at lægge i Kakkelovnen, lufte ud og gøre i Stand i Højers Værelser.

Selv skyndte hun sig af Sted for inden Magasintid at faa sendt Blomster hjem til at pynte hans Stuer, bestille Vin og Middagsmaden fra en Restavration.

Idag vilde hun være fri for at gaa i Køkkenet. Intet skulde stjæle, var det blot Minutter af denne Aftens Gensynslykke, den, hun vilde nyde helt.

Hun skaffede sig fri for at gøre Tjeneste i Magasinet om Aftnen, hastede hjem og saa allerede fra Hjørnet af Gaden et Vindu aabent i sin Lejlighed og ham paa Udkig.

Et Øjeblik efter tog han hende tæt i Favn — og saa havde han nær gjort Alvor af sine Ord i Brevet.

Men siden den Dag forandredes deres Forhold. Der var som dulgt Ild i Luften om dem, og i deres Sind blev Kærlighedens stille Gløden nu til Flamme.

Over hans Kærtegn kom der en mandig Heftighed, som berusede hende, rev hende med, saa hun glemte alt andet end just det ene, at hun elskede, og blev elsket. Hun havde kun en Tanke — ham, kun en Længsel, at være ham nær, og hendes Længsel fandt kun Lise, naar hun følte hans Arme om sig, hans Mund paa sine Læber.

Og nu blev Arbejdet hende en Kval, et Aag, der tyngede paa hendes Skuldre, og som hun ofte følte sig fristet til at kaste af.

Udsalgstiden begyndte, og saa længe den stod paa, var hun bunden fra tidlig Morgen til Aften silde. Hun naaede i Reglen ikke en Gang hjem til Middag, men maatte spise i Skynding paa en Restavration. Det var for en stor Del Frøken Clausens Skyld. Af hende havde Terese i denne Tid saa godt som ingen Gavn. Hun var i et skrækkeligt Humør, lad, forsømmelig og saa studs, at Terese næppe turde betro hende nogen Kunde.

Ikke en Gang sit Toilette passede hun, mødte sjusket og uordentlig paaklædt om Morgenen, slog med Nakken og var kort for Hovedet, naar Terese bebrejdede hende noget. Eller hun kastede sig næsegrus ind over Gulvet i Tegnestuen, grædende

og hulkende i et Anfald af Fortvivlelse, der i alt Fald i Øjeblikket var oprigtig.

Næsten mod sin Vilje blev Terese rørt. Men naar hun med gode Ord trængte ind paa hende for at faa Grunden at vide til hendes Sorg og tilbød at hjælpe hende, i hvad det saa var, rystede Frøken Clausen blot trøstesløs paa Hovedet og vilde intet sige. Hende kunde ingen Mennesker hjælpe mere — nu var det ogsaa alt sammen lige fedt. Man kunde lige saa godt springe i det som krybe i det — i Peblingesøen endte man alligevel.

»Uf, det er en skidt Indretning det hele!« sluttede hun i Reglen og lovede saa Bod og Bedring næste Dag — men det blev ikke bedre. Terese maatte gjøre Gavn for to, og det stjal mere og mere af hendes Tid. Hvor meget hun end længtes, fik hun og Højer kun Aftentimerne for sig selv.

Men det blev dog ikke til meget med at tale sammen. De fik ikke Stunder. Og hvad behøvedes det ogsaa nu, tænkte Terese. Hvert nyt Favntag, hvert Kys og de glødende Ord, der hviskedes fra Hjærte til Hjærte, syntes jo som intet andet at nærme dem til hinanden, skabte en saadan sød og hemmelighedsfuld Fortrolighed, som ingen nok saa dybsindig Udvexling af Tanker og Meninger hidtil formaaede. I den voxende Attraa, ildnet af deres ensomme, enge Samliv mødtes de, forstod hinanden

som aldrig før og var lykkelige eller vilde været det — hvis de havde vovet.

Men de vovede ikke. Der var Aftner, hvor han end ikke dristede sig til at blive i hendes Nærhed, fordi han følte sig ude af Stand til at tøjle sit dagligt stigende Begær.

Det mærkede hun, og naar hun da sad ene tilbage, mens hun hørte ham gaa deroppe, rastløs frem og tilbage, ofte til langt ud paa Natten, brød der i hende en Ve, som var en underlig Blanding af kærlighedsfuld Længsel, Undseelse og — Oprør mod det i dem selv, der adskilte dem.

Ti det blev hende Dag for Dag klarere, at just fra Halvheden i deres Samliv, den bittersøde Nippen til den Kærlighedslykke, de begge higede imod, sneg der sig ind i deres Forhold noget, som var usundt, uskønt.

Og mod dette rejste sig hendes sunde Kvindelighed.

Det var jo kun naturligt, hvad de følte, Kærlighedens Lov og Kærlighedens Mening, der skete Fyldest, naar han med Mandens Ret til at eje den Kvinde, hvis Hjærte han vandt, begærede hende som sin egen. Deri var ingen Synd, saa lidt som noget urent.

Og hun selv — ja, til denne Mands Hjærte, ind i denne Mands Favn droges hun lige saa sikkert

og uimodstaaeligt, som hun den Gang gøs tilbage ved Tanken om at blive Heinrichs Hustru.

De delte jo allerede alt med hinanden som Ægtefæller — og nu syntes Ordet hende pludselig at gemme en ny, varm Lykke, hun aldrig drømte om før — hvorfor saa ikke blive det helt, inden syge Drømme, golde Længsler tærede deres Følelsers Friskhed, plettede deres Sjæles og Tankers Renhed.

Nej, hans vilde hun blive — helt hans. Hvad han ønskede, men ikke vovede at bede om, vilde hun skænke ham i fri og stolt Hengivelse af sig selv. Saa blev det dem imellem, som det skulde være.

XX.

En Aften, just som han modstræbende vilde gaa, holdt hun ham blidt tilbage, og da hun saa trykkede sine Læber mod hans Mund, var det, som flammede en ny og stor Lyksalighed hende gennem Blodet og gjorde hende ganske svimmel.

»Saadan har du aldrig kysset mig,« hviskede han med en sløret, lykkelig Stemme, der bragte hende til at skælve i hans Arme.

»Jeg elsker dig — — jeg er din —« hun fik slet ikke Lyd til Ordene. Men hun syntes, hun sagde dem til ham af hele sin Sjæl, med hver Fiber i sit Legeme, hvert Slag af sit Hjærte, hun følte banke mod hans.

Og han forstod hende.

Med et halvkvalt, elskovsfuldt Udraab, knugede han hende til sig, løftede hende op og bar hende, mens han bedækkede hendes Ansigt, Hals og Skuldre med Kys, over Gulvet hen til Sovekamret.

Men paa Tærsklen standsede han — ligesom usikker.

Hans Tag om hende løsnedes, og hun gled ud af hans Arme. Det flakkede saa løjerligt i hans Ansigt, han lo nervøst, og hans Hænder brændte om hendes, som han krammede med smaa korte Tryk.

»Nej, Terese,« sagde han, det kom stammende afbrudt — »vi maa — passe paa os selv, min søde Pige,« han ligesom sank noget »vi bør ikke — — vi vilde fortryde — —. Det er svært at sige — men — du vilde — vilde — synke i mine Øjne, for — du skal jo være min Hustru — —« atter vilde han drage hende til sig, sky gøs hun tilbage. Hun følte kun hans varme Mund paa sin Hals, hørte ham mumle noget om »i Morgen«, som hun ikke forstod — — og saa styrtede han ud af Stuen.

Hun stod et Øjeblik ganske bedøvet og forvirret — næsten som var hun dumpet fra Himlen ned paa Jorden, tænkte hun og lo — lidt bittert — ved sig selv.

En underlig Flovhed og Kulde sneg sig over hende. Uvilkaarlig søgte hun efter noget at svøbe om sig, fandt et Schavl, hyllede sig i det og trykkede sig ind i et Hjørne af Sofaen. Pinligt stak det et Sted i hendes Hjærte. Var det Skam, Ydmygelse, der pressede hendes Bryst sammen, saa

hun næppe kunde aande, og fyldte hendes Hjærte med Angst.

Nej — den Smerte, hun følte brænde i sit Indre som et Saar, der pludselig sprang op at bløde, kom andet Steds fra. Det var ikke sig selv, hun tænkte paa — men ham.

Ti nu, han ikke længer var her, gik det først rigtig op for hende, hvad det var, han havde sagt:

»— du vilde synke i mine Øjne — for — du skal jo være min Hustru.«

Det var, som om Ordene besudlede hende, sølede til alt, hvad hun følte finest og helligst i sit eget Hjærteliv.

Den Tankegang, der i hint Øjeblik lagde ham de Ord i Munden, forekom hende oprørende, ja — raa.

Det stod med et klart for hende, at noget skilte dem, satte Skranke, en uoverstigelig, imellem dem. De var som to Væsner af forskellig Art.

Og derfra kom Smerten, Angsten. Hun syntes, hun følte noget i sig løse sig op, ebbe bort med en Lidelse, som var det Livet selv, det galdt. Magtløs stred hun for at dæmme op mod det, der svandt.

Gysende sprang hun op, svøbte Schavlet tættere om sig og gav sig til hastig, hvileløst at vandre om i Værelset, mens Tankerne begyndte at strides i hendes Hjærne.

Eller — skulde han have Ret — blot nogen Ret? Et var sikkert, den konventionelle Moral havde han for sig. Men var den, kunde den være til alle Tider, i alle Tilfælde, den højeste og eneste Rettesnor for frit tænkende, sundt dømmende Væsners Handlinger?

Nej — og atter nej! Og dog — det var maaske kun, fordi hun selv var Part i Sagen, at hun dømte saadan?

Kan hænde, alle Mænd tænkte som han?

Og pludselig mindedes hun Heinrich. Ham havde hun længe glemt.

Fru v. Schildens sidste Brev fra Foraaret laa endnu paa Højers Anmodning ubesvaret i hendes Pult. Han vilde ikke, sagde han, da hun strax fortalte ham om den brudte Forlovelse, dele hende med nogen, end ikke med en forsmaaet Brudgoms Moder. Og Terese troede, det var ham, hun føjede, naar hun ikke skrev.

Men i Virkeligheden var det, fordi der i hendes Sind lurede mod Heinrich — og hans Moder med — en fjendtlig Stemning, hun ikke søgte til Bunds i — maaske fordi hun instinktmæssig ikke vilde. Og dog lededes hun næsten paa Trods af sig selv nu og da til en Sammenligning mellem de to Mænd, vejede ikke blot deres aandelige Værd, men deres menneskelige Væsen og Væren mod hinanden —

og skød med en pinlig Følelse af Utilfredshed Resultatet fra sig, skønt — eller maaske fordi hendes Hjærte, hendes Blod, hendes Sanser aldrig talte tydeligere for den ene mod den anden, end netop naar hun sammenlignede.

Men nu —? Vilde Heinrich — han ogsaa — under samme Vilkaar have handlet ligedan?

Hun maatte uvilkaarlig smile. Det var umuligt at tænke ham ind i disse Forhold og desuden — ak nej — hun vidste det ikke — var ikke sikker — — og vaandede sig derunder.

Sank da virkelig den Kvinde, der før Brylluppet gav sig hen til en elsket Mand, uhjælpelig i hans Øjne?

Hun maatte jo næsten tro det.

Men hvis det var saa, hvad tænkte Højer da om hende nu?

Hvor ganske uden Brøde, Skyld, end sige Skam, hun følte sig, saa havde jo dog Ønsket, Længslen, Attraaen været i hende som i ham, da han løftede hende i sine Arme.

Og det var ham, ikke hende, det skyldtes, at hun ikke sank, nej — »faldt«, var det jo, det hed. Hans Fortjeneste alene, at den gode borgerlige Moral ikke var krænket.

Hun lo. Underlig skærende klang Latteren i det stille Værelse.

Ja, hun burde vist oven i Købet være ham taknemmelig for hans Selvfornægtelse — — —

Hun for pludselig sammen. Hun hørte hans Skridt over Gulvet der oppe, hans Dør forsigtig blive lukket op, sagte kom han ned ad Trappen.

Lyttende standsede hun i sin hastige Gang, mens en Følelse, der næsten lignede Rædsel, krøb gennem alle Aarer og blegnede hendes Kinder, da de listende Skridt nærmede sig hendes Dør.

»Ikke nu — ikke nu!« næsten skreg det i hende, »ikke nogensinde — —!« og hendes Hjærte stod stille — »aa, nej — — han gik forbi — ned — ned. Jo, nu smækkede Gadedøren«. Hun drog et lettende, befriende Suk, men rystende paa alle Lemmer maatte hun sætte sig for ikke at falde.

Flygtig beskæftigede det hende et Øjeblik, at han mod Sædvane gik saa silde ud — og hvorfor han listede sig saa underlig af Sted? Men han kunde sagtens, lige som hun, ikke sove og valgte at gaa sig træt i den friske Luft.

Hun rejste sig og følte, at ogsaa hun var træt, dødtræt.

Inde i Sovekammeret stod Vinduet aabent. Den kølige Friskhed gjorde hende godt. Der gik han nede — med Kraven opslaaet og en stor, sort Filthat, hun ikke kendte. Hvorfor mon det for Resten — han gik jo nu ellers med Studenterhue?

Hun tændte Lampen og lagde sig paa en lille Sofa derinde, lukkede Øjnene og forsøgte at sove.

Men Tankerne vilde ikke lade sig dysse. Uophørlig spurgte de, forskede, fandt ingen Bund, og saa med et glimtede pludselig gennem hendes Bevidsthed det Nødraab, der for hende gennem Sindet, da hun hørte ham komme:

»Ikke nogensinde!«

Mente hun —? Betød det —? Elskede hun ham da ikke mere?

For første Gang gav hendes Hjærte kun nølende Svar: jo — jo vist — men — —

Hulkende trykkede hun Ansigtet mod Puden og ønskede, hun kunde græde — men hun havde ingen Taarer.

XXI.

Da Terese næste Morgen kom til Magasinet, sendte Frøken Clausen Bud, at hun var syg og ikke kom den Dag.

Den Efterretning var hende velkommen, satte Fart i hende. Med Gru havde hun tænkt paa at sidde i Tegnestuen, overladt til sine Tanker. Nu fik hun andet at tage vare.

Det var mod Slutningen af »Udsalget«. En klar, stille Dag sidst i Februar med let Frost, høj Sol over alle Tage.

Allerede fra om Morgnen laa der i Luften dette ubestemmelige, som lokker Folk til Butikkerne og i en Forretning giver en »god« Dag og en glad Aften — ved Opgørelsen.

Terese var ene om Expeditionen, og Handelen gik strygende.

Hun følte, trods den gennemvaagede Nat, intet til Træthed eller Udmattelse. Tværtimod — hun

syntes med et, hun havde Kræfter for ti, kunde holde ud for tyve og afslog ganske hoverende Hr. Holmers Tilbud om Hjælp, da Kunderne efterhaanden fyldte til Trængsel Rummet foran Disken i hendes Afdeling.

Hvordan det egentlig gik til, vidste hun ikke, men hun fik virkelig tilfredsstillet alle, og det morede hende ligefrem saadan at mangedoble sig selv, have Svar til alle, finde Udveje for alt — aldrig var hun bedre oplagt til at sælge — og fik solgt baade Rub og Stub.

Hun glemte endog helt sine Maaltider, saadan gik Dagen i et. Det var Hr. Holmer, der endelig sent paa Eftermiddagen lod bringe Middagsmad — en hel lille elegant Diner — til hende fra en Restavration. Leende takkede hun og lod sig Maden smage, skønt hun kun fik den mundfuldevis — saa ofte løb hun fra og til.

Da ved Lukningstid hendes Kasse gjordes op, viste den en Indtægt, større end nogen anden Dag i Aaret. En god, rund Sum i Salgsprocenter kom paa hendes Del, og den uigennemtrængelige Kasserer fulgte hende til Døre med et Extrabuk, der talte højt om hans Respekt for hendes merkantile Evner.

Udenfor gjorde en Stump blank Maane lyst i Byen. I det gode Vejr og det tørre Føre et

livligt Røre paa Gaderne, der saa ud som om de for en Gangs Skyld var gjort rene.

Hun sugede med Velbehag den kolde Luftstrøm til sig i et dybt Aandedrag, idet hun begyndte at gaa — og huskede saa, hvad Dagens Anspændelse og det travle, ihærdige Arbejdes absolutte Krav paa hele Hjærnens Virksomhed hidtil ligesom holdt bundet i en Slags Hjærtets Skindød.

Nu fik Hjærnen Hvile, nu følte hun atter Hjærtet slaa, nu blødte Vunderne paa ny, og nu — om nogle Øjeblikke — skulde de mødes.

Og hvad saa? Hvad vilde ske?

Hun sagtnede sin Gang. Uvilkaarlig var hun falden ind i det raske Tempo, der altid førte hende hjem. Hun syntes ellers aldrig, hun hurtig nok kom det lille Stykke Vej, der skilte inden Aftnens Møde.

Men — nej, hun fandt ingen Higen, ingen Længsel i sit Sind. Kun en sælsom uhyggelig Fornemmelse af Tøven, Uro, Usikkerhed, hun ikke kunde forklare sig.

Det var, som om Fødderne hang fast i Stenbroen, som maatte hun stride sig frem imod noget, der hæmmende holdt igen.

Hun naaede hjem, stak Nøglen i Laasen og fik saa Øje paa noget hvidt i Brevkassen uden paa Døren.

Et Brev — fra Mogens, naturligvis. Saa kom han ikke den Aften, tænkte hun. Var Skuffelsen eller Lettelsen størst? Hun vidste det ikke.

Hun tog Tøjet af uden Hast, skiftede Kjole, tændte Flammen under Kedlen til Te, satte sig til Rette i sin vante Stol, brød Brevet og læste.

Nej — han kom ikke. Han tog ud paa Landet et Par Dage, skrev han, for at samle sig og komme til Ro i en nylig fattet Beslutning af afgørende Betydning for deres fælles Fremtid.

Saa fulgte, kastet mellem hinanden, glødende Forsikringer om hans Kærlighed, Selvanklager, Forbandelser over Tilværelsen i Almindelighed, hans egen i Særdeleshed, og Brevet endte:

»Skønt mit Hjærte brænder af Længsel efter dig, min elskede Terese, mener jeg det rettest at lægge denne kortvarige Adskillelse imellem os.

Naar jeg kommer hjem, vil Livet begynde for mig under en ny Form i anstrængt Arbejde, i stræng Pligtopfyldelse og Forsagelse — indtil den lyksalige Dag, da jeg med hævet Pande tør kalde dig min for Guds og Menneskers Øjne.

Jeg lærte paa ny i Nat at bede: Led os ikke ud i Fristelse. Stol paa, min elskede, at jeg ikke oftere skal nærme mig dig, uden at denne Bøn forinden har givet mig Kraft og Renhed i Sind og Tanke.

Din

Mogens.

Hun lagde med et Suk Brevet fra sig. Ikke et af dets mange Ord naaede hendes Hjærte, gav Genlyd i hendes Sind. Det hele syntes hende uvedkommende, som skrevet til en anden.

Men Meningen var jo øjensynlig den bedste, tænkte hun, mens hun dog halvt ubevidst kæmpede mod en Følelse af paa ny at være krænket, saaret uden dog at kunne finde, hvorfra det kom, og uden egentlig at bryde sig om at søge det.

Ikke en Gang den »Beslutning«, han skrev om, fristede hendes Nysgærrighed. Det undrede hun sig selv over, men med et træt: »hun fik det jo nok at vide,« lod hun ogsaa det glide fra sig.

Saa gjorde hun sig det hyggeligt, lavede Te, spiste til Aften, gik tidlig i Seng og faldt i Søvn, næsten før hun lagde Hovedet paa Puden.

Et Par Dage forløb. »Udsalget« hørte op. Frøken Clausen mødte atter til Tjeneste, og alt gik i den vante Gænge i Magasinet.

Endnu kom Højer ikke.

Men Ensomheden, syntes Terese, gjorde hende godt, gav Ro, om den maaske end var en Smule kunstlet, og saa hvilede hun ud fra den strænge Udsalgsmaaned, tog sig det mageligt i Middagstiden hjemme, nød sin Kaffe, ja, røg endog sin Cigar, der efter det lange Savn var en dobdelt Nydelse.

Ganske vist sørgede hun for at have Mad nok til to og alt beredt til hans Modtagelse, tænkte ogsaa hver Dag, naar hun gik hjem, at nu maatte han vel være kommen. Men naar hun ikke fandt ham der, tog det ikke just paa hendes Humør eller paa hendes Appetit, og hun følte egentlig hverken Sorg eller Glæde mere. Undrede sig lidt derover, men lod det staa hen — som saa meget andet.

Maaske kom det af, at hun netop nu kastede sig over et nyt Arbejde, der ganske optog hendes Fritimer: en Kala i fuldt Flor, et rent Pragtexemplar, hun i Forbigaaende saa hos en Blomsterhandler og nu syede efter med rastløs Flid, baade Morgen og Aften.

Den blev, kunde hun selv se, efterhaanden som den voxede frem i Rammen under hendes Naal, en Mesters Værk, det bedste, mest fuldendte, hun endnu havde gjort.

Under dette Arbejde modnedes Beslutningen om at virkeliggøre en Plan, der længe havde spøget i hendes Hjærne: endelig at lade sine Blomsterbroderier gaa ud i Verden ved at arrangere en selvstændig Udstllling af dem f. Ex. i Industriforeningen.

Mange ubestemte Forhaabninger, saavel som megen lønlig Banghed, knyttede sig til dette Skridt ud fra ubekendt Tilværelse, stille Liv som Arbejderske i Tegnestnen, bag Disken og for andres

Regning, — ud til selvstændig at træde frem og svare med sin Personlighed for sit eget Værk.

Men med en underlig stærk Higen, der overvandt enhver Betænkelighed, længtes hun efter at faa sine Arbejder bedømt, værdsat, anerkendt som det, hun godt vidste, de var — Kunst, om end en ny og ganske beskeden Art.

Hun blev netop færdig med sin Kala, da hun om Morgenen fra Højer fik et Par Ord, der kun sagde, at den Dag kom han.

Lidt sky og forlegen, men som havde han slet ikke været borte, mødte han hende, da hun kom hjem til Middag. Hun slog uden Anstrængelse ind i samme Tone.

Saa spiste de sammen, talte med hinanden om dit og dat, muntert, roligt, som var intet hændt, eller al Ting glemt.

Men efter Kaffen, idet hun brød op for at gaa, og han efter Sædvane hentede hendes Kaabe og hjalp hende den paa, fløj der gennem hendes Sind som en Mindelse om al den Sødme, just dette Øjeblik tidligere gemte, naar han med Kaaben foldede hende ind i sine Arme, kyssede hendes Pande, Øjne, Mund mange Gange til denne Afsked for et Par Timer, som de nok gjorde Løjer med, men virkelig fandt lange.

Men nu — — jo, ogsaa han mindedes.

Hun følte det i det næsten ængstelige Hastværk, hvormed han hjalp hende, som turde han ikke røre ved hende, saa det varme Blod skyde ham op i Kinderne, vidste, at om hun gad se ind i hans Øjne, vilde de lyse mod hendes i øm Attraa — men hun gad ikke — nej, hun gad ikke! — og hun syntes næsten, hun havde Lyst til at slaa ham.

Med et kort Farvel og uden at give ham Haanden skyndte hun sig ud af Døren.

Aa, hvor alt dette var hæsligt, usundt, unaturligt! Og hvad skulde det blive til?

Var han da Helgen og hun Synderinde?

Det første mente han sagtens — det kogte i hende af et Slags afmægtig Forbitrelse, og i Øjeblikkets Ophidselse laante hun hans Træk, der ligesom gled forbi hende i det samme, et Udtryk af fad Selvgodhed, det hun dog strax efter indrømmede for sig selv slet ikke fandtes der. Tværtimod — det Glimt af hans Ansigt, hun tog med sig, da hun gik, var forpint og ulykkeligt — men det rørte hende ikke længere.

Nu vel — hvad han nu kaldte »Renhed i Sind og Tanke«, var for hende Helligbrøde mod den Kærlighedens Flamme, der brændte rent og klart i hendes Hjærte, indtil — aa, indtil alt dette stygge slog ned imellem dem som en kvalmende

Røg, der forvirrede og blændede hende, saa hun næppe vidste længere at skælne falsk fra sandt, sundt fra sygt.

Kun i en Henseende gav hun sig sit Instinkt helt i Vold. Hun vilde ikke taale noget Kærtegn af ham mere — end ikke det broderligste. Det forekom hende — om med Rette eller Urette, vidste hun ikke, men hun følte det saadan — at netop ved denne hans paatagne Kølighed, »Broderligheden« overfor hende, blev enhver ydre Kærlighedsytring en Fornærmelse, bitrere, mere forsmædelig næsten end en utugtig Tilnærmelse fra en Fremmed.

XXII.

Men lidt efter lidt, alt som Dagene gik, og intet nyt hændte, der bragte hende ud af Ligevægten, gled hun til Ro i det, der nu var deres Forhold. Alt blev tilsyneladende »godt igen«, for saa vidt som de saas lige saa hyppig som før, om end ikke længe ad Gangen.

Om Aftnen, naar hun kom fra Magasinet, mødte han hende, saa spadserede de sammen en Timestid, drak Te sammen hjemme, og strax efter gik han op til sig selv for at studere, mens hun fik fat i en Bog, læste eller syede, indtil Sengetid.

Hun vidste, han nu besøgte Forelæsninger paa Universitetet, havde en Manuduktør, læste til en Examen, og saa vidt hun kunde skønne, med stadig og ihærdig Flid.

Afhandlingen, han før Jul var saa stærkt optagen af, talte han ikke mere om, lige saa lidt som han senere berørte, hvad det var for en Be-

slutning, han havde taget. Og hun spurgte ikke, holdt tilbage af en hende selv uforklarlig Sky og maaske af en dunkel Anelse, hun ikke vilde give Rum.

Men han havde altsaa truffet et Valg, og den blotte Bevidsthed om, at han endelig tog sig sammen til at ville noget bestemt, til at arbejde henimod et fast Maal, glædede hende, vakte til Live i hendes Sind ligesom lidt af den slumrende Varme og hævede ham atter.

Men naar hun overfor ham lagde for Dagen noget af dette, ikke just i Ord, men i de tusende smaa Beviser paa sympatisk Medviden, forøget Omhu og Omsorg, som det staar i en Kvindes Magt at yde i det daglige Liv til den eller dem, hun omgaas og staar i husmoderligt Forhold til, var det, som gøs han tilbage for hende ogsaa paa det Punkt, eller han mødte hendes Bestræbelser, ja — næsten med Utak.

Og saa lagde hun med stille Undren Mærke til, at der efterhaanden foregik ligesom en Slags Forvandling med ham. Eller — fik hun maaske først nu i hans Ydre, hans Væsen og Manerer Øje for en hel Hoben af de smaa Mangler, Unoder, som i og for sig ganske vist kun var Smaating, men som stødte an, ikke blot mod hendes Skønhedssans, men mod den ganske

naturlige og uafviselige Fordring paa at se Dannelse, Finhed afspejle sig ogsaa i den ydre Personlighed?

Hun værgede sig mod dette Indtryk, vilde lukke Øjnene, men formaaede det ikke.

Hun maatte se — og se skævt til selv noget saa uvæsenligt, som at han spiste grimt, brugte sin Kniv næsten som en Ske, havde Armene paa Bordet under Spisningen. Hun var pinlig lydhør for, at han ikke var fri for at smaske lidt, at han slubrende søbede Teen ind, og skønt hun sagde sig selv, at det var Overskægets Skyld, hørte hun det alligevel som noget, der skurrede næsten ulidelig i hendes Øren.

Hun opdagede, at han gik klodset og usikkert paa Fødderne, at baade de og Hænderne var altfor store og af en uskøn Form. Hun saa med et, at han ikke altid skiftede Lintøj ofte nok, skønt hun vidste, han nu havde fuldt op af alt, og hun selv tilsaa, at hans Vask blev ordentlig besørget. Hun greb sig i at irriteres over Uordnen i hans Værelse, den, hun tidligere, naar hun støvede af og satte til Rette der oppe, fandt, ja, næsten elskværdig, fordi den gav hende saa meget mere at sysle med, af hvad der var hans.

Hun hadede sig næsten selv, fordi det blev saadan, og foragtede i sig selv det, der gennem al hans Færd nu lod hende mindes hans tarvelige Udspring:

Søn af en Landsbyskolelærer, Bondestudent. Ja, i hendes Omdømme om ham laa Ordet »simpel« hende ikke langt fra Læberne, skønt hun holdt det nede og straffede sig selv med at vriste frem af sin Hukommelse Billedet af sin egen Fader, saadan som hun endnu huskede ham, fra hun var lille.

Men det hjalp ikke helt. Fordi — jo, fordi der begyndte at dæmre i hende en Anelse om, at den samme sælsomme Forskydning i hendes Syn paa ham ogsaa fandt Sted paa Aandens Omraade.

Hun trættedes ved hans idelige Talen om et og det samme. Og altid var det sig selv, han talte om, sine Tvivl og sine Kampe med det religiøse Problem.

Det forekom hende, at han langt fra at arbejde sig frem til Klarhed, viklede sig mere og mere ind i Mystikens Irgange, og hun var ikke langt fra at opgive nogensinde at se ham komme til uafhængige Standpunkter overfor de Spørgsmaal, han, saa længe hun havde kendt ham, svirrede om som Myggen om Lyset.

Men, hvad værre var, hun syntes, hun kom under Vejr med, at selv om det skulde lykkes ham at naa »til Klarhed« over det Religiøse, vilde hans Evne til at tænke frit opsluges af dette ene, og snarere kvæle hos ham end fremavle Frisind paa alle andre Punkter.

Mere og mere teologisk-bornerte fandt hun nemlig hans Udredninger, og en og anden Gang, naar hans Udtalelser faldt hende særlig stærkt for Brystet, kunde det fare hende gennem Hovedet: skulde det være Teologi, han atter studerede?

Hun gav dog næppe Tanken Tid til at forme sig — saa umulig, ja, uværdig, syntes den hende.

Det blev ogsaa mere og mere vanskeligt for dem at tale sammen. Han taalte saa daarligt nu hendes Modsigelser, og hun blev uvilkaarlig krassere i sine Udtalelser, sagde hensynsløst, hvad hun mente. Det stødte ham, mærkede hun. Tit optog han en ganske objektiv Ytring som en personlig Sigtelse — og lod hende føle, at han var fornærmet.

Saa kunde det ene Ord tage det andet, og Samtalen næsten udarte til Skænderi.

Ofte lo hun Misstemningen imellem dem bort med en Spøg, eller brød af i rette Tid. Men endnu oftere — og det blev tilsidst det almindelige — tav hun og lod ham tale — tale. Mens hun dog gik ved Siden af ham, enten indvendig forbitret, stridende med sin Hidsighed, eller ligegyldig ved det hele og i Grunden kedende sig saa smaat.

Men saa kunde hun til andre Tider forfærdet spørge sig selv: Hvoraf kom dog alt dette? Var han virkelig saa forandret? Det var næppe muligt.

Tidligere saa hun jo intet af det. Nej, Grunden maatte vist søges hos hende selv. Mon hun ikke, som den lille Dreng i Æventyret om Snedronningen, havde faaet en Splint af »Djævlespejlet« i Øjet, og nu saa alt i og ved ham fra den forkerte Side?

Anderledes kunde det næppe være — Skylden var sikkert hendes egen. Og naar det forholdt sig saadan, maatte hun jo kunne fjærne »Splinten«, saa hun igen saa ret.

Hun prøvede atter og atter paa det. Men det vilde ikke rigtig lykkes, hvor ofte og hvor anstrængt hun end søgte at omskabe i sin Fantasi Billedet af ham, som han nu syntes at være, til det, hun tidligere bar af ham i sit Hjærte.

Og denne Afmagt tyngede hende som et Mareridt. Med beklemmende Angst stemmede det hende for Brystet, som var noget i hende uden Redning stedt i Dødsens Vaande.

Uvilkaarlig, af ren Selvopholdelsesdrift greb hun da til den eneste Udvej, hun kunde finde, gjorde sig umyndig under sin Vilje, lukkede sine Øjne, tilstoppede sine Øren, saa hun intet saa og intet hørte af det, der foregik i hende selv.

Og saadan gik det til, at hendes Kærlighed, uden at hun ret vidste af det, svandt hen, sledes ud, ligesom døde lidt hver Dag, indtil et tyndt Spind af de skøre Traade: Medlidenhed, villet Tro-

fasthed og Vanens Vedhængen ene skjulte, at den var døende.

At det varede saa længe, inden hun kom til fuld Bevidsthed om, hvordan det stod til med hende, laa maaske ogsaa i, at hun i denne Tid blev saa stærkt optagen baade udad til og indad til paa helt anden Kant.

Ti nu, om en otte Dages Tid, skulde Udstillingen af hendes Broderier finde Sted i Industriforeningen.

Hr. Holmer, hvem hun spurgte til Raads, kom helt ud af sin kølige Verdensmandsro, da hun en Dag tog Mod til sig, gik ind til ham i hans private Kontor, sagde ham, hvad hun ønskede, og viste ham sine Arbejder.

I de stærkeste Udtryk roste han hendes Talent, det han kaldte enestaaende. Hun var født Kunstnerinde i sin »Branche«, burde aldrig beskæftige sig med andet.

Selvfølgelig skulde hendes Arbejder udstilles. Foreløbig i Industriforeningen. Det var en meget fornuftig Plan — og netop Stedet.

Men her hjemme, blev han ved, var slet ikke Marked for en Vare, der burde betales som Kunst — og god Kunst, føjede han til med et Smil og et Buk, som stod han overfor en eller anden af de »Kapaciteter«, der undertiden kom i Magasinet.

Terese blev ganske rød ved det — og kunde dog ikke lade være at le baade af ham og af sig selv, da hun alligevel følte sig smigret.

Vore rige Folk her hjemme — han rynkede foragtelig paa Næsen — forstod sig ikke paa den Slags Ting, gik han videre i en ganske forretningsmæssig Tone, og var, paa ganske enkelte Undtagelser nær, ikke en Gang rige nok til at købe den Art af Luxus. Nej — hun maatte søge andet Steds hen, til England, vilde han foreslaa. I London skulde hendes Arbejder udstilles. Der var det rette Marked. Det skulde hun blot overlade til ham. Kun udbad han sig at maatte give hende »Handsel«, købte strax og til en Pris, han selv satte, og som hun fandt ligefrem svimlende, et af de største og smukkeste af Broderierne, en i pragtfulde Farver prangende Sværdlilje i naturlig Størrelse, næsten mandshøj.

Saa gav han hende desuden adskillige nyttige, smagfulde Vink om, hvordan Udstillingen skulde ordnes, for at hvert enkelt Arbejde kunde komme bedst til sin Ret.

Nogle af Broderierne, mente han, burde indfattes i stilfulde Rammer under Glas, andre foreslog han hende at anvende til forskellige Møbler i Lighed med hendes imiterede Gobeliner fra Juletiden.

Saadan, antog han, og hun var ganske enig med ham, vilde hun ikke alene opnaa den største og heldigste Virkning for sine Arbejder, men tillige give et værdifuldt Bidrag til Løsningen af den moderne Opgave: Foreningen af Kunst og Haandværk.

Terese gav sig strax til Værket, gjorde selv Tegningen til Rammerne, valgte Møblerne, lod dem montere, fik Broderierne indfattede, og da den berammede Søndag kom, vakte hendes lille Udstilling i Industriforeningen ligefrem Sensation blandt de Besøgende.

XXIII.

Den Dag, Udstillingen stod omtalt i Bladene, gjorde begge Cheferne tidlig om Morgnen hende deres Opvartning i Tegnestuen. Hr. Holmer havde en hel Bunke Aviser i Haanden, som han lagde paa Bordet foran hende.

»En smuk *succès*, Frøken Kærulf. Maa jeg af ganske Hjærte ønske Dem til Lykke,« sagde han, idet han let trykkede hendes Haand og tilføjede, lige saa galant som diplomatisk, »og os selv med. Deres Navn kaster jo fra i Dag af ogsaa Glans over os, der er stolte af at have Dem i vor Midte.«

»Min Kompagnon udtrykker ganske min Mening,« faldt Hr. Lüders ind. »Til Lykke, kære Ba— Frøken,« rettede han sig hurtig og klappede hende med vanlig Faderlighed paa Skulderen, mens han greb hendes Haand. Men ogsaa han havde en lille Tilføjelse, der ganske var Forretningsmandens:

»Som noget ikke helt uvæsentligt gælder min Lykønskning — foruden, Gudbevares, Deres Talent, den, om jeg saa maa sige, enstemmige Ros, den Ære — gælder, siger jeg, min Lykønskning ogsaa den Omstændighed, at De — at Deres Fremtid — kort sagt, at De ligefrem har en Formue i Deres — smaa, hm — nydelige Fingre! Desværre tør vi under disse Forhold vel næppe haabe — —«

Hr. Holmer rømmede sig pludselig, og Terese saa et lille hvast Glimt i de noget skraatliggende, lidt rødkantede lyseblaa Øjne, idet han en Smule *de haut en bas* afbrød sin Associé:

»Jeg tror ikke, dette er Øjeblikket, kære Lüders til — —. *Au revoir*, Frøken,« henvendte han sig til Terese, »vi haaber, De vil tillade os at drikke Deres Skaal ved en lille Frokost i Kontoret siden — —«

»Ja — vi haaber, Frøknen gør os den Ære sammen med nogle Kolleger, Direktricerne i de andre Afdelinger — hm — De forstaar —« indskød Hr. Lüders, mildt rettende.

Terese takkede for »Æren og Glæden«, og Herrerne fjærnede sig bukkende.

Hun havde knap hørt, hvad de sagde, skønt det alt sammen lød frydeligt i hendes Øren. Hun var rød i Kinderne, stod og smaalo hele Tiden, besjælet

af en stor lys Glæde over og Taknemmelighed mod noget, baade i og udenfor sig selv.

Hun havde den største Lyst til strax at kaste sig over Bladene, læse fra den første til den sidste Linje alt, hvad der stod om hende, suge ind al denne Ros, Anerkendelse. Som al Virak, særlig den første, syntes denne hende at dufte saare sødt.

Men hun fik ikke Tid til andet end et flygtigt Blik, strejfede hist og her et enkelt Ord, en løsreven Sætning: »stort Talent«, »ny Kunstart«, »sjælden Virkelighedstroskab«, »Revolution i Udsmykningen af vore Værelser«, »Originalitet i Opfattelsen«, »stor koloristisk Evne«, »udpræget kunstnerisk« — —

Saa kaldtes der paa hende, og hun maatte ned til Dagens Gerning bag Disken.

Mens Handelen i de andre Afdelinger gik sin vanlige Gang, var der i hendes den hele Dag et bestandigt Rykind — om ikke just af Købere. Broderiafdelingens faste Kunder gjorde sig næsten alle et Ærinde ind den Dag for en Bagatels Skyld, eller for slet intet andet, end at sige Terese et Par venlige og smigrende Ord i Anledning af Udstillingen.

Blandt dem Fru Mejer, der henrykt gratulerede og indbød Terese til »et stort Gilde, et rigtig fint et med Bordet i Hestesko, syv Glas i »Viften«

af Krystalbesætningen, det nye franske Stel, det med Navnetræk og blaa Emaille, du véd — og alt sammen til Ære for dig. Vil du tænke dig, det er min Mand selv, der fik Idéen i Morges, da han læste Bladene —,« sagde den lille Dame triumferende. »Er han ikke sød? Han bryder sig ellers ikke en Døjt om andre Damer — han er fast for evige Dage i mig — ja, det ved Gud, han er. Men dig er han alligevel ligefrem skudt i, og jeg er ikke en Smule jaloux, det kan du stole paa,« føjede hun beroligende til og omfavnede og kyssede Terese over Disken. »Denne Gang maa du ikke sige nej, som du har gjort hele Vintren, din ækle Unge — Gud, hvor du er smuk i Dag!« og saa kyssede hun igen.

Glat væk lovede Terese at komme og havde denne Gang i Sinde at holde sit Løfte. Hun kunde, syntes hun, ikke sige nej til noget.

Frokosten i Chefernes Kontor var meget animeret, og da Hr. Lüders i velvalgte Ord udbragte »den højt skattede, talentfulde Frøken Kærulfs Skaal« — den blev drukket i Champagne — lød den Bifaldsmumlen, hvormed »Kollegerne« ledsagede den, idet de klinkede med hende, ligefrem oprigtig, tænkte Terese. Ikke det mindste »sure« i Minerne, ingen nedtrukne Mundviger, lutter glat, velvillig smi-

lende Forekommenhed. Jo — det var virkelig *succès!*

Og Velvilligheden syntes at brede sig. Efter Frokosten almindelig Gratuleren over hele Magasinet. Nu havde Expedienterne og de øvrige Funktionærer ogsaa læst Bladene, kunde hun mærke. Glædestraalende tog hun imod den Hyldest, alle syntes at yde hende af et godt Hjærte.

Endog Frøken Clausen kom i Humør, efter at Terese lod hente en halv Flaske Champagne for ogsaa at kunne klinke med hende bag lukket Dør i Tegnestuen.

»Din Skaal og min Skaal — og alle gode Venners Skaal,« citerede Frøken Clausen og svingede overgivent Vandglasset, fyldt til Randen af den skummende Drik. »Selv om de render fra en, saa — li'egodt: Glæden leve!« raabte hun med bakkantisk Kaadhed, tømte Glasset og kastede det baglænds over Hovedet, saa det klirrende sloges i Stykker mod Væggen. »Saa — der laa det Skidt,« føjede hun til med en saa pudsig Overgang til det ganske nøgternt-dagligdags i Stemme og Væsen, mens hun bukkede sig for at samle Skaarene op, at Terese, lidt uhyggelig berørt af den unge Piges bitre Vildskab, uvilkaarlig brast i Latter — og Frøken Clausen stemmede i med.

Saa helt reven ud af de daglige Folder under Dagens oprømte, næsten festlige Stemning var Terese, at hun ikke fandt det en Smule forbavsende, da ingen andre end — Tante Bellas imposante Skikkelse op ad Dagen sejlede ind i Magasinet og tog Vejen direkte til Broderiafdelingen, hvor hun ved Disken højlydt spurgte efter:

»Min Niece, Frøken Terese Kærulf.«

Og dog var der god Grund til at forundre sig. Ti saa længe Terese havde været i Magasinet, saa hun kun nu og da Tante Bella, og for den Sags Skyld de andre Tanter med, fortone sig i fornem Fjærnhed i Magasinets Façadeafdelinger. Hende kom de aldrig nær, for dem var hun Luft — og *vice versa.*

Men i Dag var det anderledes. Officielt ønskede Tante Bella at gøre Indkøb af et paategnet Kanevasbroderi til et Gulvtæppe, som hun vidtløftig forklarede Terese skulde være en Brudegave til: »du ved nok, din Tante Maries Datter — din Kusine, den lille Margrete Holm, husker du nok — som til Efteraaret skal have Bryllup med sin Kæreste, Dr. Møller, Botanikeren — ikke noget Parti just, men en smuk Mand for Resten —«

De private Grunde til sit Besøg i Tereses Afdeling beholdt Tante Bella for sig selv, men de var ikke svære at gætte, mente Terese, der ordentlig

ærgrede sig over, at hun virkelig blev ligesom lidt varm om Hjærtet, da Tanten med bestikkende Elskværdighed og som noget, der fulgte ganske af sig selv, ønskede hende til Lykke, talte om, hvor stolte de »alle i Familien« var over hende, i forblommede Udtryk snakkede om »Miskendelse«, »Fejl paa begge Sider« og sluttelig bad hende »se rigtig snart hjem.«

Først da Tante Bella vendte hende Ryggen for at gaa, efter til Afsked at have trykket hendes Haand meget fast, idet hun plirede med Øjnene, som om hun »knuste en Taare« og med noget halvkvalt i Stemmen, der skulde ligne Rørelse, mumlede, at Terese »ved Gud dog mindede saa meget om sin salig Moder,« først da gik Situationens Komik op for hende, og hun lo af sig selv og af Tanten, til hun formelig fik virkelige Taarer i Øjnene.

Men hun maatte dog tilstaa sig selv, skønt hun skammede sig lidt, at hun næppe i Dagens Løb følte sin Forfængelighed saa stærkt tilfredsstillet som netop ved »Familiekapitulationen«.

Og saa var Middagstiden der.

Da hun kom ud paa Gaden — Gud ved, hvad der gik af hende — kunde hun ikke gaa saadan paa almindelig adstadig Maner, syntes hun, men satte i Løb. Det var, som om Luften, Solen,

Byens Liv, Menneskemyldret nu gjorde hende ganske ellevild.

Hun ønskede, hun kunde flyve, syntes næsten, hun gjorde det, agtede ikke paa, at Folk saa efter hende, eller at hun løb en eller anden Forbigaaende en Smule paa Ærmet. Ingen blev vred, kunde hun se, tværtimod — Folks Blikke fulgte hende, som havde de Fornøjelse af at se paa hende, som tog de Del i hendes Glæde, hendes Sejr, hendes Stolthed og veg villig til Side, som om de anede, at hun var paa Vejen hjem for ret i Ro at læse sig Triumfen til i de sammenrullede Blade, hun saa fast trykkede i Armen.

Paa Købmagergade snublede hun i Farten over et Rendestensbræt og faldt, saa lang hun var — lo, kom lynsnart op igen, saa næsten ingen blev vaer, at hun var falden, lo igen og fortsatte sit ilsomme Løb uden Standsning, indtil hun stod udenfor, ikke sin egen, men Højers Dør.

Trangen til at meddele sig, udtale sin Glæde, sin tilfredsstillede Ærgerrighed, gengive Dagens Indtryk var for stor — hun maatte have Luft. I det Øjeblik glemte hun alt, hvad der skilte, og at noget skilte.

Utaalmodig bankede hun paa Døren — en hel lille Trommehvirvel af muntre Slag.

»Mogens — Mogens,« kaldte hun dæmpet indtrængende, »aa, jeg er saa glad! Luk op — luk op — —«

Hun hørte ham skyde Stolen tilbage der inde og komme hen imod Døren. Lidt tøvende aabnede han den.

Han var i Slaabrok og holdt den sammen i Halsen for at dække over sin ufærdige Paaklædning. Han saa anstrængt ud, kom lige fra Læsningen, kunde hun se, med Tankerne endnu langt borte. Men saa snart hans Øjne faldt paa hende, skiftede Udtrykket i dem til øm, beundrende Studsen.

Intet Under — ti hun var næsten skøn, som hun stod der, blussende af Løbet, Ansigtet ligesom gennemstraalet af Glæde og Stolthed. Øjnene tindrende som sorte Stjærner, Munden en Smule aaben af det hastige Aandedræt, Tænderne saas skinnende hvide glimte indenfor de røde fulde Læber.

»Jeg — jeg kommer strax —« stammede han lidt undskyldende kejtet og saa paa sit Ur, »du maa undskylde — —. Er Maden allerede færdig —? Jeg skal strax være klædt om — —«

Men uden at ænse, hvad han sagde, og at han ikke var fuldt paaklædt, trak hun ham i sin Iver med sig uden for Døren, ned ad Trapperne.

»Aa nej — hvad gør det Kom blot som du er — kom. Mens jeg laver Mad, skal du faa Lov at læse Bladene — først!«

Hun fik ham indenfor hos sig selv, trykkede ham spøgende ned i en Stol og kastede Avispakken i hans Skød. Og mens hun tog Overtøjet af, bandt Køkkenforklædet om sig, smøgede Kjoleærmerne op — at skifte Kjole gav hun sig ikke Tid til — fortalte hun hurtig, under stadige Udbrud af lystig Latter, om sin »succès« og Dagens Hændelser. Gjorde Fortællingen dramatisk, snakkede efter dem alle, baade Cheferne, »Kollegerne«, Fru Mejer og Tante Bella, og endte med at bede ham endelig skynde sig at læse, mens hun lavede Mad — nu havde han alle Forudsætningerne — saa kunde han fortælle hende lidt om det, mens de spiste. For Resten vilde hun forberede ham paa, at Maden i Dag blev daarlig, for hun var ganske forstyrret i Hovedet. Og om han vilde tage til Takke med Ost og Brød ovenpaa Stegen, saa slap hun at lave Formad? Hun havde Appelsiner endnu fra i Søndags, og hun havde fri hele Eftermiddagen — saa egentlig var det en Skam, at han skulde nøjes med én Ret — men hun kunde virkelig ikke styre sin Utaalmodighed længere.

Med et muntert Nik til ham og et spøgefuldt bydende: »læs nu — læs nu, du!« løb hun ud

i Køkkenet og gav sig i Færd med sine Pander og Gryder.

Da hun kom ind igen for at sige ham, at der var rettet an, var Stuen tom — sagtens var han oppe for at klæde sig om, tænkte hun. Men Bladene havde han læst, kunde hun se. De laa hulter til bulter, aabne eller forkert lagt sammen, nogle paa Bordet, andre paa Gulvet. Smilende rystede hun paa Hovedet over hans Uorden, samlede dem op, lagde dem sammen i en sirlig Bunke, øverst »Morgenbladet«, hendes egen Avis, den Gang Oppositionens Organ.

I det samme kom han omklædt ind i Stuen, og de gik til Bords.

Under Indflydelse af Maaltidet, Vinen — her maatte Champagnen ogsaa holde for — og hendes umiskendelige Glæde, der idelig gav sig Udslag i muntre Indfald og klingende Latter, blev hans Ansigt lysere, hans Mine frejdigere end i lang, lang Tid, syntes det hende. I Dagens Stemning forekom det hende næsten, som existerede »Splinten« ikke, som saa hun atter ret, som var det muligt, at — —

»Naa — fortæl saa,« sagde hun, da deres første Sult var stillet. Men hun fik ikke meget at vide.

Saa snart Talen faldt paa det Kapitel, lukkede han sig atter til, og der var i Tonen og den overdrevne Maade, hvorpaa han refererede Bladenes

rosende Anmeldelser noget, der skurrede i hendes Øren.

Hun maatte uvilkaarlig tænke paa, at han selv slet ikke forstod sig paa hendes Kunst. Hun huskede hans valne og ganske kritikløse Udtalelser, da de i Søndags fulgtes ad for at bese hendes Udstilling før den egentlige Besøgtid.

Og saa mindedes hun det lille Stik i Hjærtet, hvormed hun af og til fandt Skærmen med Strandtidslen, hun forærede ham til Jul, staaende foran hans Kakkelovn med Vrangen udad.

»Tror du da ikke, de mener, hvad de siger i Bladene om mine Arbejder?« spurgte hun tilsidst sagtmodig, men dog med en vis indvendig Trods, hun ikke helt kunde skjule, skønt hun i Dag ikke vilde give Plads for nogen Misstemning imellem dem.

»Aa, jo — i dette Tilfælde, maaske. Men hvad Magt ligger der for Resten paa, hvad saadanne Bladsmørere mener.«

»Da er dog Bladenes mere eller mindre velvillige Kritik, navnlig overfor alt, hvad der hedder Kunst, det, der skaber Berømmelse — eller det modsatte —« for det lidt ubetænksomt ud af hende.

»Ja — saa er du jo allerede berømt,« sagde han skærende. »Nu ja — den Berømmelse maa du gærne beholde for dig selv. Den er billig købt,« føjede han til, idet han heftig skød sin Stol tilbage,

rejste sig med et hastigt »Velbekomme!« der havde en stærkt ironisk Klang, gik ind i Dagligstuen og lukkede Døren haardt efter sig.

Hun saa forbavset, ganske maalløs efter ham: Aa fy — han var jo ond — lav, simpel! Og hvor det gjorde ondt at maatte tænke det.

Vrede og Sorg stred i hendes Sind, mens hun tog af Bordet, satte til Rette i Køkkenet og lavede Kaffen.

Men ved en pludselig Idéassociation huskede hun hans Afhandling, og at han haabede, mens han skrev paa den, selv at blive berømt.

Ak, han var skinsyg paa hendes Held! Saa forstod hun bedre Grunden til hans Misstemning, skønt — —

Det prikkede i hendes Samvittighed, at hun maaske ikke havde taget Hensyn til hans Saarbarhed paa det Punkt, havde forfængelig lagt sin Glæde altfor aabenlyst for Dagen.

Men, kom Selvforsvaret uvilkaarlig, hvis det nu var omvendt, hvis det var h a m, der havde vundet en Sejr, vilde hun i saa Fald ikke — —?

Aa — det v i l d e hun ikke tænke paa. I den Henseende var man prisgiven sit Temperament, sit Naturel — mellem Venner galdt det jo netop ikke lige for lige.

Blødere stemt kom hun ind til ham med Kaffebakken, lavede hans Kop til og rakte ham den.

Ogsaa han fortrød, kunde hun mærke. Hun saa ikke paa ham, men idet han tog Koppen og sagde: Tak, bøjede han sig saa dybt ned over hende, at hans Læber strejfede hendes Haar som i et Kys — den første Antydning af et Kærtegn, han vovede, siden — —

Hun trak Vejret lettere, anbragte Bladene og sin Kaffekop paa det lille Bord ved Chaiselonguen og satte sig.

»Aa, hvor det er dejligt saadan at have fri en Hverdag, du —« sagde hun, mens hun stoppede Puderne bag Ryggen for at faa det rigtig mageligt.

»Ja — jeg kan tænke det,« svarede Højer lidt adspredt.

Hun ventede, at han skulde begynde paa en Samtale og tav. Men heller ikke han sagde noget. Han gik frem og tilbage med Hænderne i Lommen, maalte Værelset med lange Skridt, løftede ikke Øjnene fra Gulvet, tilsyneladende saa fordybet i sine egne Grublerier, som glemte han, at han ikke var ene.

Det kriblede hende formelig i Fingerspidserne efter at faa fat i de Blade. Endnu havde hun jo selv ikke læst en sammenhængende Linje. Men hun syntes, det var ukærligt og — uhøfligt at give

sig til at læse, saa længe han var i Stuen. Hun begyndte næsten at længes efter, at han skulde gaa op til sig selv, som han plejede om Eftermiddagen. Desuden — jo, det vilde, troede hun, forstyrre hendes Nydelse af Læsningen, hvis han var til Stede.

Hun forsøgte at bringe et og andet paa Bane, men fik kun Enstavelsesord til Svar.

Atter Tavshed.

Saa kunde hun ikke længere modstaa. Ganske ufrivillig kom det, at hun tog et af Bladene, foldede det ud, læste, lagde det atter sammen, tog et andet — og endnu et — og endnu et.

Nu og da skottede han til hende, uden at hun, helt optagen sin af Læsning, lagde Mærke til det.

Det var ikke længere Skinsyge, Misstemning, ondt Lune, hans Ansigt udtrykte.

Hans Øjne hang efterhaanden fast ved hende, syntes at suge hendes Skønhed til sig. Han saa den bøjede Nakkes fine, hvide Runding, de buttede Skuldre under den tætsluttende Kjole, den fulde, høje Barm, der steg og sank under hendes rolige Aandedrag, hele den lille faste Skikkelses paa en Gang kyske og fristende Ynde.

Det brændte i ham af Elskov til denne skønne Kvinde, om hvis Hoved Talentet og den offentlige Anerkendelse desuden lagde en Nimbus, der smigrede

hans Selvfølelse, til Trods for Skinsygen. Og hun var hans — helt hans — hvad Øjeblik han vilde! Og hende havde han i vanvittig Selvfornægtelse stødt fra sig hin Aften, da hun selv —!

Han næsten styrtede sig over hende, kastede hende til sig under en Byge af voldsomme, hensynsløse Kærtegn, der for et Øjeblik skræmmede hende ganske fra Vid og Sans, saa hun var som lammet, mens han stammede afbrudte Ord, hvis Mening nu blot forekom hende uhøvisk.

I næste Nu havde hun revet sig løs, stod foran ham, dirrende af en kold, skaanselsløs Forbitrelse, der gjorde hendes Stemme saa haard, hendes Væsen saa utilgængeligt, at han fornam det, som laa der pludselig Mile imellem dem:

»Hvor tør du vove! Du fornærmer mig!«

Han rejste sig langsomt, rakte Armene ud imod hende med en bønlig, undskyldende Bevægelse og sagde hæst:

»Jeg elsker dig — Terese —«

»Det tror jeg,« vedblev hun mildere, »men saa dømmer du dig jo selv. Husk, hvad du sagde til mig forleden — —«

»Ja — ja,« afbrød han hende, og skønt hans Øjne, da de mødte hendes, endnu funklede i øm, elskovsfuld Attraa, var der dulgt Irritation i Stemmen, »jeg husker det godt, men — men — fordi jeg i

det Øjeblik var dum, hildet i — i — og taabelig gjorde Vold paa mig selv — og min Kærlighed til dig — — vil du derfor nu støde mig fra dig, naar jeg beder dig blive min?«

»Jeg kan ikke — ikke nu,« sagde hun stille og afgørende, men med en saadan sær, haabløs Smerte, at han for sammen ved det og følte, at enhver Bøn var forgæves.

»Ja — Terese, saa — du har Ret, jeg — jeg fortjener ikke bedre, Gud tilgive mig!« udbrød han som i Fortvivlelse og slog sig for Panden.

Det saa lidt højtravende ud, kunde hun ikke lade være at synes.

»Men — ikke sandt?« bad han indtrængende, ydmygt, »du vil — en Gang, naar — —«

»Ja, en Gang, naar — —« tog hun ham mekanisk Ordene ud af Munden, dreven af en uimodstaaelig Trang til at faa ham til at tie — og syntes i det samme, at de Ord kendte hun, havde hørt og sagt dem før, men noget kom efter — et »om« — et »hvis« — — hvordan var det dog?

Heinrich! »Hvis De kommer igen« — nu huskede hun.

Men her var intet »hvis«. Her maatte hun indfri sit Løfte, her var hun bunden paa Tro og Love, her gav hun frit, bevidst, af eget Valg sig selv, sit Hjærte denne Mand i Vold, fordi hun

elskede — havde elsket — — aa Gud, hvilken besynderlig, forvirrende Kval, det hele var — —

Taarerne strømmede hende ud af Øjnene. Hurtig vendte hun sig fra ham for at skjule sin Graad.

Han nærmede sig hende. Men hun strakte afværgende, som i Angst Haanden ud imod ham:

»Aa — Mogens, gaa — jeg beder dig. Det er blot — det gaar strax over. Jeg er lidt nervøs i Dag — lad mig være her alene — hører du — —« stammede hun hulkende, mens hun søgte at bekæmpe Graaden.

»Du er haard ved mig,« sagde han — atter lidt irriteret. Men med pludselig Overgang føjede han sukkende til: »Nej — nej — jeg skal gøre alt, hvad du vil — Farvel, Terese — vi ses i Morgen — eller —?«

Tøvende, som ventede han et Svar, gik han ud af Stuen, men hun sagde intet.

Saa snart hun var alene, stilnede Graaden af, ja, hun vidste næppe ret, hvorfor hun græd og ærgrede sig over, at hun lod ham se det.

Hun fandt nu en Gang ikke rigtig Rede i sig selv i denne Tid — og opgav det.

Uvilkaarlig skød hendes Sind fra sig alt dette taagede, uklare, der smertede, og greb efter det nye, lyse, haandgribelige, hun havde foran sig.

Atter drog Dagens Indtryk forbi hende, atter fyldtes hun af Bevidstheden om sin Sejr og af varm Taknemmelighed for at eje Talentet, dette Naturens sikre Fingerpeg ad den Vej, hendes Arbejde skulde føre hende. Planer dukkede op, Fremtidssyner viste sig, Rejsen til England, den vældige Hovedstads Liv og Tummel drog i brogede Fantasibilleder forbi hende. En vis stolt Selvfølelse øgede Tillokkelserne ved alt, hvad hun gik i Møde. Ikke som sidst, hun var udenlands, drog hun ud mod en usikker Existens, men kom nu med Frugten af sit Arbejde, af sit Talent og kunde gøre sig gældende.

Netop i Dag sagde Hr. Holmer hende, at de indledende Skridt til at faa hendes Arbejder udstillede i London var gjort, og at hun maatte holde sig rejsefærdig ved Slutningen af April Maaned for at være i London naar Saisonen begyndte. Hun var rigtignok bunden ved sin Kontrakt Aaret ud, men kunde faa Orlov fra Magasinet, saa længe hun ønskede, tilføjede han, om hun blot lovede »ikke ganske at slaa Haanden af dem for Fremtiden«.

Det lovede hun gladelig. Mere end et Par Maaneder agtede hun ikke at blive borte, og for sin Fremtid havde hun endnu ingen »bestemte Planer«.

Rejsefantasierne bragte Minderne om hendes første Udenlandsfærd med sig, og med dem traadte

Erindringen om Fru v. Schilden og Opholdet i hendes Hus saa levende frem, at hun, før hun ret vidste af det, havde Pennen i Haanden, sad og skrev til den gamle Frue et kærligt og muntert Brev, der gjorde Afbigt for den lange Tavshed, og hvori hun fortalte hende om dette Aars Tildragelser, om sit Arbejde, om Udstillingen og sit Held, om Rejsen, der forestod. Men intet Ord, der rørte ved noget, af hvad der hørte hendes Følelsesliv til, faldt hende i Pennen.

Hun skrev sig saa glad og varm om Hjærtet, skrev sig helt ind igen i sit Venskab for den gamle Frue og udtrykte tilsidst for hende sit Ønske om, sin Længsel efter at se og tale med hende endnu en Gang. Det kunde ske, maaske allerede næste Aar, naar hun kom til Berlin med sine Arbejder. Ogsaa der, mente Hr. Holmer, vilde hun kunne finde et Marked for dem. Og saa bad hun Fru v. Schilden venligt hilse sin Søn. Det stod paa Papiret, alt dette, inden hun fik tænkt paa den Fortolkning, det mulig kunde faa, og da hun læste Brevet igennem og kom til Slutningen, var hun lige ved at rive det hele i Stykker, men betænkte sig. Det var jo, hvad hun følte og mente, ingen Bagtanke skjulte sig noget Sted i hendes Sind. Ingen af de to vilde misforstaa hende, var hun sikker paa. Alt det var jo desuden saa længe siden. Hun rettede blot »næste

Aar« til »ad Aare« — — saa stod det hen, lidt mere uvist.

Mens hun skrev, løb Tiden fra hende, hun kom silde i Seng, men kunde ikke sove.

Nu, Legemet hvilede efter den ophidsende Dag, brødes i hendes Hoved et underligt Virvar af Tanker. De fløj fra det ene Optrin til det andet og vilde ikke lystre Kommando af Søvnen, skønt den tyngede hendes Øjenlaag.

Hun stod op igen, fik fat i en nylig udkommen Bog af en Forfatter, om hvem hun vidste, at han stillede ret store Krav til Læserens egen Tænkning, og gav sig til at læse. Experimentet lykkedes. Efterhaanden som hendes Tænkeevne koncentrerede sig om Bogens Indhold, der fængslede hende, kom Maskineriet i Orden.

Hun læste, til hun var dygtig træt, slukkede Lampen og var just ved at falde i Søvn, da hun skræmmedes op ved en Lyd ude paa Gangen, der løb langs hele hendes Lejlighed.

Forsigtig listende, som paa Hosesokker, kom nogen langsomt op ad Trappen.

Hun blev først rigtig bange, tænkte paa Tyve, Indbrud — — sad allerede anspændt lyttende halvt oprejst i Sengen, parat til at springe op, hvis — —

Men lagde sig lidt efter rolig ned igen, da Skridtene tabte sig oppe ved Højers Dør, som

forsigtig, men uden Brug af Dirk eller Brækjærn, blev lukket op og i. Det var altsaa ingen anden end Mogens, der kom hjem. Hun havde kun ikke hørt ham gaa ud — formodentlig var det, mens hun skrev. Af Hensyn til hendes Søvn gik han sagtens saa forsigtig. Hun huskede, det samme hændte en Gang før. Hun vilde ikke glemme at sige ham, han hellere maatte lade være saadan »at liste« — det lød saa tyveagtigt.

Hun puttede sig atter ned — og sov snart paa sit grønne Øre.

XXIV.

April Maaned. Gryende Foraar i Luften. Skiftende Solskin, Væde og Sol igen. Knopper, der svulmede, hist og her en grønnende Busk, nu og da om et Hjørne et Vindkast, der bed i Næsetippen — og saa en stille, lun, lysglitrende Dag, der lovede Sommer og fik Krokus, Hyacinter og tidlige Tulipaner til at straale Regnbuefarver i Anlægenes Blomsterrabatter.

Skibe kom, og Skibe gik — Jærnbanens Pibe lød skingert over Byen i den klare Luft. Rejselyster tog paa at vaagne, Rejselængsel drev Folk af Sted, alle dem, der kunde — eller skulde.

Rejse, rejse, ud til det nye, det ukendte, ud at vinde Hæder og Ære med sine Hænders og sit Hoveds Gerning — og fremfor alt Udvikling for sig selv, Fremgang for sit Arbejde.

Om alt dette kredsede Tereses Tanker. Det gjorde Livet rigt for hende, fæstnede hendes Mod,

vakte nye Kræfter, øgede gamle i Styrke og Udholdenhed.

Hendes Gerning i Magasinet gik let fra Haanden i de travle Dage, mens hun forberedte sig til sin Fraværelse, den første lange Ferie under disse fire Aars bundne Arbejde.

Inden første Maj maatte hun være i London, hvor Hr. Holmer ikke blot beredte Vej for hendes Udstilling og alt, hvad dermed stod i Forbindelse, men skaffede hende Ophold i en Forretningsvens Familie, forsynede hende med gode merkantile og sociale Introduktioner.

Selv om al denne Venlighed bandt hende lidt i hendes fremtidige Forhold til Magasinet, tog hun uforbeholdent og med Tak imod den med en sikker Følelse af, at hun kunde gøre Gengæld.

Hjemme gjorde hun, hvad hun kunde, for at Højer saa lidt som muligt skulde lide under hendes Fraværelse. Ordnede paa Forhaand hans lille Husvæsen, traf Aftale med sin »Kone« hvem hun kendte som en, hun kunde stole paa, om at sørge for hans Fornødenheder hjemme, saa han ikke skulde forstyrres i sin Læsning o. s. v.

Han var i en mørk og nedslaaet Stemning, men anstrængte sig øjensynlig for, naar han var hende nær, at kaste Trykket af sig, uden at det dog ret vilde lykkes ham. Hans Væsen overfor

hende skiftede uophørlig. Sommetider faldt han hende næsten besværlig med sine Udtalelsers Varme og Heftighed, naar han skildrede hende det Savn, den Længsel, han vilde føle, mens hun var borte. Ti hun kunde ikke rigtig stemme i med — hun længtes bort. Til andre Tider var han saa kold, frastødende, ja, næsten urimelig, at hun tabte Taalmodigheden og »vendte det laadne ud«, lod ham føle sin Misbilligelse. Saa fulgte exalterede Bønner om Tilgivelse og Selvbebrejdelser — og en Dag eller to efter genfandt hun i hans Færd den paa en Gang sjælfulde og tilbageholdende Ømhed, han viste hende i deres Kærligheds første, lykkelige Tid.

Hun vidste ogsaa, at han bar paa en stor Bekymring. Det led mod Enden med hans Tante. Hun vilde ikke komme levende hjem. Og, som han sagde, Blodet er aldrig saa tyndt, det dog er tykkere end Vand — i Grunden holdt han jo af det gamle Skind, og hun var Onklens et og alt, saadan paa »Bondefaçon« føjede han til. Nu kunde hver Dag et Telegram melde hendes Død.

For Resten saas Terese og Højer ikke meget, mødtes egentlig kun ved Maaltiderne. Strængt holdt han sig efterrettelig at gaa, saa snart de havde spist. Under Paaskud af sin Læsning hentede

han hende ikke mere om Aftnen. Han skulde »op« til Sommer.

Om med Forsæt eller ej, vidste vel ingen af dem nøje, holdt de alle Stridsemner borte fra deres Samtale — talte næsten kun om det daglige Livs Smaabegivenheder og Fællesinteresser.

Nu vidste hun dog, det var teologisk Embedsexamen, han forberedte sig til. Af Bøgerne paa hans Skrivebord, hun støvede af, gættede hun sig til det. Skønt det ikke behagede hende, maatte hun ved nærmere Overlæg indrømme, det vel egentlig var ganske fornuftigt, og afgjort den hurtigste Vej at naa det Maal, han nu og da hentydede til at have sat sig — en Licenciatgrad i et eller andet Fag, formodentlig Religionsfilosofi.

Hun saa ham ogsaa fra Vinduet en og anden Søndag gaa ud omtrent ved Kirketid med Salmebogen stikkende op af Lommen. Ogsaa det lod hun passere uden Kritik, selv en indvendig. Det skete sagtens anstandsvis, fulgte med »Faget«.

En Gang siden hændte det, at hun hørte ham liste ud og ind silde paa Aftnen. Ja, skønt hun var falden i Søvn, vaagnede hun derved af et Slags Instinkt og med en dunkel, rent uvilkaarlig Følelse af Angst og Uro, som hun strax gænnede bort, ærgerlig over sin Taabelighed: det var jo

kun Mogens, som gik sig en Tur, træt af at læse, stakkels Fyr.

Hidtil glemte hun ogsaa ganske under Dagens travle Optagethed at tale om det og bede ham frimodig »træde haardt«.

Men henimod Maanedens Slutning, den sidste Søndag, førend hun skulde rejse, faldt det hende pludselig ind ved Middagsbordet. Og i Spøg, sagde hun leende, idet hun rakte ham et eller andet, han bad om:

»Hør, Mogens, mens jeg husker det — maa jeg spørge, hvor gaar dine Veje, naar du saadan lister ud som en Tyv om Natten? Du behøver saamænd ikke — —« men standsede, da hun i det samme blev vaer det Udtryk af Forskrækkelse, skyldbevidst Flovhed, Forvirring, der prægede sig i hans Ansigt. Blodet steg ham til Hovedet, farvede Hals, Kinder og Pande med en mørkerød Strøm, der bragte Aarerne til at svulme.

Saa uforvarende, uanet kom hendes Spørgsmaal over ham, at han i Øjeblikkets overvældende Skamfølelse ikke mægtede at hitte et Paafund, en plavsibel Løgn, men stammende og hakkende, uden at løfte Øjnene fra Borddugen, kun fik frem:

»Jeg — aa, jeg — — ser du — og — og — —« og gik saa ganske istaa.

Endelig saa han op, flygtigt, frygtsomt og mødte i et kort Nu hendes Øjne — klare, rene, forskende og i deres mørke Dyb en begyndende forfærdet Forstaaelse. For den veg hans Blik af, sky, brødebevidst.

Saa forstod hun helt.

Langsomt veg Farven fra hendes Ansigt i en underlig hvid Stivnen. Hun følte en skærende Smerte jage gennem Sjælen og dog som en Slags Befrielse — i det Øjeblik drog hendes Kærlighed til ham sit sidste Suk.

Noget saadant læste han ud af hendes Ansigt — — og laa hulkende for hendes Fødder:

»Terese — aa, Terese, kan du tilgive mig?«

Saa hastig skød hun Stolen tilbage af en instiktmæssig, skaanselløs Angst for, at han skulde røre ved hende, saa han nær var falden næsegrus.

»Nej!« det kom som i et Skrig, idet hun sprang op og veg tilbage, helt hen til Væggen. Hun syntes med et, han var som dækket af Smuds og Pletter — og dog var det ikke hans Bøn om Tilgivelse, hun sagde nej til. Tilgive — her var jo ikke Tale om Tilgivelse — kun — —

Han rejste sig hastig, kom hende nærmere.

»Rør mig ikke!« raabte hun, helt ude af sig selv, skælvende af en Afsky, en Modbydelighed, hun følte var uretfærdig, men ikke kunde tvinge.

Det vakte hans Harme. Trodsig strøg han sig gennem Haaret og rejste Hovedet, forsøgte et Smil:

»Du er exalteret, Terese — kom dog til Fornuft —« og tilføjede, kæmpende med Angsten for at miste hende, Rørelse, Kærlighed og Lysten til at hævde sin Personlighed som Mand, »forstaar du da ikke, at — at — din Renhed —«

»Aa, sig ingen Ting — sig ingen Ting,« bad hun næsten jamrende, »for Guds Skyld lad mig beholde i det mindste — —«

Uden at ænse hende gik han videre, »— — din Renhed var mig saa — saa — dyrebar, at —«

Men hun afbrød ham atter, nu ganske hensynsløs og i højeste Grad oprørt:

»Jeg kan ikke — jeg vil ikke — — hvert Ord — aa, du skal gaa — jeg vil ikke se dig mere!«

Han for sammen — stred et Øjeblik med sig selv. Trods og Vrede vandt først Overhaand. Han rettede sig højt og knejsende, truede op i Luften med den Gestus, hun kendte saa godt og udbrød:

»Aa, Kvinde, Kvinde — du ved ikke, hvad du gør — —! Er det dit sidste Ord, Terese?« det klang lidt melodramatisk, men hans Smerte lød ægte igennem.

»Ja.« Det teatralske i hans Ord og Væsen gjorde hende pludselig rolig, men smittede ogsaa

hende — og hun føjede til: »Ja — om jeg skulde dø paa Stedet, det sidste mellem dig og mig.«

»Aa — du Gud deroppe — jeg — —!« hørte hun ham mumle.

Og saa var Stuen tom og hun alene.

XXV.

Lidt rystende paa Hænderne gav hun sig ganske mekanisk i Færd med sine Husholdningssysler, mens hans og hendes egne Ord blev ved at lyde i hendes Sind. Mange Gange gentoges saadan Samtalen i dens mindste Enkeltheder.

Uden at hun vidste, hvordan hun tilsidst var kommen der, fandt hun sig en Times Tid efter liggende paa sin vante Eftermiddagsplads, Chaiselonguen, og huskede med et — det kom dumpende uden Sammenhæng med, hvad hun tænkte paa, at hun ingen Kaffe havde faaet efter Middagen, og at hun havde Lyst til at faa den.

Hun gik ud og lavede den, kom ind igen og syntes, der var endnu noget, hun vilde — jo, nu vidste hun det — ryge en Cigar. Det dulmede saa rart paa Sind og Nerver.

Endnu løb nu og da en nervøs Rystelse igennem hende, og hun var ganske ør i Hovedet af at tænke det samme om og om igen.

Hun fandt Cigaren, tændte og begyndte at ryge, svøbte et Tæppe om Fødderne, der var iskolde, mens Hovedet brændte. Jo — det dulmede virkelig. Da hun lagde Røret fra sig med den sidste lille Stump, var hendes Nerver i Ro. Hun kunde tænke samlet, overveje, søge Løsning paa den Hob af Spørgsmaal, som nu, da alt var forbi, trængte sig frem, vældede op af Sindets Dybder og krævede Svar af hendes Fornuft og hendes Samvittighed.

Kunde man for, at Kærligheden døde? Kunde hun for, at hendes nu var død, slettet ud af hendes Sind, som havde den aldrig levet? Var hun troløs, fordi hun slap ham?

Hun søgte ærlig, redelig til Bunds, saa langt hun kunde naa i sig selv, men fandt kun et frikendende Nej — og atter Nej.

Man kunde ikke komme længere end til at ville elske — ville elske Livet ud.

Og havde hun ikke villet? Jo — jo — hun behøvede end ikke noget Viljens Bud, det kom alt af sig selv med Glans og Ild og straalende Lykke — indtil — ja, indtil i den sidste Tid.

Først nu forstod hun klart, hvor anstrængt hendes Villen da var bleven, hvor haardt det holdt at lulle alle vaagnende Tvivl i Blund, stænge hver oprørsk Tanke ude.

Og dog gik det, som det gik. Hun havde ikke den mindste, fattigste Skærv af Elskov at yde mere.

Hvor laa da Skylden?

Hos ham? Ak nej! Nu saa hun det grant. Til Trods for al Forvildelse og den grove Synd mod Elskovens Lov, hun syntes, han begik, laa Skylden saa langt fra hos ham, at han jo var den af dem, der netop havde sin Kærlighed i Behold. Han elskede hende — endnu. Men ikke længe vilde det vare, før hans Svaghed og Svaghedens altid nærmeste Kammerat, Trodsen, byttede hos ham denne Kærlighed med en anden.

Om et Aar eller to, sad han — og hun kunde ikke lade være at smile formelig lystig ved Tanken — i en eller anden hyggelig Præstegaard paa Landet, hvor hans »för tilfället« trivelige Præstefrue, der naturligvis var lang, tynd og blond, siden hun selv var lille, fyldig og brunet, rakte sin Præstemand Kaffen efter Middagen, mens han skrev paa næste Dags Præken i stræng asketisk Aand.

Selv Præknen morede hun sig med at udmale. Texten: Synderinden i Farisæerhuset f. Ex. Mon han ikke uvilkaarlig vilde laane denne Kvinde hendes egne Træk —? Aa, ganske sikkert, tænkte hun og lo, uden Spor af Bitterhed, men med klar og forudseende Forstaaelse.

Saa sprang Tanken pludselig over til lystig Selvironi.

Det hele Forhold imellem dem var jo ogsaa ganske vist en dejlig Historie for »Folk« at faa fat i.

Denne Historie om et »lystent« Fruentimmer, der boede sammen med og stod i hemmeligt Forhold til en ung Mand, med hvem hun ikke en Gang var »ringforlovet«. Ham fristede hun til Utugt — fy! paa sit eget Værelse — fy, fy! Og da denne moderne Josef i ædel Selvfornægtelse ikke vilde gøre hende til sin Elskerinde, fordi — vel at mærke fordi hun skulde være hans Hustru, og for at vogte hendes Renhed, gik til — til andre Damer, svandt hendes Kærlighed, og hun, uf — gav ham Løbepas.

En Himmelbid for alle Dydens og Moralens Vogtere! Aa, hvor de Godtfolk vilde skælde hende ud og helt og holdent bryde Staven over hende!

Men, tænkte hun videre, om nu Historien, ganske som den tildrog sig, med alle Kort paa Bordet, hver lille Enkelthed i Stemninger, i Følelser, i Hjærtets og Sjælens dunkle Rørelser aabenbaret, fortaltes i en Bog, foredroges i et Skuespil - hvad saa?

Mon der fandtes Hjærter, som følte, Sjæle, der ikke gik i Rette, Aander, som forstod, at her galdt det ikke, om den ene Person var slet, den anden

god, saa lidt, som om deres Handlinger var moralsk gode eller slette. Her laa Skylden — om der fandtes nogen — slet ikke hos den enkelte, men i selve Kærlighedens Væsen, denne Menneskehjærtets dunkle, uudgrundelige Gaade, som nu og til alle Tider vil staa i Strid med og trodse Samfundet og dets Morallove og søge at skabe sig sine egne.

Og saadan kom hun til Ende med dette Afsnit af sit Liv.

Udenfor var just en Byge trukken over. Lokket af Lysningen gled hendes Blik til Vinduet.

De fattige Genbohuses røde Tage og gule Mure skinnede grelt i den synkende Sols Straaler, der glitrede i de smaa Ruders grønlige Glas. Langt borte øjnede hun nogle Toppe af »Kongens Haves« høje Træer i struttende, knoppende Fylde, og oven over dem blinkede mod den hvidblaa Luft gyldent, i skarpe Glimt, Vindfanerne paa Rosenborgtaarnenes slanke Spir.

Det blev saa mildt og stille inden i hende, intet gjorde ondt mere. Alt opløstes i Harmoni, opklaret, fordi alt var forklaret.

Hun forstod, at hun havde ejet, var det end i kort Spand af Tid, Tilværelsens Lykke for første og sidste Gang i sit Liv. Hun havde elsket — var bleven elsket, om det end saa smaat begyndte at

gaa op for hende, at det maaske mere var selve Kærligheden, hun elskede, end ham, hun troede var dens Genstand. Forholdt det sig saadan, nu vel, saa havde hun, ogsaa hun, bødet for sin Fejltagelse, betalt Ophøret af sin korte Lykke med den Mønt, Livet altid fordrede — Smerte og Lidelse.

Naar alt kom til alt, var saa ikke Kærlighed som oftest en Episode? I Mandens Liv sikkert. Og i Kvindernes? Ja — hidtil galdt det, at for dem var Kærlighed Livets Indhold. Men vilde det blive ved at være saaledes? Maaske — maaske ikke.

Paa hende ventede Arbejdet, Kunsten, og gennem dem saa hun, Manden lig, ind i en rig, lys og sikker Fremtid. Deri laa for hende Lykken, deri var Livets Indhold.

Og saa faldt hendes Yndlingsdigter, Goethes, kække, frejdige og dybe Ord i »Sendschreiben« hende ind, dem, hvormed hun en Gang havde slaaet af Marken Fru v. Schildens Indvendinger mod hendes »Fremtidsplaner«:

»Wer nicht richtet, sondern fleiszig ist,
Wie ich bin, und wie du bist,
Den belohnt auch die Arbeit mit Genuss,
Nichts wird auf der Welt ihm Überdruss,
Denn er blecket nicht mit stumpfen Zahn
Lang gesottenes und gebratenes an,
Das er — wenn er noch so sittlich kaut —
Endlich doch nicht sonderlich verdaut,

Sondern fasst ein tüchtig Schinkenbein,
Hau't da gut tagelöhnermässig drein,
Füllt bis oben gierig den Pokal,
Trinkt — und wischt das Maul wohl nicht einmal.«

Nu ja, et saadant »Schinkenbein« havde hun jo fundet, og det vilde hun hugge ind paa med god Appetit — saa fik det gaa med den fyldte Pokal, som det vilde.

Der var dog endnu et saart Punkt, hun følte gnave i sin Samvittighed: den Tilgivelse, han bad om, og som hun, uden at mene det, nægtede ham. Kun, hvis hun elskede ham, havde hun haft noget at tilgive — og vilde sagtens gjort det. Kærligheden tilgav jo alt — om blot for at kunne leve.

Skumringen kom. Hun tændte Lampen, og førend hun gik til Sengs, skrev hun til Højer:

»Mogens!

Du bad mig om Tilgivelse, og jeg sagde nej. Det Nej galdt ikke det, du bad om. Jeg havde intet at tilgive, fordi min Kærlighed til dig var død — eller døende.

Hvorfor? Hvordan? Unyttigt at sige dig det. Du vilde, kan hænde, ikke forstaa, jeg kunde maaske ikke forklare.

Og derfor til Afsked kun dette: Tak! Af hele mit Hjærte Tak for Lykken, du gav mig — og for Kærligheden —

Ti vi var en Gang lykkelige, og vi har elsket hinanden.

Terese.«

Et Par Dage efter stod hun paa Dampskibets Dæk og saa ind mod Byen, der allerede begyndte at svinde bort i det Fjærne.

Nu rejste hun atter, nu var hun fri paa ny — men intet Savn og ingen Tomhed tog hun med sig.